

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سازمان امور مالیاتی کشور

سالنامه آمارهای مالیاتی

۱۳۹۴-۱۳۹۵

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و امور بین‌الملل

دفتر پژوهش و برنامه‌ریزی

۱۳۹۶

شناسنامه

عنوان: سالنامه آمارهای مالیاتی

نام معاونت: پژوهش، برنامه‌ریزی و امور بین‌الملل

نام دفتر: پژوهش و برنامه‌ریزی

نام گروه: امور پژوهشی و پایگاه اطلاعاتی

همکاران: ندا سمیعی، علی اکبر خادمی، محمد نظریان، صنم سیر، رضا امیدی پور و محمد قاسم رضایی

ناظران علمی: سعید توتونچی‌ملکی، آیت زایر

مدیر مطالعه: احمد زمانی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷

شماره:

پیشگفتار

نقش روزافزون آمار و اطلاعات به عنوان پیش نیاز کلیه تصمیم‌گیری‌ها، سیاستگذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها بر کسی پوشیده نیست. این نقش در عصر اطلاعات به قدری بدیهی است که نظام آماری کشورها و حجم و کیفیت بانک‌های اطلاعاتی آنها نه تنها یکی از مهمترین شاخص‌های توسعه‌یافتگی کشورها به شمار می‌رود، بلکه متقابلاً نیز سیاستگذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشورها بدون در اختیار داشتن آمار کافی، صحیح، دقیق و بهنگام ممکن نیست. اهمیت اطلاعات آماری در کلیه امور برنامه‌ریزی اعم از سیاستگذاری، تعیین اهداف، خط‌مشی‌ها، هدایت امور اجرایی و در نهایت ارزیابی میزان موفقیت یا عدم موفقیت آنها به قدری است که بسیاری از محققین، اطلاعات آماری را عامل زیربنای برنامه‌ریزی به شمار می‌آورند و ایجاد یک نظام کارآمد و مؤثر در تولید و عرضه آمار را از الزامات اولیه و ضروری در برنامه‌ریزی می‌دانند.

با توجه به اینکه سازمان امور مالیاتی کشور از جمله سازمان‌هایی است که دارای ارتباطات گسترده‌ای با ذینفعان، دستگاه‌های دولتی، نهادهای قانون‌گذار، مردم و نهادهای مالی است و تغییر متغیرهای محیطی می‌تواند تأثیرات چشمگیری بر اهداف و استراتژی‌های سازمان داشته باشد، بنابراین ارزیابی و اندازه‌گیری اهداف کلان آن با معیارها و شاخص‌های مناسب و پایش دوره‌ای، از ضروریات اصلی جهت حصول اطمینان از میزان تحقق برنامه‌های عملکردی می‌باشد. از این رو این سازمان در راستای وظیفه قانونی خود هر ساله اطلاعات مربوط به درآمدهای مالیاتی و فرآیندهای وصول مالیات را به منظور رفع نیازهای سیاستگذاران و پژوهشگران عرصه مالیات و مقایسه تحولات مالیاتی در کشورمان با دیگر کشورها منتشر می‌نماید. انتشار اطلاعات مربوط به سیستم مالیاتی علاوه بر امکان ارزیابی عملکرد و اصلاح سیاست‌های تدوین‌شده، مبنایی جهت مقایسه با عملکرد دیگر کشورها را فراهم می‌نماید.

در این راستا سالنامه آماری پیش‌رو با ارائه تصویری از آمار و اطلاعات بخش‌های مختلف سیستم مالیاتی ایران و آمارهای مالیاتی بین‌المللی مشتمل بر ۵ فصل به شرح ذیل می‌باشد:

فصل اول به تعاریف و اصلاحات مالیاتی می‌پردازد، فصل دوم عملکرد مالی دولت و درآمدهای مالیاتی در طی سال‌های اخیر را مورد بررسی و تحلیل قرار می‌دهد، عملکرد فرآیندهای مالیاتی در فصل سوم مورد بررسی قرار گرفته خواهد شد، در فصل چهارم به موضوع نیروی انسانی و آموزش پرداخته می‌شود و در نهایت در فصل پنجم عملکرد و نرخ‌های مالیاتی بین‌المللی ارائه خواهد شد.

فهرست مطالب

۱.....	مروری اجمالی بر عملکرد نظام مالیاتی کشور.....
۳.....	نظام مالیاتی ایران در یک نگاه.....
۵.....	فصل اول تعاریف و اصطلاحات مالیاتی.....
۱۳.....	فصل دوم عملکرد مالی دولت و درآمدهای مالیاتی.....
۱۴.....	۱. وضعیت عملکرد مالی دولت.....
۱۷.....	۲. عملکرد درآمدهای مالیاتی دولت.....
۲۰.....	۳. عملکرد درآمدهای مالیاتی براساس اهداف بودجه‌های سنواتی.....
۲۲.....	۴. ارزیابی عملکرد نظام مالیاتی کشور بر اساس شاخص کارایی.....
۲۲.....	۱-۴. نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی.....
۲۴.....	۲-۴. شاخص پوشش مالیاتی.....
۲۵.....	۳-۴. نسبت مالیات به منابع بودجه عمومی دولت.....
۲۷.....	۵. ارزیابی عملکرد نظام مالیاتی کشور بر اساس شاخص بهره‌وری.....
۲۷.....	۱-۵. شاخص هزینه وصول مالیات.....
۲۸.....	۶. عملکرد درآمدی ادارات کل امور مالیاتی.....
۲۸.....	۱-۶. کل درآمدهای مالیاتی مناطق هفتگانه برای سالهای ۹۵-۱۳۹۰.....
۳۱.....	۲-۶. سهم درآمد ادارات کل امور مالیاتی از کل درآمدهای مالیاتی.....
۳۲.....	۷. ارزیابی عملکرد ادارات کل امور مالیاتی بر اساس شاخص کارایی.....
۴۱.....	۸. عملکرد مالیاتهای مستقیم و غیر مستقیم.....
۴۴.....	۹. عملکرد مالیاتهای مستقیم و غیر مستقیم براساس اهداف بودجه‌های سنواتی.....
۴۵.....	۱۰. عملکرد مالیاتهای مستقیم.....
۴۷.....	۱-۱۰. مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی.....

۴۸	۲-۱۰. مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی .....
۴۹	۳-۱۰. مالیات بر ثروت .....
۴۹	۱۱. عملکرد مالیاتهای غیرمستقیم .....
۵۰	۱۲. مقایسه آماری مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم .....
۵۳	۱۳. استرداد و تهاثر در مالیات بر ارزش افزوده .....
۵۵	۱۴. درآمد مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی .....
۵۶	۱-۱۴. عملکرد مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی .....
۵۸	۱-۱-۱۴. عملکرد منابع درآمدی مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی .....
۶۸	۲-۱۴. عملکرد مالیاتهای غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی .....
۷۰	۳-۱۴. سهم درآمدهای مالیاتی ادارات کل از کل درآمدهای مستقیم و غیرمستقیم .....
۷۹	فصل سوم عملکرد فرآیندهای مالیاتی .....
۸۰	۱. مقدمه .....
۸۰	۲. شاخصهای کمی فرآیندی ادارات کل امور مالیاتی در بخش مالیاتهای مستقیم .....
۹۱	۳. شاخصهای کمی فرآیندی ادارات کل امور مالیاتی در بخش مالیات بر کالا و خدمات .....
۹۵	فصل چهارم نیروی انسانی و آموزش .....
۹۶	۱. مقدمه .....
۹۶	۲. شاخص نسبت هزینهها و درآمدهای مالیاتی به منابع انسانی .....
۹۸	۳. تعداد منابع انسانی سازمان امور مالیاتی کشور و درآمدهای مالیاتی .....
۹۹	۴. تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک نوع استخدام .....
۱۰۵	۵. تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک واحدهای سازمانی و پست سازمانی .....
۱۰۹	۶. تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک سطح تحصیلات .....
۱۱۳	فصل پنجم آمار، عملکرد و نرخهای مالیاتی بین المللی .....
۱۱۴	۱. درآمدهای مالیاتی در کشورهای عضو OECD .....
۱۱۸	۱-۱. عملکرد شاخصهای مالیاتی .....

- ۱-۱-۱. نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی ۱۱۸
- ۱-۱-۲. ساختار سازمانی و نظام پرداخت در کشورهای عضو OECD ۱۲۱
- ۲-۱. ساختار مالیاتی در کشورهای OECD ۱۲۳
- ۱-۲-۱. سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی ۱۲۶
- ۲-۲-۱. سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی ۱۲۸
- ۳-۲-۱. مشارکت در تأمین اجتماعی ۱۳۰
- ۴-۲-۱. مالیات بر حقوق و دستمزد ۱۳۲
- ۵-۲-۱. مالیات بر دارایی ۱۳۳
- ۶-۲-۱. مالیات بر کالاهای و خدمات ۱۳۴
- ۱-۶-۲-۱. مالیات بر ارزش افزوده ۱۳۷
- ۲-۶-۲-۱. مالیات بر واردات ۱۳۹
- ۳-۱. بررسی روند تغییرات درآمدهای مالیاتی کشورهای OECD ۱۴۰
۲. شاخص پرداخت مالیات در ایران و سایر کشورهای جهان ۱۴۳

فهرست جداول

- ۱..... مروری اجمالی بر عملکرد نظام مالیاتی کشور
- ۳..... نظام مالیاتی ایران در یک نگاه
- ۳..... جدول ۱: ساختار نظام مالیاتی ایران
- ۴..... جدول ۲: نرخهای مالیاتی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده
- ۵..... فصل اول تعاریف و اصطلاحات مالیاتی
- ۱۳..... فصل دوم عملکرد مالی دولت و درآمدهای مالیاتی
- ۱۴..... ۱. وضعیت عملکرد مالی دولت
- ۱۵..... جدول ۱-۲: وضعیت عملکرد مالی دولت (به استثنای درآمدها و پرداخت های اختصاصی) - میلیارد ریال
- ۱۷..... ۲. عملکرد درآمدهای مالیاتی دولت
- ۱۸..... جدول ۲-۲: ترکیب درآمدهای عمومی دولت (منابع بودجه عمومی) - میلیارد ریال / درصد
- ۱۹..... جدول ۲-۳: سهم منابع درآمدی به کل درآمد دولت - میلیارد ریال / درصد
- ۲۰..... ۳. عملکرد درآمدهای مالیاتی براساس اهداف بودجه های سنواتی
- ۲۱..... جدول ۲-۴: درصد رشد و تحقق درآمدهای مالیاتی - میلیارد ریال / درصد
- ۲۲..... ۴. ارزیابی عملکرد نظام مالیاتی کشور بر اساس شاخص کارایی
- ۲۲..... ۴-۱. سهم درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی
- ۲۳..... جدول ۲-۵: نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی (T/GDP) - میلیارد ریال و درصد
- ۲۴..... ۴-۲. شاخص پوشش مالیاتی
- ۲۴..... جدول ۲-۶: نسبت درآمدهای مالیاتی به پرداختهای هزینه های دولت - میلیارد ریال / درصد
- ۲۵..... ۴-۳. نسبت مالیات به منابع بودجه عمومی دولت

- جدول ۲-۷. منابع تفکیکی بودجه و نسبت درآمدهای مالیاتی به مجموع منابع بودجه- میلیارد ریال / درصد ۲۶
۵. ارزیابی عملکرد نظام مالیاتی کشور بر اساس شاخص بهرهوری ۲۷
- ۵-۱. شاخص هزینه وصول مالیات ۲۷
۶. عملکرد درآمدی ادارات کل امور مالیاتی ۲۸
- ۶-۱. کل درآمدهای مالیاتی مناطق هفتگانه برای سالهای ۹۵-۱۳۹۰ ..... ۲۸
- جدول ۲-۹: درآمدهای ادارات کل امور مالیاتی، میانگین درآمد منطقهای و رشد درآمدهای مالیاتی- میلیون ریال / درصد ۲۹
- ۶-۲. سهم درآمد ادارات کل امور مالیاتی از کل درآمدهای مالیاتی ۳۱
- جدول ۲-۱۰: سهم درآمدهای مالیاتی ادارات کل امور مالیاتی از کل درآمدهای مالیاتی - میلیون ریال / درصد ۳۱
۷. ارزیابی عملکرد ادارات کل امور مالیاتی بر اساس شاخص کارایی ۳۲
- جدول ۲-۱۱: عملکرد ادارات کل امور مالیاتی (استانهای گروه اول - میلیون ریال/درصد) ۳۳
- جدول ۲-۱۲: عملکرد ادارات کل امور مالیاتی (استان های گروه دوم - میلیارد ریال/درصد) ۳۶
۸. عملکرد مالیاتهای مستقیم و غیر مستقیم ۴۱
- جدول ۲-۱۴. عملکرد مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم - میلیارد ریال/ درصد ۴۲
۹. عملکرد مالیاتهای مستقیم و غیر مستقیم براساس اهداف بودجه های سنواتی ۴۴
- جدول ۲-۱۵: عملکرد نظام مالیاتی براساس مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم و بودجه های سنواتی- میلیارد ریال / درصد ۴۴
۱۰. عملکرد مالیاتهای مستقیم ۴۵
- ۱۰-۱. مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی ۴۷
- جدول ۲-۱۷: عملکرد مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی - میلیارد ریال ۴۸
- ۱۰-۲. مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی ۴۸
- جدول ۲-۱۸: عملکرد مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی - میلیارد ریال ۴۸
- ۱۰-۳. مالیات بر ثروت ۴۹

جدول ۲-۱۹: عملکرد مالیات بر ثروت - میلیارد ریال	۴۹
۱۱. عملکرد مالیاتهای غیرمستقیم	۴۹
جدول ۳-۲۰: عملکرد مالیاتهای غیرمستقیم طی دوره ۱۳۸۴-۱۳۹۵ - میلیارد ریال	۵۰
۱۲. مقایسه آماری مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم	۵۰
۱۳. استرداد و تهاتر در مالیات بر ارزش افزوده	۵۳
جدول ۲-۲۱: مالیات و عوارض استرداد و تهاتر شده ارزش افزوده- میلیون ریال	۵۴
۱۴. درآمد مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی	۵۵
۱-۱۴. عملکرد مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی	۵۶
جدول ۲-۲۲: عملکرد مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی - میلیارد ریال	۵۶
۱-۱-۱۴. عملکرد منابع درآمدی مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی	۵۸
جدول ۲-۲۳: عملکرد منابع درآمدی مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی سال ۱۳۹۰ - میلیارد ریال	۵۸
جدول ۲-۲۴: عملکرد منابع درآمدی مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی سال ۱۳۹۱ - ارقام به میلیارد ریال	۶۰
جدول ۲-۲۵: عملکرد منابع درآمدی مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی سال ۱۳۹۲ - میلیارد ریال	۶۱
جدول ۲-۲۶: عملکرد منابع درآمدی مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی سال ۱۳۹۳ - میلیارد ریال	۶۳
جدول ۲-۲۷: عملکرد منابع درآمدی مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی سال ۱۳۹۴ - ارقام به میلیارد ریال	۶۵
جدول ۲-۲۸: عملکرد منابع درآمدی مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی سال ۱۳۹۵ - میلیارد ریال	۶۶
۲-۱۴. عملکرد مالیاتهای غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی	۶۸
جدول ۲-۲۹: عملکرد مالیاتهای غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی - میلیارد ریال	۶۹
۳-۱۴. سهم درآمدهای مالیاتی ادارات کل از کل درآمدهای مستقیم و غیرمستقیم	۷۰
جدول ۲-۳۰: سهم درآمد مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال ۱۳۹۰ - میلیارد ریال / درصد	۷۱
جدول ۲-۳۱: سهم درآمد مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال ۱۳۹۱ - میلیارد ریال / درصد	۷۲

جدول ۲-۳۲: سهم درآمد مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال ۱۳۹۲ - میلیارد ریال / درصد	۷۳
جدول ۲-۳۳: سهم درآمد مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال ۱۳۹۳ - میلیارد ریال و درصد	۷۵
جدول ۲-۳۴: سهم درآمد مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال ۱۳۹۴ - میلیارد ریال / درصد	۷۶
جدول ۲-۳۵: سهم درآمد مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال ۱۳۹۵ - ارقام به میلیارد ریال / درصد	۷۷
فصل سوم: عملکرد فرآیندهای مالیاتی	
۱. مقدمه	۸۰
۲. شاخصهای کمی فرآیندی ادارات کل امور مالیاتی در بخش مالیاتهای مستقیم	۸۰
جدول ۳-۱: برنامه رسیدگی به پرونده اشخاص حقیقی و حقوقی عملکرد سال ۱۳۹۵ (دریافتی سال ۱۳۹۶)	۸۱
جدول ۳-۲: تعداد کل اظهارنامه بخش مشاغل ادارات کل امور مالیاتی کشور به تفکیک عملکرد طی سالهای ۱۳۹۳ - ۱۳۹۵	۸۳
جدول ۳-۳: تعداد پروندههای بخش مشاغل ادارات کل امور مالیاتی کشور به تفکیک عملکرد طی سالهای ۱۳۹۳ - ۱۳۹۵	۸۳
جدول ۳-۴: شرکتهای دارای پرونده در سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۶	۸۵
جدول ۳-۵: پروندههای اشخاص حقیقی عملکرد سال ۱۳۹۴ دارای اظهارنامه و رسیدگینشده	۸۶
جدول ۳-۶: پروندههای اشخاص حقوقی عملکرد سال ۱۳۹۴ دارای اظهارنامه و رسیدگی نشده	۸۸
۳. شاخصهای کمی فرآیندی ادارات کل امور مالیاتی در بخش مالیات بر کالا و خدمات	۹۱
جدول ۳-۷: تعداد پرونده مهم مدیرکل و معاون مدیرکل مالیات بر ارزش افزوده ادارات کل امور مالیاتی سراسر کشور در سال ۱۳۹۶	۹۲
جدول ۳-۸: قطعی سازی سایر پروندههای مالیات بر ارزش افزوده ادارات کل امور مالیاتی سراسر کشور سال ۱۳۹۶	۹۳
فصل چهارم: نیروی انسانی و آموزش	
۱. مقدمه	۹۶
۲. شاخص نسبت هزینهها و درآمدهای مالیاتی به منابع انسانی	۹۶
جدول ۴-۱: اعتبارات سازمان امور مالیاتی کشور طی سالهای ۹۵-۱۳۹۰ - میلیارد ریال	۹۷
۳. تعداد منابع انسانی سازمان امور مالیاتی کشور و درآمدهای مالیاتی	۹۸

۴. تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک نوع استخدام ۹۹
- جدول ۴-۲: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور و سهم هر یک از منابع استخدامی از کل پرسنل - نفر/درصد ۱۰۰
- جدول ۴-۳: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک نوع استخدام سال ۱۳۹۳ ..... ۱۰۱
- جدول ۴-۴: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک نوع استخدام سال ۱۳۹۴ ..... ۱۰۲
- جدول ۴-۵: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک نوع استخدام سال ۱۳۹۵ ..... ۱۰۴
۵. تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک واحدهای سازمانی و پست سازمانی ۱۰۵
- جدول ۴-۶: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک واحدهای سازمانی و پست سازمانی سال ۱۳۹۳ ..... ۱۰۶
- جدول ۴-۷: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک واحدهای سازمانی و پست سازمانی سال ۱۳۹۴ ..... ۱۰۷
- جدول ۴-۸: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک واحدهای سازمانی و پست سازمانی سال ۱۳۹۵ ..... ۱۰۸
۶. تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک سطح تحصیلات ۱۰۹
- جدول ۴-۹: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک مدرک تحصیلی در سال ۱۳۹۳ ..... ۱۱۰
- جدول ۴-۱۰: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک مدرک تحصیلی در سال ۱۳۹۴ ..... ۱۱۱
- جدول ۴-۱۱: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک مدرک تحصیلی در سال ۱۳۹۵ ..... ۱۱۲
- فصل پنجم: آمار، عملکرد و نرخهای مالیاتی بین المللی** ۱۱۳
۱. درآمدهای مالیاتی در کشورهای عضو OECD ۱۱۴
- جدول ۵-۱: درآمد مالیاتی کشورهای OECD - میلیارد دلار ۱۱۵
- جدول ۵-۲: ساختار مالیاتی در کشورهای OECD، ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ (متوسط درصدی از GDP) ۱۱۸
- ۱-۱. عملکرد شاخصهای مالیاتی ۱۱۸
- ۱-۱-۱. نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی ۱۱۸
- جدول ۵-۳: نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در کشورهای OECD - ارقام به درصد ۱۱۹
- ۱-۱-۲. ساختار سازمانی و نظام پرداخت در کشورهای عضو OECD ۱۲۱

- ۱-۲. ساختار مالیاتی در کشورهای OECD ۱۲۳
- ۱-۲-۱. سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی ۱۲۶
- جدول ۵-۵: سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد ۱۲۷
- ۱-۲-۲. سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی ۱۲۸
- جدول ۵-۶: سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد ۱۲۹
- ۱-۲-۳. مشارکت در تأمین اجتماعی ۱۳۰
- جدول ۵-۷: سهم مشارکت در تأمین اجتماعی از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد ۱۳۱
- ۱-۲-۴. مالیات بر حقوق و دستمزد ۱۳۲
- جدول ۵-۸: سهم مالیات بر حقوق و دستمزد از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد ۱۳۲
- ۱-۲-۵. مالیات بر دارایی ۱۳۳
- جدول ۵-۹: سهم مالیات دارایی از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد ۱۳۳
- ۱-۲-۶. مالیات بر کالاها و خدمات ۱۳۴
- جدول ۵-۱۰: سهم مالیات کالا و خدمات از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد ۱۳۶
- جدول ۵-۱۱: سهم مالیات بر ارزش افزوده از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد ۱۳۸
- جدول ۵-۱۲: سهم مالیات بر واردات و عوارض گمرک از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد ۱۳۹
- ۳-۱. بررسی روند تغییرات درآمدهای مالیاتی کشورهای OECD ۱۴۰
۲. شاخص پرداخت مالیات در ایران و سایر کشورهای جهان ۱۴۳
- جدول ۵-۱۳: شاخص پرداخت مالیات و مؤلفه‌های آن در کشورهای OECD و ایران ۱۴۴
- جدول ۵-۱۴: مقایسه وضعیت شاخص پرداخت مالیات ایران با منطقه منا و OECD ۱۴۶
- جدول ۵-۱۵: روند تاریخی وضعیت شاخص پرداخت مالیات ایران ۱۴۷

فهرست نمودار

۱. مرور اجمالی بر عملکرد نظام مالیاتی کشور ۱
۳. نظام مالیاتی ایران در یک نگاه ۳
۵. فصل اول: تعاریف و اصطلاحات مالیاتی ۵
۱۳. فصل دوم: عملکرد مالی دولت و درآمدهای مالیاتی ۱۳
۱. وضعیت عملکرد مالی دولت ۱۴
۲. عملکرد درآمدهای مالیاتی دولت ۱۷
۳. عملکرد درآمدهای مالیاتی براساس اهداف بودجه‌های سنواتی ۲۰
۴. ارزیابی عملکرد نظام مالیاتی کشور بر اساس شاخص کارایی ۲۲
- ۱-۴. سهم درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی ۲۳
- ۲-۴. شاخص پوشش مالیاتی ۲۴
- ۳-۴. نسبت مالیات به منابع بودجه عمومی دولت ۲۵
۵. ارزیابی عملکرد نظام مالیاتی کشور بر اساس شاخص بهره‌وری ۲۷
- ۱-۵. شاخص هزینه وصول مالیات ۲۷
۶. عملکرد درآمدی ادارات کل امور مالیاتی ۲۸
- ۱-۶. کل درآمدهای مالیاتی مناطق هفتگانه برای سالهای ۹۵-۱۳۹۰ ..... ۲۸
- ۲-۶. سهم درآمد ادارات کل امور مالیاتی از کل درآمدهای مالیاتی ۳۱
۷. ارزیابی عملکرد ادارات کل امور مالیاتی بر اساس شاخص کارایی ۳۲
۸. عملکرد مالیاتهای مستقیم و غیر مستقیم ۴۱
۹. عملکرد مالیاتهای مستقیم و غیر مستقیم براساس اهداف بودجه‌های سنواتی ۴۴

۱۰. عملکرد مالیاتهای مستقیم..... ۴۵
- ۱۰-۱. مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی ۴۷
- ۱۰-۲. مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی ۴۸
- ۱۰-۳. مالیات بر ثروت ۴۹
۱۱. عملکرد مالیاتهای غیرمستقیم..... ۴۹
۱۲. مقایسه آماری مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم ۵۰
۱۳. استرداد و تهاجر در مالیات بر ارزش افزوده ۵۳
۱۴. درآمد مالیاتهای مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی ۵۵
- ۱۴-۱. عملکرد مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی ۵۶
- ۱۴-۲. عملکرد مالیاتهای غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی ۶۸
- ۱۴-۳. سهم درآمدهای مالیاتی ادارات کل از کل درآمدهای مستقیم و غیرمستقیم ۷۰
- فصل سوم: عملکرد فرآیندهای مالیاتی ۷۹
۱. مقدمه ۸۰
۲. شاخصهای کمی فرآیندی ادارات کل امور مالیاتی در بخش مالیاتهای مستقیم ۸۱
۳. شاخصهای کمی فرآیندی ادارات کل امور مالیاتی در بخش مالیات بر کالا و خدمات ۹۱
- فصل چهارم: نیروی انسانی و آموزش ۹۵
۱. مقدمه ۹۶
۲. شاخص نسبت هزینهها و درآمدهای مالیاتی به منابع انسانی ۹۶
۳. تعداد منابع انسانی سازمان امور مالیاتی کشور و درآمدهای مالیاتی ۹۸
۴. تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک نوع استخدام ۹۹
۵. تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک واحدهای سازمانی و پست سازمانی ۱۰۵

۶. تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک سطح تحصیلات ۱۰۹
- فصل پنجم: آمار، عملکرد و نرخهای مالیاتی بین المللی ۱۱۳
۱. درآمدهای مالیاتی در کشورهای عضو OECD ۱۱۴
- ۱-۱. عملکرد شاخصهای مالیاتی ۱۱۸
- ۱-۲. ساختار مالیاتی در کشورهای OECD ۱۲۳
- ۱-۳. بررسی روند تغییرات درآمدهای مالیاتی کشورهای OECD ۱۴۰
۲. شاخص پرداخت مالیات در ایران و سایر کشورهای جهان ۱۴۳

مروری اجمالی بر عملکرد نظام مالیاتی کشور

به طور کلی نظام مالیاتی از سه رکن زیر تشکیل می‌شود:

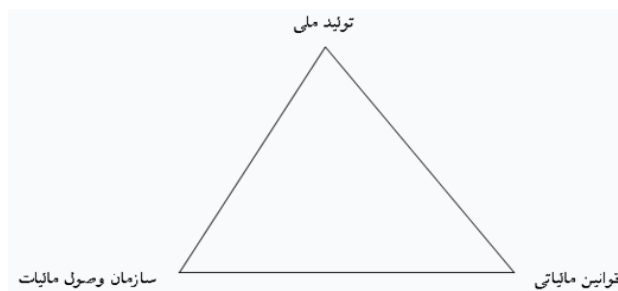
۱- اولین رکن نظام مالیاتی کشور، **تولید ملی و نحوه توزیع آن** در سطح جامعه است. تولید ملی و نحوه توزیع آن عامل بسیار مهمی در شکل‌گیری پایه‌های مالیاتی محسوب می‌شود، به عبارت دیگر تولید ملی، به عنوان مبنای اصلی ایجاد ارزش‌هایی است که بتوان از آنها مالیات اخذ نمود. درجه شفافیت و آزادی فعالیت‌های اقتصادی، سهم بخش غیر رسمی، سهم بخش کشاورزی از اقتصاد، ساختار کلان اقتصاد، درجه سستی بودن اقتصاد، سهم صادرات، توزیع درآمد در کشور، بخش‌های اقتصادی معاف از مالیات از مهمترین شاخص‌هایی هستند که از طریق آن می‌توان عملکرد نظام مالیاتی یک کشور را با تولید ملی پیوند زد. رکن "تولید ملی"، در حقیقت ناظر بر این جنبه از عملکرد نظام مالیاتی است که چنانچه فرض شود دو رکن قوانین و مقررات مالیاتی و نیز سازمان وصول مالیات قابلیت تغییر و اصلاح را داشته باشند، در آن صورت، اقتصاد کشور حداکثر ظرفیت ایجاد چه مقدار مالیات را خواهد داشت.

۲- دومین رکن نظام مالیاتی کشور را **قوانین و مقررات مالیاتی کشور** تشکیل می‌دهد. مجموعه قوانین و مقررات مالیاتی که به وسیله مجلس قانون‌گذاری تصویب شده و شامل مواردی است که پایه‌ها، نرخ‌ها، معافیت‌ها و گاه موارد دیگر را تعیین و تعریف می‌کنند. این مجموعه قوانین، اصولی را که به وسیله آنها پایه‌ها و نرخ‌ها تعریف شده‌اند را نشان می‌دهد و همراه قوانینی که نحوه هزینه کردن این درآمدها را مشخص می‌کنند، جهت‌گیری‌ها و اهداف مالیاتی را معین می‌کنند. براین اساس، این رکن از نظام مالیاتی، ظرفیت قانونی وصول مالیات در چارچوب قوانین مالیاتی موجود و با فرض حداکثر کارایی سازمان وصول مالیات را نشان می‌دهد.

۳- سومین رکن نظام مالیاتی کشور را **سازمان وصول مالیات** تشکیل می‌دهد. این رکن حداکثر میزان مالیات قابل وصول در چارچوب قوانین و ساختار فعلی سازمان و تشکیلات اداری وصول مالیات (کارایی) را نشان می‌دهد. عوامل متعددی بر کارایی سازمان وصول مالیات تأثیر دارند که از آن جمله می‌توان به منابع انسانی، منابع مالی، بودجه سازمانی، مدیریت، مکانیزاسیون فرآیندها، بانک اطلاعاتی مؤدیان، استفاده از فناوری اطلاعات و .... اشاره کرد.

لذا می‌توان ارکان نظام مالیاتی را به صورت سه رأس یک مثلث به صورت زیر شامل تولید ملی، قوانین مالیاتی و سازمان وصول مالیات ترسیم کرد:

ارکان نظام مالیاتی

بدیهی است رسیدن به یک نظام مالیاتی مطلوب که بتواند در کنار تأمین مالی بودجه دولت، راهبران و سیاست‌گذاران اقتصادی را در دستیابی به اهداف اقتصادی (مانند تأمین برابری و عدالت و رشد اقتصادی) یاری کند و محرک اقتصاد باشد، به عملکرد ارکان سه رکن تشکیل‌دهنده نظام مالیاتی (تولید ملی، قوانین و مقررات مالیاتی و سازمان وصول مالیات) بستگی دارد. طراحی و استقرار نظام مالیاتی مطلوب می‌بایست متناسب با شرایط اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جامعه باشد تا بتوان انتظار داشت که دستاوردهای آن در راستای اهداف جامعه باشد. از آنجا که شرایط کشورها و جوامع با یکدیگر متفاوت بوده و نظام‌های ارزشی حاکم بر آنها، اهداف متفاوتی را جستجو می‌نمایند، نمی‌توان یک نظام مالیاتی کاملاً مطلوب و قابل تعمیم به تمامی جوامع و کشورها را طراحی نمود.

از استراتژی‌های مصوب رتبه‌بندی شده و اولویت‌دار سازمان امور مالیاتی کشور می‌توان به انجام اطلاعات ساختاری در جهت مناسب از منابع سازمان از طریق: ایجاد تناسب بین ساختار سازمانی با چشم‌انداز و استراتژی‌ها، تفویض اختیار مناسب به مدیران در جهت تسریع فرآیند انجام کار، شفاف‌سازی شرح وظایف افراد در راستای تحقق چهار هدف اصلی هر نظام مالیاتی، یعنی: ایجاد درآمد، کاهش هزینه‌های وصول مالیات، عدالت مالیاتی و تقویت مدیریت مالیاتی نام برد که در این راستا سازمان امور مالیاتی کشور مؤسسه‌ای دولتی وابسته به وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌باشد. رئیس کل سازمان بالاترین مقام اجرایی سازمان است که بنا به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تأیید هیأت وزیران و حکم وزیر به این سمت منصوب می‌شود. معاونان سازمان نیز به پیشنهاد رئیس کل سازمان و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی و با حکم رئیس کل منصوب می‌گردند. رئیس کل سازمان دارای یک قائم مقام و چهار معاونت مالیات‌های مستقیم، مالیات بر ارزش افزوده، توسعه مدیریت و منابع و معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و امور بین‌الملل می‌باشد. سازمان در هر استان (بجز شهر و استان تهران که دارای ۱۴ اداره کل که تحت نظر رئیس امور مالیاتی شهر و استان تهران اداره می‌شود) دارای یک اداره کل می‌باشد.

نظام مالیاتی ایران در یک نگاه

در نظام مالیاتی ایران، درآمدهای مالیاتی شامل دو نوع مالیات‌های مستقیم و مالیات‌های غیرمستقیم می‌باشد. مالیات‌های مستقیم از دو پایه اصلی مالیات بر درآمد (مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی و اشخاص حقیقی، حقوق، مستغلات) و مالیات بر ثروت تشکیل شده است که هر یک از پایه‌های مذکور به نوبه خود به منابع مختلف مالیاتی تقسیم می‌شود. مالیات‌های غیرمستقیم نیز که پایه مالیات بر مصرف را تشکیل داده است، شامل مالیات بر واردات و مالیات بر ارزش افزوده (VAT) می‌باشد. در حال حاضر مالیات بر واردات خارج از حوزه مأموریت سازمان امور مالیاتی کشور و زیر نظر گمرک ایران وصول می‌شود. جدول (۱) ساختار کلی نظام مالیاتی ایران و انواع مختلف مالیات‌ها را به طور خلاصه نشان می‌دهد.

جدول ۱: ساختار نظام مالیاتی ایران

نوع مالیات	پایه	منبع مالیاتی
مالیات‌های مستقیم	پایه درآمد	مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی
		مالیات بر درآمد مشاغل
		مالیات بر درآمد حقوق
		مالیات بر درآمد مستغلات
	پایه ثروت	مالیات بر درآمد اتفاقی
		مالیات بر ارث
		مالیات بر نقل و انتقال مستغلات
		حق تمبر
مالیات‌های غیرمستقیم	پایه مصرف	مالیات بر ارزش افزوده
		مالیات بر واردات

دومین مؤلفه اساسی نظام مالیاتی کشور، نرخ‌های مالیاتی آن هستند. نرخ‌هایی که با اصابت بر پایه‌های مالیاتی میزان مالیات قابل پرداخت توسط اشخاص را مشخص می‌نمایند. برخی از مهمترین نرخ‌های مالیاتی به شرح جدول (۲) می‌باشد. لازم به ذکر است بعضی از نرخ‌ها و نصاب‌های ارائه شده در اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ تغییر یافته‌اند که از ابتدای سال ۱۳۹۵ اجرایی می‌گردد.

جدول ۲: نرخ‌های مالیاتی موضوع قانون مالیات‌های مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده

پایه مالیاتی		نرخ
مالیات بر درآمد شرکت‌ها		۲۵٪
مالیات بر درآمد مشاغل	بر اساس قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷	نرخهای موضوع ماده ۱۳۱ ق.م.م
		تا ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
		۳۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰
		۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰
	بر اساس اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱	۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
		بیش از ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
		تا ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
		۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
مالیات بر درآمد حقوق کارکنان بخش دولتی	بر اساس قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷	۱۰٪ درآمد سالانه
		تا ۴۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال
مالیات بر درآمد حقوق کارکنان بخش خصوصی	بر اساس اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱	بیش از ۴۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال
مالیات بر درآمد حقوق بخش دولتی و خصوصی		مزاد بر مبلغ مذکور در ماده (۸۴) این قانون و تا هفت برابر آن
مالیات بر درآمد اجاره املاک	سرقفلی	نسبت به مزاد آن
		طبق ماده ۱۳۱ ق.م.م
		۲٪
		۵٪
مالیات بر نقل و انتقال	سهام	۰/۵٪ (شرکتهای بورسی)
		۴٪ (سایر شرکتهای)
مالیات بر ارزش افزوده	۹٪	

فصل اول

تعاریف و

اصطلاحات مالیاتی

بودجه کل دولت: برنامه مالی دولت است که برای یک سال مالی که منطبق بر سال تقویمی است، تهیه می‌شود و شامل بودجه عمومی دولت، بودجه بانک‌ها و شرکت‌های دولتی و بودجه مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت می‌باشد.

بودجه عمومی دولت: بودجه‌ای است که در آن، برای اجرای برنامه سالانه، منابع مالی لازم پیش‌بینی و اعتبارات هزینه‌ای (جاری) و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) دستگاه‌های اجرایی تعیین می‌شود.

پرداختی‌های بودجه عمومی دولت: عبارت از کل هزینه‌های انجام شده توسط دولت اعم از هزینه‌ای (جاری) و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) از محل درآمدهای عمومی و اختصاصی در مدت یک سال مالی است.

اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی): منظور اعتبار، مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که بر اساس مطالعات توجیهی، فنی، اقتصادی و اجتماعی که توسط دستگاه اجرایی انجام می‌شود، طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه توسعه پنج ساله به صورت سرمایه‌گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی سرمایه‌ای اجرا می‌گردد و منابع مورد نیاز اجرای آن از محل اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود به دو نوع انتفاعی و غیر انتفاعی تقسیم می‌گردد.

اعتبارات هزینه‌ای (جاری): منظور اعتباراتی است که در برنامه عمرانی پنج‌ساله، به صورت کلی و در بودجه عمومی دولت به تفکیک، برای تأمین هزینه‌های جاری دولت و همچنین هزینه نگهداری سطح فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی دولت پیش‌بینی می‌شود.

دریافتی‌های بودجه عمومی دولت: تمامی وجوه تحت عنوان درآمد عمومی و درآمد اختصاصی، سایر منابع تأمین اعتبار و سایر وجوهی که به موجب قانون باید در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز شود، دریافتی‌های بودجه عمومی دولت را تشکیل می‌دهد.

درآمد عمومی: عبارت است از درآمد وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و مالیات و سود سهام شرکت‌های دولتی و درآمد حاصل از انحصارات و مالکیت و سایر درآمدهایی که در قانون بودجه کل کشور تحت عنوان درآمد عمومی منظور می‌شود.

مالیات: عبارت است از پرداخت‌های اجباری و بلاعوض اشخاص حقوقی و حقیقی به دولت که مطابق با قانون و در جهت اعمال حاکمیت و تأمین مصارف عمومی صورت می‌گیرد. مالیات بر حسب تعریف سازمان همکاری اقتصادی و توسعه اقتصادی (OECD)¹، پرداختی است الزامی و بلاعوض که دولت از اشخاص حقیقی و حقوقی

¹ Organization for Economic Co-operation and Development

متناسب با ثروت و یا درآمد آنها دریافت می‌کند تا آن را در راستای منافع جامعه هزینه نماید. هدف از ایجاد نظام مالیاتی در هر اقتصادی، دستیابی به اقتصادی سالم و متکی به منابع درون‌زا می‌باشد.

درآمد مالیاتی (T.REV^۲): درآمد مالیاتی عبارتست از مبلغی که دولت تحت عنوان مالیات دریافت می‌دارد. مالیات از هر نوعی که باشد شامل دو جزء: پایه مالیاتی و نرخ مالیاتی است.

پایه مالیاتی: تعیین موضوع مالیات را اصطلاحاً منبع، پایه، مبنا یا مأخذ تعلق مالیات می‌گویند و منظور از آن، مقدار موضوع مشمول مالیات است که از آن مالیات اخذ می‌شود. پایه مالیاتی، معیار یا ارزشی است که مالیات بر آن برقرار می‌گردد. به عبارت دیگر پایه و یا مبنای مالیاتی عبارتست از آنچه که بر آن مالیات وضع می‌شود و نسبتی از آن بعنوان مالیات توسط دولت اخذ می‌گردد.

نرخ مالیاتی: نسبتی از پایه مالیاتی که به صورت مالیات به دولت پرداخت می‌شود.

انواع مالیات بر حسب نرخ مالیاتی:

الف) نرخ ثابت (متناسب): نرخ ثابت است که مالیات براساس آن به صورت تناسبی از پایه مالیاتی (درآمد، ارث و...) دریافت می‌شود. در این حالت میزان مالیات، براساس تناسب میزان پایه مالیاتی و نرخ ثابت مالیات، افزایش یا کاهش می‌یابد.

ب) نرخ مقطوع: نرخ مقطوع نرخ است که با اعمال آن، مالیات به صورت مقطوع از پایه مالیاتی اخذ می‌شود. در این حالت، مبلغ مالیات میزان بدون در نظر گرفتن میزان پایه مالیاتی محاسبه می‌شود. عموماً با اعمال نرخ مقطوع، مالیات متعلق را به صورت قطعی تعیین می‌کنند مگر آن که قانون در مورد علی‌الحساب بودن این روش تاکید داشته باشد، مانند مالیات حق تمبر.

ج) نرخ تصاعدی: نرخ تصاعدی، نرخ است که با افزایش میزان پایه مالیاتی (مانند: دارایی یا درآمد افراد و سود بنگاه‌ها)، افزایش می‌یابد و به یکی از طرق زیر عمل می‌شود: نرخ تصاعدی ثابت: در این حالت، حداکثر نرخ برای مبلغی از پایه مالیاتی موردنظر مشخص می‌شود. چنانچه آن پایه مالیاتی از حدود تعیین شده تجاوز کند، مالیات با نرخ مزبور نسبت به کل مبلغ پایه مالیاتی اعمال می‌شود. نرخ تصاعدی متغیر: در این حالت، پایه مالیاتی موردنظر بر حسب طبقات تعریف شده حداکثر نرخ برای مبلغ معینی از طبقات درآمدی در سطوح بالاتر مشخص می‌شود، حال،

² Tax Revenue

چنانچه درآمدی از حدود تعیین شده در هر طبقه‌ی درآمدی، تجاوز کند، نرخ بالاتر، نسبت به مازاد درآمد، اعمال می‌شود. در این روش، نرخ تصاعدی را نمی‌توان به طور دایم افزایش داد و می‌بایست، حداکثری برای نرخ تصاعدی متغیر قایل شد و از آن پس نرخ مزبور را ثابت نگه داشت.

(د) نرخ تنازلی (نزولی): در صورتی که با افزایش پایه مالیاتی (مانند مصرف)، نرخ متوسط مالیات^۳ کاهش یابد، به آن نرخ مالیات، نرخ تنازلی گویند.

مالیات مستقیم: این مالیات مستقیماً از دارایی یا درآمد افراد گرفته می‌شوند و شامل مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد هستند؛ همان طور که از نام این مالیات‌ها مشخص است بدون هیچ واسطه‌ای و بطور مستقیم از درآمد یا دارایی افراد حقیقی و حقوقی اخذ می‌شود. مالیات‌های مستقیم از دو پایه درآمد (شامل درآمد اشخاص حقوقی، درآمد مشاغل، درآمد مستغلات و درآمد حقوق و دستمزد کارکنان بخش عمومی و خصوصی) و پایه ثروت (شامل ارث، نقل و انتقال سهام و نقل و انتقال مستغلات) تشکیل شده است.

الف: مالیات بر دارایی :

۱ - مالیات سالانه املاک

۲ - مالیات بر ارث

۳ - حق تمبر

۴ - مالیات بر درآمد اتفاقی

ب: مالیات بر درآمد:

۱ - مالیات بر درآمد اجاره املاک

۲ - مالیات بر درآمد کشاورزی

۳ - مالیات بر درآمد حقوق

۴ - مالیات بر درآمد مشاغل

۵ - مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی

۶ - مالیات بر درآمد اتفاقی

۳- نرخ متوسط مالیات برابر است با حاصل تقسیم کل مالیات پرداختی به کل پایه مالیاتی موردنظر

الف- مالیات بر درآمد: این مالیات همان گونه که از نام آن پیداست از درآمد اشخاص وصول می شود و دارای انواع مختلفی است که به تعدادی از آنها اشاره می شود:

مالیات بر درآمد املاک: مالیاتی است که از درآمد شخص حقیقی یا حقوقی ناشی از واگذاری حقوق خود نسبت به املاک واقع در ایران پس از کسر معافیت مقرر اخذ می شود.

مالیات بر درآمد مشاغل: مالیاتی است که از درآمد شخص حقیقی که از طریق اشتغال به مشاغل یا به عناوین دیگر غیر از موارد مذکور در سایر فصل های قانون مالیات ها در ایران تحصیل می شود پس از کسر معافیت های مقرر وصول می گردد.

مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی: مالیاتی است که از جمع درآمد شرکت ها و درآمد ناشی از فعالیت های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی که از منابع مختلف در ایران یا خارج از ایران تحصیل می شود پس از وضع زیان های حاصل از منابع غیرمعاف و کسر معافیت های مقرر به استثنای مواردی که طبق مقررات قانون دارای نرخ جداگانه ای می باشد مشمول مالیات به نرخ ۲۵٪ وصول می شود.

مالیات بر درآمد اتفاقی: مالیاتی است که از درآمد نقدی و یا غیرنقدی که شخص حقیقی یا حقوقی به صورت بلاعوض و یا از طریق معاملات محاسباتی و یا به عنوان جایزه یا هر عنوان دیگر از این قبیل تحصیل می نماید مشمول مالیات اتفاقی بوده و به نرخ مقرر در ماده ۱۳۱ قانون وصول می گردد.

ب- مالیات بر دارایی: دارایی یا ثروت، مشتمل بر کلیه حقوقی است که شخص حقیقی یا حقوقی نسبت به اشیاء و اموال دارد و به آنها این اجازه را می دهد که در آن اموال تصرفات مالکانه نمایند.

در قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۶، مالیات بر دارایی به پنج دسته تقسیم شده است که عبارتند از: مالیات سالانه املاک، مستغلات مسکونی خالی، اراضی بایر، ارث و حق تمیر که در اصلاحات قانون مذکور، در سال ۱۳۸۰ مالیات های سالانه املاک، مستغلات مسکونی خالی و اراضی بایر حذف گردید و تنها مالیات های ارث و حق تمیر باقی مانده است که به اختصار به آنها پرداخته می شود:

مالیات بر ارث: مالیاتی است که در نتیجه فوت شخص اعم از فوت واقعی یا فرضی بر اموال باقی مانده متوفی طبق قانون تعلق می گیرد.

مالیات حق تمبر: نوعی مالیات مستقیم است که از طریق الصاق و ابطال تمبر بر اسناد، اوراق و مدارک به منظور رسمیت بخشیدن یا لازم الاجرا نمودن آنها، از مودی گرفته می‌شود؛ برای نمونه حق تمبری که از هر برگ چک که از طرف بانک‌ها چاپ و به مصرف کنندگان ارائه می‌شود یا از کارنامه و گواهینامه دانش آموزان دوره ابتدایی، راهنمایی و متوسطه اخذ می‌شود.

مالیات غیر مستقیم: مالیاتی است که با واسطه و به طور غیرمستقیم از شهروندان گرفته می‌شود. مالیات غیر مستقیم مالیات‌هایی هستند که پرداخت کننده آن فرد معینی نیست و دارای قابلیت انتقال بالایی است. مالیات غیر مستقیم، روی مصرف کالاها و فعالیت‌هایی وضع می‌شود که بطور غیر مستقیم روی درآمد مؤثر می‌باشد. این مالیات، غالباً بر قیمت کالاها و خدمات اضافه شده و به مصرف کننده منتقل می‌گردد و شامل مالیات بر واردات و مالیات بر معاملات است.

الف: مالیات بر واردات

- ۱ - حقوق گمرکی
- ۲ - سود بازرگانی
- ۳ - ۳۰٪ از مبلغ اتومبیل‌های وارداتی
- ۴ - ۱۵٪ حق ثبت

ب: مالیات بر مصرف و فروش

- ۱ - مالیات بر فرآورده‌های نفتی
- ۲ - مالیات تولید الکل طبی و صنعتی
- ۳ - مالیات نوشابه‌های غیر الکلی
- ۴ - مالیات فروش سیگار
- ۵ - مالیات اتومبیل
- ۶ - ۱۵٪ مالیات اتومبیل‌های داخلی
- ۷ - مالیات فروش خاویار
- ۸ - مالیات حق اشتراک تلفن خودکار و خدمات بین الملل
- ۹ - مالیات ضبط صوت و تصویر

الف- مالیات بر واردات: به منظور اجرای عدالت مالیاتی و توجه به توان واقعی مالیات‌دهندگان، یکی از سیاست‌های مالی و اقتصادی دولت‌ها، اخذ مالیات از محل کالاهای وارداتی است. همچنین دولت‌ها به دلایل متعدد دیگری نیز اقدام به اعمال مالیات بر واردات می‌نمایند که اهم آنها عبارتند از: حمایت از تولیدات داخلی کشور، جلوگیری از ورود کالاهای تجملی غیرضرور و درآمدزایی است.

ب- مالیات بر معاملات: مالیاتی است که در موقع خرید و فروش به نسبت ارزش مورد معامله، از فروشنده دریافت می‌گردد. غالباً فروشنده نیز این مالیات را در موقع فروش بر قیمت کالا افزوده و به خریدار انتقال می‌دهد. مالیات بر معاملات شامل انواع مختلف مانند مالیات عمومی فروش (در مراحل مختلف تولید و توزیع)، مالیات بر عمده فروشی و خرده فروشی و مالیات بر ارزش افزوده است.

مالیات بر ارزش افزوده: مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات چند مرحله‌ای است که در مراحل مختلف زنجیره واردات، تولید و توزیع براساس درصدی از ارزش افزوده کالاهای فروخته شده یا خدمات ارائه شده در هر مرحله اخذ می‌شود، ولی مالیات پرداختی در هر مرحله از زنجیره واردات-تولید-توزیع به عنصر مرحله بعدی زنجیره انتقال می‌یابد تا نهایتاً توسط مصرف‌کننده‌نهایی پرداخت شود. مالیات بر ارزش افزوده مالیاتی است که کلیه عرضه‌کنندگان کالاها و خدمات (مؤدیان این نظام مالیاتی) بایستی علاوه بر بهای کالا یا خدمت عرضه‌شده، به‌صورت درصدی از بهای فروش کالاها یا خدمات، در زمان فروش از خریداران اخذ و به‌صورت دوره‌ای (فصلی) به سازمان امور مالیاتی کشور واریز کند. هرگونه مالیات بر ارزش افزوده پرداخت شده در زمان خرید توسط مؤدیان اعم از واردکنندگان، تولیدکنندگان، توزیع‌کنندگان و صادرکنندگان که در این نظام مالیاتی به‌عنوان عامل وصول و نه پرداخت‌کننده مالیات محسوب می‌شوند و طلب ایشان از دولت محسوب شده و به‌صورت فصلی با سازمان امور مالیاتی تسویه می‌شود. تسویه مطالبات مؤدیان بابت مالیات‌های پرداختی ایشان در زمان خرید، یا از طریق کسر از مطالبات دریافتی از خریداران و یا از طریق استرداد توسط سازمان امور مالیاتی کشور به ایشان صورت می‌پذیرد.

استرداد: هرگاه مؤدیان در نظام مالیات بر ارزش افزوده در هر دوره مالیاتی اضافه پرداختی داشته باشند، بدین معنی که به هر دلیل میزان مالیات‌های پرداختی بابت خرید طی دوره بیشتر از مالیات‌های وصولی در هنگام فروش کالا یا ارائه خدمات باشد، مالیات اضافه پرداخت شده به حساب مالیات دوره‌های بعد آنان منظور و در صورت تقاضای فعالان اقتصادی، اضافه مالیات پرداخت شده، توسط سازمان امور مالیاتی مسترد می‌شود. موارد مشمول حق استفاده از استرداد مالیات و عوارض در نظام مالیات بر ارزش افزوده سه حالت برای استرداد قائل شده‌اند که عبارتند از:

- (۱) در صورتی که مؤدیان مالیات بر ارزش افزوده اضافه پرداختی داشته باشند این اضافه پرداختی با تقاضای مؤدی، هم می‌تواند به حساب دوره مالیاتی بعدی منظور شود و یا اینکه به وی مسترد شود.
- (۲) در صورت صدور کالا و خدمات به خارج از کشور، صادرکنندگان می‌توانند با ارائه برگه خروجی صادره توسط گمرک و اسناد و مدارک مثبت درخواست استرداد مالیات‌ها و عوارض پرداختی بر روی خرید خود (اعم از کالای معاف و غیرمعاف) را نمایند.
- (۳) مالیات‌ها و عوارض پرداختی موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده بابت کالاهای همراه مسافران تبعه کشورهای خارجی که از تاریخ خرید آنها تا تاریخ خروج از کشور بیش از دوماه نگذشته باشد، با ارائه اسناد و مدارک مثبت (صورت‌حساب‌های خرید) مشمول استرداد خواهد بود. در این راستا بموجب ماده (۲۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده، چنانچه مؤدیان نسبت به اوراق مطالبه مالیات یا برگه استرداد مالیات اضافه پرداختی ابلاغ شده اعتراض داشته باشند، می‌توانند ظرف مدت بیست روز پس از ابلاغ اوراق یاد شده اعتراض کتبی خود را به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نمایند.

فصل دوم

عملکرد مالی دولت
و درآمدهای مالیاتی

۱. وضعیت عملکرد مالی دولت

قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور به عنوان پنجمین برنامه مالی سالانه دولت در چارچوب قانون برنامه پنجم توسعه و هم راستا با سند چشم انداز بیست ساله کشور، اسناد توسعه فرابخشی، بخشی و استانی، سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و همچنین در چارچوب سیاست‌های کلان کشور تدوین گردید که با توجه به ارائه لایحه بودجه در موعد مقرر توسط دولت یازدهم، اجرای آن از اول سال مالی ۱۳۹۴ آغاز گردید. اهداف کلی بودجه سال ۱۳۹۴، تحقق رشد اقتصادی مثبت، کنترل تورم و کاهش نرخ بیکاری با اتکا به فرصت‌ها و نقاط قوت کلیدی مانند حضور فعال‌تر بخش غیردولتی در سایه ایجاد ثبات کلان اقتصادی و انضباط مالی همراه با بهبود شاخص‌های اجتماعی و علمی تعیین گردید. طبق قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۴، درآمدهای مصوب شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی) و پرداخت‌های هزینه‌ای مصوب (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) به ترتیب معادل ۱,۲۸۸,۵۰۹/۲ و ۱,۶۳۰,۲۲۸/۸ میلیارد ریال بود. در نتیجه تراز عملیاتی مصوب با ۳۴۱,۷۱۹/۶ میلیارد ریال کسری مواجه شد.

این در حالی است که در سال ۱۳۹۴، درآمدهای دولت شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها (به استثنای درآمدهای اختصاصی) به ۱,۱۲۳,۷۴۵/۵ میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم مصوب ۸۵/۳ درصد تحقق داشته است. همچنین مبلغ مذکور در مقایسه با رقم مشابه سال قبل حدود ۱۵ درصد افزایش داشت. از مجموع درآمدهای مذکور، ۷۹۱,۸۹۰/۵ میلیارد ریال از محل درآمدهای مالیاتی و ۳۳۱,۸۵۵ میلیارد ریال از محل سایر درآمدهای دولت حاصل شده است. پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) دولت (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) در سال ۱۳۹۴، به ۱,۷۰۶,۸۸۵/۴ میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل از رشدی برابر با ۱۸/۶۷ درصد برخوردار بوده است. این در حالی است که عملکرد هزینه‌های جاری سال ۱۳۹۴ نسبت به رقم مصوب آن بیشتر است. در نتیجه تراز عملیاتی سال ۱۳۹۴ با ۵۹۲,۸۹۱/۹ میلیارد ریال کسری مواجه گردید که نسبت به مقدار مصوب آن افزایش داشته است.

همچنین در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قانون بودجه سال ۱۳۹۵ نیز در جهت اهداف قانون بودجه سال ۹۴ به دنبال ارتقای بهره‌وری و زمینه‌سازی رشد تولید ملی، و رسیدن به اهداف سند چشم انداز بیست ساله کشور، تدوین گردید. طبق قانون بودجه سال ۱۳۹۵، درآمدهای مصوب سال ۱۳۹۵ برابر با ۱,۵۷۳,۸۲۴ میلیارد ریال بوده است که شامل ۱,۰۳۸,۳۰۳ میلیارد ریال درآمدهای مالیاتی،

۵۳۵,۵۲۱ میلیارد ریال سایر درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای مصوب معادل با ۲,۱۳۷,۶۳۵ میلیارد ریال است. در نتیجه تراز عملیاتی مصوب با ۵۶۳,۸۱۱ میلیارد ریال با کسری مواجه شد. این در حالی است که در این سال، درآمدهای دولت به ۱,۴۵۹,۹۵۴ میلیارد ریال و پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) دولت به ۲,۰۷۰,۲۷۳ میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم مصوب، درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای به ترتیب برابر با ۹۲/۷۷ و ۹۶/۸۴ درصد تحقق داشته است. همچنین تراز عملیاتی عملکرد سال ۱۳۹۵ با ۶۱۰,۳۱۹ میلیارد ریال کسری مواجه گردیده است. جدول (۱) عملکرد مالی دولت را برای سال‌های ۹۵-۱۳۹۰ نشان می‌دهد.

جدول ۱-۲: وضعیت عملکرد مالی دولت (به استثنای درآمدها و پرداخت‌های اختصاصی) - میلیارد ریال

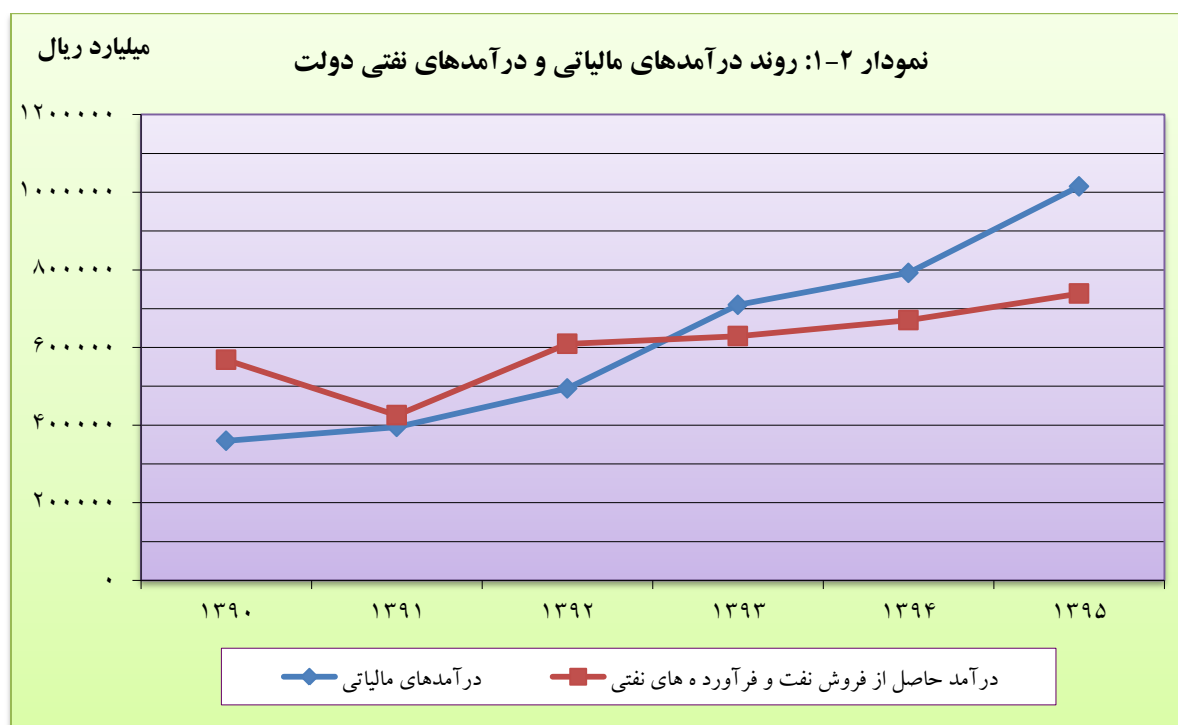
عملکرد مالی دولت	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
درآمدها	۵۴۴,۴۷۰	۵۶۸,۲۰۳	۷۱۷,۳۸۴	۹۷۷,۵۹۴	۱,۱۲۳,۷۴۶	۱,۴۵۹,۹۵۴
درآمدهای مالیاتی	۳۵۹,۴۵۲	۳۹۵,۱۶۷	۴۹۴,۲۵۰	۹۴۹,۶۹۷	۷۹۱,۸۹۱	۱,۰۱۴,۷۰۴
سایر درآمدها	۱۸۵,۰۱۹	۱۷۳,۰۳۷	۲۲۳,۱۳۵	۲۶۷,۹۴۲	۳۳۱,۸۵۵	۴۴۵,۲۰۰
پرداخت‌های جاری (هزینه‌ای)	۸۷۷,۷۰۲	۸۸۹,۹۹۳	۱,۱۹۷,۶۴۷	۱,۴۳۸,۳۱۶	۱,۷۰۶,۸۸۵	۲,۰۷۰,۲۷۳
تراز عملیاتی	-۳۳۳,۲۳۲	-۳۲۱,۷۹۰	-۴۸۰,۲۶۳	-۴۶۰,۷۲۲	-۵۹۲,۸۹۲	-۶۱۰,۳۱۹
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۵۶۹,۹۰۹	۴۲۸,۵۲۱	۶۱۲,۰۶۷	۶۳۱,۹۰۷	۶۷۳,۵۷۹	۷۴۲,۸۷۵
درآمد حاصل از فروش نفت و فرآورده‌های نفتی	۵۶۸,۲۷۷	۴۲۵,۵۲۷	۶۰۹,۴۰۰	۶۲۹,۲۰۶	۶۷۰,۳۵۴	۷۳۸,۸۶۴
فروش اموال منقول و غیر منقول	۱,۲۹۵	۲,۹۹۵	۲,۶۶۷	۲,۷۰۱	۳,۲۲۵	۴,۰۰۰
تملك دارائی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی)	۲۱۲,۸۴۵	۱۵۲,۲۷۷	۲۲۰,۱۵۷	۲۹۹,۵۰۰	۲۷۶,۹۹۰	۴۲۱,۰۴۳
خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۲۲۲,۹۳۵	۲۷۶,۲۴۴	۳۹۱,۹۰۹	۳۳۲,۴۰۷	۳۹۶,۵۸۹	۳۲۱,۸۵۴
تراز عملیاتی و سرمایه‌ای *	-۵۲۳,۲۳۴	-۴۵,۵۴۶	-۸۸,۳۵۴	-۱۲۸,۳۱۵	-۱۹۶,۳۰۳	-۲۸۸,۵۲۳
واگذاری دارایی‌های مالی	۷۶,۰۰۶	۶۷,۶۹۶	۱۴۷,۳۲۳	۱۷۳,۷۴۳	۲۱۹,۷۵۴	۶۲۷,۴۱۳
تملك دارائی‌های مالی	۲۳,۸۸۷	۲۲,۱۵۰	۵۸,۹۷۰	۴۵,۴۲۸	۲۳,۴۵۰	۳۳۸,۹۴۵
خالص واگذاری دارایی‌های مالی	۵۲,۱۱۸	۴۵,۵۴۶	۸۸,۳۵۴	۱۲۸,۳۱۵	۱۹۶,۳۰۳	۲۸۸,۵۲۳
* تراز عملیاتی و سرمایه‌ای از مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای بدست می‌آید						

منبع: نماگرهای اقتصادی بانک مرکزی و خزانه‌داری کل کشور

درآمدهای مالیاتی دولت در سال ۱۳۹۴، به ۷۹۱,۸۹۰/۵ میلیارد ریال بالغ گردید که در مقایسه با سال قبل ۱۱/۵۸ درصد افزایش و نسبت به رقم مصوب، ۱۱/۶۱ درصد تحقق داشت. در این سال، منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به ۶۷۳,۵۷۹ میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل ۶/۶ درصد افزایش

داشته است و این رقم بیشتر از مقدار مصوب آن می‌باشد. از مجموع واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای، به ترتیب ۶۷۰,۳۵۴/۳ و ۳,۲۲۴/۶ میلیارد ریال از محل "منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی" و "فروش اموال منقول و غیرمنقول" حاصل گردید که در مقایسه با سال قبل به ترتیب ۶/۵۳ و ۱۹/۳۶ درصد افزایش داشته است. نمودار (۱) به مقایسه درآمدهای مالیاتی و درآمد حاصل از فروش نفت و فرآورده‌های نفتی می‌پردازد.

در سال ۱۳۹۵ نیز، درآمدهای مالیاتی برابر با ۱,۰۱۴,۷۰۴ میلیارد ریال است که نسبت به رقم مصوب ۹۷/۷۲ درصد تحقق داشته است. این رقم در مقایسه با درآمد مالیاتی سال ۱۳۹۴ رشد قابل توجهی داشته است و نشان از بهبود عملکرد درآمدهای مالیاتی دولت دارد که در نمودار (۱) این افزایش نشان داده شده است.

نمودار نشان می‌دهد که از اواسط سال ۱۳۹۲ به بعد تلاش سازمان امور مالیاتی کشور و دولت افزایش مالیاتی‌های دریافتی بوده است و توانسته است درآمدهای مالیاتی خود را نسبت به درآمدهای نفتی افزایش دهد. در واقع درآمدهای مالیاتی دولت از سال ۱۳۹۲ به بعد یک روند افزایشی داشته است.

۲. عملکرد درآمدهای مالیاتی دولت

یکی از اهداف کلیدی نظام مالیاتی کشور، رهایی از درآمدهای پرنوسان و غیر قابل اطمینان حاصل از فروش نفت خام و تأمین مالی بودجه دولت از طریق درآمدهای مالیاتی می‌باشد. از آنجایی که اقتصاد کشور به نحو بارزی متکی به درآمدهای نفتی است و نفت سهم قابل توجهی از درآمدهای دولت را به خود اختصاص داده است، لذا بررسی عملکرد دولت در کاهش اتکا به درآمدهای نفتی و افزایش سهم درآمدهای مالیاتی از اهمیت زیادی برخوردار است. کاهش اتکا به درآمدهای نفتی و اصلاح نظام درآمدی دولت با تغییر رویکرد به سمت مالیات ستانی موضوعی است که به صراحت در بند ۱۷ سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی از سوی مقام معظم رهبری مشاهده می‌شود.

برای نشان دادن عملکرد درآمدهای مالیاتی دولت طی سال‌های اخیر، از شاخص سهم درآمدهای مالیاتی از کل درآمدهای دولت استفاده شده است. بدین منظور سهم درآمدهای مالیاتی، سایر درآمدها و درآمدهای نفتی از کل منابع بودجه عمومی دولت (مجموع کل درآمدها، درآمد واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و درآمد واگذاری دارایی‌های مالی) با یکدیگر مقایسه گردیده‌اند. بر اساس جدول (۲) ترکیب منابع درآمدی بودجه عمومی دولت در سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد که ۳۹ درصد از درآمدهای بودجه عمومی دولت را مالیات، ۳۳ درصد درآمدهای نفتی و ۱۶ درصد را سایر درآمدها تشکیل می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که دولت در سه سال اخیر توانسته است به نحو قابل توجهی اتکای خود به درآمدهای نفتی در بودجه کشور را کم کند و سهم درآمدهای مالیاتی را به صورت چشم‌گیر افزایش دهد. در مقایسه با سال قبل از آن، سهم درآمدهای مالیاتی از کل منابع درآمدی بودجه دولت تغییر محسوسی نداشته است. در حالی که سهم درآمدهای نفتی کاهش و سهم سایر درآمدها افزایش یافته است.

همچنین در سال ۱۳۹۵، ترکیب منابع بودجه عمومی دولت شامل ۳۶ درصد درآمدهای مالیاتی، ۲۶ درصد درآمدهای نفتی و ۱۶ درصد سایر درآمدها می‌باشد. بررسی سهم درآمدهای مالیاتی در سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که سهم این منبع درآمدی و سهم درآمدهای نفتی از منابع درآمدی بودجه عمومی نسبت به سال ۱۳۹۴ کاهش داشته‌اند.

جدول ۲-۲: ترکیب درآمدهای عمومی دولت (منابع بودجه عمومی) - میلیارد ریال / درصد

سال	درآمد مالیاتی	سایر درآمدها	درآمد نفتی	منابع بودجه عمومی دولت			سهم درآمد مالیاتی از منابع بودجه عمومی (درصد)	سهم درآمدهای نفتی از منابع بودجه عمومی (درصد)	سهم سایر درآمدها از منابع بودجه عمومی (درصد)
				درآمدها	واگذاری دارایی سرمایه ای	واگذاری مالی			
۱۳۸۴	۱۳۴,۵۷۵	۶۵,۸۰۱	۱۸۶,۳۴۲	۴۶۷,۲۵۰/۶	۱۸۷,۲۹۵	۸۳,۳۲۰/۷	۱۸	۲۵	۹
۱۳۸۵	۱۵۱,۶۲۱	۷۹,۵۱۰	۱۸۱,۸۸۱	۲۳۱,۱۳۰/۸	۱۸۲,۷۹۷/۲	۱۶۱,۰۶۱	۲۶	۳۲	۱۳
۱۳۸۶	۱۹۱,۸۱۵	۱۰۶,۳۸۸	۱۷۳,۵۱۹	۲۹۸,۲۰۳/۱	۱۷۴,۷۹۱/۸	۱۵۶,۶۱۴	۳۰	۲۸	۱۷
۱۳۸۷	۲۳۹,۷۴۱	۱۳۹,۵۹۷	۲۱۵,۶۵۰	۳۷۹,۳۳۸/۴	۲۱۶,۶۳۶/۷	۲۴۶,۲۲۷/۴	۲۸	۲۶	۱۷
۱۳۸۸	۳۰۰,۰۳۵	۱۶۶,۵۱۱	۱۵۷,۸۱۸	۴۶۶,۵۴۶/۱	۱۵۸,۶۱۳/۳	۲۲۰,۱۱۳/۸	۳۵	۱۹	۲۰
۱۳۸۹	۲۸۴,۵۲۸	۹۹,۷۶۰	۴۳۴,۴۸۶	۳۸۴۲۸۸	۴۳۵,۷۸۰/۲	۷۶,۰۰۵	۳۲	۴۸	۱۱
۱۳۹۰	۳۵۹,۴۵۲	۱۸۵,۰۱۹	۵۶۸,۲۷۷	۵۴۴۴۷۰	۵۶۹,۹۰۹	۶۰,۹۰۶/۴	۳۱	۴۸	۱۶
۱۳۹۱	۳۹۵,۱۶۷	۱۷۳,۰۳۷	۴۲۵,۵۲۷	۵۶۸,۲۰۳/۲	۴۲۸,۵۲۱/۴	۶۷,۶۹۶/۱	۳۷	۴۰	۱۶
۱۳۹۲	۴۹۴,۲۴۹	۲۲۳,۱۳۵	۶۰۹,۴۰۰	۷۱۷۳۸۴	۶۱۲,۰۶۶/۶	۱۴۷,۳۲۳/۱	۳۳	۴۱	۱۵
۱۳۹۳	۷۰۹,۶۵۲	۲۶۸,۳۱۱	۶۲۸,۸۳۷	۹۷۷,۹۶۳/۱	۶۳۱,۹۰۷/۲	۱۷۳,۷۴۲/۹	۴۰	۳۵	۱۵
۱۳۹۴	۷۹۱,۸۹۰	۳۳۱,۸۵۵	۶۷۰,۳۵۴	۱,۱۲۳,۷۴۵/۵	۶۷۳۵۷۹	۲۱۹,۷۵۳/۶	۳۹	۳۳	۱۶
۱۳۹۵	۱,۰۱۴,۷۰۴*	۴۴۵,۲۰۰	۷۳۸,۸۶۴	۱۴۵۹۸۷۵	۷۴۲۷۹۹	۶۲۷,۴۰۰	۳۶	۲۶	۱۶

منبع: بانک مرکزی

* بدون احتساب عوارض شهرداری و اوراق تسویه

همچنین بر اساس نتایج جدول (۳)، سهم درآمدهای مالیاتی سال ۹۴ از کل درآمد دولت در این سال ۷۱ درصد می باشد که نسبت به سال قبل به اندازه ۱ درصد کاهش داشته است. در حالی که درآمد مالیاتی سال ۹۴ نسبت به مقدار آن در سال ۱۳۹۳ به اندازه ۱۱/۵ درصد رشد داشته است، لذا آنچه باعث کاهش نسبت درآمد مالیاتی به کل درآمدها در مقایسه با سال گذشته آن شده است، افزایش ۲۳ درصدی سایر درآمدها در سال ۹۴ نسبت به سال گذشته است و توجه دولت بیشتر معطوف به تأمین مالی از این حوزه بوده است.

درآمدهای مالیاتی در سال ۹۵ از رشد قابل توجهی برخوردار بوده است، بطوری که سهم درآمدهای مالیاتی از کل درآمدهای این سال برابر با ۷۰ درصد می باشد که نشان از رشد دارد. همچنین سهم سایر درآمدها از کل درآمدها نیز افزایش (۳۰٪) را نشان می دهد. افزایش این دو سهم از کل منابع درآمدی دولت حاکی از توجه دولت به درآمدهایی غیر از درآمد نفتی در این سال بوده است.

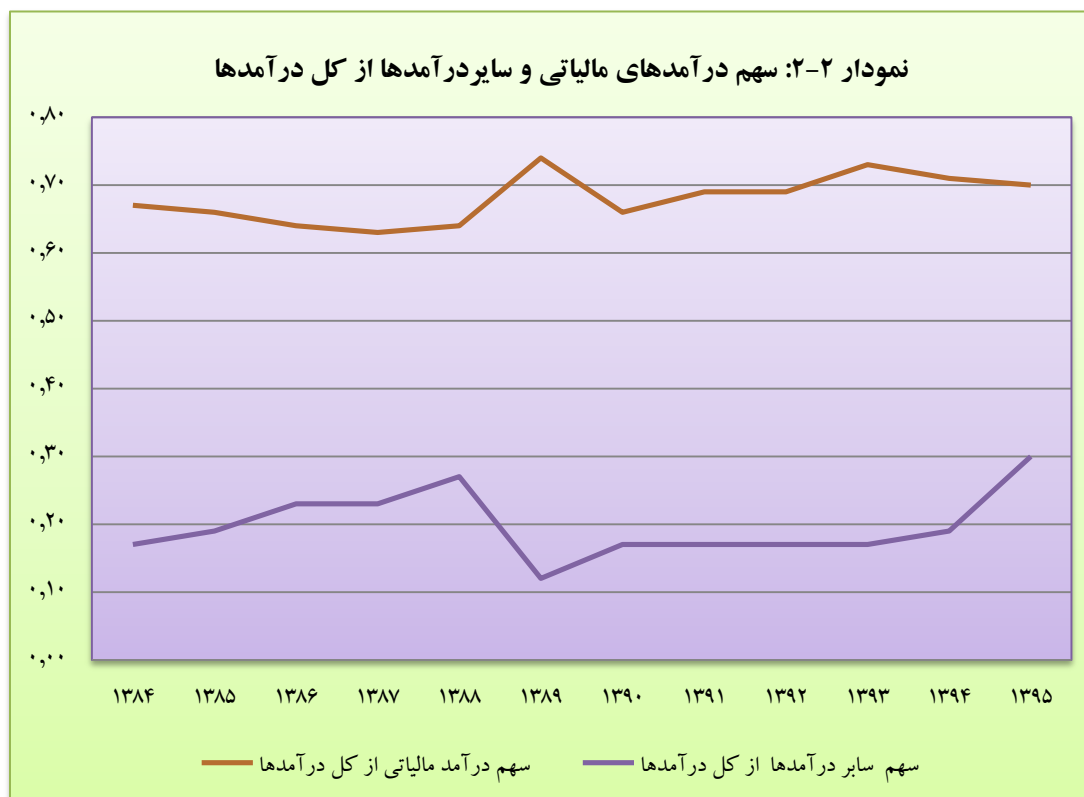
جدول ۲-۳: سهم منابع درآمدی به کل درآمد دولت - میلیارد ریال / درصد

سال	درآمد مالیاتی	سایر درآمدها	کل درآمدها	سهم درآمد مالیاتی از کل درآمدها	سهم سایر درآمدها از کل درآمدها
۱۳۸۴	۱۳۴,۵۷۵	۶۵,۸۰۱	۲۰۰,۳۷۵	۶۷٪	۱۷٪
۱۳۸۵	۱۵۱,۶۲۱	۷۹,۵۱۰	۲۳۱,۱۳۰	۶۶٪	۱۹٪
۱۳۸۶	۱۹۱,۸۱۵	۱۰۶,۳۸۸	۲۹۸,۲۰۳	۶۴٪	۲۳٪
۱۳۸۷	۲۳۹,۷۴۱	۱۳۹,۵۹۷	۳۷۹,۳۳۸	۶۳٪	۲۳٪
۱۳۸۸	۳۰۰,۰۳۵	۱۶۶,۵۱۱	۴۶۶,۵۴۵	۶۴٪	۲۷٪
۱۳۸۹	۲۸۴,۵۲۸	۹۹,۷۶۰	۳۸۴,۲۸۸	۷۴٪	۱۲٪
۱۳۹۰	۳۵۹,۴۵۲	۱۸۵,۰۱۹	۵۴۴,۴۷۱	۶۶٪	۱۷٪
۱۳۹۱	۳۹۵,۱۶۷	۱۷۳,۰۳۷	۵۶۸,۲۰۳	۶۹٪	۱۷٪
۱۳۹۲	۴۹۴,۲۴۹	۲۲۳,۱۳۵	۷۱۷,۳۸۴	۶۹٪	۱۷٪
۱۳۹۳	۷۰۹,۶۵۲	۲۶۸,۳۱۱	۹۷۷,۹۶۳	۷۳٪	۱۷٪
۱۳۹۴	۷۹۱,۸۹۰	۳۳۱,۸۵۵	۱,۱۲۳,۷۴۵	۷۱٪	۱۹٪
۱۳۹۵	۱,۰۱۴,۷۰۴*	۴۴۵,۲۰۰	۱,۴۵۹,۹۵۴	۷۰٪	۳۰٪

منبع: بانک مرکزی

* بدون احتساب عوارض شهرداری و اوراق تسویه

نمودار (۲) نسبت درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها به کل درآمدها (بدون درآمدهای نفتی) را طی سالهای ۹۵-۱۳۸۴ نشان می دهد. روند تغییرات نسبت درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها به کل درآمدها به جز درآمدهای نفتی طی سالهای مورد بررسی تا حد بسیار زیادی به صورت یکنواخت و بدون روندهای فزاینده یا کاهنده شدید است. نمودار نشان می دهد که در سالهایی که سایر درآمدهای دولت کاهش یافته است در مقابل درآمدهای مالیاتی افزایش یافته و برعکس، زمانی که سایر درآمدها افزایش داشته است، درآمدهای مالیاتی کاهش داشته است که این بیانگر متمم بودن این دو نوع منبع درآمدی برای دولت است.

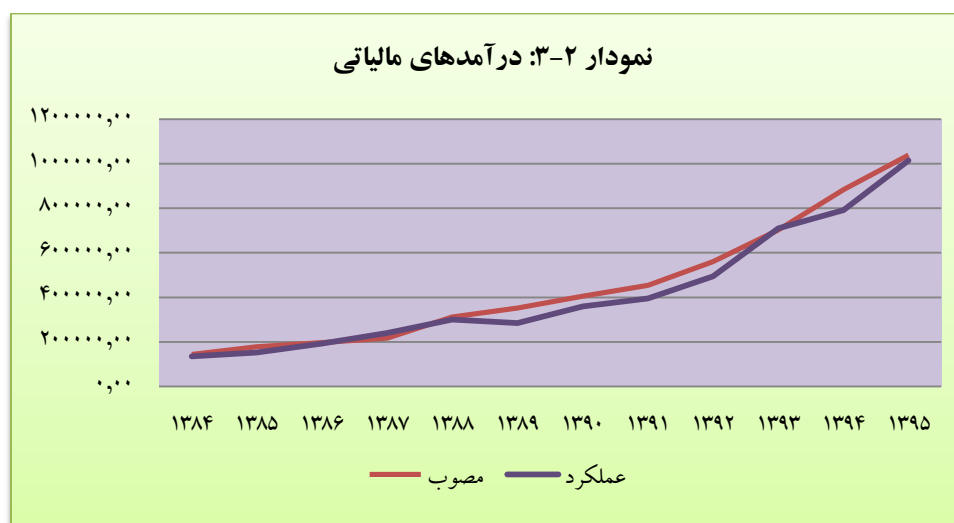
۳. عملکرد درآمدهای مالیاتی براساس اهداف بودجه‌های سنواتی

یکی از شاخص‌های ارزیابی نظام مالیاتی کشور، میزان تحقق درآمدهای مالیاتی مصوب بودجه‌های سنواتی می‌باشد. با این حال، بایستی توجه نمود که علاوه بر عملکرد نظام مالیاتی، عوامل مختلفی مانند دقت پیش‌بینی و یا بروز شرایط غیرمترقبه در اقتصاد کشور نیز در این شاخص اثرگذار هستند. برای این منظور مقایسه‌ای بین مقادیر مصوب و عملکرد درآمدهای مالیاتی طی این سال‌ها انجام گرفته است که در جدول (۴) بیان شده و در نمودار (۳) نیز نشان داده شده است.

جدول ۲-۴: درصد رشد و تحقق درآمدهای مالیاتی - میلیارد ریال/درصد

سال	درآمد مالیاتی		درصد تغییرات	
	مصوب	عملکرد	رشد درآمدهای مالیاتی	درصد تحقق درآمدهای مصوب
۱۳۸۴	۱۴۳,۹۰۴	۱۳۴,۵۷۵	-	٪۹۴
۱۳۸۵	۱۷۷,۶۱۷	۱۵۱,۶۲۱	٪۱۳	٪۸۵
۱۳۸۶	۱۹۷,۲۹۵	۱۹۱,۸۱۵	٪۲۷	٪۹۷
۱۳۸۷	۲۱۷,۱۱۵	۲۳۹,۷۴۱	٪۲۵	٪۱۱۰
۱۳۸۸	۳۱۲,۱۳۹	۳۰۰,۰۳۵	٪۲۵	٪۹۶
۱۳۸۹	۳۵۱,۴۵۴	۲۸۴,۵۲۸	٪-۵	٪۸۱
۱۳۹۰	۴۰۴,۴۴۲	۳۵۹,۴۵۲	٪۲۶	٪۸۹
۱۳۹۱	۴۵۴,۰۰۴	۳۹۵,۱۶۷	٪۱۰	٪۸۷
۱۳۹۲	۵۶۰,۷۷۴	۴۹۴,۲۴۹	٪۲۵	٪۸۸
۱۳۹۳	۷۰۲,۵۴۵	۷۰۹,۶۵۲	٪۴۴	٪۱۰۱
۱۳۹۴	۸۸۳,۸۶۰	۷۹۱,۸۹۰	٪۱۲	٪۹۰
۱۳۹۵	۱,۰۳۸,۳۰۴	۱,۰۱۴,۷۰۴	٪۲۸	٪۹۸

منبع: بانک مرکزی

تغییرات درآمدهای مالیاتی نسبت به سال قبل به صورت درصد برابر با رشد درآمدهای مالیاتی می‌باشد، که این رشد برای سال‌های ۹۵-۱۳۸۴ در جدول (۴) محاسبه شده است. رشد درآمدهای مالیاتی در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال قبل رشدی در حدود ۱۲ درصد بوده است که این رشد نسبت به رشد سال قبل کاهش داشته و درصد تحقق درآمدهای مالیاتی مصوب در سال ۱۳۹۴ برابر با ۹۰ درصد بوده است. عملکرد درآمدهای مالیاتی در

سال ۹۵، دارای رشدی برابر با ۲۸ درصد است که نشان از بهبود عملکرد سازمان امور مالیاتی در وصول مالیات دارد، طوری که درصد تحقق درآمدهای مالیاتی مصوب این سال برابر با ۹۸ درصد بوده است.

۴. ارزیابی عملکرد نظام مالیاتی کشور بر اساس شاخص کارایی

نگاهی مختصر به برخی از شاخص‌های اختصاصی مالیات نشان می‌دهد که نظام مالیاتی کشور متناسب با ظرفیت‌های بالقوه اقتصاد کشور، توسعه نیافته و فاصله زیادی با جایگاه واقعی و مطلوب خود در تأمین مالی بودجه دولت و سایر اهداف مالیات ستانی دارد. برای محاسبه شاخص کارایی به منظور ارزیابی عملکرد نظام مالیاتی کشور می‌توان از نسبت‌های زیر استفاده کرد.

۴-۱. نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی

یکی از شاخص‌هایی که به منظور ارزیابی عملکرد نظام مالیاتی بکار برده می‌شود، نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی است. این شاخص کارایی نظام مالیاتی را نشان می‌دهد اما اصل رعایت عدالت و مساوات مالیاتی را نشان نمی‌دهد، مگر اینکه بدانیم چه میزان از تولید ناخالص داخلی قابل برداشت بوده و چگونه در بین بخش‌های مختلف اقتصاد توزیع می‌شود. عملکرد این شاخص از یک طرف متأثر از عملکرد سازمان وصول مالیات، کارایی آن و قوانین و مقررات مالیاتی و از طرف دیگر تحت تأثیر عملکرد ساختار کلان اقتصادی، تولید ملی و نحوه توزیع آن قرار دارد. بررسی روند این شاخص طی دوره ۹۵-۱۳۹۰ نشان می‌دهد این شاخص در سال‌های اخیر روندی فزاینده داشته است که این افزایش بیانگر افزایش کارایی نظام مالیاتی کشور می‌باشد. این شاخص نشان می‌دهد که نظام مالیاتی کشور توانسته است در سال ۹۴ حدود ۷/۱۱ درصد تولید ناخالص داخلی را به عنوان مالیات دریافت کند، و در سال ۹۵ نیز این نسبت برابر با ۷/۹۷ درصد (تقریباً ۸ درصد) است که بیانگر افزایش کارایی نظام مالیاتی کشور در این سال می‌باشد. البته قابل ذکر است که این نسبت در بسیاری از کشورهای توسعه یافته در حدود ۴۰ درصد است و بیانگر این واقعیت که وابستگی به درآمدهای نفتی، اهمیت درآمدهای مالیاتی و کارایی نظام مالیاتی را تحت الشعاع قرار داده است. اگر سهم عوارض شهرداری‌ها را در محاسبه درآمدهای مالیاتی لحاظ کنیم، این نسبت افزایش می‌یابد. بطوری که نسبت درآمدهای مالیاتی با

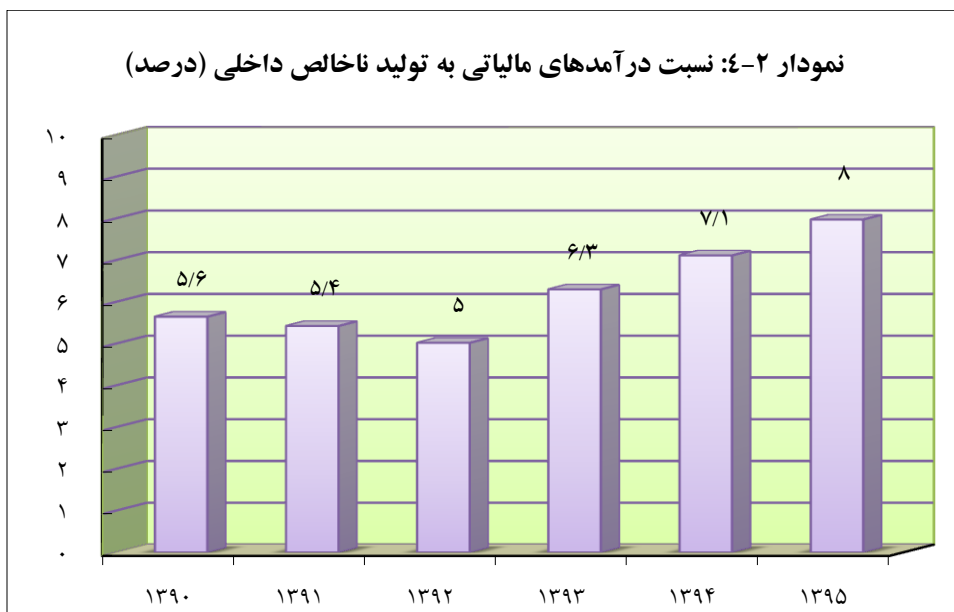
احتساب سهم عوارض شهرداری‌ها نسبت به تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۹۵ برابر با ۹/۰۲ است. روند افزایشی این نسبت طی سال‌های مورد بررسی نیز مؤید افزایش کارایی نظام مالیاتی ستانی کشور می‌باشد. نمودار میله‌ای این شاخص نیز افزایش تصاعدی کارایی نظام را از سال ۱۳۹۱ به بعد به خوبی نشان می‌دهد.

جدول ۲-۵: نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی (T/GDP) - میلیارد ریال و درصد

سال	درآمدهای مالیاتی (عملکرد)	تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (۱)	نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی (۲)	نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی (۳)
۱۳۹۰	۳۵۹,۴۵۲	۶,۳۶۴,۳۶۹	۵/۶۴	۶/۲۶
۱۳۹۱	۳۹۵,۱۶۷	۷,۲۸۳,۹۹۱	۵/۴۳	۶/۱۳
۱۳۹۲	۴۹۴,۲۴۹	۹,۸۴۲,۶۱۹	۵/۰۲	۵/۹۷
۱۳۹۳	۷۰۹,۶۵۲	۱۱,۲۶۰,۰۸۹	۶/۳۰	۷/۳۹
۱۳۹۴	۷۹۱,۸۹۰	۱۱,۱۲۹,۰۳۳	۷/۱۱	۸/۱۵
۱۳۹۵	۱,۰۱۴,۷۰۴	۱۲,۷۲۳,۰۰۰	۷/۹۷	۹/۰۲

۱. تولید ناخالص داخلی (به قیمت‌های جاری) بر اساس آخرین اطلاعات بانک مرکزی سال ۹۰
  ۲. نسبت مالیات به GDP با احتساب مالیات بر واردات و همچنین بدون احتساب سهم شهرداری از مالیات بر ارزش افزوده و سایر عوارض در قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.
  ۳. نسبت مالیات به GDP با احتساب مالیات بر واردات و سهم شهرداری از مالیات بر ارزش افزوده و سایر عوارض در قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.
- منبع: نماگرهای اقتصادی بانک مرکزی
پردازش: دفتر پژوهش و برنامه‌ریزی

نمودار ۲-۴: نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی (درصد)

۴-۲. شاخص پوشش مالیاتی

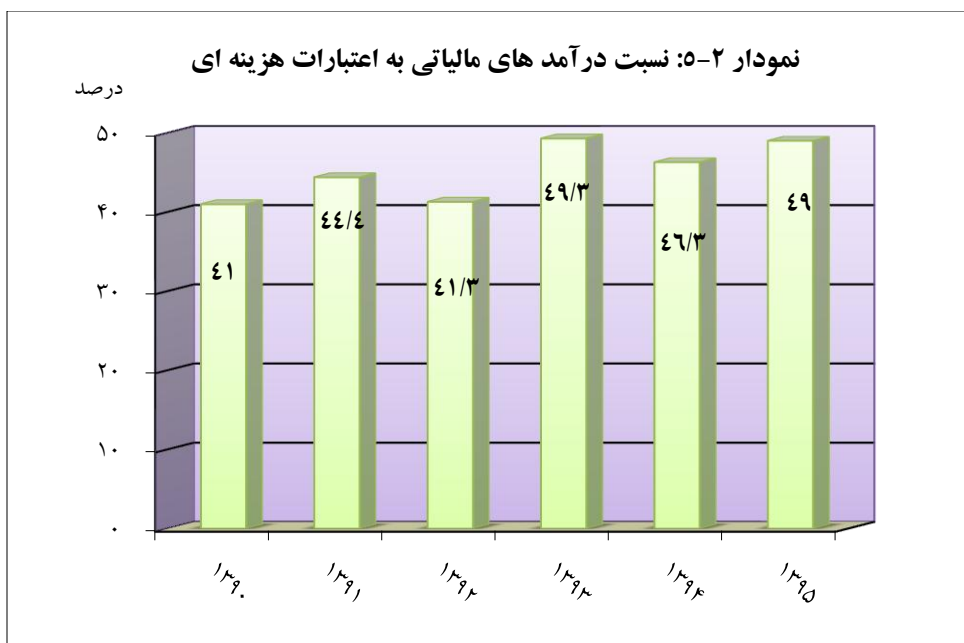
شاخص دیگر برای اندازه‌گیری کارایی نظام مالیاتی کشور نسبت درآمدهای مالیاتی دولت به پرداخت‌های هزینه‌ای دولت در هر سال است. این شاخص پوشش مالیاتی نیز نامیده می‌شود که بر اساس آن سطح توانمندی درآمدهای مالیاتی وصول‌شده را در پوشش دادن منابع مالی لازم برای سطح پرداخت‌های هزینه‌ای دولت نشان می‌دهد و بهبود آن، همواره مورد توجه سیاست‌گذاران اقتصادی کشور بوده است. بدون تردید، افزایش نسبت مالیات به هزینه‌های جاری، بدون افزایش تلاش مالیاتی از یک سو و کاهش و یا حداقل جلوگیری از افزایش هزینه‌های جاری دولت از سوی دیگر، ممکن نیست. نکته‌ای که باید مورد توجه قرار داد این است که هرگونه اصرار بر افزایش این شاخص فراتر از سطح بهینه آن، به نفع اقتصاد کشور نیست، زیرا بخش خصوصی نباید به خاطر گسترش بیش از اندازه دولت تحت فشار قرار گیرد. اصولاً انتقال منابع از بخش خصوصی به سمت دولت تا حدی قابل توجیه است و فراتر از آن به دلیل کاهش انگیزه‌های سرمایه‌گذاری به زیان اقتصاد کشور خواهد بود.

جدول ۲-۶: نسبت درآمدهای مالیاتی به پرداخت‌های هزینه‌ای دولت - میلیارد ریال / درصد

سال	درآمدهای مالیاتی (عملکرد)	پرداخت‌های هزینه‌ای دولت	نسبت درآمدهای مالیاتی به اعتبارات هزینه‌ای
۱۳۹۰	۳۵۹,۴۵۲	۸۷۷,۷۰۲	۴۱
۱۳۹۱	۳۹۵,۱۶۷	۸۸۹,۹۹۳	۴۴/۴
۱۳۹۲	۴۹۴,۲۴۹	۱,۱۹۷,۶۴۷	۴۱/۳
۱۳۹۳	۷۰۹,۶۵۲	۱,۴۳۸,۳۱۶	۴۹/۳
۱۳۹۴	۷۹۱,۸۹۰	۱,۷۰۶,۸۸۵	۴۶/۳۹
۱۳۹۵	۱,۰۱۴,۷۰۴	۲,۰۷۰,۲۷۳	۴۹/۰۱

منبع: بانک مرکزی

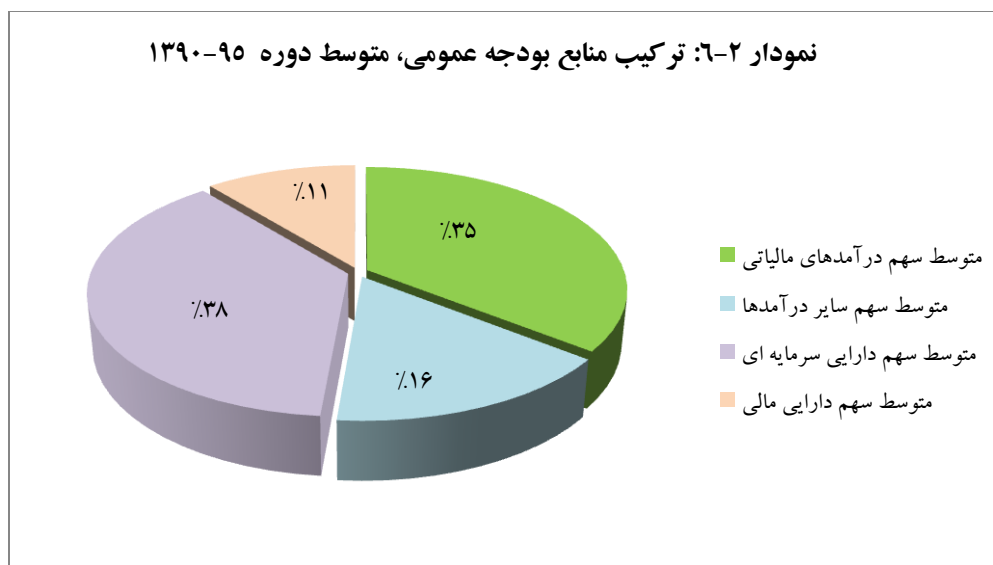
پردازش: دفتر پژوهش و برنامه‌ریزی

این شاخص در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال ۹۳ کاهش داشته است. با مقایسه درآمدهای مالیاتی و اعتبارات هزینه ای سال ۹۴ می توان نتیجه گرفت که اعتبارات هزینه ای بیشتر از افزایش درآمدهای مالیاتی نسبت به سال قبل افزایش داشته است. نمودار میله ای نیز این استدلال را تایید می کند. همچنین عملکرد سال ۱۳۹۵ نشان از افزایش کمتر اعتبارات هزینه ای نسبت به سال ۹۴ دارد. از آنجایی که درآمدهای مالیاتی و اعتبارات هزینه ای این سال افزایش داشته است، لذا در کل نماد این شاخص نسبت به سال قبل افزایش ۵/۶۴ درصدی داشته است. البته قضاوت در خصوص بهبود شرایط این شاخص منوط به دانستن حد بهینه این شاخص دارد که تعیین حد بهینه آن نیز نیاز به شناسایی ابعاد اعتبارات هزینه ای، نحوه وصول منابع مالیاتی و همچنین شرایط اقتصادی کشور دارد.

۳-۴. نسبت مالیات به منابع بودجه عمومی دولت

منابع بودجه عمومی دولت متشکل از درآمدهای مالیاتی، سایر درآمدها، واگذاری دارایی سرمایه ای و واگذاری دارایی مالی می باشد که متوسط سهم هریک از آنها طی سالهای ۹۵-۱۳۹۰ به ترتیب ۳۵/۵۲٪، ۱۵/۷۹٪، ۳۹/۹۶٪ و ۸/۷۱٪ بوده است. نمودار (۶) متوسط سهم هریک از منابع بودجه عمومی را نشان می دهد.

سومین شاخص ارزیابی عملکرد نظام مالیاتی، شاخص سهم درآمدهای مالیاتی از منابع بودجه عمومی می باشد. بررسی عملکرد شاخص مذکور طی دوره ۹۵-۱۳۹۰، نشان دهنده افزایش این شاخص عملکردی از ۳۰/۱۹ درصد در سال ۱۳۹۰ به رقم ۳۹/۲۵ درصد در سال ۱۳۹۴ می باشد. بررسی سهم درآمدهای مالیاتی به مجموع منابع بودجه برای سال ۹۵ کاهش ۹ درصدی را نسبت به سال ۹۴ نشان می دهد و این سهم برای این سال برابر با ۳۵/۸۵ درصد می باشد. بر مبنای این شاخص ارزیابی، کارایی نظام مالیاتی در طی این سالها افزایش یافته است.

جدول ۲-۷. منابع تفکیکی بودجه و نسبت درآمدهای مالیاتی به مجموع منابع بودجه - میلیارد ریال / درصد

سال	درآمدهای مالیاتی	سایر درآمدها	واگذاری دارایی سرمایه ای	واگذاری دارایی مالی	مجموع منابع بودجه	سهم درآمدهای مالیاتی به مجموع منابع بودجه
۱۳۹۰	۳۵۹,۴۵۲	۱۸۵,۰۱۹	۵۶۹,۹۰۹	۷۶,۰۰۶	۱,۱۹۰,۳۸۶	۳۰/۱۹٪
۱۳۹۱	۳۹۵,۱۶۷	۱۷۳,۰۳۷	۴۲۸,۵۲۱	۶۷,۶۹۶	۱,۰۶,۴۲۱	۳۷/۱۲٪
۱۳۹۲	۴۹۴,۲۴۹	۲۲۳,۱۳۵	۶۱۲,۰۶۷	۱۴۷,۳۲۳	۱,۴۷۶,۷۷۴	۳۳/۴۶٪
۱۳۹۳	۷۰۹,۶۵۲	۲۶۷,۹۴۲	۶۳۱,۹۰۷	۱۷۳,۷۴۳	۱,۷۸۳,۲۴۴	۳۹/۷۹٪
۱۳۹۴	۷۹۱,۸۹۰	۳۳۱,۸۵۵	۶۷۳,۵۷۹	۲۱۹,۷۵۴	۲,۰۱۷,۰۷۸	۳۹/۲۵٪
۱۳۹۵	۱,۰۱۴,۷۰۴	۴۴۵,۲۰۰	۷۴۲,۸۷۵	۶۲۷,۴۵۲	۲,۸۳۰,۰۷۴	۳۵/۸۵٪

منبع: نماگرهای اقتصادی بانک مرکزی

پردازش: دفتر پژوهش و برنامه ریزی

۵. ارزیابی عملکرد نظام مالیاتی کشور بر اساس شاخص بهره‌وری

۵-۱. شاخص هزینه وصول مالیات

وصول مالیات یکی از مباحث دیرینه در مدیریت نظام‌های مالیاتی می‌باشد و با شاخص هزینه وصول مالیات سنجیده می‌شود که تحت عنوان شاخص بهره‌وری نظام مالیاتی شناخته می‌شود. به منظور اندازه‌گیری شاخص بهره‌وری عملکرد نظام مالیاتی کشور از رابطه زیر استفاده شده است:

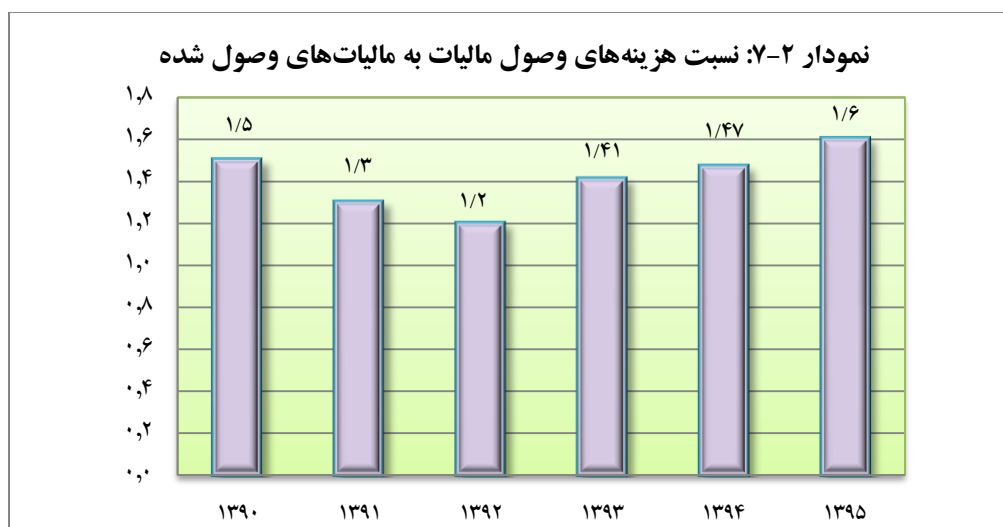
$$۱۰۰ \times \frac{\text{کل هزینه های انجام شده برای وصول مالیات در هر سال}}{\text{کل درآمد های مالیاتی وصول شده در هر سال}} = \text{وصول هزینه هر } ۱۰۰ \text{ ریال درآمد مالیاتی} = \text{بهره وری}$$

حداقل نمودن هزینه‌های اداری وصول درآمدهای مالیاتی، یکی از اصول راهبردی هر نظام مالیاتی مطلوب می‌باشد که با توجه به شرایط و ساختارهای اداری، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی باید اجرا گردد و رابطه‌ی مستقیمی بین بهره‌وری نظام مالیاتی و هزینه وصول مالیات وجود دارد. بررسی هزینه وصول مالیات در ایران طی دوره ۱۳۹۵-۱۳۹۰ نشان می‌دهد که شاخص نسبت هزینه‌های وصول به مالیات‌های وصول شده تغییر چندانی نداشته است و بین ۱/۲ تا ۱/۶ در نوسان بوده است.

جدول ۸-۲: نسبت هزینه‌های وصول مالیات به مالیات‌های وصول شده - ارقام به درصد

سال - شرح	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
نسبت هزینه وصول مالیات	۱/۵	۱/۳	۱/۲	۱/۴۱	۱/۴۷	۱/۶

منبع: آمارهای خزانه‌داری کل کشور و برنامه عملیاتی سال ۱۳۹۴ سازمان امور مالیاتی

۶. عملکرد درآمدی ادارات کل امور مالیاتی

بر اساس تقسیم‌بندی سازمان امور مالیاتی کشور، استان‌های کشور به هفت منطقه تقسیم‌بندی شده‌اند. که در ادامه به بررسی درآمدهای مالیاتی مناطق هفتگانه و عملکرد آن‌ها پرداخته می‌شود.

۶-۱. کل درآمدهای مالیاتی مناطق هفتگانه برای سال‌های ۹۵-۱۳۹۰

جدول (۹) درآمدهای مالیاتی استان‌های مناطق هفتگانه را طی سال‌های ۹۵-۱۳۹۰ نشان می‌دهد. همچنین به منظور نشان دادن عملکرد هر استان درصد رشد درآمد مالیاتی هر استان در سال ۹۴ نسبت به سال ۹۳، ۹۵ نسبت به ۹۴ و همچنین متوسط رشد درآمدهای مالیاتی هر منطقه نیز در طی سال‌های مورد نظر محاسبه و مشخص شده است. استان تهران در منطقه اول بالاترین دریافتی درآمدهای مالیاتی را در بین مناطق هفتگانه مالیاتی دارد. همچنین رشد درآمدهای مالیاتی این استان در سال ۹۵ نسبت به سال ۹۴ برابر با ۲۷/۵۱ درصد است که این رشد درآمد مالیاتی در مقایسه با رشد آن در سال ۹۴ نسبت به سال ۹۳ (۱۸/۲۲)، افزایش چشمگیری داشته و نشان می‌دهد که استان تهران در سال ۹۵ توانسته است عملکرد بهتری نسبت به سال قبل داشته باشد.

در بین سایر استان‌ها، استان ایلام کمترین وصولی درآمدهای مالیاتی را در سال ۹۴ و ۹۵ نسبت به سایر استان‌ها داشته است اما در کل درآمد مالیاتی این استان در سال ۹۵ و سال‌های اخیر افزایش داشته و در سال ۹۴ رشد بالاتری در درآمدهای مالیاتی نسبت به سال ۹۵ داشته است. همچنین استان‌های اصفهان، خوزستان و مرکزی به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را بعد از استان تهران در دریافت درآمدهای مالیاتی در سال ۱۳۹۵ به خود اختصاص داده‌اند. بر اساس نتایج جدول (۹) در کل درآمدهای مالیاتی استان‌ها در این سال افزایش داشته است.

جدول ۲-۹: درآمدهای ادارات کل امور مالیاتی، میانگین درآمد منطقه‌ای و رشد درآمدهای مالیاتی - میلیون ریال / درصد

منطقه	استان‌ها	درآمدهای مالیاتی (میلیون ریال)						رشد درآمدهای مالیاتی سال ۹۴	رشد درآمدهای مالیاتی سال ۹۵
		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵		
یک	تهران	۱۶۳,۰۳۶,۸۶۵	۱۸۲,۰۰۰,۳۳۵	۲۰۹,۷۰۸,۹۳۶	۲۹۵,۶۹۹,۳۴۲	۳۴۹,۵۸۶,۲۳۸	۴۴۵,۷۷۱,۵۲۸	۱۸/۲۲	۲۷/۵۱
دو	گیلان	۲,۶۹۵,۳۲۷	۳,۳۷۹,۶۰۲	۴,۷۸۹,۵۰۹	۶,۴۱۰,۳۷۱	۷,۳۵۶,۲۳۴	۸,۷۸۹,۴۸۱	۱۴/۷۵	۱۹/۴۸
	مازندران	۳,۳۲۰,۳۵۴	۴,۷۶۵,۰۲۵	۶,۳۹۵,۱۷۹	۸,۱۱۴,۹۶۹	۹,۴۵۳,۳۲۴	۱۱,۳۰۱,۳۴۷	۱۶/۴۹	۱۹/۵۴
	گلستان	۹۹۸,۷۸۷	۱,۳۲۲,۷۳۲	۱,۶۰۸,۳۰۴	۲,۲۷۲,۶۶۷	۳,۰۰۲,۹۳۰	۳,۷۱۴,۷۵۵	۳۲/۱۳	۲۳/۷
	قزوین	۲,۸۳۳,۳۸۰	۳,۶۲۰,۴۷۰	۵۲۸,۰۴۵۰	۷,۱۷۷,۸۴۱	۸,۸۰۴,۷۵۵	۱۱,۲۷۱,۲۳۲	۲۲/۶۶	۲۸/۰۱
	البرز	۴,۰۷۲,۴۹۵	۵,۲۱۸,۶۲۲	۶,۸۳۱,۰۰۶	۱۰,۴۵۰,۷۰۴	۱۲,۴۳۲,۵۹۹	۱۵,۸۸۰,۷۸۵	۱۸/۹۶	۲۷/۷۳
	متوسط منطقه	۲,۷۸۴,۰۶۹	۳,۶۶۱,۲۹۰	۴,۰۳۰,۴۰۹	۶,۸۸۵,۳۱۰	۸,۲۰۹,۹۶۸	۱۰,۱۹۱,۴۸۰	۱۹/۲۳	۲۴/۱۳
سه	آذربایجان شرقی	۵,۲۸۷,۸۵۱	۶,۸۱۴,۴۰۲	۹,۵۸۹,۵۰۸	۱۳,۹۲۲,۸۲۰	۱۶,۱۴۹,۷۲۷	۱۹,۳۰۱,۰۱۲	۱۵/۹۹	۱۹/۵۱
	آذربایجان غربی	۲,۱۸۵,۱۴۸	۲,۸۴۱,۲۰۴	۳,۶۸۹,۲۲۵	۴,۹۶۳,۸۳۰	۵,۸۷۹,۰۰۲	۷,۱۴۶,۷۹۸	۱۸/۴۳	۲۱/۵۶
	زنجان	۱,۹۱۱,۷۵۱	۲,۱۰۶,۸۰۲	۳,۱۰۹,۸۴۵	۴,۴۵۹,۰۰۶	۵,۰۴۰,۸۷۳	۶,۳۴۵,۵۹۹	۱۳/۰۴	۲۵/۸۸
	اردبیل	۸۸۹,۶۵۴	۱,۱۷۴,۶۲۶	۱,۴۸۹,۳۲۵	۲,۰۶۲,۴۵۴	۲,۴۱۹,۴۱۵	۲,۸۵۴,۵۷۳	۱۷/۳	۱۷/۹۸
	کردستان	۱,۰۷۰,۸۸۱	۱,۶۴۹,۳۶۸	۱,۷۲۸,۴۰۸	۲,۲۸۴,۴۲۸	۲,۷۷۴,۵۸۰	۳,۱۷۸,۶۲۷	۲۱/۴۵	۱۴/۵۶
	متوسط منطقه	۲,۲۶۹,۰۵۷	۲,۹۱۷,۲۸۰	۳,۹۲۱,۲۶۲	۵,۵۳۸,۵۰۸	۶,۴۵۲,۷۱۹	۷,۷۶۵,۳۲۲	۱۶/۵	۲۰/۳۴
چهار	فارس	۵,۶۲۶,۳۹۱	۷,۹۴۱,۹۰۰	۱۱,۴۶۱,۵۴۱	۱۴,۵۲۲,۶۳۳	۱۵,۱۱۲,۱۰۹	۲۰,۱۸۵,۶۰۱	۴/۰۵	۳۳/۵۷
	کهگیلویه و بویراحمد	۷۳۳,۵۹۷	۸۵۴,۳۲۳	۸۷۴,۶۹۸	۱,۳۰۶,۳۸۲	۱,۶۸۰,۵۸۶	۲,۱۲۶,۳۵۵	۲۸/۶۴	۲۶/۵۲
	کرمان	۵,۵۸۰,۸۶۲	۷,۶۵۴,۲۱۵	۱۱,۱۱۸,۱۹۴	۱۵,۶۳۸,۷۴۵	۱۶,۴۴۳,۲۴۷	۲۲,۲۵۰,۳۹۲	۵/۱۴	۳۵/۳۱
	هرمزگان	۵,۵۹۱,۲۲۱	۵,۷۲۳,۶۵۶	۱۲,۱۴۴,۵۸۷	۱۹,۵۶۳,۵۲۱	۲۴,۲۵۳,۸۳۸	۲۷,۸۰۱,۶۰۴	۲۳/۹۷	۱۴/۶۲
	بوشهر	۷,۵۶۸,۸۶۲	۱۰,۰۸۴,۱۱۶	۱۴,۴۵۸,۹۴۳	۱۹,۶۸۹,۵۸۲	۲۲,۲۴۱,۶۰۷	۲۳,۶۳۰,۴۹۴	۱۲/۹۶	۶/۲۴
	متوسط منطقه	۵,۰۲۰,۱۸۷	۶,۴۵۱,۶۴۲	۱۰,۰۱۱,۵۹۳	۱۴,۱۴۴,۱۷۳	۱۵,۹۴۶,۲۷۷	۱۹,۱۹۸,۸۸۹	۱۲/۷۴	۲۰/۳۹

منطقه	استان‌ها	درآمدهای مالیاتی (میلیون ریال)						رشد درآمدهای مالیاتی سال ۹۴	رشد درآمدهای مالیاتی سال ۹۵
		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵		
پنج	خراسان رضوی	۶,۹۵۶,۵۴۰	۹,۳۶۱,۰۱۹	۱۲,۵۵۷,۳۷۳	۱۷,۶۳۹,۵۱۱	۱۹,۷۲۹,۴۳۲	۲۳,۳۰۱,۹۴۹	۱۱/۸۴	۱۸/۱
	خراسان شمالی	۹۴۸,۱۳۴	۱,۲۱۸,۱۹۶	۱,۴۵۲,۱۶۰	۲,۱۷۸,۹۹۰	۲,۲۶۲,۶۸۲	۲,۳۴۸,۱۴۰	۳/۸۴	۳/۷۷
	خراسان جنوبی	۵۶۸,۱۷۴	۷۲۹,۷۴۵	۹۱۸,۰۵۰	۱,۴۴۹,۷۹۳	۱,۷۷۳,۴۷۵	۲,۳۰۷,۵۳۷	۲۲/۳۲	۳۰/۱۱
	سیستان و بلوچستان	۱,۲۹۳,۹۸۳	۱,۷۱۳,۳۰۴	۲,۱۹۳,۶۶۵	۲,۸۱۶,۱۰۷	۳,۳۵۲,۶۱۸	۳,۹۵۶,۷۶۳	۱۶/۱۶	۱۸/۰۲
	سمنان	۱,۳۴۳,۳۳۷	۱,۷۷۸,۴۴۴	۲,۲۱۲,۲۴۰	۲,۷۷۳,۵۲۷	۳,۱۸۸,۶۹۳	۳,۸۳۶,۳۷۱	۱۴/۹۶	۲۰/۳۱
	متوسط منطقه	۲,۲۲۲,۰۳۴	۲,۹۶۰,۱۴۲	۳,۸۶۶,۶۹۸	۵,۳۸۵,۵۸۶	۶,۰۶۱,۳۸۰	۷,۱۵۰,۱۵۲	۱۲/۵۴	۱۷/۹۶
شش	اصفهان	۱۶,۵۵۳,۴۴۷	۲۱,۸۵۵,۲۱۲	۳۳,۸۷۱,۳۱۳	۴۵,۰۶۰,۳۵۰	۴۰,۵۸۴,۹۰۹	۵۱,۷۱۱,۰۸۹	-۹/۹۳	۲۷/۴۱
	مرکزی	۶,۲۲۶,۹۱۳	۷,۴۶۲,۰۸۸	۱۴,۲۵۴,۱۱۱	۲۰,۲۲۰,۱۶۴	۲۵,۲۹۷,۱۴۱	۲۷,۸۸۰,۱۷۶	۲۵/۱	۱۰/۲۱
	یزد	۳,۰۰۵,۴۵۱	۴,۰۶۷,۰۹۱	۶,۳۴۶,۹۳۱	۹,۴۷۲,۶۴۱	۸,۹۸۹,۲۵۰	۱۲,۲۶۷,۹۷۷	-۵/۱	۳۶/۴۷
	چهارمحال و بختاری	۶۷۵,۱۲۹	۸۵۴,۴۲۳	۱,۱۵۱,۳۱۲	۱,۳۸۵,۵۶۲	۱,۶۸۰,۵۸۶	۲,۱۲۶,۳۵۵	۲۱/۲۹	۲۶/۵۲
	قم	۱,۲۲۰,۶۱۵	۱,۶۵۰,۸۴۴	۲,۳۱۸,۴۷۱	۳,۳۳۲,۵۷۱	۳,۸۰۴,۶۰۷	۵,۱۲۴,۰۷۷	۱۴/۱۶	۳۴/۶۸
	متوسط منطقه	۵,۵۳۶,۳۱۱	۷,۱۷۷,۹۳۲	۱۱,۵۸۸,۴۲۸	۱۵,۸۹۴,۲۵۸	۱۶,۰۷۱,۲۹۹	۱۹,۸۲۱,۹۳۵	۱/۱۱	۲۳/۳۳
هفت	خوزستان	۱۲,۸۲۰,۶۲۸	۱۵,۲۱۳,۸۹۹	۲۴,۳۴۹,۶۲۹	۳۳,۷۲۱,۲۰۵	۴۴,۸۰۱,۷۴۸	۴۵,۰۵۹,۳۰۹	۳۲/۸۵	۰/۵۷
	کرمانشاه	۱,۷۵۲,۳۲۴	۲,۱۰۱,۰۳۲	۲,۸۳۳,۰۵۶	۳,۷۹۶,۷۲۳	۴,۷۵۶,۴۲۴	۵,۶۳۰,۴۳۶	۲۵/۲۷	۱۸/۳۷
	همدان	۱,۳۷۰,۸۵۷	۱,۷۲۱,۵۷۵	۲,۳۴۹,۱۳۱	۳,۰۹۲,۷۳۲	۳,۴۸۶,۱۲۶	۴,۰۵۵,۵۰۱	۱۲/۷۱	۱۶/۳۳
	لرستان	۱,۲۰۵,۴۵۲	۱,۴۶۶,۵۷۹	۱,۹۲۰,۶۴۶	۲,۲۹۷,۳۱۹	۲,۷۱۴,۳۷۰	۳,۰۵۲,۴۵۶	۱۸/۱۵	۱۲/۴۵
	ایلام	۶۵۳,۱۸۰	۷۰۵,۴۹۰	۸۱۰,۲۳۵	۱,۱۵۳,۸۵۶	۱,۳۵۲,۶۹۸	۱,۴۵۵,۸۵۴	۱۷/۲۳	۷/۶۲
	متوسط منطقه	۳,۵۶۰,۴۸۸	۴,۲۴۱,۷۱۵	۶,۴۵۲,۵۳۹	۸,۸۱۲,۳۶۷	۱۱,۴۲۲,۲۷۳	۱۱,۸۵۰,۷۱۱	۲۹/۶۱	۳/۷۵

۲-۶. سهم درآمد ادارات کل امور مالیاتی از کل درآمدهای مالیاتی

جدول (۱۰) سهم درآمد مالیاتی هر یک از استان‌های کشور از درآمدهای مالیاتی کل کشور را به تفکیک منطقه‌ای نشان می‌دهد. در سال ۱۳۹۵، استان تهران و استان ایلام به ترتیب بیشترین و کمترین سهم را از درآمدهای مالیاتی کل کشور دارند. البته به منظور تحلیل بهتر و دقیق‌تر باید سهم استانی را بر اساس تفکیک منطقه‌ای مقایسه کرد. در بین مناطق هفتگانه، استان تهران بالاترین سهم را دارد. در سایر مناطق، استان البرز با ۱/۵۶ درصد، استان آذربایجان شرقی با ۱/۹۰ درصد، استان هرمزگان با ۲/۷۴ درصد، استان خراسان رضوی با ۲/۲۹ درصد، استان اصفهان با ۵/۱۰ درصد و استان خوزستان با ۴/۴۴ درصد به ترتیب بیشترین سهم را در مناطق دوم تا هفتم دارند.

جدول ۲-۱۰: سهم درآمدهای مالیاتی ادارات کل امور مالیاتی از کل درآمدهای مالیاتی - میلیون ریال / درصد

سهم درآمدهای مالیاتی از کل درآمدهای مالیاتی کشور						
سال						کل کشور
۱۳۹۵						۱,۰۱۳,۷۵۴,۰۰۰
۱۳۹۴						۷۹۱,۸۹۰,۰۰۰
۱۳۹۳						۷۰۹,۶۵۲,۰۰۰
۱۳۹۲						۴۹۴,۲۴۹,۰۰۰
۱۳۹۱						۳۵۹,۱۶۷,۰۰۰
۱۳۹۰						۳۵۹,۴۵۲,۰۰۰
منطقه	استان‌ها					
یک	تهران					
	۴۳/۹۷	۴۴/۱۴	۴۱/۶۶	۴۲/۴۲	۵۰/۶۷	۴۵/۳۵
دو	گیلان	۰/۷۴	۰/۹۴	۰/۹۶	۰/۹	۰/۸۶
	مازندران	۰/۹۲	۱/۳۲	۱/۲۹	۱/۱۴	۱/۱۱
	گلستان	۰/۲۷	۰/۳۶	۰/۳۲	۰/۳۲	۰/۳۶
	قزوین	۰/۷۸	۱	۱/۰۶	۱/۰۱	۱/۱۱
	البرز	۱/۱۳	۱/۴۵	۱/۳۸	۱/۴۷	۱/۵۶
سه	آذربایجان شرقی	۱/۴۷	۱/۸۹	۱/۹۴	۱/۹۶	۲/۰۳
	آذربایجان غربی	۰/۶	۰/۷۹	۰/۷۴	۰/۶۹	۰/۷۰
	زنجان	۰/۵۳	۰/۵۸	۰/۶۲	۰/۶۲	۰/۶۲
	اردبیل	۰/۲۴	۰/۳۲	۰/۳	۰/۲۹	۰/۳
	کردستان	۰/۲۹	۰/۴۵	۰/۳۴	۰/۳۲	۰/۳۱
چهار	فارس	۱/۵۶	۲/۲۱	۲/۳۱	۲/۰۴	۱/۹
	کهگیلویه و بویراحمد	۰/۲	۰/۲۳	۰/۱۷	۰/۱۸	۰/۲۱
	کرمان	۱/۵۵	۲/۱۳	۲/۲۴	۲/۲	۲/۰۷
	هرمزگان	۱/۵۵	۱/۵۹	۲/۴۵	۲/۷۵	۳/۰۶
	بوشهر	۲/۱	۲/۸	۲/۹۲	۲/۷۷	۲/۸
پنج	خراسان رضوی	۱/۹۳	۲/۶	۲/۵۴	۲/۴۸	۲/۴۹
	خراسان شمالی	۰/۲۶	۰/۳۳	۰/۲۹	۰/۳	۰/۲۳

۰/۲۲	۰/۲۲	۰/۲	۰/۱۸	۰/۲	۰/۱۵	خراسان جنوبی	
۰/۳۹	۰/۴۲	۰/۴	۰/۴۴	۰/۴۷	۰/۳۶	سیستان و بلوچستان	
۰/۳۷	۰/۴	۰/۳۹	۰/۴۴	۰/۴۹	۰/۳۷	سمنان	
۵/۱۰	۵/۱۲	۶/۳۴	۶/۸	۶	۴/۶	اصفهان	شش
۲/۷۵	۳/۱۹	۲/۸۴	۲/۸۸	۲	۱/۷۳	مرکزی	
۱/۲۱	۱/۱۳	۱/۳۳	۱/۲۸	۱/۱۳	۰/۸۳	یزد	
۰/۲۱	۰/۲۱	۰/۱۹	۰/۲۳	۰/۲۳	۰/۱۸	چهارمحال و بختاری	
۰/۵۱	۰/۴۸	۰/۴۶	۰/۴۶	۰/۴۵	۰/۳۳	قم	
۴/۴۴	۵/۶۵	۴/۷۵	۴/۹۲	۴/۲۳	۳/۵۶	خوزستان	هفت
۰/۵۵	۰/۶	۰/۵۳	۰/۵۷	۰/۵۸	۰/۴۸	کرمانشاه	
۰/۴۰	۰/۴۴	۰/۴۳	۰/۴۷	۰/۴۷	۰/۳۸	همدان	
۰/۳۰	۰/۳۴	۰/۳۲	۰/۳۸	۰/۴	۰/۳۳	لرستان	
۰/۱۴	۰/۱۷	۰/۱۶	۰/۱۶	۰/۱۹	۰/۱۸	ایلام	

۷. ارزیابی عملکرد ادارات کل امور مالیاتی بر اساس شاخص کارایی

از شاخص‌هایی که به منظور ارزیابی عملکرد نظام مالیاتی بکار برده می‌شود، نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی است. به منظور ارزیابی و مقایسه عملکرد ادارات کل امور مالیاتی، ابتدا استان‌ها را به صورت همگن تقسیم‌بندی شده‌اند، به گونه‌ای که در هر گروه استان‌ها از نظر شرایط اقتصادی وضعیت مشابهی دارند. به دلیل تفاوت بین استان‌های کشور از نظر اوضاع اقتصادی، اجتماعی و مزیت‌های تولیدی، ابتدا با استفاده از یک سری فاکتورهای اقتصادی از جمله نسبت ارزش افزوده بخش صنعت و خدمات به تولید ناخالص داخلی هر استان به نسبت کشوری و نسبت تولید سرانه هر استان به تولید سرانه کشور، استان‌های کشور بر اساس تشابه با نزدیکی مقدار این نسبت‌ها انتخاب و به سه گروه تقسیم شده‌اند. به این ترتیب استان‌هایی که در یک گروه قرار گرفته‌اند از نظر شرایط اقتصادی از وضعیت تقریباً مشابه‌ای برخوردار می‌باشند (برآورد ظرفیت بالقوه و تحلیل درآمدهای مالیاتی کل کشور، ۱۳۹۴).

ترکیب تولید ناخالص داخلی عامل مهمی در شناسایی توان مالیاتی کشور و بالتبع هر استان می‌باشد. بر اساس ترکیب تولید ناخالص داخلی، استان‌ها به سه گروه تقسیم‌بندی شده‌اند. در گروه اول به طور متوسط بعد از

ارزش افزوده بخش خدمات، بخش صنعت بیشترین سهم و بخش کشاورزی کمترین سهم از تولید ناخالص داخلی استان‌ها را به خود اختصاص داده‌اند. از این رو، استان‌های این گروه جزء استان‌های صنعتی محسوب می‌شوند.

در گروه دوم، ترکیب تولید ناخالص داخلی بعد از خدمات به سمت بخش کشاورزی و صنعت بوده و کمترین سهم مربوط به ارزش افزوده بخش معدن می‌باشد و گروه سوم استان‌هایی هستند که ترکیب تولید ناخالص داخلی شان بعد از خدمات به سمت ارزش افزوده بخش کشاورزی و معدن بوده و کمترین سهم مربوط به بخش صنعت می‌باشد که این استان‌ها، استان‌های ضعیف کشور را در بر می‌گیرد. جداول (۱۱)، (۱۲) و (۱۳) نسبت درآمدهای مالیاتی استان‌های گروه اول، گروه دوم و گروه سوم را نسبت به تولید ناخالص داخلی این استان‌ها نشان می‌دهد.

جدول ۱۱-۲: عملکرد ادارات کل امور مالیاتی (استان‌های گروه اول - میلیون ریال/درصد)

رتبه	نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی	تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (پایه)	درآمدهای مالیاتی (عملکرد)	استان ها	سال
۶	۲/۴۸	۲۱۲,۶۲۸,۹۳۷	۵,۲۸۷,۸۵۱	آذربایجان شرقی	۱۳۹۰
۴	۳/۸۹	۴۲۵,۱۴۴,۹۶۹	۱۶,۵۵۳,۴۴۷	اصفهان	
۵	۳/۵۶	۲۱۲,۳۹۷,۷۰۷	۷,۵۶۸,۸۶۲	بوشهر	
۱	۱۱/۱۳	۱,۴۶۳,۶۶۰,۸۰۸	۱۶۳,۰۳۶,۸۶۵	تهران	
۷	۲/۰۶	۳۳۶,۸۴۸,۲۰۲	۶,۹۵۶,۵۴۰	خراسان رضوی	
۸	۱/۵۲	۸۳۹,۱۹۱,۳۴۳	۱۲,۸۲۰,۶۲۸	خوزستان	
۲	۴/۸۶	۱۲۸,۰۹۸,۸۳۶	۶,۲۲۶,۹۱۳	مرکزی	
۳	۴/۱۲	۱۳۵,۶۰۸,۱۹۱	۵,۵۹۱,۲۲۱	هرمزگان	
-	۵/۹۶	۴۶۹,۱۹۷,۳۷۴	۲۸,۰۰۵,۲۹۱	میانگین گروه	
۶	۲/۵۲	۲۷۰,۰۵۶,۷۱۶	۶,۸۱۴,۴۰۲	آذربایجان شرقی	۱۳۹۱
۳	۴/۱۹	۵۲۰,۴۰۳,۵۶۶	۲۱,۸۵۵,۲۱۲	اصفهان	
۴	۳/۸	۲۶۵,۳۰۷,۱۹۶	۱۰,۰۸۴,۱۱۶	بوشهر	

رتبه	نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی	تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (پایه)	درآمدهای مالیاتی (عملکرد)	استان ها	سال
۱	۱۰/۰۸	۱,۸۰۴,۸۶۴,۱۳۰	۱۸۲,۰۰۰,۳۳۵	تهران	
۷	۲/۳۳	۴۰۰,۶۷۳,۳۰۸	۹,۳۶۱,۰۱۹	خراسان رضوی	
۸	۱/۹۶	۷۷۲,۶۵۰,۸۶۱	۱۵,۲۱۳,۸۹۹	خوزستان	
۲	۴/۴۵	۱۶۷,۴۳۰,۷۴۴	۷,۴۶۲,۰۸۸	مرکزی	
۵	۳/۱۱	۱۸۳,۵۲۳,۱۰۳	۵,۷۲۳,۶۵۶	هرمزگان	
-	۵/۸۹	۵۴۸,۱۱۳,۷۰۳	۳۲,۳۱۴,۳۴۱	میانگین گروه	
۶	۲/۷۳	۳۵۰,۲۷۱,۳۰۹	۹,۵۸۹,۵۰۸	آذربایجان شرقی	۱۳۹۲
۳	۵	۶۷۶,۱۵۵,۸۲۳	۳۳,۸۷۱,۳۱۳	اصفهان	
۵	۳/۴۱	۴۲۳,۷۶۸,۸۲۰	۱۴,۴۵۸,۹۴۳	بوشهر	
۱	۹/۲۴	۲,۲۶۹,۴۷۳,۰۴۹	۲۰۹,۷۰۸,۹۳۶	تهران	
۸	۲/۲۱	۵۶۷,۷۷۳,۳۲۶	۱۲,۵۵۷,۳۷۳	خراسان رضوی	
۷	۲/۲۷	۱,۰۷۲,۳۵۴,۹۷۰	۲۴,۳۴۹,۶۲۹	خوزستان	
۲	۶/۶۵	۲۱۴,۳۲۶,۲۰۸	۱۴,۲۵۴,۱۱۱	مرکزی	
۴	۴/۸۳	۲۵۱,۰۷۳,۰۴۱	۱۲,۱۴۴,۵۸۷	هرمزگان	
-	۵/۶۸	۷۲۸,۱۴۹,۵۶۸	۴۱,۳۶۶,۸۰۰	میانگین گروه	
۶	۳/۵	۳۹۷,۷۵۳,۴۹۳	۱۳,۹۲۲,۸۲۰	آذربایجان شرقی	۱۳۹۳
۴	۵/۸۷	۷۶۶,۵۸۷,۴۴۸	۴۵,۰۶۰,۳۵۰	اصفهان	
۵	۴/۴۱	۴۴۶,۲۰۱,۲۲۳	۱۹,۶۸۹,۵۸۲	بوشهر	
۱	۱۰/۹۰	۲,۷۱۱,۰۱۷,۳۹۶	۲۹۵,۶۹۹,۳۴۲	تهران	
۸	۲/۷۱	۶۴۹,۸۱۵,۱۴۱	۱۷,۶۳۹,۵۱۱	خراسان رضوی	
۷	۳/۰۳	۱,۱۱۱,۲۰۷,۰۹۲	۳۳,۷۲۱,۲۰۵	خوزستان	
۲	۷/۶۴	۲۶۴,۵۸۸,۴۶۵	۲۰,۲۲۰,۱۶۴	مرکزی	
۳	۶/۵۴	۲۹۹,۱۰۰,۹۲۴	۱۹,۵۶۳,۵۲۱	هرمزگان	
-	۷	۸۳۰,۷۸۳,۸۹۸	۵۸,۱۸۹,۵۶۲	میانگین گروه	
۶	۴/۰۳	۴۰۰,۶۹۳,۲۵۳	۱۶,۱۴۹,۷۲۷	آذربایجان شرقی	۱۳۹۴
۴	۵/۲۵	۷۷۲,۲۵۳,۲۲۶	۴۰,۵۸۴,۹۰۹	اصفهان	
۵	۴/۹۴	۴۴۹,۴۹۹,۰۵۶	۲۲,۲۴۱,۶۰۷	بوشهر	

سال	استان ها	درآمدهای مالیاتی (عملکرد)	تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (پایه)	نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی	رتبه
	تهران	۳۴۹,۵۸۶,۲۳۸	۲,۷۳۱,۰۵۴,۲۸۱	۱۲/۸	۱
	خراسان رضوی	۱۹,۷۲۹,۴۳۲	۶۵۴,۶۱۷,۸۶۷	۳/۰۱	۸
	خوزستان	۴۴,۸۰۱,۷۴۸	۱,۱۱۹,۴۱۹,۹۲۳	۴	۷
	مرکزی	۲۵,۲۹۷,۱۴۱	۲۶۶,۵۴۴,۰۱۴	۹/۴۹	۲
	هرمزگان	۲۴,۲۵۳,۸۳۸	۳۰۱,۳۱۱,۵۵۲	۸/۰۴	۳
	میانگین گروه	۶۷,۸۳۰,۵۸۰	۸۳۶,۹۲۴,۱۴۶	۸/۱۰	-
۱۳۹۵	آذربایجان شرقی	۱۹,۳۰۱,۰۱۲	۴۳۳,۹۵۰,۷۹۳	۴/۴۴	۶
	اصفهان	۵۱,۷۱۱,۰۸۹	۸۳۶,۳۵۰,۲۴۴	۶/۱۸	۴
	بوشهر	۲۳,۶۳۰,۴۹۴	۴۸۶,۸۰۷,۴۷۷	۴/۸۵	۵
	تهران	۴۴۵,۷۷۱,۵۲۸	۲,۹۵۷,۷۳۱,۷۸۶	۱۵/۰۷	۱
	خراسان رضوی	۲۳,۳۰۱,۹۴۹	۷۰۸,۹۵۱,۱۴۹	۳/۲۸	۸
	خوزستان	۴۵,۰۵۹,۳۰۹	۱,۲۱۲,۳۳۱,۷۷۶	۳/۷۱	۷
	مرکزی	۲۷,۸۸۰,۱۷۶	۲۸۸,۶۶۷,۱۶۸	۹/۶۵	۲
	هرمزگان	۲۷,۸۰۱,۶۰۴	۳۲۶,۳۲۰,۴۱۱	۸/۵۱	۳
	میانگین گروه	۸۳,۰۵۷,۱۴۵	۹۰۶,۳۸۸,۸۵۱	۹/۱۶	-

استان تهران از نظر نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی اش در رتبه اول قرار دارد. در سالهای ۹۴ و ۹۵ پس از استان تهران، استان مرکزی در رتبه دوم و استان هرمزگان در رتبه سوم گروه اول استانی قرار دارند. نسبت میانگین درآمدی این استانها به میانگین تولید ناخالص داخلی مجموع استانهای این گروه درآمدی برای سال ۹۵ برابر با ۹/۱۶ درصد می باشد که نسبت به سال ۹۴ افزایش داشته است.

جدول ۲-۱۲: عملکرد ادارات کل امور مالیاتی (استان های گروه دوم - میلیارد ریال/درصد)

سال	استان	درآمدهای مالیاتی (عملکرد)	تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (پایه)	نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی	رتبه
۱۳۹۰	البرز	۴,۰۷۲,۴۹۵	۱۶۷,۳۱۴,۱۳۷	۲/۴۳	۴
	یزد	۳,۰۰۵,۴۵۱	۱۰۲,۹۲۳,۷۶۸	۲/۹۲	۳
	گیلان	۲,۶۹۵,۳۲۷	۱۲۹,۶۷۷,۷۱۷	۲/۰۷	۶
	قم	۱,۲۲۰,۶۱۵	۵۹,۸۱۵,۰۹۴	۲/۰۴	۷
	کرمان	۵,۵۸۰,۸۶۲	۱۶۷,۴۳۳,۱۰۶	۳/۳۳	۱
	کرمانشاه	۱,۷۵۲,۳۲۴	۱۰۸,۱۵۵,۷۴۶	۱/۶۲	۹
	آذربایجان غربی	۲,۱۸۵,۱۴۸	۱۳۰,۳۸۳,۱۸۳	۱/۶۷	۸
	فارس	۵,۶۲۶,۳۹۱	۲۷۴,۵۱۱,۱۲۳	۲/۰۴	۷
	قزوین	۲,۸۳۳,۳۸۰	۸۶,۹۳۱,۰۶۹	۳/۲۵	۲
	سمنان	۱,۳۴۳,۳۳۷	۵۷,۵۴۶,۱۲۷	۲/۳۳	۵
	مازندران	۳,۳۲۰,۳۵۴	۲۰۷,۵۳۲,۲۶۶	۱/۵۹	۱۰
	میانگین گروه	۳,۰۵۷,۷۸۹	۱۳۵,۶۵۶,۶۶۷	۲/۲۵	-
۱۳۹۱	البرز	۵,۲۱۸,۶۲۲	۲۰۸,۷۴۹,۷۳۷	۲/۴۹	۵
	یزد	۴,۰۶۷,۰۹۱	۱۴۹,۳۱۸,۲۵۹	۲/۷۲	۳
	گیلان	۳,۳۷۹,۶۰۲	۱۶۳,۰۹۹,۰۳۲	۲/۰۷	۸
	قم	۱,۶۵۰,۸۴۴	۷۷,۶۹۰,۹۷۴	۲/۱۲	۷
	کرمان	۷,۶۵۴,۲۱۵	۲۳۰,۹۰۵,۲۵۷	۳/۳۱	۱
	کرمانشاه	۲,۱۰۱,۰۳۲	۱۳۵,۰۸۰,۱۳۸	۱/۵۵	۱۱
	آذربایجان غربی	۲,۸۴۱,۲۰۴	۱۵۷,۵۴۸,۴۳۸	۱/۸۰	۱۰
	فارس	۷,۹۴۱,۹۰۰	۳۵۱,۷۳۵,۲۸۶	۲/۲۵	۶
	قزوین	۳,۶۲۰,۴۷۰	۱۱۱,۵۹۷,۳۳۴	۳/۲۴	۲
	سمنان	۱,۷۷۸,۴۴۴	۶۸,۱۳۷,۹۴۲	۲/۶۱	۶
	مازندران	۴,۷۶۵,۰۲۵	۲۶۰,۳۵۶,۳۰۹	۱/۸۳	۹
	میانگین گروه	۴,۰۹۲,۵۸۶	۱۷۴,۰۱۹,۸۸۲	۲/۳۵	-
۱۳۹۲	البرز	۶,۸۳۱,۰۰۶	۳۲۸,۹۳۰,۰۹۵	۲/۰۷	۸
	یزد	۶,۳۴۶,۹۳۱	۱۹۵,۴۵۶,۶۸۴	۳/۲۴	۲
	گیلان	۴,۷۸۹,۵۰۹	۲۳۰,۶۸۰,۸۰۶	۲/۰۷	۷
	قم	۲,۳۱۸,۴۷۱	۱۰۳,۵۰۷,۰۳۵	۲/۲۳	۶
	کرمان	۱۱,۱۱۸,۱۹۴	۳۴۵,۲۷۶,۰۲۹	۳/۲۲	۳
	کرمانشاه	۲,۸۳۳,۰۵۶	۱۷۲,۳۶۹,۴۲۸	۱/۶۴	۹

سال	استان	درآمدهای مالیاتی (عملکرد)	تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (پایه)	نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی	رتبه
	آذربایجان غربی	۳,۶۸۹,۲۲۵	۲۲۳,۶۳۶,۲۳۹	۱/۴۵	۱۰
	فارس	۱۱,۴۶۱,۵۴۱	۴۸۹,۳۰۴,۵۶۸	۲/۳۴	۴
	قزوین	۵۲۸,۰۴۵۰	۱۵۶,۱۰۷,۴۳۲	۳/۳۸	۱
	سمنان	۲,۲۱۲,۲۴۰	۹۴,۹۲۴,۸۱۰	۲/۳۳	۵
	مازندران	۶,۳۹۵,۱۷۹	۳۶۲,۴۱۳,۶۷۲	۱/۷۶	۱۱
	میانگین گروه	۵۳۲۰۳۰۹	۶۶,۱۹۵,۴۱۵	۲/۳۴	-
۱۳۹۳	البرز	۱۰,۴۵۰,۷۰۴	۳۹۲,۲۵۸,۸۱۷	۲/۶۶	۵
	یزد	۹,۴۷۲,۶۴۱	۲۳۶,۰۱۰,۷۶۵	۴/۰۱	۱
	گیلان	۶,۴۱۰,۳۷۱	۲۵۸,۷۵۶,۰۴۸	۲/۴۷	۷
	قم	۳,۳۳۲,۵۷۱	۱۱۵,۷۳۹,۱۶۱	۲/۸۷	۴
	کرمان	۱۵,۶۳۸,۷۴۵	۳۹۰,۰۸۴,۴۴۲	۴/۰۰	۲
	کرمانشاه	۳,۷۹۶,۷۲۳	۲۱۳,۹۶۰,۸۰۸	۱/۷۷	۱۰
	آذربایجان غربی	۴,۹۶۳,۸۳۰	۲۵۵,۴۹۴,۵۸۲	۱/۹۴	۹
	فارس	۱۴,۵۲۲,۶۳۳	۵۶۶,۰۰۷,۰۹۳	۲/۵۶	۶
	قزوین	۷,۱۷۷,۸۴۱	۱۸۲,۰۲۴,۲۵۲	۳/۹۴	۳
	سمنان	۲,۷۷۳,۵۲۷	۱۰۴,۰۳۴,۳۲۳	۲/۶۶	۵
	مازندران	۸,۱۱۴,۹۶۹	۴۰۰,۸۶۹,۲۹۳	۲/۰۲	۸
	میانگین گروه	۷,۸۷۷,۶۸۷	۲۸۳,۲۰۳,۶۰۵	۲/۷۸	-
۱۳۹۴	البرز	۱۲,۴۳۲,۵۹۹	۳۹۵,۱۵۸,۰۳۷	۳/۱۴	۵
	یزد	۸,۹۸۹,۲۵۰	۲۳۷,۷۵۵,۱۰۰	۳/۷۸	۳
	گیلان	۷,۳۵۶,۲۳۴	۲۶۰,۶۶۸,۴۹۱	۲/۸۲	۷
	قم	۳,۸۰۴,۶۰۷	۱۱۶,۵۹۴,۵۷۸	۳/۲۶	۴
	کرمان	۱۶,۴۴۳,۲۴۷	۳۹۲,۹۶۷,۵۲۰	۴/۱۸	۲
	کرمانشاه	۴,۷۵۶,۴۲۴	۲۱۵,۵۴۲,۱۷۳	۲/۲۰	۱۱
	آذربایجان غربی	۵,۸۷۹,۰۰۲	۲۵۷,۳۸۲,۹۱۹	۲/۲۸	۹
	فارس	۷,۱۴۶,۷۹۸	۵۷۰,۱۹۰,۴۰۱	۱/۲۵	۱۰
	قزوین	۸,۸۰۴,۷۵۵	۱۸۳,۳۶۹,۵۷۶	۴/۸۰	۱
	سمنان	۳,۱۸۸,۶۹۳	۱۰۴,۸۰۳,۲۳۲	۳/۰۴	۶
	مازندران	۹,۴۵۳,۳۲۴	۴۰۳,۸۳۲,۰۸۱	۲/۳۴	۸
	میانگین گروه	۸,۰۲۳,۱۷۶	۲۸۵,۲۹۶,۷۳۷	۲/۸۱	-
۱۳۹۵	البرز	۱۵,۸۸۰,۷۸۵	۴۲۷,۹۵۶,۱۵۴	۳/۷۱	۶

سال	استان	درآمدهای مالیاتی (عملکرد)	تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (پایه)	نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی	رتبه
	یزد	۱۲,۲۶۷,۹۷۷	۲۵۷,۴۸۸,۷۷۳	۴/۷۶	۳
	گیلان	۸,۷۸۹,۲۸۱	۲۸۲,۳۰۳,۹۷۵	۳/۱۱	۹
	قم	۵,۱۲۴,۰۷۷	۱۲۶,۲۷۱,۹۲۸	۴/۰۵	۴
	کرمان	۲۲,۲۵۰,۳۹۲	۴۲۵,۵۸۳,۸۲۵	۵/۲۲	۲
	کرمانشاه	۵,۶۳۰,۴۳۶	۲۳۳,۴۳۲,۱۷۳	۲/۴۱	۱۱
	آذربایجان غربی	۱۱,۲۷۱,۲۳۲	۲۷۸,۷۴۵,۷۰۲	۴/۰۴	۵
	فارس	۲۰,۱۸۵,۶۰۱	۶۱۷,۵۱۶,۲۰۴	۳/۲۶	۸
	قزوین	۱۵,۱۱۲,۱۰۹	۱۹۸,۵۸۹,۲۵۱	۷/۶۰	۱
	سمنان	۳,۸۳۶,۳۷۱	۱۱۳,۵۰۱,۹۰۰	۳/۳۸	۷
	مازندران	۱۱,۳۰۱,۳۴۷	۴۳۷,۳۵۰,۱۴۴	۲/۵۸	۱۰
	میانگین گروه	۱۱,۹۶۸,۱۴۶	۳۰۸,۹۷۶,۳۶۶	۳/۸۷	-

در بین استان‌های گروه دوم، استان قزوین در رتبه اول و استان کرمان در رتبه دوم در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ را داشته‌اند و نسبت میانگین درآمدی این استان‌ها به میانگین تولید ناخالص داخلی مجموع استان‌های این گروه درآمدی برای سال ۹۵ برابر با ۳/۸۷ درصد می‌باشد که نسبت به سال ۹۴ افزایش داشته است.

جدول ۲-۱۳: عملکرد ادارات کل امور مالیاتی (استان‌های گروه سوم - میلیارد ریال/درصد)

سال	استان	درآمدهای مالیاتی (عملکرد)	تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (پایه)	نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی	رتبه
۱۳۹۰	اردبیل	۸۸۹,۶۵۴	۵۹,۸۶۷,۲۴۱	۱/۴۸	۹
	همدان	۱,۳۷۰,۸۵۷	۹۱,۱۴۳,۴۷۵	۱/۵۰	۸
	زنجان	۱,۹۱۱,۷۵۱	۵۴,۳۴۱,۲۲۸	۳/۵۱	۱
	سیستان و بلوچستان	۱,۲۹۳,۹۸۳	۷۸,۲۷۷,۶۷۳	۱/۶۵	۶
	ایلام	۶۵۳,۱۸۰	۶۶,۱۴۰,۳۴۳	۰/۹۸	۱۱
	کردستان	۱,۰۷۰,۸۸۱	۶۴,۳۴۲,۴۸۸	۱/۶۶	۵
	لرستان	۱,۲۰۵,۴۵۲	۷۱,۹۴۶,۴۰۷	۱/۶۷	۴
	کهگیلویه و بویراحمد	۷۳۳,۵۹۷	۱۴۴,۵۵۰,۵۵۷	۰/۵۰	۱۲
	چهارمحال و بختیاری	۶۷۵,۱۲۹	۴۳,۵۰۹,۳۲۲	۱/۵۵	۷
	خراسان جنوبی	۵۶۸,۱۷۴	۲۹,۹۶۲,۰۰۲	۱/۸۹	۳
	خراسان شمالی	۹۴۸,۱۳۴	۳۶,۳۶۰,۸۳۵	۲/۶۰	۲

رتبه	نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی	تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (پایه)	درآمدهای مالیاتی (عملکرد)	استان	سال
۱۰	۱/۳۸	۷۲,۰۴۹,۲۰۹	۹۹۸,۷۸۷	گلستان	
-	۱/۵۱	۶۷,۷۰۷,۵۶۵	۱,۰۲۶,۶۳۲	میانگین گروه	
۸	۱/۴۹	۷۸,۴۹۳,۹۴۵	۱,۱۷۴,۶۲۶	اردبیل	۱۳۹۱
۷	۱/۵۳	۱۱۲,۴۸۹,۸۱۸	۱,۷۲۱,۵۷۵	همدان	
۱	۳/۰	۷۰,۱۸۷,۷۸۶	۲,۱۰۶,۸۰۲	زنجان	
۵	۱/۶۷	۱۰۲,۴۴۹,۵۴۹	۱,۷۱۳,۳۰۴	سیستان و بلوچستان	
۹	۱/۲۶	۵۵,۵۶۸,۸۵۶	۷۰۵,۴۹۰	ایلام	
۳	۲/۱۸	۷۵,۶۵۰,۲۸۰	۱,۶۴۹,۳۶۸	کردستان	
۶	۱/۵۵	۹۴,۲۷۶,۴۸۳	۱,۴۶۶,۵۷۹	لرستان	
۱۰	۰/۷۷	۱۰۹,۵۴۷,۵۶۹	۸۵۴,۳۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	
۷	۱/۵۳	۵۵,۴۹۲,۸۱۶	۸۵۴,۴۲۳	چهارمحال و بختیاری	
۴	۱/۸۹	۳۸,۵۶۷,۴۲۵	۷۲۹,۷۴۵	خراسان جنوبی	
۲	۲/۷۲	۴۴,۶۷۶,۲۹۸	۱,۲۱۸,۱۹۶	خراسان شمالی	
۱۰	۱/۴۴	۹۱,۸۴۴,۶۵۶	۱,۳۲۲,۷۳۲	گلستان	
-	۱/۶۶	۷۷,۴۳۷,۱۲۳	۱,۲۹۳,۰۹۷	میانگین گروه	
۸	۱/۲۹	۱۱۴,۷۲۲,۷۰۱	۱,۴۸۹,۳۲۵	اردبیل	۱۳۹۲
۷	۱/۴۷	۱۵۹,۰۷۵,۰۵۱	۲,۳۴۹,۱۳۱	همدان	
۱	۳/۲۴	۹۵,۷۶۰,۹۶۶	۳,۱۰۹,۸۴۵	زنجان	
۵	۱/۶۴	۱۳۳,۷۳۰,۵۸۱	۲,۱۹۳,۶۶۵	سیستان و بلوچستان	
۱۰	۰/۹۹	۸۱,۶۱۷,۶۹۰	۸۱۰,۲۳۵	ایلام	
۶	۱/۶۱	۱۰۶,۷۶۷,۵۵۳	۱,۷۲۸,۴۰۸	کردستان	
۷	۱/۴۷	۱۳۰,۳۰۳,۹۴۶	۱,۹۲۰,۶۴۶	لرستان	
۱۱	۰/۵۳	۱۶۲,۹۶۱,۷۰۳	۸۷۴,۶۹۸	کهگیلویه و بویراحمد	
۴	۱/۶۷	۶۸,۷۶۷,۸۲۳	۱,۱۵۱,۳۱۲	چهارمحال و بختیاری	
۳	۱/۷۱	۵۳,۳۸۱,۶۹۹	۹۱۸,۰۵۰	خراسان جنوبی	
۲	۲/۲۶	۶۴,۱۰۷,۵۲۲	۱,۴۵۲,۱۶۰	خراسان شمالی	
۹	۱/۲۴	۱۲۹,۵۵۱,۲۹۰	۱,۶۰۸,۳۰۴	گلستان	
-	۱/۵۰	۱۰۸,۳۹۵,۷۱۰	۱,۶۳۳,۸۱۵	میانگین گروه	
۸	۱/۵۷	۱۳۰,۵۹۶,۴۱۵	۲,۰۶۲,۴۵۴	اردبیل	۱۳۹۳
۷	۱/۶۹	۱۸۱,۹۶۳,۵۰۵	۳,۰۹۲,۷۳۲	همدان	

رتبه	نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی	تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (پایه)	درآمدهای مالیاتی (عملکرد)	استان	سال
۱	۳/۹۶	۱۱۲,۴۵۷,۷۶۳	۴,۴۵۹,۰۰۶	زنجان	۱۳۹۴
۵	۱/۷۵	۱۶۴,۰۶۵,۹۸۴	۲,۸۸۶,۱۰۷	سیستان و بلوچستان	
۱۰	۱/۳۱	۸۷,۵۴۵,۵۱۹	۱,۱۵۳,۸۵۶	ایلام	
۴	۱/۸۸	۱۲۱,۰۸۳,۳۷۰	۲,۲۸۴,۴۲۸	کردستان	
۱۲	۱/۵۶	۱۴۶,۶۴۰,۶۰۵	۲,۲۹۷,۳۱۹	لرستان	
۱۱	۰/۸۴	۱۵۳,۸۶۰,۵۷۳	۱,۳۰۶,۳۸۲	کهگیلویه و بویراحمد	
۶	۱/۷۵	۷۸۹۶۰,۷۴۳	۱,۳۸۵,۵۶۲	چهارمحال و بختیاری	
۳	۲/۲۶	۶۴۰,۹۰۹,۱۸	۱,۴۴۹,۷۹۳	خراسان جنوبی	
۲	۲/۹۳	۷۴۲۲۷۶۳۶	۲,۱۷۸,۹۹۰	خراسان شمالی	
۹	۱/۵۳	۱۴۷۸۹۳۸۲۹	۲,۲۷۲,۶۶۷	گلستان	
-	۱/۸۳	۱۲۱۹۴۸۹۰۵	۲۲۳۵۷۷۵	میانگین گروه	
۹	۱/۸۳	۱۳۱۵۶۱۶۴۱	۲۴۱۹۴۱۵	اردبیل	۱۳۹۴
۸	۱/۹۰	۱۸۳۳۰۸۳۸۱	۳۴۸۶۱۲۶	همدان	
۱	۴/۴۴	۱۱۳۲۸۸۹۲۸	۵۰۴۰۸۷۳	زنجان	
۶	۲/۰۲	۱۶۵۲۷۸۵۸۱	۳۳۵۲۶۱۸	سیستان و بلوچستان	
۱۱	۱/۵۳	۸۸۱۹۲۵۶۰	۱۳۵۲۶۹۸	ایلام	
۴	۲/۲۷	۱۲۱۹۷۸۲۸۷	۲۷۷۴۵۸۰	کردستان	
۱۰	۱/۸۳	۱۴۷۷۲۴۴۱۳	۲۷۱۴۳۷۰	لرستان	
۱۲	۱/۰۸	۱۵۴۹۹۷۷۴۳	۱۶۸۰۵۸۶	کهگیلویه و بویراحمد	
۵	۲/۱۱	۷۹۵۴۴۳۳۵	۱۶۸۰۵۸۶	چهارمحال و بختیاری	
۳	۲/۷۴	۶۴۵۶۴۶۰۸	۱۷۷۳۴۷۵	خراسان جنوبی	
۲	۳/۰۲	۷۴۷۷۶۲۴۶	۲۲۶۲۶۸۲	خراسان شمالی	
۷	۲/۰۱	۱۴۸۹۸۶۸۹۹	۳۰۰۲۹۳۰	گلستان	
-	۲/۱۳	۱۲۲۸۵۰۲۱۸	۲۶۲۸۴۱۲	میانگین گروه	
۹	۲	۱۴۲۴۸۱۲۵۷	۲۸۵۴۵۷۳	اردبیل	۱۳۹۵
۸	۲/۰۴	۱۹۸۵۲۲۹۷۶	۴۰۵۵۵۰۱	همدان	
۱	۵/۱۷	۱۲۲۶۹۱۹۰۹	۶۳۴۵۵۹۹	زنجان	
۷	۲/۲۱	۱۷۸۹۹۶۷۰۳	۳۹۵۶۷۶۳	سیستان و بلوچستان	
۱۱	۱/۵۲	۹۵۵۱۲۵۴۲	۱۴۵۵۸۵۴	ایلام	
۵	۲/۴۰	۱۳۲۱۰۲۴۸۵	۳۱۷۸۶۲۷	کردستان	
۱۰	۱/۹۰	۱۵۹۹۸۵۵۳۹	۳۰۵۲۴۵۶	لرستان	
۱۲	۱/۲۶	۱۶۷۸۶۲۵۵۶	۲۱۲۶۳۵۵	کهگیلویه و بویراحمد	

رتبه	نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی	تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (پایه)	درآمدهای مالیاتی (عملکرد)	استان	سال
۴	۲/۴۶	۸۶۱۴۶۵۱۵	۲۱۲۶۳۵۵	چهارمحال و بختیاری	
۲	۳/۳	۶۹۹۲۳۴۷۱	۲۳۰۷۵۳۷	خراسان جنوبی	
۳	۲/۸۹	۸۰۹۸۲۶۷۴	۲۳۴۸۱۴۰	خراسان شمالی	
۶	۲/۳	۱۶۱۳۵۲۸۱۱	۳۷۱۴۷۵۵	گلستان	
-	۲/۳۵	۱۳۳۰۴۶۷۸۷	۳۱۲۶۸۷۶	میانگین گروه	

در سال ۱۳۹۵ در بین استان‌های گروه سوم، استان زنجان در رتبه اول و استان خراسان جنوبی در رتبه دوم قرار دارند و نسبت میانگین درآمدی این استان‌ها به میانگین تولید ناخالص داخلی مجموع استان‌های این گروه درآمدی برای سال ۹۵ نسبت به سال ۹۴ افزایش داشته است و برابر با ۲/۳۵ درصد می‌باشد.

۸. عملکرد مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم

درآمدهای مالیاتی مستقیم و غیرمستقیم (با احتساب مالیات بر واردات) طی سال‌های ۹۵-۱۳۸۴ به ترتیب از ۸۴۰۳۰ و ۵۰۵۴۵ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۴ به ۴۲۰،۹۱۱ و ۳۶۲،۲۸۹ در سال ۱۳۹۴ افزایش یافته است. بطوری که طی این سال‌ها رشد متوسطی برابر با ۴۰ و ۶۱ درصد داشته‌اند. همچنین عملکرد سال ۹۵ نسبت به سال ۹۴ نشان می‌دهد که مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم افزایش داشته‌اند، بطوری که مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم وصولی در این سال به ترتیب برابر با ۴۹۱،۳۹۲ و ۵۲۳،۳۲۱ میلیارد ریال و سهم هر یک از این مالیات‌ها نسبت به کل درآمدهای مالیاتی نیز به ترتیب برابر با ۴۸/۴۲ و ۵۱/۵۷ درصد گردیده است. درآمد مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم وصولی با احتساب اوراق تسویه در این سال به ترتیب برابر با ۴۹۷،۱۶۳ و ۵۲۱،۰۲۳ میلیارد ریال است که مبلغ ۳،۴۸۱ میلیارد ریال مابه تفاوت مربوط به اوراق تسویه می‌باشد.

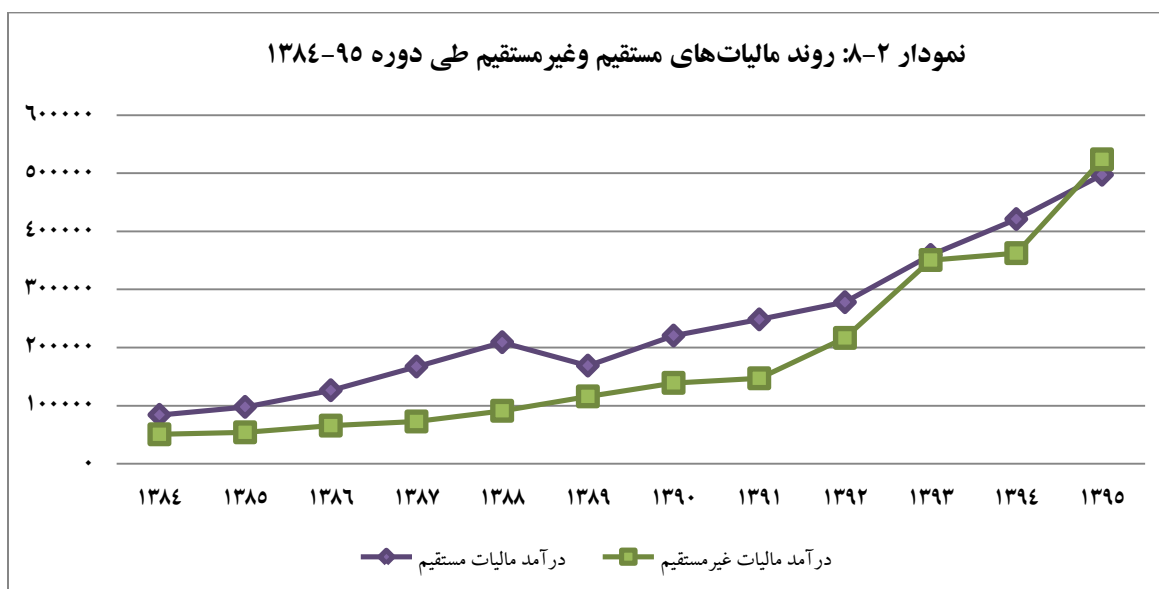
نتایج جدول (۱۴) بیانگر افزایش درآمدهای مالیاتی طی سال‌های اخیر می‌باشد. از سوی دیگر نمودار (۸) که روند درآمد مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم را نشان می‌دهد، بیان می‌کند که درآمد مالیات‌های مستقیم طی سال‌های اخیر روندی افزایشی و ثابت داشته است اما مالیات‌های غیرمستقیم روند افزایشی فزاینده داشته‌اند.

جدول ۲-۱۴. عملکرد مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم - میلیارد ریال / درصد

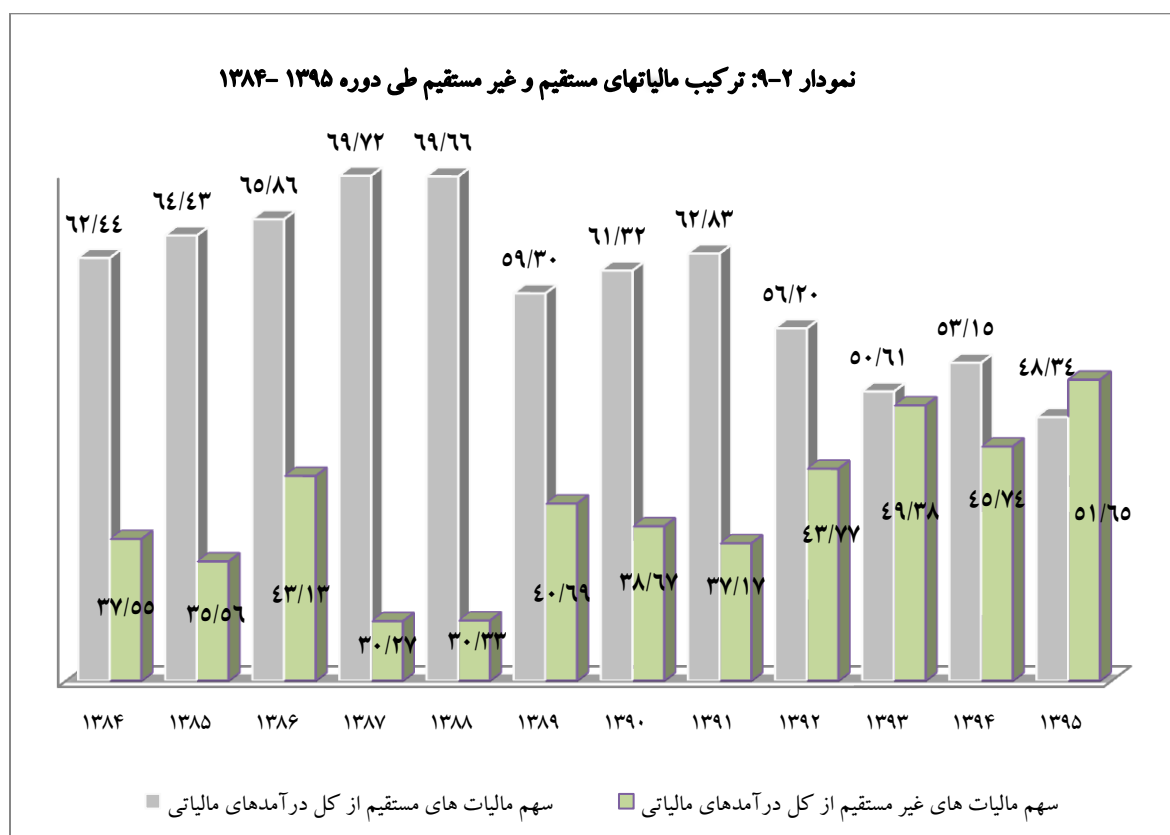
سال	درآمد مالیاتی	درآمدهای مستقیم	درآمدهای غیرمستقیم	سهم مالیات‌های مستقیم از کل درآمدهای مالیاتی	سهم مالیات‌های غیرمستقیم از کل درآمدهای مالیاتی
۱۳۸۴	۱۳۴,۵۷۵	۸۴,۰۳۰	۵۰,۵۴۵	۶۲/۴۴	۳۷/۵۵
۱۳۸۵	۱۵۱,۶۲۱	۹۷,۶۹۱	۵۳,۹۲۹	۶۴/۴۳	۳۵/۵۶
۱۳۸۶	۱۹۱,۸۱۵	۱۲۶,۳۳۴	۶۵,۴۸۲	۶۵/۸۶	۴۳/۱۳
۱۳۸۷	۲۳۹,۷۴۱	۱۶۷,۱۵۳	۷۲,۵۸۹	۶۹/۷۲	۳۰/۲۷
۱۳۸۸	۳۰۰,۰۳۵	۲۰۹,۰۳۰	۹۱,۰۰۵	۶۹/۶۶	۳۰/۳۳
۱۳۸۹	۲۸۴,۵۲۸	۱۶۸,۷۴۹	۱۱۵,۷۷۹	۵۹/۳	۴۰/۶۹
۱۳۹۰	۳۵۹,۴۵۲	۲۲۰,۴۱۸	۱۳۹,۰۳۴	۶۱/۳۲	۳۸/۶۷
۱۳۹۱	۳۹۵,۱۶۷	۲۴۸,۲۷۸	۱۴۶,۸۸۹	۶۲/۸۳	۳۷/۱۷
۱۳۹۲	۴۹۴,۲۴۹	۲۷۷,۸۸۳	۲۱۶,۳۶۷	۵۶/۲	۴۳/۷۷
۱۳۹۳	۷۰۹,۶۵۲	۳۵۹,۱۹۹	۳۵۰,۴۵۲	۵۰/۶۱	۴۹/۳۸
۱۳۹۴	۷۹۱,۸۹۰	۴۲۰,۹۱۱	۳۶۲,۲۸۹	۵۳/۱۵	۴۵/۷۴
۱۳۹۵	۱,۰۱۴,۷۰۴	*۴۹۱,۳۹۲	*۵۲۳,۳۱۲	۴۸/۴۲	۵۱/۵۷

منبع: آمارهای خزانه‌داری کل کشور

* بدون احتساب اوراق تسویه

در این دوره سهم مالیات‌های مستقیم از کل درآمدهای مالیاتی، از ۶۲ درصد در سال ۱۳۸۴ به ۴۸ درصد در سال ۱۳۹۵ کاهش یافته، اما در مقابل سهم مالیات‌های غیرمستقیم با روندی فزاینده از ۳۷ درصد به ۵۲ درصد در سال ۹۵ رسیده است (جدول ۲-۸). این تغییر ترکیب درآمدهای مالیاتی نشان می‌دهد که دولت سیاست‌های مالیات ستانی خود را از تولید به سمت مصرف تغییر داده است. این امر بویژه از سال ۱۳۸۷ و با اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده و گسترش دامنه شمول این مالیات، کاملاً آشکار است. بطوری که در سال ۹۵، درآمد مالیات‌های غیرمستقیم از درآمد مالیات‌های مستقیم بیشتر گردیده است.

منبع: آمارهای خزانه‌داری کل کشور

۹. عملکرد مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم براساس اهداف بودجه‌های سنواتی

یکی از شاخص‌های ارزیابی نظام مالیاتی کشور، میزان تحقق درآمدهای مالیاتی مصوب بودجه‌های سنواتی می‌باشد. برای این منظور به مقایسه‌ای بین درآمد مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم مصوب و وصولی و همچنین مقایسه درصد تحقق آن‌ها پرداخته می‌شود. جدول (۱۵) به بررسی این مقایسه پرداخته است.

جدول ۲-۱۵: عملکرد نظام مالیاتی براساس مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم و بودجه‌های سنواتی - میلیارد ریال / درصد

سال	مالیات‌های مستقیم			مالیات‌های غیرمستقیم		
	مصوب	عملکرد	درصد تحقق	مصوب	عملکرد	درصد تحقق
۱۳۸۴	۸۶۱۵۲	۸۴۰۳۰	-	۴۸۶۸۰	۵۰۵۴۵	-
۱۳۸۵	۱۰۴۷۹۷	۹۷۶۹۱	٪۹۳	۷۲۸۲۰	۵۳۹۲۹	٪۷۴
۱۳۸۶	۱۲۴۸۴۷	۱۲۶۳۳۴	٪۱۰۱	۷۲۴۴۸	۶۵۴۸۲	٪۹۰
۱۳۸۷	۱۴۸۸۹۶	۱۶۷۱۵۳	٪۱۱۳	۶۸۲۵۹	۷۲۵۸۹	٪۱۰۶
۱۳۸۸	۲۰۵۷۲۵	۲۰۹۰۳۰	٪۱۰۲	۱۰۶۴۱۴	۹۱۰۰۵	٪۸۵
۱۳۸۹	۱۹۳۳۱۱	۱۶۸۷۴۹	٪۸۷	۱۵۸۱۴۳	۱۱۵۷۷۹	٪۷۳
۱۳۹۰	۲۳۹۳۸۶	۲۲۰۴۱۸	٪۹۳	۱۶۵۰۵۶	۱۳۹۰۳۴	٪۸۴
۱۳۹۱	۲۷۱۴۴۴	۲۴۸۲۷۸	٪۹۱	۱۸۲۵۶۰	۱۴۶۸۸۹	٪۸۰
۱۳۹۲	۳۳۲۳۵۸	۲۷۷۸۸۳	٪۸۳	۲۲۸۴۱۶	۲۱۶۳۶۷	٪۹۴
۱۳۹۳	۳۶۵۹۳۷	۳۵۹۱۹۹	٪۹۸	۳۳۶۶۰۸	۳۵۰۴۵۲	٪۱۰۴
۱۳۹۴	۴۳۸۳۰۰	۴۲۰۹۱۱	٪۹۶	۴۴۵۵۶۰	۳۶۲۲۸۹	٪۸۱
۱۳۹۵	۵۰۱۴۸۸	۴۹۱,۳۹۲	٪۹۸	۵۳۶,۷۹۳	۵۲۳,۳۱۲	٪۹۷

منبع: آمارهای خزانه‌داری کل کشور و قوانین بودجه

در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۹۵ همواره مالیات‌های مستقیم سهم بالایی از درآمدهای مالیاتی (مجموع مالیات‌های مستقیم و کالا و خدمات) را به خود اختصاص داده، اما طی سال‌های اخیر، این سهم کاهش یافته و سهم درآمد مالیات‌های غیرمستقیم افزایش یافته است. درصد تحقق مالیات‌های مستقیم در سال ۹۴ نسبت به سال ۹۳، ۲٪ کاهش داشته و برابر با ۹۶٪ درصد می‌باشد که علت این امر تفاوت بسیار زیاد درآمد مالیات غیرمستقیم مصوب در این دو سال است درحالی که میزان عملکرد این نوع مالیات در سال ۹۴ نسبت به سال ۹۳

تغییر قابل ملاحظه‌ای نداشته است. این سهم در سال ۹۵ باز افزایش یافته است. سهم مالیات‌های غیرمستقیم از درآمد مالیاتی کل کشور در سال ۹۴ نسبت به سال ۹۳ کاهش چشمگیری داشته و از ۱۰۴ درصد تحقق در سال ۹۳ به ۸۱ درصد در سال ۹۴ تنزل یافته است. همچنین درصد تحقق مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم در سال ۹۵ به ترتیب برابر با ۹۸ و ۹۷ درصد است که از مقایسه با سهم آنها در سال ۹۴ می‌توان استدلال کرد که دولت در این سال توانسته است درآمدهای مالیاتی مصوب خود را تا حد زیادی محقق سازد.

۱۰. عملکرد مالیات‌های مستقیم

مالیات‌های مستقیم به طور کلی شامل مالیات اشخاص حقوقی، مالیات بر درآمد و مالیات بر ثروت می‌باشد. مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی شامل مالیات علی‌الحساب اشخاص حقوقی دولتی، مالیات معوق اشخاص حقوقی دولتی و وصولی مالیات عملکرد سال قبل، مالیات نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی، مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی می‌باشد. مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی به عنوان مهمترین منبع درآمدی، سهم قابل توجهی از درآمدهای مالیاتی کشور را به خود اختصاص داده است. همچنین مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی شامل مالیات حقوق کارکنان بخش دولتی و خصوصی، مالیات مشاغل و مالیات مستغلات، یکی دیگر از اجزای مهم مالیات‌های مستقیم می‌باشد. مالیات بر ثروت (دارایی) نیز به عنوان یکی دیگر از اجزای مالیات‌های مستقیم شامل مالیات بر ارث، مالیات اتفاقی، مالیات بر نقل و انتقال سرقفلی، مالیات بر نقل و انتقال سهام، مالیات بر نقل و انتقال املاک و حق تمیر و اوراق بهادار است.

عملکرد بندهای مالیات مستقیم در سال ۹۴ نسبت به سال ۹۳ افزایش داشته است، همچنین عملکرد سال ۹۵ نیز افزایش درآمد مالیات‌های مستقیم را نسبت به دو سال گذشته نشان می‌دهد. مالیات‌های مستقیم در این سال نسبت به سال ۹۴ رشدی برابر با ۱۸/۱۱ درصد دارد. از مقایسه کلی ارقام دریافتی (وصولی) مالیات‌های مستقیم می‌توان نتیجه گرفت که درآمد دولت از این منبع مالیاتی در طی این سال‌ها روندی افزایشی داشته است.

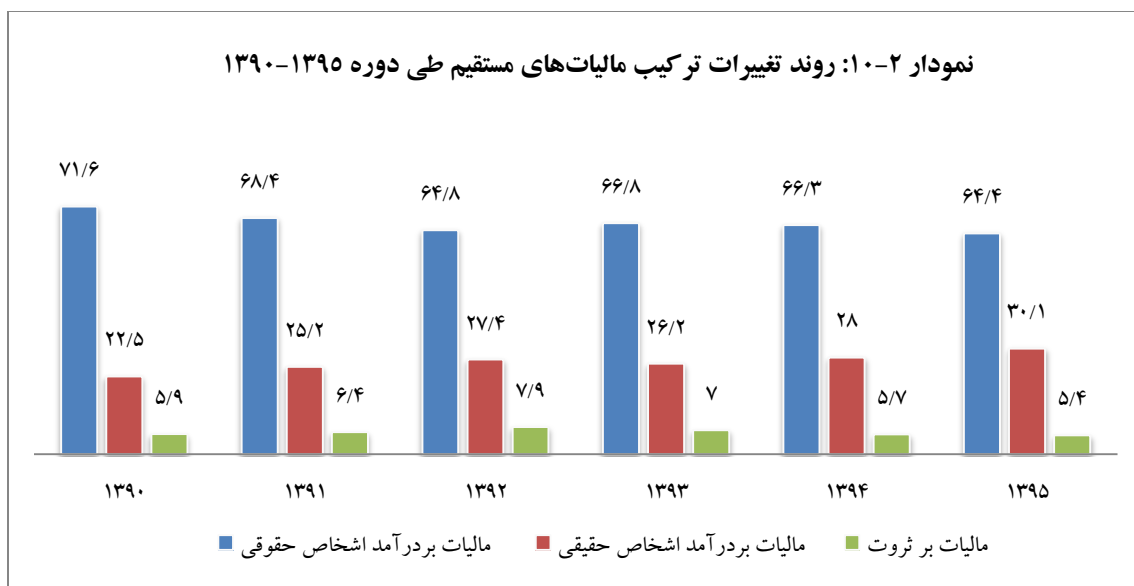
جدول ۲-۱۶: عملکرد مالیات‌های مستقیم - ارقام به میلیارد ریال

منابع	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
بند اول : مالیات اشخاص حقوقی	۱۵۷,۸۹۳	۱۶۹,۷۰۶	۱۷۹,۹۶۹	۲۴۰,۰۴۶	۲۷۸,۹۴۷	۳۲۰,۳۸۹
اشخاص حقوقی دولتی	۷۰,۳۶۶	۶۶,۳۸۷	۵۷,۹۹۰	۷۹,۳۹۳	۸۱,۹۶۰	۱۲۰,۰۷۲
اشخاص حقوقی غیر دولتی	۸۷,۵۲۷	۱۰۳,۳۱۹	۱۲۱,۹۷۹	۱۶۰,۶۵۴	۱۹۶,۹۸۸	۲۰۰,۳۱۷
بند دوم : مالیات بر درآمد	۴۹,۶۱۲	۶۲,۶۷۸	۷۶,۰۶۸	۹۴,۰۳۸	۱۱۷,۸۱۱	۱۴۹,۸۱۰
حقوق	۳۱,۱۱۳	۳۹,۴۹۸	۴۹,۹۳۹	۶۱,۷۱۳	۷۸,۷۳۷	۱۰۱,۱۰۵
مشاغل	۱۶,۲۴۴	۱۹,۱۵۰	۲۱,۳۲۴	۲۶,۵۵۳	۳۱,۹۴۹	۳۹,۹۰۳
مستغلات	۲,۱۶۵	۳,۰۵۱	۳,۷۴۶	۴,۷۵۸	۶,۰۶۹	۷,۸۴۷
متفرقه درآمد	۹۰	۵۳	۵۹	۴۴	۵۶	۵۶
موضوع ماده ۱۱۹ قانون برنامه پنجم توسعه (جمع - خرجی)	-	۹۲۷	۱,۰۰۰	۹۷۰	۱,۰۰۰	۹۰۰
بند سوم : مالیات بر ثروت	۱۲,۹۱۳	۱۵,۸۹۴	۲۱,۸۴۶	۲۵,۱۱۵	۲۴,۱۵۳	۲۶,۹۶۳
ارث	۱,۶۰۸	۲,۳۱۸	۲,۷۹۱	۳,۲۹۷	۳,۷۹۸	۴,۵۸۸
نقل و انتقالات و سرقفلی	۲,۳۷۸	۳,۶۱۹	۴,۱۲۹	۵,۲۱۵	۵,۹۲۴	۷,۷۴۳
حق تمبر و اوراق بهادار	۵,۱۸۴	۵,۴۴۳	۷,۰۶۵	۸,۸۸۸	۷,۱۱۰	۴,۰۷۹
سایر	۳,۷۴۳	۴,۵۱۴	۷,۸۶۱	۷,۷۱۵	۷,۳۲۱	۱۰,۵۵۳
جمع مالیات‌های مستقیم	۲۲۰,۴۱۸	۲۴۸,۲۷۸	۲۷۷,۸۸۳	۳۵۹,۱۹۹	۴۲۰,۹۱۱	۴۹۷,۱۶۳*

منبع: نماگرهای اقتصادی بانک مرکزی

* با احتساب اوراق تسویه

نمودار (۱۰) نیز روند تغییرات ترکیب مالیات‌های مستقیم را طی سال‌های ۹۵-۱۳۹۰ نشان می‌دهد. همانطور که ملاحظه می‌گردد، مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی بیشترین سهم در ترکیب مالیات‌های مستقیم و مالیات بر ارث کمترین سهم را دارد. همچنین مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی طی این سال‌ها روندی افزایش داشته است، بطوری که سهم آن از کل درآمد مالیات‌های مستقیم در سال ۱۳۹۵ برابر با ۳۰/۱ درصد و سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی و مالیات بر ارث نیز به ترتیب برابر با ۶۴/۴ و ۵/۴ درصد بوده است.

۱-۱۰. مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی

مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی به عنوان مهمترین منبع درآمدی مالیات‌های مستقیم، سهم قابل توجهی از درآمدهای مالیاتی کشور را به خود اختصاص داده است. مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی شامل مالیات علی‌الحساب اشخاص حقوقی دولتی، مالیات معوق اشخاص حقوقی دولتی و وصولی مالیات عملکرد سال قبل، مالیات نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی، مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی می‌باشد.

جدول (۱۷) عملکرد منابع زیربخش‌های مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی را طی سال‌های ۹۵-۱۳۹۰ نشان می‌دهد. رشد این منبع طی این دوره، بیشتر ناشی از رشد مالیات اشخاص حقوقی دولتی و مالیات علی‌الحساب اشخاص حقوقی غیر دولتی بوده است. در سال ۱۳۹۵ سهم مالیات اشخاص حقوق غیردولتی، مالیات معوق اشخاص حقوقی دولتی و وصولی مالیات عملکرد سال قبل، مالیات علی‌الحساب اشخاص حقوقی دولتی و مالیات نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی از مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی معادل ۶۲/۵٪، ۲۰/۰۱٪، و ۱۷/۵٪ بوده است. درآمد مالیات بر اشخاص حقوقی غیردولتی بالاترین میزان درآمد و سهم را از درآمد مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی به خود اختصاص داده است.

جدول ۲-۱۷: عملکرد مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی^۱ - میلیارد ریال

سال - شرح	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
مالیات علی الحساب اشخاص حقوقی دولتی	۲۵,۱۹۴	۳۰,۶۵۰	۳۲,۳۸۴	۴۰,۷۵۲	۴۸,۵۲۰	۵۵,۷۹۷
مالیات معوقه و عملکرد سال قبل شرکت‌های دولتی	۴۴,۸۴۲	۳۵,۳۳۱	۲۴,۳۲۳	۳۷,۲۱۹	۳۲,۳۸۴	۶۴,۱۲۶
مالیات نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی	۳۲۹	۴۰۶	۲۶۹	۳۸۸	۲۴۶	۱۵۰
مالیات اشخاص حقوقی غیر دولتی	۸۷,۵۲۷	۱۰۳,۳۱۹	۱۲۱,۹۷۹	۱۶۰,۶۵۴	۱۹۶,۹۸۸	۲۰۰,۳۱۶
علی الحساب شرکت‌های دولتی در حال واگذاری	-	-	۱,۰۱۴	۱,۰۳۴	۸۱۰	۲۴۰
مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی	۱۵۷,۸۹۳	۱۶۹,۷۰۶	۱۷۹,۹۶۹	۲۴۰,۰۴۶	۲۷۸,۹۴۷	۳۲۰,۳۸۹

منبع: آمارهای خزانه‌داری کل کشور

۲-۱۰. مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی

مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی به عنوان یکی از اجزای مهم مالیات‌های مستقیم شامل مالیات حقوق کارکنان بخش دولتی و خصوصی، مالیات مشاغل و مالیات مستغلات، می‌باشد. درآمد زیر بخش‌های مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی طی دوره ۹۵-۱۳۹۰ نشان می‌دهد که متوسط سهم مالیات حقوق کارکنان بخش دولتی، مالیات حقوق کارکنان بخش خصوصی، مالیات مشاغل و مالیات مستغلات از مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی به ترتیب معادل ۳۱/۴٪، ۳۳/۷٪، ۲۸/۷٪، ۵٪ و سایر منابع ۱٪ بوده است. همچنین مالیات بر حقوق کارکنان بخش دولتی بیشترین سهم را از کل درآمد مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی را در سال ۱۳۹۵ دارد.

جدول ۲-۱۸: عملکرد مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی^۲ - میلیارد ریال

سال - شرح	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی	۱۵,۱۴۵	۱۸,۴۸۸	۲۱,۳۸۲	۲۸,۹۷۹	۴۲,۰۷۰	۵۴,۰۴۵
مالیات حقوق کارکنان بخش خصوصی	۱۵,۹۶۸	۲۱,۰۰۹	۲۸,۵۵۸	۳۲,۷۳۳	۳۶,۶۶۷	۴۷,۰۵۹
مالیات مشاغل	۱۶,۲۴۴	۱۹,۱۵۰	۲۱,۳۲۴	۲۶,۵۵۳	۳۱,۹۴۹	۳۹,۹۰۳
مالیات مستغلات	۲,۱۶۵	۳,۰۵۱	۳,۷۴۶	۴,۷۵۸	۶,۰۶۹	۷,۸۴۷
مالیات‌های متفرقه درآمد	۹۰	۵۳	۵۹	۴۴	۵۶	۵۶
موضوع ماده ۱۱۹ قانون برنامه پنجم توسعه (جمعی-خرجی)	۰	۹۲۷	۱,۰۰۰	۹۷۰	۱,۰۰۰	۹۰۰
مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی	۴۹,۶۱۲	۶۲,۶۷۸	۷۶,۰۶۸	۹۴,۰۳۸	۱۱۷,۸۱۱	۱۴۹,۸۱۰

منبع: آمارهای خزانه‌داری کل کشور

^۱ با احتساب اوراق تسویه

^۲ با احتساب اوراق تسویه

۳-۱۰. مالیات بر ثروت

مالیات بر ثروت (دارایی) به عنوان یکی دیگر از اجزای مالیات‌های مستقیم شامل مالیات بر ارث، مالیات اتفاقی، مالیات بر نقل و انتقال سرقفلی، مالیات بر نقل و انتقال سهام، مالیات بر نقل و انتقال املاک و حق تمبر و اوراق بهادار است. متوسط سهم مالیات بر ارث، مالیات اتفاقی، مالیات بر نقل و انتقال سرقفلی، مالیات بر نقل و انتقال سهام، مالیات بر نقل و انتقال املاک و حق تمبر و اوراق بهادار از مالیات بر ثروت طی سال‌های ۹۵-۱۳۹۰ به ترتیب معادل ۱۴/۵٪، ۰/۵۹٪، ۲۲/۹٪، ۱۸/۲۱٪، ۱۴/۰۶٪ و ۲۹/۷٪ بوده است. در سال ۱۳۹۵ نیز مالیات نقل و انتقال سرقفلی بیشترین مقدار درآمد مالیاتی را از این پایه مالیاتی به خود اختصاص داده است.

جدول ۲-۱۹: عملکرد مالیات بر ثروت^۱ - میلیارد ریال

سال - شرح	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
مالیات بر ارث	۱,۶۰۸	۲,۳۱۸	۲,۷۹۱	۳,۲۹۷	۳,۷۹۸	۴,۵۸۸
مالیات‌های اتفاقی	۴۰	۳۰	۴۵	۵۵۷	۳۱	۴۱
مالیات نقل و انتقال سرقفلی	۲,۳۷۸	۳,۶۱۹	۴,۱۲۹	۵,۲۱۵	۵,۹۲۴	۷,۷۴۳
مالیات نقل و انتقال سهام	۱,۸۵۳	۲,۱۱۲	۵,۴۳۷	۳,۹۸۵	۴,۲۲۱	۵,۵۰۱
مالیات نقل و انتقال املاک	۱,۸۵۰	۲,۳۷۱	۲,۳۷۹	۳,۱۷۳	۳,۰۶۸	۵,۰۰۹
حق تمبر و اوراق بهادار	۵,۱۸۴	۵,۴۴۳	۷,۰۶۵	۸,۸۸۸	۷,۱۱۰	۴,۰۷۸
مالیات بر ثروت	۱۲,۹۱۳	۱۵,۸۹۴	۲۱,۸۴۶	۲۵,۱۱۵	۲۴,۱۵۳	۲۶,۹۶۳

منبع: آمارهای خزانه‌داری کل کشور

۱.۱. عملکرد مالیات‌های غیرمستقیم

مالیات‌های غیرمستقیم از جمله مالیات‌هایی هستند که طی سال‌های اخیر مورد توجه بیشتر دولت قرار گرفته است و شامل مالیات بر واردات و مالیات بر کالا و خدمات می‌باشد. درآمد مالیات‌های غیرمستقیم در سال ۹۴ نسبت به سال ۹۳ افزایش و رشدی برابر با ۳/۳٪ داشته است. مالیات بر کالا و خدمات بیشترین سهم درآمدی را در مالیات‌های غیرمستقیم دارد. مالیات بر ارزش افزوده در طی این سال‌ها روندی فزاینده داشته و سهم آن در مالیات بر کالا و خدمات از مالیات‌های غیرمستقیم افزایش یافته است. بطوری که در این دوره سهم مالیات بر

^۱ با احتساب اوراق تسویه

واردات از مالیات‌های غیرمستقیم از ۵۶/۷۷ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۳۵/۱۱ درصد در پایان سال ۱۳۹۵ رسیده است. همچنین سهم مالیات بر کالا و خدمات از مالیات‌های غیرمستقیم از ۴۳/۲۲ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۶۴/۸۸ درصد در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است.

میزان دریافتی مالیات‌های غیرمستقیم در سال ۹۵ نیز افزایش این نوع منبع درآمدی را نشان می‌دهد، بطوری که درآمد این منبع مالیاتی در سال ۹۵ بیشتر از درآمد مالیات‌های غیرمستقیم سال ۹۴ می‌باشد. درآمد مالیات‌های غیرمستقیم سال ۹۵ نسبت به عملکرد سال ۹۴ رشدی برابر با ۴۳/۸۱ درصدی داشته است. بنابراین دولت در این سال توانسته در زمینه این نوع منبع درآمدی به خوبی عمل کند، بطوری که رشد درآمدهای غیرمستقیم بیشتر از رشد درآمدهای مستقیم در این سال است.

جدول ۳-۲۰: عملکرد مالیات‌های غیرمستقیم^۱ طی دوره ۱۳۹۵-۱۳۸۴ - میلیارد ریال

۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	منابع
۱۸۲,۹۳۸	۱۱۵,۵۴۲	۱۳۳,۴۲۶	۸۰,۳۹۸	۷۶,۴۰۳	۷۸,۹۳۰	بند چهارم: مالیات بر واردات
۳۳۸,۰۸۴	۲۴۶,۷۴۷	۲۱۷,۰۲۶	۱۳۵,۹۶۹	۷۰,۴۸۶	۶۰,۱۰۴	بند پنجم: مالیات بر کالا و خدمات
۵۲,۶۶۵	۳۲,۳۴۱	۳۲,۱۸۸	۲۱,۴۰۸	۷,۳۹۳	۱۹,۱۵۰	مالیات بر فروش فرآورده های نفتی
۹۸	۱۳۳	۱۳۹	۷۵	۲۹۹	۱۶۸	دو درصد مالیات سایر کالاها و خدمات
۲۲۵,۰۷۱	۱۹۷,۴۱۶	۱۶۷,۰۴۰	۱۰۳,۲۰۲	۵۴,۱۲۹	۳۲,۷۰۲	مالیات بر ارزش افزوده
۲,۹۵۷	۲,۷۴۴	۲,۷۲۰	۱,۵۷۷	۱,۲۴۱	۱,۵۸۲	عوارض خروج مسافر از مرزهای کشور
۳,۲۹۱	۲,۵۸۱	۲,۴۲۴	۲,۵۸۲	۱,۷۸۱	۱,۰۱۱	مالیات بر فروش سیگار
۶,۱۶۶	۵,۵۳۸	۶,۰۷۱	۳,۷۷۳	۲,۴۱۲	۱,۸۳۶	مالیات بر نقل و انتقالات اتومبیل
۹,۶۲۴	۵,۹۹۴	۶,۴۴۶	۳,۳۵۳	۳,۲۳۱	۳,۶۵۵	شماره گذاری خودرو
۵۲۱,۰۲۲	۳۶۲,۲۹۰	۳۵۰,۴۵۲	۲۱۶,۳۶۷	۱۴۶,۸۸۹	۱۳۹,۰۳۴	جمع مالیات های غیر مستقیم

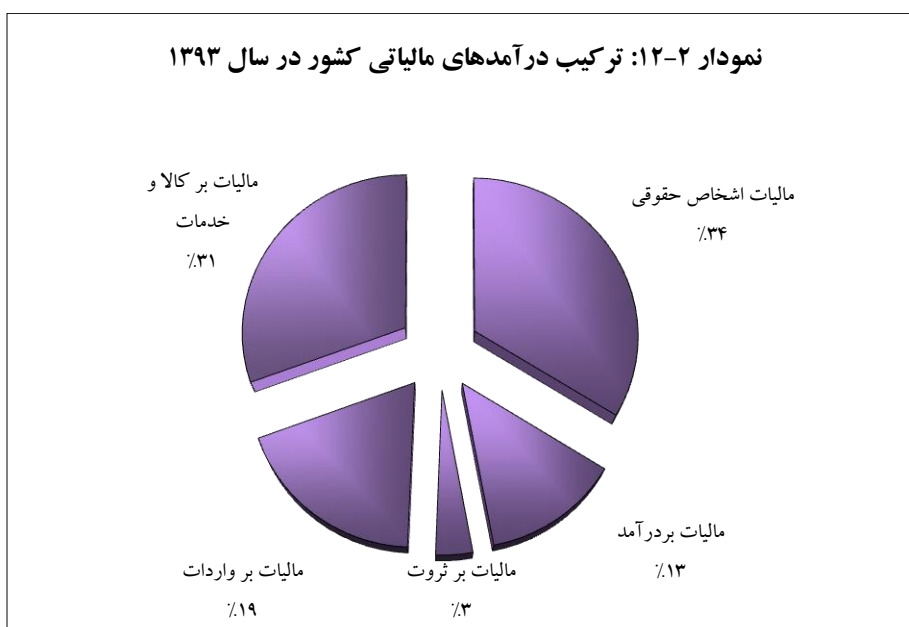
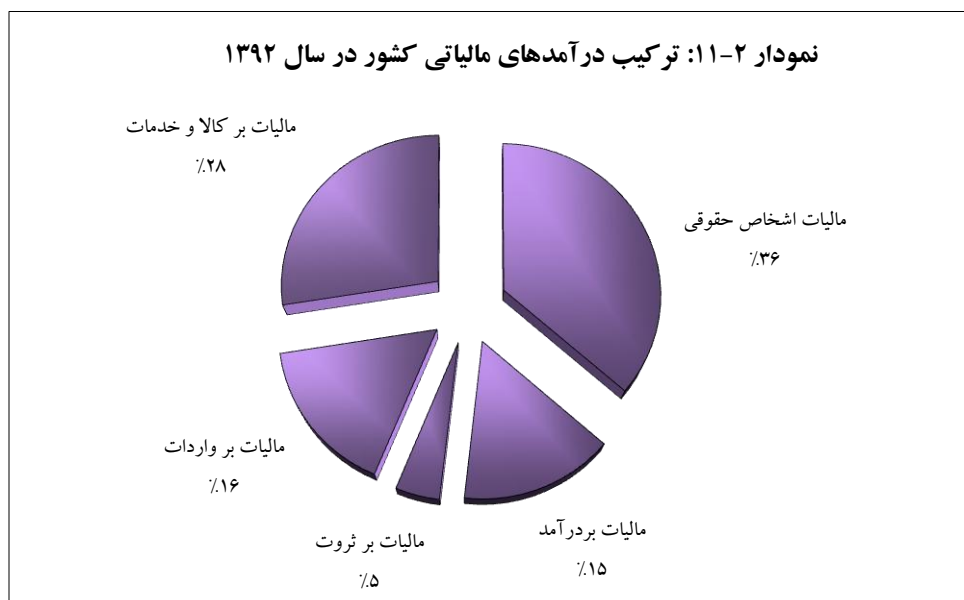
منبع: نماگرهای اقتصادی بانک مرکزی

۱۲. مقایسه آماری مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم

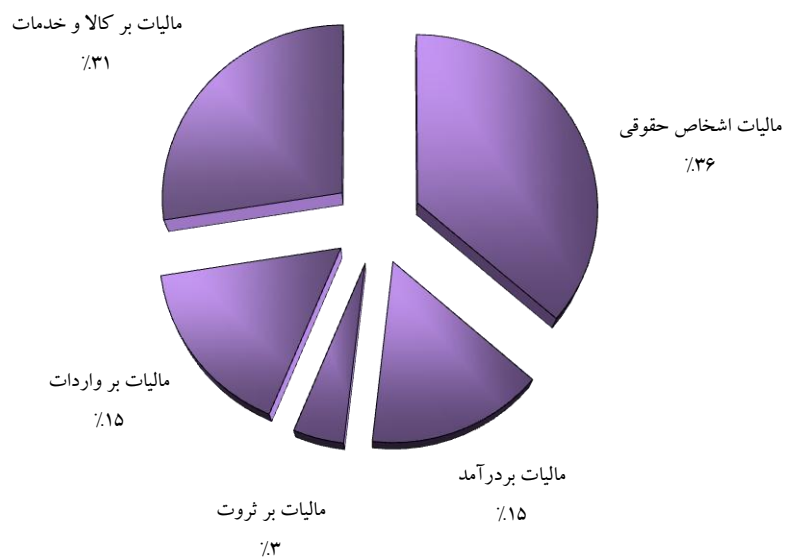
نمودارهای ۱۱-۱۴ سهم هر کدام از بندهای مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم را از جمع کل آن نشان می‌دهد. از سال ۹۲ تا سال ۹۴، مالیات اشخاص حقوقی بیشترین سهم را از کل مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم داراست. مالیات بر کالا و خدمات در رتبه دوم قرار دارد و مالیات بر ثروت نیز کمترین سهم را دارد. اما در سال ۹۵،

^۱ با احتساب اوراق تسویه

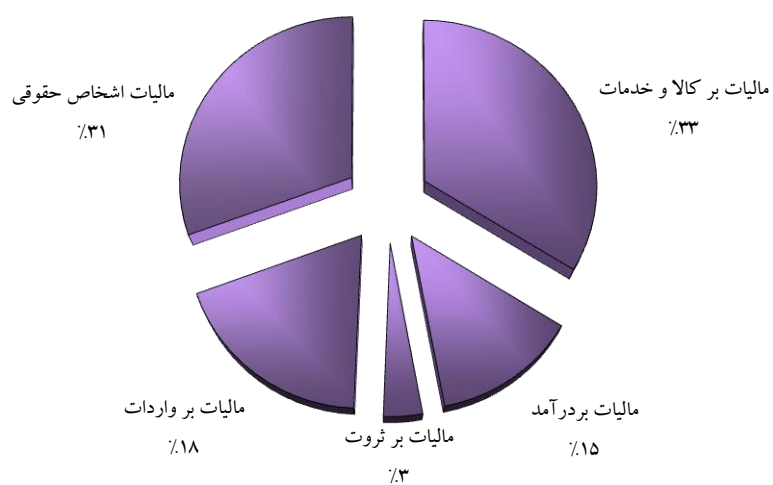
ترکیب سهم بندهای مالیاتی تغییر کرده است و مالیات بر کالا و خدمات بالاترین سهم درآمدی، مالیات بر اشخاص حقوقی در رتبه دوم و مالیات بر ثروت در پایین ترین رتبه قرار دارد. این نتایج نموداری نشان می دهد که توجه دولت در سال ۹۵ بر مالیات های غیرمستقیم بیشتر معطوف بوده است.

نمودار ۲-۱۳: ترکیب درآمدهای مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۴

نمودار ۲-۱۴: ترکیب درآمدهای مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۵

۱۳. استرداد و تهاتر در مالیات بر ارزش افزوده

در صورتی که مؤدیان مشمول حکم ماده (۱۷) در هر دوره مالیاتی اضافه پرداختی داشته باشند (یعنی به هر دلیلی میزان مالیات‌های پرداختی بابت خرید طی دوره بیشتر از مالیات‌های وصولی در هنگام فروش کالا یا ارائه خدمات باشد)، مالیات اضافه پرداخت شده به حساب مالیات دوره‌های بعد مؤدیان منظور و در صورت تقاضای مؤدیان، اضافه مالیات پرداخت شده، توسط سازمان امور مالیاتی مسترد می‌شود (تبصره (۱) ماده (۱۷)). پس از کسر مجموع مالیات‌های پرداختی قابل قبول در هنگام خرید، به استناد صورتحساب‌های صادره، از مجموع مالیات‌های دریافتی به هنگام فروش، ممکن است مانده بدهی (مبلغ مثبت) و یا اضافه پرداختی (مبلغ منفی) حاصل شود. مانده بدهی باید به حساب‌های اعلام شده واریز و اضافه پرداختی نیز به عنوان طلب یا بستانکاری مؤدی نزد سازمان امور مالیاتی کشور منظور شود.

به موجب ماده ۱۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده، صادرات کالا و خدمت به خارج از کشور از طریق مبادی خروجی و رسمی مشمول مالیات موضوع این قانون نمی‌باشد و مالیات‌های پرداخت شده بابت آن‌ها با ارائه برگه خروجی صادره توسط گمرک (در مورد کالا) و اسناد و مدارک مثبت مسترد می‌گردد. بر اساس قانون مالیات بر ارزش افزوده^۱، چنانچه سازمان امور مالیاتی کشور استرداد مالیات بر ارزش افزوده را در مهلت مقرر قانونی (سه ماه) به انجام نرساند، مشمول خسارتی معادل ۲ درصد در ماه نسبت به مبلغ مورد استرداد و مدت تأخیر خواهد شد که بایستی توسط این سازمان به مؤدیان پرداخت گردد.

^۱ - تبصره ۶ ماده ۱۷ قانون مالیات بر ارزش افزوده.

جدول ۲-۲۱: مالیات و عوارض استرداد و تهاتر شده ارزش افزوده- میلیون ریال

دوره	تعداد (فقره) استرداد نقدی	استرداد نقدی			تهاتر	مجموع مالیات و عوارض استرداد و تهاتر شده
		مالیات	عوارض	مالیات و عوارض		
سه ماهه اول ۱۳۹۰	۲۲۰	۵۰,۱۹۸	۴۴,۲۹۰	۹۴,۴۸۷	-۱۵,۰۷۰,۱۸۹	-۱۵,۱۶۴,۶۷۷
سه ماهه دوم ۱۳۹۰	۱۸۴	۳۴,۱۰۸	۳۲,۹۹۹	۶۷,۱۰۷	-۱۹,۴۹۳,۵۷۱	-۱۹,۵۶۰,۶۷۷
سه ماهه سوم ۱۳۹۰	۱۷۶	۸۵,۷۸۳	۷۹,۰۰۸	۱۶۴,۷۹۱	-۲۱,۰۰۸,۸۸۷	-۲۱,۱۷۳,۶۷۸
سه ماهه چهارم ۱۳۹۰	۲۶۴	۱۰۱,۷۰۸	۸۸,۷۸۵	۱۹۰,۴۹۴	-۴,۹۷۹,۹۳۵	-۵,۱۷۰,۴۲۹
جمع	۸۴۴	۲۷۱,۷۹۷	۲۴۵,۰۸۲	۵۱۶,۸۷۹	-۶۰,۵۵۲,۵۸۲	-۶۱,۰۶۹,۴۶۱
سه ماهه اول ۱۳۹۱	۱۹۳	۶۹,۹۱۲	۶۴,۱۹۳	۱۳۴,۱۰۵	-۲۳,۳۳۰,۷۲۳	-۲۳,۴۶۴,۸۲۸
سه ماهه دوم ۱۳۹۱	۱۶۰	۱۰۸,۷۵۰	۹۳,۱۶۸	۲۰۱,۹۱۸	-۲۸,۶۵۶,۰۲۶	-۲۸,۸۵۷,۹۴۴
سه ماهه سوم ۱۳۹۱	۲۲۲	۹۳,۶۴۶	۸۰,۶۸۴	۱۷۴,۳۳۰	-۲۱,۵۴۴,۶۲۱	-۲۱,۷۱۸,۹۵۱
سه ماهه چهارم ۱۳۹۱	۲۸۱	۱۸۹,۳۲۴	۱۸۳,۲۵۳	۳۷۲,۵۷۷	-۲۸,۴۲۰	-۴۰۰,۹۹۸
جمع	۸۵۶	۴۶۱,۶۳۱	۴۲۱,۲۹۹	۸۸۲,۹۳۰	-۷۳,۵۵۶,۷۹۰	-۷۴,۴۴۲,۷۲۰
سه ماهه اول ۱۳۹۲	۳۳۱	۱۶۹,۵۵۴	۹۱,۱۱۷	۲۶۰,۶۷۱	-۴۴,۶۳۴,۳۶۸	-۴۴,۸۹۵,۰۳۹
سه ماهه دوم ۱۳۹۲	۱۴۱	۱۱۱,۵۹۰	۱۰۲,۴۵۵	۲۱۴,۰۴۵	-۵۲,۶۸۳,۱۲۴	-۵۲,۸۹۷,۱۶۹
سه ماهه سوم ۱۳۹۲	۱۴۴	۶۷,۴۶۷	۵۳,۱۴۶	۱۲۰,۶۱۳	۳۶,۱۰۸,۵۲۵	۳۵,۹۸۷,۹۱۲
سه ماهه چهارم ۱۳۹۲	۲۰۴	۱۸۱,۴۷۹	۱۳۲,۴۶۵	۳۱۳,۹۴۴	-۱۲,۳۱۰	-۳۲۶,۲۵۴
جمع	۸۲۰	۵۳۰,۰۹۰	۳۷۹,۱۸۳	۹۰۹,۲۷۳	-۶۱,۲۲۱,۲۷۸	-۶۲,۱۳۰,۵۵۱
سه ماهه اول ۱۳۹۳	۲۶۵	۱۳۵,۲۱۶	۹۶,۵۵۵	۲۳۱,۷۷۰	-۸۲,۲۲۵,۵۱۲	-۸۲,۴۵۷,۲۸۲
سه ماهه دوم ۱۳۹۳	۲۳۱	۲۳۸,۳۷۴	۱۷۱,۱۶۰	۴۰۹,۵۳۴	-۹۲,۸۴۹,۶۶۱	-۹۳,۲۵۹,۱۹۴
سه ماهه سوم ۱۳۹۳	۲۱۲	۵۴۲,۴۷۹	۳۴۴,۶۱۰	۸۸۷,۰۸۹	-۱۰۶,۴۱۷,۴۹۱	-۱۰۷,۳۰۴,۵۸۰
سه ماهه چهارم ۱۳۹۳	۱۵۶	۴۳۸,۶۰۴	۲۸۵,۲۷۴	۷۲۳,۸۷۷	-۴۰,۱۵۱,۷۶۱	-۴۰,۸۷۵,۶۳۸
جمع	۸۶۴	۱,۳۵۴,۶۷۲	۸۹۷,۵۹۸	۲,۲۵۲,۲۷۰	-۳۲۱,۶۴۴,۴۲۴	-۳۲۳,۸۹۶,۶۹۴

دوره	تعداد (فقره) استرداد نقدی	استرداد نقدی			تهاتر مالیات و عوارض	مجموع مالیات و عوارض استرداد و تهاتر شده
		مالیات	عوارض	مالیات و عوارض		
سه ماهه اول ۱۳۹۴	۳۷۴	۸۸۶,۶۶۷	۵۲۸,۳۸۰	۱,۴۱۵,۰۴۷	۹,۸۱۴,۸۰۷	۱۱,۲۲۹,۸۵۴
سه ماهه دوم ۱۳۹۴	۳۸۹	۶۶۵,۹۶۰	۳۸۵,۱۰۹	۱,۰۵۱,۰۶۹	۱۰,۴۳۴,۲۸۱	۱۱,۴۸۵,۳۵۰
سه ماهه سوم ۱۳۹۴	۳۸۱	۱,۱۳۷,۲۲۸	۶۹۹,۰۹۸	۱,۸۳۶,۳۲۶	۷,۳۲۲,۵۸۲	۹,۱۵۸,۹۰۸
سه ماهه چهارم ۱۳۹۴	۴۶۷	۹۸۲,۱۶۱	۸۳۱,۰۶۸	۱,۸۱۸,۰۲۱	۱۹,۵۴۷,۰۳۲	۲۱,۳۶۵,۰۵۳
جمع	۱,۶۱۱	۳,۶۷۲,۰۱۶	۲,۴۴۳,۶۵۵	۶,۱۲۰,۴۶۳	۴۷,۱۱۸,۷۰۲	۵۳,۲۳۹,۱۶۵
سه ماهه اول ۱۳۹۵	۵۸۹	۱,۷۳۶,۲۱۶	۸۵۱,۳۷۶	۲,۵۸۷,۵۹۲	۴,۶۹۳,۰۴۸	۷,۲۸۰,۶۴۰
سه ماهه دوم ۱۳۹۵	۴۵۹	۱,۲۹۲,۷۳۶	۷۱۸,۲۱۱	۲,۰۱۰,۹۶۱	۱۸,۵۹۶,۷۴۶	۲۰,۶۰۷,۷۰۷
سه ماهه سوم ۱۳۹۵	۴۰۴	۲,۰۵۴,۳۹۴	۹۸۹,۶۷۸	۳,۰۴۴,۰۷۲	۹,۴۷۱,۸۷۸	۱۲,۵۱۵,۹۵۰
سه ماهه چهارم ۱۳۹۵	۶۵۷	۱,۷۱۴,۰۶۱	۱,۰۸۴,۱۰۰	۲,۷۹۸,۲۶۸	۱۵,۶۵۴,۳۹۰	۱۸,۴۵۲,۶۵۸
جمع	۲,۱۰۹	۶,۷۹۷,۴۰۷	۳,۶۴۳,۳۶۵	۱۰,۴۴۰,۸۹۳	۴۸,۴۱۶,۰۶۲	۵۸,۸۵۶,۹۵۵
جمع کل	۷,۱۰۴	۱۳,۰۸۷,۶۱۳	۸,۰۳۰,۱۸۰	۲۱,۱۲۲,۷۰۷	-۴۲۱,۴۴۳,۳۱۰	-۴۰۹,۴۴۳,۳۰۵

منبع: معاونت مالیات بر ارزش افزوده

۱۴. درآمد مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی

در این بخش ابتدا عملکرد درآمدی مالیات‌های مستقیم استان‌ها و سپس عملکرد منابع درآمدی مالیات‌های مستقیم به تفکیک، شامل مالیات بر شرکت‌ها، مالیات بر درآمد، مالیات بر ثروت استان‌ها طی سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۹۰ ارائه می‌گردد. در بخش بعدی نیز عملکرد درآمدی جمع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده نیز مورد بررسی قرار می‌گیرد. در انتها نیز سهم درآمدهای مستقیم از کل درآمد مالیات‌های مستقیم کشور و سهم درآمدی مالیات‌های غیرمستقیم از کل درآمد مالیات‌های غیرمستقیم کشور طی سال‌های مورد بررسی محاسبه می‌شود.

۱۴-۱. عملکرد مالیات‌های مستقیم ادارات کل امور مالیاتی

جدول (۲۲) عملکرد مالیات‌های مستقیم ادارات کل امور مالیاتی را طی سال‌های ۹۵-۱۳۹۰ نشان می‌دهد. در طی این سال‌ها، استان تهران بالاترین میزان درآمدی را از این منبع مالیاتی داشته است. جمع کل درآمد مالیات‌های مستقیم کشور روند افزایشی این درآمدها را نشان می‌دهد.

جدول ۲-۲۲: عملکرد مالیات‌های مستقیم ادارات کل امور مالیاتی^۱ - میلیارد ریال

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات‌های مستقیم				
		۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱
۱	استان آذربایجان شرقی	۳,۸۹۳	۴,۵۴۵	۵,۵۶۰	۸,۴۷۴	۹,۹۱۳
۲	استان آذربایجان غربی	۱,۸۰۶	۲,۱۲۸	۲,۵۰۱	۳,۵۱۵	۳,۹۶۶
۳	استان اردبیل	۷۴۳	۸۹۶	۱,۰۲۲	۱,۳۹۴	۱,۵۷۳
۴	استان اصفهان	۱۱,۶۲۱	۱۵,۳۹۵	۱۷,۸۰۵	۲۴,۷۶۱	۲۱,۴۵۱
۵	استان البرز	۳,۰۱۰	۳,۶۷۹	۴,۲۰۲	۵,۳۲۷	۶,۲۷۹
۶	استان ایلام	۵۷۸	۵۹۰	۶۱۴	۹۶۴	۱۰۰۰
۷	استان بوشهر	۷,۱۰۳	۹,۰۹۵	۱۲,۱۳۰	۱۶,۶۳۲	۱۴,۵۷۸
۸	استان تهران	۱۳۹,۲۹۶	۱۴۹,۲۲۷	۱۵۵,۶۲۸	۱۷۹,۱۵۱	۲۳۸,۷۰۹
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۵۴۲	۶۶۳	۷۸۳	۱,۰۲۰	۱,۱۸۴
۱۰	استان خراسان جنوبی	۴۷۸	۵۹۱	۶۲۵	۹۶۳	۱,۲۲۱
۱۱	استان خراسان رضوی	۵,۵۰۸	۶,۷۸۵	۸,۶۳۴	۱۲,۳۳۸	۱۲,۶۷۴
۱۲	استان خراسان شمالی	۸۴۷	۱,۰۶۲	۱,۱۶۰	۱,۷۳۸	۱,۷۰۵
۱۳	استان خوزستان	۹,۶۵۹	۱۰,۵۰۱	۱۲,۶۲۲	۱۷,۴۴۷	۲۱,۱۹۱
۱۴	استان زنجان	۱,۶۲۱	۱,۵۵۰	۱,۸۲۰	۲,۵۵۲	۲,۷۴۸
۱۵	استان سمنان	۱,۰۱۳	۱,۲۳۸	۱,۳۵۵	۱,۷۳۱	۱,۸۴۳
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۱,۰۶۷	۱,۱۹۸	۱,۲۸۸	۱,۹۶۲	۲,۱۵۶
۱۷	استان فارس	۴,۲۸۸	۶,۱۱۹	۷,۷۹۵	۹,۷۰۵	۹,۷۵۵
۱۸	استان قزوین	۱,۸۷۰	۲,۰۷۲	۲,۶۳۲	۳,۸۲۴	۴,۵۲۵
۱۹	استان قم	۹۶۱	۱,۱۶۶	۱,۴۳۵	۱,۹۱۳	۲,۲۱۹
۲۰	استان کردستان	۸۸۷	۱,۳۲۲	۱,۲۵۸	۱,۸۲۷	۲,۰۱۷
۲۱	استان کرمان	۴,۸۸۱	۶,۳۴۵	۸,۲۶۷	۹,۷۳۹	۹,۷۰۵
۲۲	استان کرمانشاه	۱,۳۶۶	۱,۵۲۲	۱,۷۵۶	۲,۶۷۸	۳,۳۶۳
۲۳	استان کهگیلویه و بویراحمد	۶۳۰	۷۰۶	۶۷۹	۱,۰۳۰	۱,۲۲۰

^۱ با احتساب ۳,۳۰۹ میلیارد ریال اوراق تسویه برای سال ۱۳۹۵

ردیف	مالیات‌های مستقیم						اداره کل امور مالیاتی
	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	
۲۴	۲,۸۸۹	۲,۰۸۶	۱,۶۲۹	۱,۱۰۹	۱,۰۳۵	۸۲۳	استان گلستان
۲۵	۴,۹۴۵	۳,۹۵۲	۴,۰۱۸	۲,۷۱۱	۲,۲۰۷	۱,۸۲۷	استان گیلان
۲۶	۲,۰۷۲	۱,۹۰۸	۱,۸۵۶	۱,۳۱۳	۱,۱۸۹	۱,۰۶۹	استان لرستان
۲۷	۶,۶۹۲	۵,۶۸۰	۵,۴۴۲	۳,۸۹۱	۳,۲۵۲	۲,۶۱۱	استان مازندران
۲۸	۱۱,۹۷۷	۱۰,۲۲۴	۷,۷۲۸	۶,۶۹۱	۴,۵۶۷	۴,۵۳۹	استان مرکزی
۲۹	۱۳,۲۶۰	۱۴,۳۸۰	۱۰,۲۱۸	۵,۰۸۲	۳,۴۱۵	۳,۱۹۰	استان هرمزگان
۳۰	۲,۵۰۷	۲,۳۵۷	۲,۱۷۳	۱,۵۱۱	۱,۳۱۸	۱,۱۵۹	استان همدان
۳۱	۷,۹۴۷	۵,۵۷۰	۶,۴۶۲	۴,۱۰۵	۲,۸۵۱	۲,۳۴۴	استان یزد
۳۲	-۱,۲۷۳	-۲۴۱	-۱,۰۳۰	-۱۱۴	۳۵,۳۹۳	-۸۲۷	متفرقه
جمع کل کشور							
	۴۹۷,۱۶۳	۴۲۰,۹۱۱	۳۵۹,۱۹۸	۲۷۷,۸۸۲	۲۴۸,۲۷۷	۲۲۰,۴۱۷	
استان تهران به تفکیک ادارات کل							
۱	۱۹۲,۵۸۳	۱۶۴,۱۹۵	۱۴۰,۰۴۱	۱۰۶,۲۹۶	۱۰۹,۱۲۹	۱۱۱,۹۰۲	مودیان بزرگ
۲	۷,۷۸۹	۶,۱۴۲	۵,۱۵۴	۴,۲۷۰	۳,۵۴۱	۳,۰۴۴	شرق تهران
۳	۱۴,۴۵۱	۱۱,۹۲۴	۹,۵۱۱	۷,۷۴۰	۷,۰۳۳	۵,۳۴۷	غرب تهران
۴	۲۱,۹۷۲	۱۵,۰۸۶	۱۳,۴۶۸	۱۰,۱۴۴	۸,۳۴۶	۷,۸۴۴	مرکز تهران
۵	۲۸,۹۰۴	۲۴,۲۱۰	۱۷,۴۴۵	۱۴,۱۱۱	۱۱,۵۲۷	۸,۸۸۸	شمال تهران
۶	۴,۰۷۸	۳,۱۳۷	۲,۶۸۰	۲,۲۱۰	۱,۶۸۱	۱,۳۴۷	جنوب تهران
۷	۳,۱۴۴	۲,۴۷۱	۲,۱۱۳	۱,۶۱۵	۱,۱۶۴	۸۹۱	غرب استان تهران (شهریار)
۸	۱,۶۵۳	۱,۳۲۲	۱,۰۵۲	۷۹۶	۵۶۵	۴۴۲	شرق استان تهران (بومهن)
۹	۵,۷۶۲	۵,۳۷۲	۴,۳۸۲	۳,۷۲۱	۲,۶۳۰	۱,۹۴۴	جنوب استان تهران (شهرری)
۱۰	۶,۷۴۸	۴,۸۴۵	۵,۲۱۵	۴,۷۲۱	۳,۶۰۷	۳,۴۴۰	شمیرانات
۱۱	-	-	-	-	-	-	ارزش افزوده شهر تهران
۱۲	-	-	-	-	-	-	ارزش افزوده استان تهران
۱۳	-	-	-	-	۰	-۵۷۹۸	متفرقه تهران
جمع کل شهر و استان تهران							
	۲۸۷,۰۸۸	۲۳۸,۷۰۹	۲۰۱,۰۶۴	۱۵۵,۶۲۸	۱۴۹,۲۲۷	۱۳۹,۲۹۶	

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

درآمد مالیات‌های مستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال‌های ۹۴ و ۹۵ نسبت به سال ۹۳ افزایش یافته است. بطوری که درآمد مالیات‌های مستقیم در سال ۹۳ (۳۵۹۱۹۸ میلیارد ریال) با رشدی برابر با ۱۷/۱۸ درصد به ۴۲۰۹۱۱ میلیارد ریال در سال ۹۴ رسیده است. همچنین این درآمدها در سال ۹۵ نسبت به سال ۹۴ دارای

رشدی برابر با ۱۸/۱۱ درصد است و این رشد نسبت به سال ۹۳ برابر با ۳۸/۴ می‌باشد. درآمد مالیات‌های مستقیم در شش سال گذشته بطور متوسط با ۱۷/۶۶ درصد رشد، روندی افزایشی داشته است که نشان از عملکرد مناسب سازمان دارد.

اداره کل مؤدیان بزرگ مالیاتی در شهر تهران بیشترین درآمد مالیات‌های مستقیم را به خود اختصاص داده است. طی سال‌های مورد بررسی درآمد مالیات‌های مستقیم کل شهر و استان تهران روندی افزایشی دارد و توانسته است رتبه اول را در بین ادارات کل امور مالیاتی به خود اختصاص دهد.

۱-۱۴. عملکرد منابع درآمدی مالیات‌های مستقیم ادارات کل امور مالیاتی

جداول ۲۳ تا ۲۸، عملکرد منابع درآمدی مالیات‌های مستقیم شامل مالیات بر شرکت‌ها، مالیات بر درآمد و مالیات بر ثروت را برای سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ نشان می‌دهد. مالیات بر شرکت‌ها بیشترین و مالیات بر ارث کمترین حجم درآمدی را در بین این منابع درآمدی مالیات‌های مستقیم دارند. شهر و استان تهران بیشترین درآمد را در بین استان‌ها و در بین منابع درآمدی مالیات‌های مستقیم دارد.

جدول ۲-۲۳: عملکرد منابع درآمدی مالیات‌های مستقیم ادارات کل امور مالیاتی سال ۱۳۹۰ - میلیارد ریال

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکت‌ها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات‌های مستقیم
۱	استان آذربایجان شرقی	۱,۸۳۶	۱,۷۰۴	۳۵۳	۳,۸۹۳
۲	استان آذربایجان غربی	۶۹۶	۹۴۰	۱۶۸	۱,۸۰۶
۳	استان اردبیل	۲۸۶	۳۹۳	۶۳	۷۴۳
۴	استان اصفهان	۷,۵۴۱	۳,۴۶۹	۶۱۰	۱۱,۶۲۱
۵	استان البرز	۱,۲۹۷	۱,۴۳۶	۲۷۶	۳,۰۱۰
۶	استان ایلام	۳۱۹	۲۳۵	۲۳	۵۷۸
۷	استان بوشهر	۶,۰۱۴	۱,۰۱۷	۷۰	۷,۱۰۳
۸	استان تهران	۱۱۰,۴۴۴	۲۰,۴۸۰	۸,۳۷۰	۱۳۹,۲۹۶
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۲۲۱	۲۹۲	۲۸	۵۴۲
۱۰	استان خراسان جنوبی	۲۲۲	۲۳۶	۱۹,۶۱۸	۴۷۸
۱۱	استان خراسان رضوی	۲,۳۴۲	۲,۵۹۸	۵۶۷	۵,۵۰۸
۱۲	استان خراسان شمالی	۵۶۸	۲۴۹	۲۹	۸۴۷
۱۳	استان خوزستان	۶,۶۶۳	۲,۷۷۰	۲۲۵	۹,۶۵۹

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکت‌ها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات‌های مستقیم
۱۴	استان زنجان	۱,۰۷۸	۴۶۳	۷۹	۱,۶۲۱
۱۵	استان سمنان	۵۳۶	۴۱۷	۵۹	۱,۰۱۳
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۳۶۶	۶۶۸	۳۲	۱,۰۶۷
۱۷	استان فارس	۲,۱۶۵	۱,۸۶۲	۲۶۱	۴,۲۸۸
۱۸	استان قزوین	۱,۰۲۵	۷۱۹	۱۲۵	۱,۸۷۰
۱۹	استان قم	۳۴۲	۵۰۵	۱۱۴	۹۶۱
۲۰	استان کردستان	۴۱۳	۴۲۳	۵۱	۸۸۷
۲۱	استان کرمان	۳,۵۰۸	۱,۲۴۰	۱۳۲	۴,۸۸۱
۲۲	استان کرمانشاه	۵۰۳	۷۱۶	۱۴۷	۱,۳۶۶
۲۳	استان کهگیلویه و بویراحمد	۳۲۹	۲۷۳	۲۷	۶۳۰
۲۴	استان گلستان	۲۵۵	۴۸۰	۸۷	۸۲۳
۲۵	استان گیلان	۶۵۰	۹۵۳	۲۲۲	۱,۸۲۷
۲۶	استان لرستان	۴۸۹	۵۰۹	۷۰	۱,۰۶۹
۲۷	استان مازندران	۱,۰۳۱	۱,۳۰۳	۲۷۶	۲,۶۱۱
۲۸	استان مرکزی	۳۵۳۱	۸۴۸	۱۵۹	۴,۵۳۹
۲۹	استان هرمزگان	۲,۲۲۱	۸۵۱	۱۱۷	۳,۱۹۰
۳۰	استان همدان	۳۸۸	۶۲۶	۱۴۵	۱,۱۵۹
۳۱	استان یزد	۱,۵۰۶	۷۲۲	۱۱۵	۲,۳۴۴
۳۲	متفرقه	-۹۰۷	۲۰۱	-۱۲۱	-۸۲۷
	جمع کل کشور	۱۵۷,۸۹۲	۴۹,۶۱۲	۱۲,۹۱۲	۲۲۰,۴۱۷
	استان تهران به تفکیک ادارات کل				
۱	مودیان بزرگ	۱۰,۲۱۷۰	۶,۰۴۲	۳,۶۸۸	۱۱۱,۹۰۲
۲	شرق تهران	۸۴۶	۱,۶۳۹	۵۵۹	۳,۰۴۴
۳	غرب تهران	۱,۹۸۱	۲,۶۴۸	۷۱۷	۵,۳۴۷
۴	مرکز تهران	۳,۶۷۶	۳,۶۵۳	۵۱۵	۷,۸۴۴
۵	شمال تهران	۵,۳۶۷	۲,۷۹۴	۷۲۶	۸,۸۸۸
۶	جنوب تهران	۲۶۹	۷۷۴	۳۰۳	۱,۳۴۷
۷	غرب استان تهران (شهریار)	۲۵۲	۵۳۲	۱۰۵	۸۹۱
۸	شرق استان تهران (بومهن)	۲۳۰	۱۷۷	۳۴	۴۴۲
۹	جنوب استان تهران (شهرری)	۷۲۹	۱,۰۲۸	۱۸۷	۱,۹۴۴
۱۰	شمیرانات	۷۱۴	۱,۱۹۳	۱,۵۳۲	۳,۴۴۰

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیاتهای مستقیم
۱۱	ارزش افزوده شهر تهران	-	-	-	-
۱۲	ارزش افزوده استان تهران	-	-	-	-
۱۳	متفرقه تهران	-۵,۷۹۳	-۴,۹۷۸	-۶۵۳	-۵,۷۹۸
	جمع کل استان تهران	۱۱۰,۴۴۴	۲۰,۴۸۰	۸,۳۷۰	۱۳۹,۲۹۶

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

جدول ۲-۲۴: عملکرد منابع درآمدی مالیاتهای مستقیم ادارات کل امور مالیاتی سال ۱۳۹۱ - ارقام به میلیارد ریال

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیاتهای مستقیم
۱	استان آذربایجان شرقی	۲,۰۱۳	۲,۰۴۷	۴۸۳	۴,۵۴۵
۲	استان آذربایجان غربی	۷۹۱	۱,۱۰۲	۲۳۴	۲,۱۲۸
۳	استان اردبیل	۳۱۱	۴۸۴	۱۰۰	۸۹۶
۴	استان اصفهان	۱۰,۶۳۹	۴,۰۸۲	۶۷۳	۱۵,۳۹۵
۵	استان البرز	۱,۴۷۴	۱,۸۲۸	۳۷۷	۳,۶۷۹
۶	استان ایلام	۲۸۸	۲۶۸	۳۲	۵۹۰
۷	استان بوشهر	۷,۶۵۹	۱,۳۱۰	۱۲۴	۹,۰۹۵
۸	استان تهران	۱۱۳,۱۲۴	۲۵,۸۸۴	۱۰,۲۱۸	۱۴۹,۲۲۷
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۲۹۳	۳۳۹	۳۰,۴۵۷	۶۶۳
۱۰	استان خراسان جنوبی	۲۶۰	۳۰۰	۳۰,۲۴۵	۵۹۱
۱۱	استان خراسان رضوی	۲,۶۷۰	۳,۳۷۹	۷۳۵	۶,۷۸۵
۱۲	استان خراسان شمالی	۶۷۶	۳۳۷	۴۸	۱,۰۶۲
۱۳	استان خوزستان	۶,۸۶۱	۳,۳۷۳	۲۶۷	۱۰,۵۰۱
۱۴	استان زنجان	۸۷۹	۵۶۱	۱۰۹	۱,۵۵۰
۱۵	استان سمنان	۶۶۰	۵۰۲	۷۵	۱,۲۳۸
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۳۵۲	۸۰۹	۳۵	۱,۱۹۸
۱۷	استان فارس	۳,۳۹۱	۲,۳۸۰	۳۴۸	۶,۱۱۹
۱۸	استان قزوین	۱۰۷۷	۸۵۷	۱۳۷	۲,۰۷۲
۱۹	استان قم	۴۴۱	۶۲۲	۱۰۳	۱,۱۶۶
۲۰	استان کردستان	۷۱۴	۵۲۸	۷۹	۱,۳۲۲
۲۱	استان کرمان	۴,۵۶۶	۱,۶۲۶	۱۵۲	۶,۳۴۵
۲۲	استان کرمانشاه	۵۶۵	۷۸۴	۱۷۲	۱,۵۲۲
۲۳	استان کهگیلویه و بویراحمد	۳۴۳	۳۴۴	۱۸	۷۰۶
۲۴	استان گلستان	۳۲۲	۶۰۰	۱۱۲	۱,۰۳۵
۲۵	استان گیلان	۷۳۱	۱,۱۵۳	۳۲۱	۲,۲۰۷

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات‌های مستقیم
۲۶	استان لرستان	۴۸۷	۶۲۶	۷۶	۱,۱۸۹
۲۷	استان مازندران	۱,۲۷۷	۱,۶۰۶	۳۶۷	۳,۲۵۲
۲۸	استان مرکزی	۳,۳۹۲	۱,۰۲۹	۱۴۵	۴,۵۶۷
۲۹	استان هرمزگان	۲,۱۸۸	۱,۰۸۸	۱۳۸	۳,۴۱۵
۳۰	استان همدان	۳۹۰	۷۶۲	۱۶۵	۱,۳۱۸
۳۱	استان یزد	۱,۹۲۵	۷۹۷	۱۲۸	۲,۸۵۱
۳۲	متفرقه	-۱,۰۷۰	۲۵۷.۱	-۱۵۱	۳۵
جمع کل کشور					
۱۶۹,۷۰۵					
۶۲,۶۷۸					
۱۵,۸۹۴					
۲۴۸,۲۷۷					
استان تهران به تفکیک ادارات کل					
۱	مودیان بزرگ مالیاتی	۹۷,۱۴۴	۷,۸۱۵	۴,۱۶۹	۱۰۹,۱۲۹
۲	شرق تهران	۷۷۹	۱,۹۱۱	۸۵۰	۳,۵۴۱
۳	غرب تهران	۲,۶۶۹	۳,۳۶۷	۹۹۶	۷,۰۳۳
۴	مرکز تهران	۳,۳۹۱	۴,۲۲۶	۷۲۸	۸,۳۴۶
۵	شمال تهران	۶,۵۶۶	۴,۰۸۰	۸۸۰	۱۱,۵۲۷
۶	جنوب تهران	۲۱۵	۹۶۰	۵۰۵	۱,۶۸۱
۷	غرب استان تهران (شهریار)	۳۹۳	۶۱۶	۱۵۴	۱,۱۶۴
۸	شرق استان تهران (بومهن)	۲۸۹	۲۱۸	۵۷	۵۶۵
۹	جنوب استان تهران (شهرری)	۱,۱۳۳	۱,۲۰۴	۲۹۲	۲,۶۳۰
۱۰	شمیرانات	۵۴۱	۱,۴۸۲	۱,۵۸۳	۳,۶۰۷
۱۱	مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران	-	-	-	-
۱۲	مالیات بر ارزش افزوده استان تهران	-	-	-	-
۱۳	متفرقه تهران	۰	۰	۰	۰
جمع کل استان تهران					
۱۱۳,۱۲۴					
۲۵,۸۸۴					
۱۰,۲۱۸					
۱۴۹,۲۲۷					

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

جدول ۲-۲۵: عملکرد منابع درآمدی مالیات‌های مستقیم ادارات کل امور مالیاتی سال ۱۳۹۲ - میلیارد ریال

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات‌های مستقیم
۱	استان آذربایجان شرقی	۲,۵۱۱	۲,۴۳۳	۶۱۶	۵,۵۶۰
۲	استان آذربایجان غربی	۸۶۲	۱,۳۴۶	۲۹۲	۲,۵۰۱
۳	استان اردبیل	۳۲۲	۵۶۶	۱۳۳	۱,۰۲۲
۴	استان اصفهان	۱۱,۹۶۱	۴,۹۳۲	۹۱۱	۱۷,۸۰۵
۵	استان البرز	۱,۷۱۶	۲,۰۰۳	۴۸۲	۴,۲۰۲

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات های مستقیم
۶	استان ایلام	۲۰۶	۳۰۵	۱۰۲	۶۱۴
۷	استان بوشهر	۱۰,۲۶۷	۱,۷۰۷	۱۵۴	۱۲,۱۳۰
۸	استان تهران	۱۰۸,۷۹۷	۳۲,۲۴۸	۱۴,۵۸۲	۱۵۵,۶۲۸
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۳۱۹	۴۲۶	۳۷	۷۸۳
۱۰	استان خراسان جنوبی	۲۴۵	۳۴۵	۳۴	۶۲۵
۱۱	استان خراسان رضوی	۳,۸۶۶	۳,۷۴۷	۱,۰۲۰	۸,۶۳۴
۱۲	استان خراسان شمالی	۷۲۷	۳۷۸	۵۴	۱,۱۶۰
۱۳	استان خوزستان	۸,۱۱۵	۴,۱۵۶	۳۴۹	۱۲,۶۲۲
۱۴	استان زنجان	۱,۰۲۳	۶۵۲	۱۴۴	۱,۸۲۰
۱۵	استان سمنان	۶۸۹	۵۷۶	۸۸	۱,۳۵۵
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۳۰۱	۹۴۱	۴۶	۱,۲۸۸
۱۷	استان فارس	۴,۶۴۱	۲,۷۶۴	۳۸۸	۷,۷۹۵
۱۸	استان قزوین	۱,۵۳۱	۹۵۵	۱۴۵	۲,۶۳۲
۱۹	استان قم	۵۵۰	۷۴۳	۱۴۱	۱,۴۳۵
۲۰	استان کردستان	۵۵۶	۶۰۳	۹۷	۱,۲۵۸
۲۱	استان کرمان	۵,۹۱۷	۲,۱۶۷	۱۸۳	۸,۲۶۷
۲۲	استان کرمانشاه	۷۱۳	۸۵۷	۱۸۴	۱,۷۵۶
۲۳	استان کهگیلویه و بویر احمد	۲۶۱	۳۹۱	۲۶	۶۷۹
۲۴	استان گلستان	۳۰۳	۶۵۸	۱۴۶	۱,۱۰۹
۲۵	استان گیلان	۱,۰۲۵	۱,۳۱۴	۳۷۲	۲,۷۱۱
۲۶	استان لرستان	۴۹۰	۷۲۰	۱۰۳	۱,۳۱۳
۲۷	استان مازندران	۱,۵۴۳	۱,۹۴۹	۳۹۸	۳,۸۹۱
۲۸	استان مرکزی	۵,۳۶۴	۱,۱۸۱	۱۴۵	۶,۶۹۱
۲۹	استان هرمزگان	۳,۴۴۶	۱,۳۸۷	۲۴۸	۵,۰۸۲
۳۰	استان همدان	۴۶۲	۸۶۰	۱۸۸	۱,۵۱۱
۳۱	استان یزد	۲,۷۴۲	۱,۱۴۹	۲۱۳	۴,۱۰۵
۳۲	متفرقه	-۱,۵۱۷	۱,۵۹۳	-۱۹۰	-۱۱۴
جمع کل کشور		۱۷۹,۹۶۹	۷۶,۰۶۷	۲۱,۸۴۵	۲۷۷,۸۸۲
استان تهران به تفکیک ادارات کل					
۱	مودیان بزرگ مالیاتی	۸۷,۶۴۵	۱۱,۴۲۰	۷,۲۳۱	۱۰۶,۲۹۶
۲	شرق تهران	۱,۱۴۶	۲,۲۱۲	۹۱۱	۴,۲۷۰
۳	غرب تهران	۳,۰۰۰	۳,۷۸۹	۹۴۹	۷,۷۴۰
۴	مرکز تهران	۴,۳۱۷	۴,۹۳۹	۸۸۷	۱۰,۱۴۴

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات های مستقیم
۵	شمال تهران	۸,۲۰۳	۴,۸۱۶	۱,۰۹۱	۱۴,۱۱۱
۶	جنوب تهران	۴۹۰	۱,۲۱۰	۵۰۹	۲,۲۱۰
۷	غرب استان تهران (شهریار)	۷۰۶	۷۲۸	۱۸۰	۱,۶۱۵
۸	شرق استان تهران (بومهن)	۴۳۱	۳۰۸	۵۶	۷۹۶
۹	جنوب استان تهران (شهرری)	۱,۹۶۹	۱,۴۴۳	۳۰۸	۳,۷۲۱
۱۰	شمیرانات	۸۸۶	۱,۳۷۸	۲,۴۵۵	۴,۷۲۱
۱۱	مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران	-	-	-	-
۱۲	مالیات بر ارزش افزوده استان تهران	-	-	-	-
۱۳	متفرقه تهران	-	-	-	-
	جمع کل استان تهران	۱۰۸,۷۹۷	۳۲,۲۴۸	۱۴,۵۸۲	۱۵۵,۶۲۸

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

جدول ۲-۲۶: عملکرد منابع درآمدی مالیات های مستقیم ادارات کل امور مالیاتی سال ۱۳۹۳ - میلیارد ریال

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات های مستقیم
۱	استان آذربایجان شرقی	۴,۶۱۱	۳,۲۰۷	۶۵۵	۸,۴۷۴
۲	استان آذربایجان غربی	۱,۴۴۴	۱,۷۳۸	۳۳۲	۳,۵۱۵
۳	استان اردبیل	۴۹۹	۷۳۴	۱۶۰	۱,۳۹۴
۴	استان اصفهان	۱۷,۷۱۱	۶,۰۷۱	۹۷۸	۲۴,۷۶۱
۵	استان البرز	۲,۲۹۴	۲,۴۹۵	۵۳۷	۵,۳۲۷
۶	استان ایلام	۴۸۲	۴۱۴	۶۷	۹۶۴
۷	استان بوشهر	۱۴,۰۹۴	۲,۱۸۹	۳۴۸	۱۶,۶۳۲
۸	استان تهران	۱۲۳,۲۵۲	۳۸,۹۹۱	۱۶,۹۰۷	۱۷۹,۱۵۱
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۴۱۹	۵۴۲	۵۸	۱,۰۲۰
۱۰	استان خراسان جنوبی	۴۶۷	۴۵۲	۴۳	۹۶۳
۱۱	استان خراسان رضوی	۶,۷۶۰	۴,۴۰۵	۱,۱۷۲	۱۲,۳۳۸
۱۲	استان خراسان شمالی	۱,۲۰۴	۴۷۸	۵۶	۱,۷۳۸
۱۳	استان خوزستان	۱۲,۰۰۷	۵,۰۸۱	۳۵۸	۱۷,۴۴۷
۱۴	استان زنجان	۱,۵۲۴	۸۶۴	۱۶۲	۲,۵۵۲
۱۵	استان سمنان	۹۲۷	۷۰۳	۱۰۰	۱,۷۳۱
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۷۰۲	۱,۲۰۴	۵۴	۱,۹۶۲
۱۷	استان فارس	۵,۳۱۵	۳,۸۷۶	۵۱۳	۹,۷۰۵
۱۸	استان قزوین	۲,۵۴۷	۱,۱۲۸	۱۴۸	۳,۸۲۴
۱۹	استان قم	۷۹۰	۹۶۸	۱۵۴	۱,۹۱۳

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات های مستقیم
۲۰	استان کردستان	۸۶۹	۸۳۰	۱۲۷	۱,۸۲۷
۲۱	استان کرمان	۶,۴۱۱	۳,۱۰۱	۲۲۶	۹,۷۳۹
۲۲	استان کرمانشاه	۱,۳۱۱	۱,۱۴۹	۲۱۷	۲,۶۷۸
۲۳	استان کهگیلویه و بویراحمد	۴۶۲	۵۳۹	۲۸	۱,۰۳۰
۲۴	استان گلستان	۵۷۸	۸۹۰	۱۶۰	۱,۶۲۹
۲۵	استان گیلان	۱,۹۱۰	۱,۶۹۰	۴۱۶	۴,۰۱۸
۲۶	استان لرستان	۸۷۴	۸۶۶	۱۱۶	۱,۸۵۶
۲۷	استان مازندران	۲,۵۲۲	۲,۴۶۱	۴۵۷	۵,۴۴۲
۲۸	استان مرکزی	۵,۸۸۰	۱,۶۵۴	۱۹۳	۷,۷۲۸
۲۹	استان هرمزگان	۸,۴۴۳	۱,۵۹۴	۱۷۹	۱۰,۲۱۸
۳۰	استان همدان	۸۴۴	۱,۱۳۲	۱۹۵	۲,۱۷۳
۳۱	استان یزد	۴,۹۴۵	۱,۲۸۸	۲۲۸	۶,۴۶۲
۳۲	متفرقه	-۲,۰۷۳	۱,۲۸۸	-۲۴۵	-۱,۰۳۰
	جمع کل کشور	۲۳۰,۰۴۰	۹۴,۰۳۷	۲۵,۱۱۴	۳۴۹,۱۹۲
استان تهران به تفکیک ادارات کل					
۱	مودیان بزرگ مالیاتی	۹۰,۳۴۵	۱۴,۵۰۰	۸,۲۱۶	۱۱۳,۰۶۳
۲	شرق تهران	۱,۹۰۹	۲,۱۹۰	۱,۴۹۴	۵,۵۹۳
۳	غرب تهران	۴,۶۲۹	۴,۲۳۷	۱,۱۷۰	۱۰,۰۳۷
۴	مرکز تهران	۶,۸۶۹	۶,۳۳۲	۱,۰۵۷	۱۴,۲۶۰
۵	شمال تهران	۱۱,۵۳۱	۵,۴۰۲	۱,۳۶۹	۱۸,۳۰۳
۶	جنوب تهران	۷۶۰	۱,۵۳۴	۶۲۵	۲,۹۲۰
۷	غرب استان تهران (شهریار)	۱,۱۸۶	۹۲۰	۲۵۶	۲,۳۶۳
۸	شرق استان تهران (بومهن)	۷۳۶	۳۷۹	۶۳	۱,۱۷۹
۹	جنوب استان تهران (شهرری)	۲,۹۰۹	۱,۷۷۲	۴۱۷	۵,۰۹۹
۱۰	شمیرانات	۲,۵۸۱	۱,۷۲۰	۲,۲۳۵	۶,۵۳۷
۱۱	مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران	-	-	-	-
۱۲	مالیات بر ارزش افزوده استان تهران	-	-	-	-
۱۳	متفرقه تهران	-۲۰۷	-	-	-۲۰۷
	جمع کل استان تهران	۱۲۳,۲۵۲	۳۸,۹۹۱	۱۶,۹۰۷	۱۷۹,۱۵۱

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

جدول ۲-۲۷: عملکرد منابع درآمدی مالیات‌های مستقیم ادارات کل امور مالیاتی سال ۱۳۹۴- ارقام به میلیارد ریال

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات‌های مستقیم
۱	استان آذربایجان شرقی	۵,۱۱۱	۴,۱۰۰	۷۰۱	۹,۹۱۳
۲	استان آذربایجان غربی	۱,۳۴۲	۲,۲۶۰	۳۶۳	۳,۹۶۶
۳	استان اردبیل	۴۱۳	۹۹۹	۱۶۰	۱,۵۷۳
۴	استان اصفهان	۱۲,۸۹۹	۷,۵۴۷	۱,۰۰۴	۲۱,۴۵۱
۵	استان البرز	۲,۷۵۹	۲,۹۸۳	۵۳۶	۶,۲۷۹
۶	استان ایلام	۳۹۶	۵۴۰	۶۲	۱,۰۰۰
۷	استان بوشهر	۱۱,۵۰۱	۲,۹۳۴	۱۴۲	۱۴,۵۷۸
۸	استان تهران	۱۷۶,۰۰۳	۴۶,۹۲۸	۱۵,۷۷۷	۲۳۸,۷۰۹
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۳۸۱	۷۵۵	۴۷	۱,۱۸۴
۱۰	استان خراسان جنوبی	۵۴۰	۶۳۴	۴۶	۱,۲۲۱
۱۱	استان خراسان رضوی	۵,۲۹۶	۶,۰۴۶	۱,۳۳۱	۱۲,۶۷۴
۱۲	استان خراسان شمالی	۱,۰۰۲	۶۵۱	۵۱	۱,۷۰۵
۱۳	استان خوزستان	۱۴,۶۳۲	۶,۲۶۰	۲۹۸	۲۱,۱۹۱
۱۴	استان زنجان	۱,۳۹۱	۱,۱۵۵	۲۰۰	۲,۷۴۸
۱۵	استان سمنان	۷۹۶	۹۳۴	۱۱۳	۱,۸۴۳
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۶۶۸	۱,۴۲۸	۵۹	۲,۱۵۶
۱۷	استان فارس	۴,۱۷۴	۵,۰۳۸	۵۴۱	۹,۷۵۵
۱۸	استان قزوین	۲,۸۶۵	۱,۴۷۰	۱۸۹	۴,۵۲۵
۱۹	استان قم	۷۱۷	۱,۳۱۶	۱۸۵	۲,۲۱۹
۲۰	استان کردستان	۷۵۷	۱,۱۳۲	۱۲۶	۲,۰۱۷
۲۱	استان کرمان	۶,۰۴۱	۳,۴۶۱	۲۰۱	۹,۷۰۵
۲۲	استان کرمانشاه	۱,۵۱۷	۱,۶۴۷	۱۹۸	۳,۳۶۳
۲۳	استان کهگیلویه و بویراحمد	۴۰۹	۷۷۴	۳۶	۱,۲۲۰
۲۴	استان گلستان	۷۲۸	۱,۲۰۹	۱۴۷	۲,۰۸۶
۲۵	استان گیلان	۱,۳۳۶	۲,۱۹۸	۴۱۷	۳,۹۵۲
۲۶	استان لرستان	۶۳۴	۱,۱۶۳	۱۰۹	۱,۹۰۸
۲۷	استان مازندران	۲,۰۴۳	۳,۱۵۳	۴۸۲	۵,۶۸۰
۲۸	استان مرکزی	۸,۰۵۹	۱,۹۵۱	۲۱۳	۱۰,۲۲۴
۲۹	استان هرمزگان	۱۲,۰۹۱	۲,۰۹۴	۱۹۳	۱۴,۳۸۰
۳۰	استان همدان	۶۱۷	۱,۵۳۱,۲۵۲	۲۰۸	۲,۳۵۷
۳۱	استان یزد	۳,۷۰۹	۱,۶۵۳	۲۰۷	۵,۵۷۰
۳۲	متفرقه	-۱,۸۹۷	۱,۸۵۰	-۲۰۶	-۲۵۳

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات های مستقیم
	جمع کل کشور	۲۷۸,۹۴۷	۱۱۷,۸۱۰	۲۴,۱۵۳	۴۲۰,۹۱۱
	استان تهران به تفکیک ادارات کل				
۱	مودیان بزرگ مالیاتی	۱۴۱,۳۰۳	۱۵,۴۹۹	۷,۳۹۲	۱۶۴,۱۹۵
۲	شرق تهران	۱,۸۰۵	۳,۱۷۹	۱,۱۵۷	۶,۱۴۲
۳	غرب تهران	۵,۴۳۵	۵,۰۸۹	۱,۴۰۰	۱۱,۹۲۴
۴	مرکز تهران	۶,۱۵۴	۷,۸۳۹	۱,۰۹۲	۱۵,۰۸۶
۵	شمال تهران	۱۵,۰۷۹	۷,۲۵۲	۱,۸۷۸	۲۴,۲۱۰
۶	جنوب تهران	۵۱۰	۲,۰۲۹	۵۹۶	۳,۱۳۷
۷	غرب استان تهران (شهریار)	۸۸۷	۱,۳۴۱	۲۴۲	۲,۴۷۱
۸	شرق استان تهران (بومهن)	۷۲۷	۵۱۰	۸۴	۱,۳۲۲
۹	جنوب استان تهران (شهرری)	۳,۰۰۰	۱,۹۹۳	۳۷۸	۵,۳۷۲
۱۰	شمیرانات	۱,۰۹۸	۲,۱۹۲	۱,۵۵۴	۴,۸۴۵
۱۱	مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران	-	-	-	-
۱۲	مالیات بر ارزش افزوده استان تهران	-	-	-	-
۱۳	متفرقه تهران	-	-	-	-
	جمع کل استان تهران	۱۷۶,۰۰۳	۴۶,۹۲۸	۱۵,۷۷۷	۲۳۸,۷۰۹

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

در سال ۹۴، مالیات بر شرکتها بیشترین مقدار درآمدی را در بین دیگر منابع مالیات های مستقیم دارد و نسبت به سال ۹۳ با افزایش ۱۶ درصدی به ۲۷۸,۹۴۷ میلیارد ریال رسیده است. در این سال نیز استان تهران بیشترین مقدار دریافتی مالیات های مستقیم را در بین استان های کشور دارد، بطوری که ۵۶/۷۱ درصد کل مالیات های مستقیم کل کشور را تأمین می کند.

جدول ۲-۲۸: عملکرد منابع درآمدی مالیات های مستقیم ادارات کل امور مالیاتی سال ۱۳۹۵ - میلیارد ریال

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات های مستقیم
۱	استان آذربایجان شرقی	۵,۳۲۹	۵,۱۶۱	۸۵۱	۱۱,۳۴۷
۲	استان آذربایجان غربی	۱,۴۳۵	۲,۸۷۵	۳۹۶	۴,۷۱۴
۳	استان اردبیل	۳۴۷	۱,۲۲۲	۱۷۰	۱,۷۵۸
۴	استان اصفهان	۱۴,۹۰۱	۸,۵۶۹	۱,۰۷۰	۲۵,۵۲۵
۵	استان البرز	۲,۹۲۳	۳,۶۷۶	۷۹۳	۷,۴۰۲
۶	استان ایلام	۲۵۷	۶۶۳	۵۹	۹۸۱

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات های مستقیم
۷	استان بوشهر	۱۰	۳,۵۱۶	۱۲۹	۱۴,۳۳۸
۸	استان تهران	۲۰۹,۵۹۵	۶۱,۲۶۴	۲۱,۰۷۸	۲۸۷,۰۸۸
۹	استان چهارمحال وبختیاری	۳۲۹	۹۶۵	۶۴	۱,۳۵۹
۱۰	استان خراسان جنوبی	۷۲۱	۷۷۷	۶۱	۱,۵۶۰
۱۱	استان خراسان رضوی	۵,۸۵۹	۷,۳۸۳	۱,۱۶۶	۱۴,۴۵۵
۱۲	استان خراسان شمالی	۷۷۸	۸۱۲	۷۲	۱,۶۶۳
۱۳	استان خوزستان	۱۳,۳۹۵	۸,۰۳۷	۴۹۵	۲۲,۵۶۴
۱۴	استان زنجان	۱,۶۹۸	۱,۳۵۶	۱۸۹	۳,۲۴۹
۱۵	استان سمنان	۸۲۰	۱,۱۰۴	۱۳۶	۲,۰۶۰
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۶۳۴	۱,۷۳۲	۸۴	۲,۴۵۳
۱۷	استان فارس	۳,۵۰۵	۶,۵۲۴	۷۴۹	۱۰,۷۸۳
۱۸	استان قزوین	۳,۳۴۶	۱,۹۶۰	۲۸۸	۵,۵۹۷
۱۹	استان قم	۱,۰۴۸	۱,۵۹۸	۲۱۱	۲,۸۶۱
۲۰	استان کردستان	۶۳۳	۱,۳۰۷	۱۱۹	۲,۰۷۳
۲۱	استان کرمان	۷,۵۲۱	۴,۶۰۱	۲۷۷	۱۲,۴۰۲
۲۲	استان کرمانشاه	۱,۵۹۷	۱,۹۳۰	۲۳۱	۳,۷۶۲
۲۳	استان کهگیلویه وبویراحمد	۵۳۹	۸۹۹	۳۷	۱,۴۷۷
۲۴	استان گلستان	۸۷۳	۱,۳۹۱	۱۶۹	۲,۸۸۹
۲۵	استان گیلان	۱,۷۶۰	۲,۵۵۴	۴۷۳	۴,۹۴۵
۲۶	استان لرستان	۴۴۸	۱,۵۱۶	۱۰۶	۲,۰۷۲
۲۷	استان مازندران	۲,۱۳۵	۳,۹۶۱	۵۸۸	۶,۶۹۲
۲۸	استان مرکزی	۸,۴۱۹	۲,۴۶۹	۲۶۶	۱۱,۹۷۷
۲۹	استان هرمزگان	۹,۹۱۲	۲,۸۳۹	۱۷۸	۱۳,۲۶۰
۳۰	استان همدان	۵۲۰	۱,۷۵۰	۲۳۵	۲,۵۰۷
۳۱	استان یزد	۵,۶۶۶	۲,۰۵۱	۲۲۵	۷,۹۴۷
۳۲	منتفرقه	-۴,۴۴۰	۳,۳۸۸	-۲۳۸	-۱,۲۷۳
	جمع کل کشور	۳۱۳,۲۱۱	۱۴۹,۸۶۵	۲۶,۹۸۷	۴۹۷,۱۶۳
	استان تهران به تفکیک ادارات کل				
۱	مودیان بزرگ مالیاتی	۱۶۷,۶۶۰	۱۹,۲۵۱	۶,۱۶۳	۱۹۲,۵۸۳
۲	شرق تهران	۱,۷۶۷	۴,۳۳۲	۱,۷۶۲	۷,۷۸۹
۳	غرب تهران	۶,۳۷۲	۶,۴۴۳	۱,۷۵۳	۱۴,۴۵۱
۴	مرکز تهران	۱۰,۶۵۶	۱۰,۲۷۵	۱,۱۷۰	۲۱,۹۷۲
۵	شمال تهران	۱۵,۴۸۰	۱۰,۹۸۵	۲,۷۳۷	۲۸,۹۰۴

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات بر شرکتها	مالیات بر درآمد	مالیات بر ثروت	مالیات های مستقیم
۶	جنوب تهران	۶۰۱	۲,۶۵۰	۸۲۹	۴,۰۷۸
۷	غرب استان تهران (شهریار)	۱,۱۰۲	۱,۶۵۱	۳۸۸	۳,۱۴۴
۸	شرق استان تهران (بومهن)	۷۹۶	۶۸۶	۱۷۴	۱,۶۵۳
۹	جنوب استان تهران (شهرری)	۳,۷۵۸	۲,۳۶۷	۶۴۲	۶,۷۴۸
۱۰	شمیرانات	۱,۳۹۸	۲,۶۱۹	۱,۷۰۰	۵,۷۱۷
۱۱	مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران	-	-	-	-
۱۲	مالیات بر ارزش افزوده استان تهران	-	-	-	-
۱۳	متفرقه تهران	-	-	-	-
	جمع کل استان تهران	۲۰۹,۵۹۵	۶۱,۲۶۴	۲۱,۰۷۸	۲۸۷,۰۸۸

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

در سال ۹۵ نسبت به سال ۹۴، مالیات بر شرکتها، مالیات بر درآمد و مالیات بر ثروت به ترتیب دارای رشدی برابر با ۱۲/۲۸، ۲۷/۲۰ و ۱۱/۷۳ بوده اند. همچنین درآمدهای مستقیم در این سال نسبت به سال ۹۴ با ۱۸/۱۱ درصد رشد برابر با ۴۹۷,۱۶۳ میلیارد ریال شده است. که حاکی از افزایش درآمدهای مستقیم نسبت به سال گذشته است. در این سال نیز استان تهران در رتبه اول در دریافت درآمد مالیات های مستقیم قرار دارد.

۱۴-۲. عملکرد مالیات های غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی

در این بخش به بررسی درآمد مالیات های غیرمستقیم که مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده می باشد، پرداخته می شود. مالیات های غیرمستقیم در سال های اخیر بیشتر مورد توجه قرار گرفته است و از مبلغ ۶۰,۱۰۴ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۰ به مبلغ ۲۱۷,۰۲۶ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ افزایش یافته است. درآمد مالیات های غیرمستقیم در سال های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ به ترتیب برابر با ۲۴۶,۷۴۷ و ۳۳۸,۰۸۴ میلیارد ریال است که نشان می دهد مالیات های غیرمستقیم در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۰ رشدی برابر با ۴۶۲ درصد (بطور متوسط دارای رشدی برابر با ۷۷/۶۶ درصد) و نسبت به سال ۹۴ رشدی برابر با ۳۷ درصد دارد. این درآمد مالیاتی در سال ۹۵ نسبت به ۵ سال گذشته رشد چشم گیری داشته است. همانطور که بیان شد مالیات های مستقیم بطور متوسط در طی شش سال اخیر دارای رشدی برابر با ۱۷/۸۱ درصد است، لذا بر این اساس اگر مقایسه ای بین رشد درآمد مالیات های مستقیم و غیرمستقیم در طی شش سال اخیر داشته باشیم متوجه رشد

فرآینده درآمده مالیات‌های غیرمستقیم نسبت به درآمده مالیات‌های مستقیم می‌شویم که نشان‌دهنده توجه بیشتر دولت و سازمان امور مالیاتی کشور به مالیات‌های غیرمستقیم دارد.

جدول ۲-۲۹: عملکرد مالیات‌های غیر مستقیم ادارات کل امور مالیاتی^۱ - میلیارد ریال

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات‌های غیرمستقیم (مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده)				
		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
۱	استان آذربایجان شرقی	۱,۳۹۴	۲,۲۶۹	۴,۰۲۹	۶,۳۱۳	۶,۲۳۶
۲	استان آذربایجان غربی	۳۷۸	۷۱۳	۱,۱۸۸	۱,۷۸۴	۱,۹۱۲
۳	استان اردبیل	۱۴۶	۲۷۷	۴۶۷	۸۱۴	۸۴۵
۴	استان اصفهان	۴,۹۳۲	۶,۴۵۹	۱۶,۰۶۵	۲۲,۰۳۸	۱۹,۱۳۳
۵	استان البرز	۱,۰۶۱	۱,۵۳۸	۲,۶۲۸	۵,۱۱۹	۶,۱۵۲
۶	استان ایلام	۷۴	۱۱۵	۱۹۶	۲۹۵	۳۵۲
۷	استان بوشهر	۴۶۵	۹۸۸	۲,۳۲۸	۴,۲۳۵	۷,۶۶۲
۸	استان تهران	۲۳,۷۴۰	۳۲,۷۷۳	۵۴,۰۷۹	۹۴,۶۳۴	۱۱۰,۸۷۶
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۱۳۳	۱۹۱	۳۶۸	۵۰۹	۴۹۵
۱۰	استان خراسان جنوبی	۸۹	۱۳۸	۲۹۲	۵۳۵	۵۵۲
۱۱	استان خراسان رضوی	۱,۴۴۷	۲,۵۷۵	۳,۹۲۳	۶,۴۴۴	۷,۰۵۵
۱۲	استان خراسان شمالی	۱۰۱	۱۵۵	۲۹۱	۵۰۱	۵۵۷
۱۳	استان خوزستان	۳,۱۶۱	۴,۷۱۱	۱۱,۷۲۷	۱۷,۶۳۳	۲۳,۶۱۰
۱۴	استان زنجان	۲۸۹	۵۵۵	۱,۲۸۹	۲,۱۷۸	۲,۲۹۲
۱۵	استان سمنان	۳۳۰	۵۴۰	۸۵۶	۱,۲۳۶	۱,۳۴۴
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۲۲۶	۵۱۵	۹۰۴	۱,۱۳۵	۱,۱۹۶
۱۷	استان فارس	۱,۳۳۷	۱,۸۲۲	۳,۶۶۶	۵,۵۲۴	۵,۳۵۶
۱۸	استان قزوین	۹۶۲	۱,۵۴۷	۲,۶۴۸	۳,۸۰۷	۴,۲۷۹
۱۹	استان قم	۲۵۹	۴۸۴	۸۸۲	۱,۵۸۶	۱,۵۸۴
۲۰	استان کردستان	۱۸۳	۳۲۶	۴۷۰	۶۱۳	۷۵۷
۲۱	استان کرمان	۶۹۹	۱,۳۰۸	۲,۸۵۰	۶,۴۴۱	۶,۷۳۸
۲۲	استان کرمانشاه	۳۸۵	۵۷۸	۱,۰۷۶	۱,۴۳۲	۱,۳۹۲
۲۳	استان کهگیلویه و بویراحمد	۱۰۲	۱۴۸	۱۹۵	۳۶۳	۴۲۳
۲۴	استان گلستان	۱۷۵	۲۸۶	۴۹۸	۸۴۳	۹۱۶
۲۵	استان گیلان	۸۶۸	۱,۱۷۲	۲,۰۷۷	۲,۸۳۷	۳,۴۰۳

^۱ با احتساب ۱۷۲ میلیارد ریال اوراق تسویه برای سال ۱۳۹۵

ردیف	مالیات‌های غیر مستقیم (مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده)						اداره کل امور مالیاتی
	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	
۲۶	۹۸۰	۸۰۶	۶۵۶	۶۰۶	۲۷۶	۱۳۶	استان لرستان
۲۷	۴,۶۱۵	۳,۷۷۲	۳,۲۰۹	۲,۵۰۳	۱,۵۱۲	۷۰۸	استان مازندران
۲۸	۱۶,۷۵۸	۱۵,۰۷۲	۱۲,۰۶۳	۷,۵۶۲	۲,۸۹۴	۱,۶۸۷	استان مرکزی
۲۹	۱۴,۸۷۴	۹,۸۷۳	۹,۷۶۱	۷,۰۶۲	۲,۳۰۸	۲,۴۰۰	استان هرمزگان
۳۰	۱,۵۴۹	۱,۱۲۸	۱,۱۳۳	۸۳۷	۴۰۳	۲۱۱	استان همدان
۳۱	۴,۳۲۳	۳,۴۱۸	۳,۴۰۸	۲,۲۴۱	۱,۲۱۵	۶۶۰	استان یزد
۳۲	۱۰,۲۱۳	-۲,۴۵۷	-۲,۰۶۸	۱۵۰	-۳۲۲	۱۱,۳۵۲	متفرقه
	۳۳۸,۰۸۴	۲۴۶,۷۴۷	۲۱۷,۰۲۶	۱۳۵,۹۶۹	۷۰,۴۸۵	۶۰,۱۰۴	جمع کل کشور
							استان تهران به تفکیک ادارات کل
۱	۸۰,۴۹۸	۵۷,۲۷۴	۵۰,۶۰۶	۳۰,۸۷۴	۱۹,۶۲۳	۱۳,۶۷۸	مودیان بزرگ
۲			-	-	-	-	شرق تهران
۳			-	-	-	-	غرب تهران
۴			-	-	-	-	مرکز تهران
۵			-	-	-	-	شمال تهران
۶			-	-	-	-	جنوب تهران
۷			-	-	-	-	غرب استان تهران (شهریار)
۸			-	-	-	-	شرق استان تهران (بومهن)
۹			-	-	-	-	جنوب استان تهران (شهرری)
۱۰			-	-	-	-	شمیرانات
۱۱	۵۸,۵۱۲	۴۲,۹۸۶	۳۴,۸۴۸	۱۷,۸۴۵	۹,۸۹۳	۷,۸۳۳	ارزش افزوده شهر تهران
۱۲	۵۸۱.۱۴	۱۰,۶۱۶	۹,۱۷۸	۵,۳۵۹	۳,۲۵۶	۲,۲۳۳	ارزش افزوده استان تهران
۱۳	-	-	-	-	۰	-۴	متفرقه تهران
	۱۵۳,۵۹۲	۱۱,۰۸۷۶	۹۴,۶۳۴	۵۴,۰۷۹	۳۲,۷۷۳	۲۳,۷۴۰	جمع کل استان تهران

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

۱۴-۳. سهم درآمدهای مالیاتی ادارات کل از کل درآمدهای مستقیم و غیر مستقیم

نسبت درآمد مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم استان‌ها به ترتیب به درآمدهای مستقیم و غیر مستقیم کل کشور، سهم هر یک از استان‌ها را از درآمدهای مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم کل کشور نشان می‌دهد. جدول‌های ۳۵-۳۰ این سهم‌های درآمدی را برای استان‌های کل کشور طی سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۹۰ نشان می‌دهد. همانطور که قبلاً نیز بیان گردید تهران در وصول درآمد مالیات‌های مستقیم با میانگین سهمی برابر با ۵۸/۴۶ درصد و

میانگین سهمی درآمد مالیات‌های غیرمستقیم برابر با ۴۳/۲۴ درصد طی سال‌های مورد بررسی بالاترین سهم را در بین استان‌های کل کشور دارد. همچنین استان ایلام نیز طی سال‌های اخیر کمترین سهم در وصول مالیات‌های مستقیم (بطور میانگین برابر با ۰/۲۳ درصد) و مالیات‌های غیرمستقیم (بطور میانگین ۰/۱۳ درصد) داشته است.

جدول ۲-۳: سهم درآمد مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال ۱۳۹۰ - میلیارد ریال / درصد

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات‌های مستقیم	مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده	سهم مالیات‌های مستقیم از کل مالیات‌های مستقیم	سهم مالیات‌های غیرمستقیم از کل مالیات‌های غیرمستقیم
۱	استان آذربایجان شرقی	۳,۸۹۳	۱,۳۹۴	۱/۷۶	۲/۳۱
۲	استان آذربایجان غربی	۱,۸۰۶	۳۷۸	۰/۸۱	۰/۶۳
۳	استان اردبیل	۷۴۳	۱۴۶	۰/۳۴	۰/۲۴
۴	استان اصفهان	۱۱,۶۲۱	۴,۹۳۲	۵/۲۷	۸/۲
۵	استان البرز	۳,۰۱۰	۱,۰۶۱	۱/۳۶	۱/۷۷
۶	استان ایلام	۵۷۸	۷۴	۰/۲۶	۰/۱۲
۷	استان بوشهر	۷,۱۰۳	۴۶۵	۳/۲۲	۰/۷۸
۸	استان تهران	۱۳۹,۲۹۶	۲۳,۷۴۰	۶۳/۱۹	۳۹/۵
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۵۴۲	۱۳۳	۰/۲۵	۰/۲۲
۱۰	استان خراسان جنوبی	۴۷۸	۸۹	۰/۲۱	۰/۱۵
۱۱	استان خراسان رضوی	۵,۵۰۸	۱,۴۴۷	۲/۵	۲/۴
۱۲	استان خراسان شمالی	۸۴۷	۱۰۱	۰/۳۸	۰/۱۷
۱۳	استان خوزستان	۹,۶۵۹	۳,۱۶۱	۴/۳۸	۵/۲۶
۱۴	استان زنجان	۱,۶۲۱	۲۸۹	۰/۷۳	۰/۴۸
۱۵	استان سمنان	۱,۰۱۳	۳۳۰	۰/۴۵	۰/۵۵
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۱,۰۶۷	۲۲۶	۰/۴۸	۰/۳۸
۱۷	استان فارس	۴,۲۸۸	۱,۳۳۷	۱/۹۵	۲/۲۲
۱۸	استان قزوین	۱,۸۷۰	۹۶۲	۰/۸۵	۱/۶
۱۹	استان قم	۹۶۱	۲۵۹	۰/۴۴	۰/۴۳
۲۰	استان کردستان	۸۸۷	۱۸۳	۰/۴	۰/۳
۲۱	استان کرمان	۴,۸۸۱	۶۹۹	۲/۲۱	۱/۱۶
۲۲	استان کرمانشاه	۱,۳۶۶	۳۸۵	۰/۶۲	۰/۶۴
۲۳	استان کهگیلویه و بویراحمد	۶۳۰	۱۰۲	۰/۲۹	۰/۱۷

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات‌های مستقیم	مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده	سهم مالیات‌های مستقیم از کل مالیات‌های مستقیم	سهم مالیات‌های غیرمستقیم از کل مالیات‌های غیرمستقیم
۲۴	استان گلستان	۸۲۳	۱۷۵	۰/۳۷	۰/۲۹
۲۵	استان گیلان	۱,۸۲۷	۸۶۸	۰/۸۳	۱/۴۴
۲۶	استان لرستان	۱,۰۶۹	۱۳۶	۰/۴۹	۰/۲۳
۲۷	استان مازندران	۲,۶۱۱	۷۰۸	۱/۱۸	۱/۱۸
۲۸	استان مرکزی	۴,۵۳۹	۱,۶۸۷	۲/۰۵	۲/۸
۲۹	استان هرمزگان	۳,۱۹۰	۲,۴۰۰	۱/۴۵	۴
۳۰	استان همدان	۱,۱۵۹	۲۱۱	۰/۵۳	۰/۳۵
۳۱	استان یزد	۲,۳۴۴	۶۶۰	۱/۰۶	۱/۰۹
۳۲	متفرقه	-۸۲۷	۱۱,۳۵۲	-۰/۳۷	۱۸/۸۹

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

پردازش: دفتر پژوهش و برنامه‌ریزی

جدول ۲-۳۱: سهم درآمد مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال ۱۳۹۱ - میلیارد ریال / درصد

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات‌های مستقیم	مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده	سهم مالیات‌های مستقیم از کل مالیات‌های مستقیم	سهم مالیات‌های غیرمستقیم از کل مالیات‌های غیرمستقیم
۱	استان آذربایجان شرقی	۴,۵۴۵	۲,۲۶۹	۱/۸۳	۳/۲۲
۲	استان آذربایجان غربی	۲,۱۲۸	۷۱۳	۰/۸۵	۱/۰۱
۳	استان اردبیل	۸۹۶	۲۷۷	۰/۳۶	۰/۳۹
۴	استان اصفهان	۱۵,۳۹۵	۶,۴۵۹	۶/۲	۹/۱۶
۵	استان البرز	۳,۶۷۹	۱,۵۳۸	۱/۴۸	۲/۱۸
۶	استان ایلام	۵۹۰	۱۱۵	۰/۲۳	۰/۱۶
۷	استان بوشهر	۹,۰۹۵	۹۸۸	۳/۶۶	۱/۴
۸	استان تهران	۱۴۹,۲۲۷	۳۲,۷۷۳	۶۰/۱۰	۴۶/۵
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۶۶۳	۱۹۱	۰/۲۶	۰/۲۷
۱۰	استان خراسان جنوبی	۵۹۱	۱۳۸	۰/۲۴	۰/۲
۱۱	استان خراسان رضوی	۶,۷۸۵	۲,۵۷۵	۲/۷۳	۳/۶۵
۱۲	استان خراسان شمالی	۱,۰۶۲	۱۵۵	۰/۴۲	۰/۲۲
۱۳	استان خوزستان	۱۰,۵۰۱	۴,۷۱۱	۴/۲۲	۶/۶۸
۱۴	استان زنجان	۱,۵۵۰	۵۵۵	۰/۶۲	۰/۷۹
۱۵	استان سمنان	۱,۲۳۸	۵۴۰	۰/۵	۰/۷۷
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۱,۱۹۸	۵۱۵	۰/۴۸	۰/۷۳

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات‌های مستقیم	مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده	سهم مالیات‌های مستقیم از کل مالیات‌های مستقیم	سهم مالیات‌های غیر مستقیم از کل مالیات‌های غیر مستقیم
۱۷	استان فارس	۶,۱۱۹	۱,۸۲۲	۲/۴۶	۲/۵۸
۱۸	استان قزوین	۲,۰۷۲	۱,۵۴۷	۰/۸۳	۲/۱۹
۱۹	استان قم	۱,۱۶۶	۴۸۴	۰/۴۷	۰/۶۹
۲۰	استان کردستان	۱,۳۲۲	۳۲۶	۰/۵۳	۰/۴۶
۲۱	استان کرمان	۶,۳۴۵	۱,۳۰۸	۲/۵۵	۱/۸۵
۲۲	استان کرمانشاه	۱,۵۲۲	۵۷۸	۰/۶۱	۰/۸۲
۲۳	استان کهگیلویه و بویراحمد	۷۰۶	۱۴۸	۰/۲۸	۰/۲۱
۲۴	استان گلستان	۱,۰۳۵	۲۸۶	۰/۴۲	۰/۴
۲۵	استان گیلان	۲,۲۰۷	۱,۱۷۲	۰/۸۹	۱/۶۶
۲۶	استان لرستان	۱,۱۸۹	۲۷۶	۰/۴۸	۰/۳۹
۲۷	استان مازندران	۳,۲۵۲	۱,۵۱۲	۱/۳۱	۲/۱۵
۲۸	استان مرکزی	۴,۵۶۷	۲,۸۹۴	۱/۸۴	۴/۱۱
۲۹	استان هرمزگان	۳,۴۱۵	۲,۳۰۸	۱/۳۸	۳/۲۷
۳۰	استان همدان	۱,۳۱۸	۴۰۳	۰/۵۳	۰/۵۷
۳۱	استان یزد	۲,۸۵۱	۱,۲۱۵	۱/۱۵	۱/۷۲
۳۲	متفرقه	۳۵,۳۹۳	-۳۲۲	۱۴/۲۵	-۰/۰۰۴

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

پردازش: دفتر پژوهش و برنامه‌ریزی

جدول ۲-۳: سهم درآمد مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال ۱۳۹۲ - میلیارد ریال / درصد

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات‌های مستقیم	مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده	سهم مالیات‌های مستقیم از کل مالیات‌های مستقیم	سهم مالیات‌های غیر مستقیم از کل مالیات‌های غیر مستقیم
۱	استان آذربایجان شرقی	۵,۵۶۰	۴,۰۲۹	۲	۲/۹۶
۲	استان آذربایجان غربی	۲,۵۰۱	۱,۱۸۸	۰/۹	۰/۸۷
۳	استان اردبیل	۱,۰۲۲	۴۶۷	۰/۳۷	۰/۳۴
۴	استان اصفهان	۱۷,۸۰۵	۱۶,۰۶۵	۶/۴	۱۱/۸۱
۵	استان البرز	۴,۲۰۲	۲,۶۲۸	۱/۵۱	۱/۹۳
۶	استان ایلام	۶۱۴	۱۹۶	۰/۲۲	۰/۱۴
۷	استان بوشهر	۱۲,۱۳۰	۲,۳۲۸	۴/۳۷	۱/۷۱
۸	استان تهران	۱۵۵,۶۲۸	۵۴,۰۷۹	۵۶	۳۹/۷۷

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات‌های مستقیم	مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده	سهم مالیات‌های مستقیم از کل مالیات‌های مستقیم	سهم مالیات‌های غیر مستقیم از کل مالیات‌های غیر مستقیم
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۷۸۳	۳۶۸	۰/۲۸	۰/۲۷
۱۰	استان خراسان جنوبی	۶۲۵	۲۹۲	۰/۲۲	۰/۲۱
۱۱	استان خراسان رضوی	۸,۶۳۴	۳,۹۲۳	۳/۱۰	۲/۸۹
۱۲	استان خراسان شمالی	۱,۱۶۰	۲۹۱	۰/۴۲	۰/۲۱
۱۳	استان خوزستان	۱۲,۶۲۲	۱۱,۷۲۷	۴/۵۴	۸/۶۲
۱۴	استان زنجان	۱,۸۲۰	۱,۲۸۹	۰/۶۵	۰/۹۵
۱۵	استان سمنان	۱,۳۵۵	۸۵۶	۰/۴۹	۰/۶۳
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۱,۲۸۸	۹۰۴	۰/۴۶	۰/۶۶
۱۷	استان فارس	۷,۷۹۵	۳,۶۶۶	۲/۸	۲/۷۰
۱۸	استان قزوین	۲,۶۳۲	۲,۶۴۸	۰/۹۵	۱/۹۵
۱۹	استان قم	۱,۴۳۵	۸۸۲	۰/۵۲	۰/۶۵
۲۰	استان کردستان	۱,۲۵۸	۴۷۰	۰/۴۵	۰/۳۵
۲۱	استان کرمان	۸,۲۶۷	۲,۸۵۰	۲/۹۸	۲/۰۹
۲۲	استان کرمانشاه	۱,۷۵۶	۱,۰۷۶	۰/۶۳	۰/۷۹
۲۳	استان کهگیلویه و بویراحمد	۶۷۹	۱۹۵	۰/۲۴	۰/۱۴
۲۴	استان گلستان	۱,۱۰۹	۴۹۸	۰/۴۰	۰/۳۷
۲۵	استان گیلان	۲,۷۱۱	۲,۰۷۷	۰/۹۸	۱/۵۳
۲۶	استان لرستان	۱,۳۱۳	۶۰۶	۰/۴۸	۰/۴۵
۲۷	استان مازندران	۳,۸۹۱	۲,۵۰۳	۱/۴	۱/۸۴
۲۸	استان مرکزی	۶,۶۹۱	۷,۵۶۲	۲/۴	۵/۵۶
۲۹	استان هرمزگان	۵,۰۸۲	۷,۰۶۲	۱/۸۲	۵/۱۹
۳۰	استان همدان	۱,۵۱۱	۸۳۷	۰/۵۴	۰/۶۱
۳۱	استان یزد	۴,۱۰۵	۲,۲۴۱	۱/۴۸	۱/۶۵
۳۲	متفرقه	-۱۱۴	۱۵۰	-۰/۰۴	۰/۰۰۱

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

پردازش: دفتر پژوهش و برنامه‌ریزی

جدول ۲-۳۳: سهم درآمد مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال ۱۳۹۳ - میلیارد ریال و درصد

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات‌های مستقیم	مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده	سهم مالیات‌های مستقیم از کل مالیات‌های مستقیم	سهم مالیات‌های غیرمستقیم از کل مالیات‌های غیرمستقیم
۱	استان آذربایجان شرقی	۷,۶۰۹	۶,۳۱۳	۲/۱۲	۲/۹۰
۲	استان آذربایجان غربی	۳,۱۷۹	۱,۷۸۴	۰/۸۸	۰/۸۲
۳	استان اردبیل	۱,۲۴۷	۸۱۴	۰/۳۵	۰/۳۸
۴	استان اصفهان	۲۳,۰۲۲	۲۲,۰۳۸	۶/۴۱	۱۰/۱۵
۵	استان البرز	۵,۳۳۱	۵,۱۱۹	۱/۴۸	۲/۳۵
۶	استان ایلام	۸۵۸	۲۹۵	۰/۲۴	۰/۱۴
۷	استان بوشهر	۱۵,۴۵۳	۴,۲۳۵	۴/۳	۱/۹۵
۸	استان تهران	۲۰۱,۰۶۴	۹۴,۶۳۴	۵۶	۴۳/۶
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۸۷۶	۵۰۹	۰/۲۴	۰/۲۳
۱۰	استان خراسان جنوبی	۹۱۴	۵۳۵	۰/۲۵	۰/۲۵
۱۱	استان خراسان رضوی	۱۱,۱۹۵	۶,۴۴۴	۳/۱۲	۲/۹۷
۱۲	استان خراسان شمالی	۱,۶۷۷	۵۰۱	۰/۴۷	۰/۲۳
۱۳	استان خوزستان	۱۶,۰۸۷	۱۷,۶۳۳	۴/۴۸	۸/۱۲
۱۴	استان زنجان	۲,۲۸۰	۲,۱۷۸	۰/۶۳	۱
۱۵	استان سمنان	۱,۵۳۷	۱,۲۳۶	۰/۴۲	۰/۶
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۱,۷۵۰	۱,۱۳۵	۰/۴۹	۰/۵۲
۱۷	استان فارس	۸,۹۹۷	۵,۵۲۴	۲/۵	۲/۵۴
۱۸	استان قزوین	۳,۳۷۰	۳,۸۰۷	۰/۹۴	۱/۷۵
۱۹	استان قم	۱,۷۴۶	۱,۵۸۶	۰/۴۹	۰/۷۳
۲۰	استان کردستان	۱,۶۷۰	۶۱۳	۰/۴۶	۰/۲۸
۲۱	استان کرمان	۹,۱۹۷	۶,۴۴۱	۲/۵۶	۲/۹۷
۲۲	استان کرمانشاه	۲,۳۶۴	۱,۴۳۲	۰/۶۵	۰/۷
۲۳	استان کهگیلویه و بویراحمد	۹۴۳	۳۶۳	۰/۲۷	۰/۱۷
۲۴	استان گلستان	۱,۴۲۹	۸۴۳	۰/۴	۰/۳۹
۲۵	استان گیلان	۳,۵۷۳	۲,۸۳۷	۰/۹۹	۱/۳
۲۶	استان لرستان	۱,۶۴۱	۶۵۶	۰/۴۶	۰/۳
۲۷	استان مازندران	۴,۹۰۵	۳,۲۰۹	۱/۳۷	۱/۴۸
۲۸	استان مرکزی	۸,۱۵۷	۱۲,۰۶۳	۲/۲۷	۵/۵۶

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات‌های مستقیم	مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده	سهم مالیات‌های مستقیم از کل مالیات‌های مستقیم	سهم مالیات‌های غیر مستقیم از کل مالیات‌های غیر مستقیم
۲۹	استان هرمزگان	۹,۸۰۱	۹,۷۶۱	۲/۷۳	۴/۵
۳۰	استان همدان	۱,۹۵۹	۱,۱۳۳	۰/۵۵	۰/۵۲
۳۱	استان یزد	۶,۰۶۴	۳,۴۰۸	۱/۶۹	۱/۵۷
۳۲	متفرقه	-۷۰۶	-۲,۰۶۸	-۰/۱۹	-۰/۰۰۹

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

پردازش: دفتر پژوهش و برنامه‌ریزی

جدول ۲-۳۴: سهم درآمد مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال ۱۳۹۴ - میلیارد ریال / درصد

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات‌های مستقیم	مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده	سهم مالیات‌های مستقیم از کل مالیات‌های مستقیم	سهم مالیات‌های غیر مستقیم از کل مالیات‌های غیر مستقیم
۱	استان آذربایجان شرقی	۹,۹۱۳	۶,۲۳۶	۲/۳۵	۲/۵۲
۲	استان آذربایجان غربی	۳,۹۶۶	۱,۹۱۲	۰/۹۴	۰/۷۷
۳	استان اردبیل	۱,۵۷۳	۸۴۵	۰/۳۷	۰/۳۴
۴	استان اصفهان	۲۱,۴۵۱	۱۹,۱۳۳	۵/۰۹	۷/۷۵
۵	استان البرز	۶,۲۷۹	۶,۱۵۲	۱/۴۹	۲/۴۹
۶	استان ایلام	۱,۰۰۰	۳۵۲	۰/۲۳	۰/۱۴
۷	استان بوشهر	۱۴,۵۷۸	۷,۶۶۲	۳/۴۶	۳/۱۰
۸	استان تهران	۲۳۸,۷۰۹	۱۱۰,۸۷۶	۵۶/۷۱	۴۴/۹۳
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۱,۱۸۴	۴۹۵	۰/۲۸	۰/۲۰
۱۰	استان خراسان جنوبی	۱,۲۲۱	۵۵۲	۰/۲۹	۰/۲۲
۱۱	استان خراسان رضوی	۱۲,۶۷۴	۷,۰۵۵	۳/۰۱	۲/۸۵
۱۲	استان خراسان شمالی	۱,۷۰۵	۵۵۷	۰/۴۰	۰/۲۲
۱۳	استان خوزستان	۲۱,۱۹۱	۲۳,۶۱۰	۵/۰۳	۹/۵۶
۱۴	استان زنجان	۲,۷۴۸	۲,۲۹۲	۰/۶۵	۰/۹۲
۱۵	استان سمنان	۱,۸۴۳	۱,۳۴۴	۰/۴۳	۰/۵۴
۱۶	استان سیستان و بلوچستان	۲,۱۵۶	۱,۱۹۶	۰/۵۱	۰/۴۸
۱۷	استان فارس	۹,۷۵۵	۵,۳۵۶	۲/۳۱	۲/۱۷
۱۸	استان قزوین	۴,۵۲۵	۴,۲۷۹	۱/۰۷	۱/۷۳
۱۹	استان قم	۲,۲۱۹	۱,۵۸۴	۰/۵۲	۰/۶۴
۲۰	استان کردستان	۲,۰۱۷	۷۵۷	۰/۴۷	۰/۳۰
۲۱	استان کرمان	۹,۷۰۵	۶,۷۳۸	۲/۳	۲/۷۳

۰/۵۶	۰/۷۹	۱,۳۹۲	۳,۳۶۳	استان کرمانشاه	۲۲
۰/۱۷	۰/۲۸	۴۲۳	۱,۲۲۰	استان کهگیلویه و بویراحمد	۲۳
۰/۳۷	۰/۴۹	۹۱۶	۲,۰۸۶	استان گلستان	۲۴
۱/۳۷	۰/۹۳	۳,۴۰۳	۳,۹۵۲	استان گیلان	۲۵
۰/۳۲	۰/۴۵	۸۰۶	۱,۹۰۸	استان لرستان	۲۶
۱/۵۲	۱/۳۴	۳,۷۷۲	۵,۶۸۰	استان مازندران	۲۷
۶/۱۰	۲/۴۲	۱۵,۰۷۲	۱۰,۲۲۴	استان مرکزی	۲۸
۴/۰۰	۳/۴۱	۹,۸۷۳	۱۴,۳۸۰	استان هرمزگان	۲۹
۰/۴۵	۰/۵۵	۱,۱۲۸	۲,۳۵۷	استان همدان	۳۰
۱/۳۸	۱/۳۲	۳,۴۱۸	۵,۵۷۰	استان یزد	۳۱
-۰/۹۹	-۰/۰۵	-۲,۴۵۷	-۲۴۱	متفرقه	۳۲

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

پردازش: دفتر پژوهش و برنامه ریزی

جدول ۲-۳۵: سهم در آمد مالیات های مستقیم و غیرمستقیم ادارات کل امور مالیاتی در سال ۱۳۹۵ - ارقام به میلیارد ریال / درصد

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات های مستقیم	مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده	سهم مالیات های مستقیم از کل مالیات های مستقیم	سهم مالیات های غیرمستقیم از کل مالیات های غیرمستقیم
۱	استان آذربایجان شرقی	۱۱,۳۴۷	۷,۹۵۸	۲/۳۱	۲/۳۳
۲	استان آذربایجان غربی	۴,۷۱۴	۲,۴۴۳	۰/۹۶	۰/۷۱
۳	استان اردبیل	۱,۷۵۸	۱,۱۱۵	۰/۳۵	۰/۳۲
۴	استان اصفهان	۲۵,۵۲۵	۲۷,۱۷۱	۵	۷/۹۷
۵	استان البرز	۷,۴۰۲	۸,۴۸۷	۱/۵	۲/۴۹
۶	استان ایلام	۹۸۱	۴۷۴	۰/۲	۰/۱۳
۷	استان بوشهر	۱۴,۳۳۸	۹,۲۹۲	۲/۹۲	۲/۷۲
۸	استان تهران	۲۸۷,۰۸۸	۱۵۳,۸۳۳	۵۸/۸۰	۴۵/۱۴
۹	استان چهارمحال و بختیاری	۱,۳۵۹	۷۶۷	۰/۲۷	۰/۲۲
۱۰	استان خراسان جنوبی	۱,۵۶۰	۷۴۶	۰/۳۱	۰/۲۱
۱۱	استان خراسان رضوی	۱۴,۴۵۵	۸,۹۱۸	۲/۹۴	۲/۶
۱۲	استان خراسان شمالی	۱,۶۶۳	۶۸۴	۰/۳۳	۲
۱۳	استان خوزستان	۲۲,۵۶۴	۲۳,۱۳۰	۴/۴۷	۶/۷۸
۱۴	استان زنجان	۳,۲۴۹	۳,۱۰۱	۰/۶۶	۰/۹
۱۵	استان سمنان	۲,۰۶۰	۱,۷۷۷	۰/۴۲	۰/۵۲
۱۶	استان سیستان و	۲,۴۵۳	۱,۵۰۵	۰/۵	۰/۴۴

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	مالیات‌های مستقیم	مجموع مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بر ارزش افزوده	سهام مالیات‌های مستقیم از کل مالیات‌های مستقیم	سهام مالیات‌های غیرمستقیم از کل مالیات‌های غیرمستقیم
	بلوچستان				
۱۷	استان فارس	۱۰,۷۸۳	۹,۴۴۵	۲/۱۹	۲/۷۶
۱۸	استان قزوین	۵,۵۹۷	۵,۶۷۵	۱/۱۴	۱/۶۶
۱۹	استان قم	۲,۸۶۱	۲,۲۶۵	۰/۵۸	۰/۶۶
۲۰	استان کردستان	۲,۰۷۳	۱,۱۲۵	۰/۴۲	۰/۳۲
۲۱	استان کرمان	۱۲,۴۰۲	۹,۸۵۰	۲/۵۳	۲/۸۹
۲۲	استان کرمانشاه	۳,۷۶۲	۱,۸۷۱	۰/۷۶	۰/۵۴
۲۳	استان کهگیلویه و بویراحمد	۱,۴۷۷	۶۳۵	۰/۳	۰/۱۸
۲۴	استان گلستان	۲,۸۸۹	۱,۲۸۰	۰/۴۹	۰/۳۷
۲۵	استان گیلان	۴,۹۴۵	۴,۰۰۸	۰/۹۷	۱/۱۷
۲۶	استان لرستان	۲,۰۷۲	۹۸۰	۰/۴۲	۰/۲۸
۲۷	استان مازندران	۶,۶۹۲	۴,۶۱۵	۱/۳۶	۱/۳۵
۲۸	استان مرکزی	۱۱,۹۷۷	۱۶,۷۵۸	۲/۲۷	۴/۹
۲۹	استان هرمزگان	۱۳,۲۶۰	۱۴,۸۷۴	۲/۶۳	۴/۳۶
۳۰	استان همدان	۲,۵۰۷	۱,۵۴۹	۰/۵۱	۰/۴۵
۳۱	استان یزد	۷,۹۴۷	۴,۳۲۳	۱/۶۲	۱/۲۶
۳۲	متفرقه	-۱,۲۷۳	۱۰,۲۱۳	-۰/۲۵	۲/۹۹

منبع: دفتر حسابداری و وصول مالیات

پردازش: دفتر پژوهش و برنامه‌ریزی

فصل سوم
عملکرد
فرآیندهای مالیاتی

۱. مقدمه

به منظور ارزیابی عملکرد ادارات و توزیع پاداش و با هدف وصول مالیات و رشد درآمدهای مالیاتی، شورای معاونان سازمان هر ساله شاخص‌هایی را برای کنترل و نظارت بر عملکرد ادارات امور مالیاتی کشور تحت عنوان شاخص‌های کمی فرآیندهای مالیاتی ارائه می‌دهد. ضرورت و اهمیت شاخص‌ها فرآیندهای شناسایی و وصول مالیاتی، در تحقق و رشد درآمدهای مالیاتی می‌باشد.

برخی از این شاخص‌ها عبارتند از: رسیدگی به پرونده اشخاص حقیقی و حقوقی اظهارشده و اظهارنشده، رسیدگی به پرونده‌های مالیات بر ارزش افزوده و .... در این قسمت به بررسی برخی از این شاخص‌ها در ادارات کل امور مالیاتی کشور می‌پردازیم:

۲. شاخص‌های کمی فرآیندی ادارات کل امور مالیاتی در بخش مالیات‌های مستقیم

جدول (۱-۳) شاخص‌های کمی فرآیندهای وصول مالیات به تفکیک ماه و اداره کل را نشان می‌دهد. تعداد ۳۶۰۰۰ پرونده مالیاتی اظهارشده قطعی حقیقی و حقوقی برای سه ماهه چهارم وجود دارد که برای سال ۱۳۹۶ باید مورد بررسی قرار گیرد. از این تعداد پرونده مالیاتی صدور و ابلاغ قطعی شده، ۱۲۰۰۰ پرونده مربوط به اشخاص حقیقی و ۲۴۰۰۰ پرونده مربوط به اشخاص حقوقی است.

جدول (۲-۳) کل اظهارنامه‌های دریافتی و کل اظهارنامه‌های الکترونیکی دریافتی را از جهت هدف و عملکرد و همچنین درصد تحقق از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۵ نشان می‌دهد. درصد تحقق بالای اظهارنامه‌های مالیاتی هدف نشان از عملکرد خوب سازمان در بهبود فرهنگ مالیاتی دارد.

همچنین بر اساس جدول (۳-۳) نیز تعداد کل پرونده‌های بخش مشاغل ادارات کل امور مالیاتی کشور به تفکیک عملکرد در سال ۱۳۹۵ برابر با ۴,۱۱۹,۳۴۷ است که نسبت به سال‌های گذشته کاهش داشته است. از نظر استانی، استان تهران با تعداد ۴۰۲,۴۴۰ پرونده، در صدر استان‌های کشور قرار دارد. از نظر ادارات کل امور مالیاتی کمترین

تعداد پرونده برای سال ۱۳۹۵ مربوط به اداره شرق استان تهران با تعداد ۲۳,۵۲۷ پرونده و بیشترین تعداد پرونده مربوط به استان تهران با تعداد ۳۱۲,۲۹۳ پرونده می‌باشد.

بر اساس تعداد پرونده‌های شرکت‌های دارای پرونده در سازمان امور مالیاتی کشور مندرج در جدول (۳-۳)، تعداد این پرونده‌ها برابر ۹۶۴۱۱۰ است. از این تعداد، ۶۶۱۷۷ پرونده مربوط به استان خوزستان با بالاترین تعداد پرونده و ۱۱۹۵ پرونده مربوط به اداره کل امور مالیاتی مؤدیان بزرگ تهران با کمترین تعداد پرونده است.

جدول ۳-۱: برنامه رسیدگی به پرونده اشخاص حقیقی و حقوقی عملکرد سال ۱۳۹۵ (دریافتی سال ۱۳۹۶)

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	اشخاص حقیقی					اشخاص حقوقی				
		صدور و ابلاغ برگ رسیدگی و تشخیص		صدور و ابلاغ برگ قطعی			صدور و ابلاغ برگ رسیدگی و تشخیص		صدور و ابلاغ برگ قطعی		
		سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه دوم	سه ماهه سوم		سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	
۱	آذربایجان شرقی	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۲	آذربایجان غربی	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۳	اردبیل	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۴	اصفهان	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۵	البرز	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۶	ایلام	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۷	بوشهر	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۸	چهارمحال و بختیاری	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۹	خراسان جنوبی	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۱۰	خراسان رضوی	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۱۱	خراسان شمالی	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۱۲	خوزستان	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۱۳	زنجان	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۱۴	سمنان	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۱۵	سیستان و بلوچستان	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۱۶	فارس	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۱۷	قزوین	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۱۸	قم	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۱۹	کردستان	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۲۰	کرمان	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۲۱	کرمانشاه	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰

ردیف	اداره کل امور مالیاتی	اشخاص حقیقی					اشخاص حقوقی				
		صدور و ابلاغ برگ رسیدگی و تشخیص		صدور و ابلاغ برگ قطعی			صدور و ابلاغ برگ رسیدگی و تشخیص		صدور و ابلاغ برگ قطعی		
		سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه چهارم	سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه چهارم
۲۲	کهگیلویه و بویراحمد	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۲۳	گلستان	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۲۴	گیلان	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۲۵	لرستان	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۲۶	مازندران	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۲۷	مرکزی	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۲۸	هرمزگان	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۲۹	همدان	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۳۰	یزد	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۳۱	مودیان بزرگ	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۳۲	شرق تهران	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۳	غرب تهران	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۳۴	مرکز تهران	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۳۵	شمال تهران	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۳۶	جنوب تهران	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۳۷	غرب استان تهران (شهریار)	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۳	شرق استان تهران (یومهن)	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۸	شمیرانات	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
۴۰	جنوب استان تهران (شهرری)	۵۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۷۰۰	۲۰۰	۴۰۰	۶۰۰
جمع کل		۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۸۰۰۰	۲۰۰۰۰	۱۲۰۰۰	۴۰۰۰	۲۸۰۰۰	۸۰۰۰	۱۶۰۰۰	۲۴۰۰۰

* فهرست ۱۰۰۰ پرونده اشخاص حقیقی و حقوقی بعد از دریافت اظهارنامه عملکرد سال ۱۳۹۵ در سال ۱۳۹۶ توسط دفتر فنی و حسابرسی مالیاتی به تفکیک ادارات کل امور مالیاتی اعلام خواهد شد.
منبع: دفتر پژوهش و برنامه ریزی

جدول ۲-۳: تعداد کل اظهارنامه بخش مشاغل ادارات کل امور مالیاتی کشور به تفکیک عملکرد طی سالهای ۱۳۹۳ - ۱۳۹۵

اداره کل	کل اظهارنامه‌های دریافتی			کل اظهارنامه‌های الکترونیکی		
	هدف	عملکرد	درصد تحقق	هدف	عملکرد	درصد تحقق
۱۳۹۰	۴,۲۰۰,۰۰۰	۴,۵۵۲,۹۳۷	۱۰۸	۲,۸۳۴,۶۳۳	۱۱۳	
۱۳۹۱	۴,۶۸۹,۵۲۵	۴,۸۶۷,۵۹۹	۱۰۴	۴,۸۱۸,۶۹۹	۱۰۲	
۱۳۹۲	۴,۸۶۷,۵۹۹	۴,۸۴۹,۰۸۳	۹۹/۶۲	۴,۷۶۱,۸۳۵	۹۸/۸۲	
۱۳۹۳	۴,۸۴۹,۰۸۳	۴,۷۹۴,۷۷۴	۹۸/۹	۴,۷۷۶,۴۸۱	۱۰۰/۳	
۱۳۹۴				۴,۴۴۳,۷۵۱	۱۱۳	
۱۳۹۵				۵,۱۲۱,۱۳۵	۹۴/۰۷	

جدول ۳-۳: تعداد پرونده‌های بخش مشاغل ادارات کل امور مالیاتی کشور به تفکیک عملکرد طی سالهای ۱۳۹۳ - ۱۳۹۵

اداره کل	۱۳۹۳		۱۳۹۴		۱۳۹۵	
	تعداد کل پرونده‌ها	پرونده‌های فعال و نیمه فعال	تعداد کل پرونده‌ها	پرونده‌های فعال و نیمه فعال	تعداد کل پرونده‌ها	پرونده‌های فعال و نیمه فعال
آذربایجان شرقی	۲۸۴,۹۲۰	۱۷۳,۷۵۳	۲۹۱,۰۵۱	۱۷۷,۸۴۷	۲۸۹,۲۵۹	۱۸۱,۰۵۷
آذربایجان غربی	۱۳۳,۵۴۳	۱۰۶,۵۸۸	۱۳۷,۶۶۲	۱۰۷,۶۲۴	۱۲۶,۳۹۰	۱۲۳,۹۸۶
اردبیل	۹۲,۰۷۳	۴۵,۰۷۱	۹۱,۳۱۹	۴۴,۳۳۶	۹۰,۱۳۳	۵۳,۰۵۶
اصفهان	۳۱۱,۷۲۱	۲۴۶,۵۹۴	۳۲۲,۶۰۱	۲۷۲,۸۰۰	۳۱۲,۲۹۳	۲۸۷,۰۶۳
البرز	۱۳۷,۴۴۵	۱۲۱,۷۲۶	۱۴۴,۴۱۷	۱۲۹,۲۵۷	۱۴۱,۸۴۶	۱۳۲,۷۵۱
ایلام	۲۷,۰۰۰	۱۸,۶۴۶	۲۶,۱۴۸	۱۷,۱۵۹	۲۶,۷۹۴	۲۰,۴۹۲
بوشهر	۵۳,۹۹۳	۳۹,۳۵۵	۵۴,۷۱۹	۴۰,۷۲۶	۵۷,۶۱۴	۴۹,۲۷۷
جنوب استان تهران	۱۶۹,۱۸۰	۱۱۵,۳۱۰	۱۵۸,۱۴۸	۱۲۳,۵۶۹	۱۴۴,۳۴۱	۱۲۳,۸۹۰
جنوب شهر تهران	۱۳۹,۶۲۸	۱۱۱,۲۰۶	۱۴۰,۶۲۸	۱۱۴,۰۶۱	۱۱۱,۴۶۸	۱۰۸,۸۳۷
چهارمحال بختیاری	۳۸,۹۷۲	۲۷,۷۱۹	۳۴,۴۵۲	۳۰,۳۷۹	۳۴,۳۹۳	۳۳,۸۵۴
خراسان جنوبی	۳۵,۲۵۸	۲۸,۷۷۴	۳۴,۹۷۲	۲۹,۵۲۷	۲۶,۸۴۴	۲۶,۴۲۵
خراسان رضوی	۲۶۴,۳۹۴	۲۳۶,۰۱۱	۲۶۱,۸۰۵	۲۳۸,۰۱۲	۲۷۰,۷۶۴	۲۵۸,۹۰۵
خراسان شمالی	۳۲,۲۱۵	۲۷,۴۲۳	۳۰,۰۸۷	۲۵,۸۹۶	۳۰,۰۸۵	۲۹,۷۶۵
خوزستان	۱۶۳,۱۵۵	۱۲۸,۷۴۱	۱۵۹,۷۱۲	۱۴۰,۱۶۷	۱۶۳,۴۵۲	۱۵۳,۰۳۶
زنجان	۷۰,۰۶۴	۴۵,۲۵۷	۷۱,۶۶۹	۵۰,۲۱۲	۶۹,۲۳۹	۵۱,۵۶۱

۱۳۹۵		۱۳۹۴		۱۳۹۳		اداره کل
پرونده های فعال و نیمه فعال	تعداد کل پرونده ها	پرونده های فعال و نیمه فعال	تعداد کل پرونده ها	پرونده های فعال و نیمه فعال	تعداد کل پرونده ها	
۳۷.۴۷۶	۳۸.۲۰۲	۳۱.۵۲۶	۳۷.۰۷۳	۲۹.۱۹۲	۳۷.۳۷۶	سمنان
۶۳.۷۹۰	۶۸.۵۰۵	۵۴.۴۳۴	۷۱.۶۴۴	۵۰.۸۰۶	۷۱.۰۶۳	سیستان و بلوچستان
۲۱.۴۳۶	۲۳.۵۲۷	۱۸.۹۷۲	۲۳.۴۸۹	۱۷.۶۰۲	۲۳.۱۶۴	شرق استان تهران
۹۳.۵۷۸	۱۰۷.۳۲۵	۸۳.۶۳۹	۱۰۹.۳۱۵	۷۹.۹۰۰	۱۰۷.۳۴۳	شرق شهر تهران
۲۸.۶۵۵	۳۹.۹۸۳	۲۶.۳۷۹	۳۹.۲۹۰	۲۲.۵۶۷	۳۵.۰۶۷	شمال شهر تهران
۱۸.۴۵۸	۲۵.۸۳۱	۱۶.۱۲۷	۲۶.۳۱۱	۱۵.۰۶۲	۲۷.۵۶۳	شمیرانات
۱۰۵.۴۲۵	۱۱۲.۳۲۳	۱۰۵.۴۴۸	۱۱۴.۰۰۶	۹۹.۸۶۷	۱۰۹.۲۸۳	غرب استان تهران
۷۸.۳۸۰	۹۳.۴۵۱	۷۰.۷۱۲	۹۱.۳۹۳	۶۲.۳۵۲	۸۴.۲۹۲	غرب شهر تهران
۲۰۳.۷۳۳	۲۲۷.۹۹۴	۱۸۷.۵۶۱	۲۲۶.۲۸۷	۱۷۰.۸۳۵	۲۱۴.۹۱۲	فارس
۵۸.۱۳۶	۶۹.۴۲۳	۴۶.۰۲۴	۷۱.۹۹۰	۴۶.۴۷۰	۷۲.۰۶۹	قزوین
۴۸.۴۶۱	۵۰.۰۱۸	۴۵.۹۱۴	۷۹.۱۱۳	۶۰.۴۵۷	۸۳.۱۶۶	قم
۶۸.۹۷۵	۸۰.۴۶۴	۶۸.۹۳۹	۸۳.۶۸۱	۶۲.۵۲۰	۹۵.۱۳۶	کردستان
۱۱۸.۷۸۶	۱۸۱.۱۰۴	۸۸.۲۲۲	۱۷۹.۴۹۶	۸۸.۵۹۱	۱۷۱.۵۵۶	کرمان
۹۲.۸۰۴	۱۲۲.۵۳۳	۸۲.۹۰۳	۱۳۰.۱۴۲	۷۹.۱۱۹	۱۲۸.۲۵۴	کرمانشاه
۲۲.۴۴۵	۳۶.۳۱۹	۱۵.۳۵۷	۳۴.۵۷۳	۱۶.۶۲۹	۳۳.۲۲۲	کهگیلویه بویر احمد
۷۴.۸۳۹	۸۳.۴۲۳	۶۷.۰۲۴	۸۳.۹۰۲	۶۳.۰۰۳	۸۱.۲۴۴	گلستان
۱۶۵.۸۵۷	۲۰۰.۵۶۴	۱۶۷.۳۷۱	۲۰۹.۳۵۷	۱۵۴.۸۴۹	۲۰۰.۶۳۲	گیلان
۶۰.۱۱۶	۶۱.۳۲۷	۴۹.۶۷۱	۶۴.۴۰۲	۵۴.۸۱۹	۷۴.۸۲۸	لرستان
۱۶۶.۸۲۳	۱۶۸.۷۶۹	۱۶۳.۲۴۴	۱۸۸.۶۰۱	۱۵۵.۳۸۳	۱۸۶.۹۰۳	مازندران
۱۱۸.۰۸۳	۱۳۸.۰۳۴	۱۱۸.۹۶۰	۱۴۱.۹۴۳	۱۱۳.۰۳۱	۱۳۵.۹۵۵	مرکز شهر تهران
۶۷.۶۸۰	۶۸.۶۴۴	۵۹.۳۹۵	۶۸.۰۳۸	۵۵.۲۳۸	۶۷.۳۱۱	مرکزی
۶۰.۱۰۸	۶۶.۶۷۴	۴۷.۵۰۳	۶۴.۹۰۲	۴۳.۹۲۱	۶۲.۸۲۹	هرمزگان
۶۹.۸۷۲	۱۰۲.۵۴۰	۶۱.۰۰۳	۱۰۷.۳۱۹	۶۴.۰۷۱	۱۰۶.۰۴۹	همدان
۵۳.۰۱۶	۵۷.۴۵۵	۵۲.۵۰۱	۶۵.۶۳۸	۵۰.۴۹۸	۶۴.۲۰۹	یزد
۳.۵۳۰.۸۸۷	۴.۱۱۹.۳۴۷	۳.۲۷۰.۵۰۱	۴.۲۷۱.۲۹۵	۳.۱۲۸.۹۵۶	۴.۲۲۶.۹۸۷	جمع کل

جدول ۳-۴: شرکت‌های دارای پرونده در سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۶

اداره کل	غیرفعال			جمع غیرفعال	فعال			جمع فعال	منحله			جمع منحله	جمع کل	جمع کل به درصد
	بزرگ	سایر	متوسط		بزرگ	سایر	متوسط		بزرگ	سایر	متوسط			
آذربایجان شرقی	۱۹	۱۴۸۵۵	۹	۱۴۸۸۳	۱۶۲۹	۱۵۷۳۳	۴۵۹	۱۷۸۲۱		۲۹۶		۲۹۶	۳۳۰۰۰	۳.۴٪
آذربایجان غربی	۸	۱۶۵۱۳	۴	۱۶۵۲۵	۱۳۳۸	۱۴۱۸۵	۴۳۸	۱۵۹۶۱		۲۱۹		۲۱۹	۳۲۷۰۵	۳.۴٪
اردبیل	۵	۳۲۰۷	۱	۳۲۱۳	۵۲۸	۷۳۹۹	۱۶۰	۸۰۸۷	۱	۶۷		۶۸	۱۱۳۶۸	۱.۲٪
اصفهان	۳۷	۲۲۴۳۶	۱۵	۲۲۴۸۸	۴۲۲۳	۳۶۷۴۶	۹۹۲	۴۱۹۶۱	۲	۸۸۵	۱	۸۸۸	۶۵۳۳۷	۶.۸٪
البرز	۱۹	۵۵۵۲	۵	۵۵۷۶	۲۷۳۷	۱۶۶۲۲	۶۵۰	۲۰۰۰۹		۲۵۷		۲۵۷	۲۵۸۴۲	۲.۷٪
ایلام	۵	۲۷۴۸	۱	۲۷۵۴	۶۵۴	۵۴۰۹	۱۶۱	۶۲۲۴		۶		۶	۸۹۸۴	۰.۹٪
بوشهر	۹	۳۰۰۵	۳	۳۰۱۷	۱۷۱۹	۷۰۸۷	۲۷۹	۹۰۸۵	۲	۱۷		۱۹	۱۲۱۲۱	۱.۳٪
جنوب استان تهران		۲۶۵		۲۶۵	۷۳۵	۹۶۴۰	۱۹۹	۱۰۵۷۴	۱	۶۶۲	۱	۶۶۴	۱۱۵۰۳	۱.۲٪
جنوب تهران		۱۳۲۳۵		۱۳۲۳۵	۸۰	۷۷۱۰	۲۶	۷۸۱۶		۳۲۹		۳۲۹	۲۱۳۸۰	۲.۲٪
چهارمحال و بختیاری	۶	۲۱۱۹	۳	۲۱۲۸	۶۲۲	۵۲۸۴	۱۷۵	۶۰۸۱		۹۵	۱	۹۶	۸۳۰۵	۰.۹٪
خراسان جنوبی	۱	۲۸۱۵		۲۸۱۶	۵۶۲	۵۸۶۵	۱۲۸	۶۵۵۵		۴۲		۴۲	۹۴۱۳	۱.۰٪
خراسان رضوی	۱۳	۲۳۸۹۴	۱	۲۳۹۰۸	۲۷۸۹	۳۵۰۴۳	۶۰۱	۳۸۴۳۳	۲	۳۲۳	۱	۳۲۶	۶۲۶۶۷	۶.۵٪
خراسان شمالی		۳۴۳۶		۳۴۳۶	۵۵۴	۳۱۵۹	۱۳۳	۳۸۴۶		۱۶		۱۶	۷۲۹۸	۰.۸٪
خوزستان	۴۵	۱۲۲۱۵	۲۶	۱۲۲۸۶	۴۴۵۵	۴۸۲۴۲	۱۱۰۴	۵۳۸۰۱	۱	۸۹		۹۰	۶۶۱۷۷	۶.۹٪
زنجان	۱۳	۳۷۱۶	۷	۳۷۳۶	۷۲۴	۶۱۵۰	۱۶۳	۷۰۳۷	۱	۱۶۷		۱۶۸	۱۰۹۴۱	۱.۱٪
سمنان	۹	۸۶۳۲	۵	۸۶۴۶	۹۰۸	۶۹۷۸	۲۶۵	۸۱۵۱	۱	۲۴۹	۱	۲۵۱	۱۷۰۴۸	۱.۸٪
سیستان و بلوچستان	۱۳	۴۲۹۲	۳	۴۳۰۸	۱۱۸۳	۷۶۰۶	۲۷۳	۹۰۶۲		۵۵		۵۵	۱۳۴۲۵	۱.۴٪
شرق استان تهران		۷۱۳		۷۱۳	۱۶۳	۱۹۴۶	۴۸	۲۱۵۷		۱۸		۱۸	۲۸۸۸	۰.۳٪
شرق تهران	۱	۱۵۷۱		۱۵۷۲	۹۲۳	۳۱۴۳۳	۲۷۷	۳۲۶۳۳	۱	۶۹۶		۶۹۷	۳۴۹۰۲	۳.۶٪
شمال استان تهران	۱	۴۷۰۸		۴۷۰۹	۴۱۹	۶۲۰۲	۸۴	۶۷۰۵		۱۲۱		۱۲۱	۱۱۵۳۵	۱.۲٪
شمال تهران	۲۸	۱۹۴۱	۴	۱۹۷۳	۳۸۷۵	۳۵۶۳۵	۶۴۲	۴۰۱۵۲		۹۷		۹۷	۴۲۲۲۲	۴.۴٪
غرب استان تهران	۶	۱۹۶۳	۲	۱۹۷۱	۷۷۸	۵۶۸۵	۲۱۴	۶۶۷۷		۳۲۹		۳۲۹	۸۹۷۷	۰.۹٪
غرب تهران	۳	۹۰۲۰	۳	۹۰۲۶	۲۲۲۱	۴۶۵۸۷	۶۰۸	۴۹۴۱۶		۴۰۵		۴۰۵	۵۸۸۴۷	۶.۱٪
فارس	۱۲	۲۷۹۶۸	۱۰	۲۷۹۹۰	۲۴۵۱	۲۳۹۹۰	۶۵۵	۲۷۰۹۶	۱	۳۴۸	۱	۳۵۰	۵۵۴۳۶	۵.۷٪

اداره کل	غیرفعال			جمع غیرفعال	فعال			جمع فعال	منحله			جمع منحله	جمع کل	جمع کل به درصد
	بزرگ	سایر	متوسط		بزرگ	سایر	متوسط		بزرگ	سایر	متوسط			
قزوین	۱۰	۵۲۶۱	۳	۵۲۷۴	۱۰۰۶	۶۲۳۶	۱۹۶	۷۴۳۸	۱	۲۴۶		۲۴۷	۱۲۹۵۹	۱.۳٪
قم	۹	۸۲۲۳	۴	۸۲۳۶	۶۸۴	۲۹۳۶	۱۱۷	۳۷۳۷	۲	۳۲۵		۳۲۷	۱۲۳۰۰	۱.۳٪
کردستان	۱۲	۲۹۷۸	۳	۲۹۹۳	۸۰۶	۱۳۴۹۳	۲۸۱	۱۴۵۸۰		۴۵		۴۵	۱۷۶۱۸	۱.۸٪
کرمان	۱۴	۱۲۷۷۴	۷	۱۲۷۹۵	۱۷۶۲	۱۰۷۳۸	۳۹۰	۱۲۸۹۰	۵	۵۴۵	۱	۵۵۱	۲۶۲۳۶	۲.۷٪
کرمانشاه	۴	۲۶۰۳		۲۶۰۷	۷۷۷	۱۳۴۳۳	۱۷۷	۱۴۳۸۷		۲۹۵		۲۹۵	۱۷۲۸۹	۱.۸٪
کهگیلویه و بویر احمد	۳	۲۲۹۳	۱	۲۲۹۷	۶۴۰	۷۸۷۳	۲۳۷	۸۷۵۰		۴		۴	۱۱۰۵۱	۱.۱٪
گلستان	۳	۷۲۰۴	۲	۷۲۰۹	۹۸۴	۱۳۹۰۸	۲۵۴	۱۵۱۴۶	۱	۹۹		۱۰۰	۲۲۴۵۵	۲.۳٪
گیلان	۳۰	۱۲۶۶۷	۱۰	۱۲۷۰۷	۲۰۶۰	۱۵۷۲۴	۵۷۷	۱۸۴۶۱	۱	۱۰۱	۲	۱۰۴	۳۱۱۷۲	۳.۲٪
لرستان	۱۰	۱۱۰۵۳	۸	۱۱۰۷۱	۶۶۹	۷۷۰۴	۱۶۶	۸۵۳۹		۱۸		۱۸	۱۹۶۲۸	۲.۰٪
مازندران	۲۲	۵۲۸۷	۱۱	۵۳۲۰	۲۴۴۳	۱۸۹۹۰	۵۷۵	۲۱۹۰۸		۱۹۵		۱۹۵	۲۷۴۲۳	۲.۸٪
مرکز تهران	۲۹	۳۳۴۹۷	۸	۳۳۵۳۴	۲۳۱۴	۱۵۲۳۰	۵۲۴	۱۸۰۶۸	۶	۱۱۸		۱۲۴	۵۱۷۲۶	۵.۴٪
مرکزی	۱۸	۷۶۱۰	۳	۷۶۳۱	۱۲۵۶	۱۴۴۹۶	۳۶۰	۱۶۱۱۲	۱	۳۹۰		۳۹۱	۲۴۱۳۴	۲.۵٪
مودیان بزرگ		۶		۶	۹۷۲	۲۰۹	۷	۱۱۸۸		۱		۱	۱۱۹۵	۰.۱٪
هرمزگان	۱۱۷	۱۱۰۶۳	۳۲	۱۱۲۱۲	۲۲۹۵	۹۳۷۴	۳۹۸	۱۲۰۶۷	۱	۶		۷	۲۳۲۸۶	۲.۴٪
همدان	۴	۳۰۵۴	۱	۳۰۵۹	۷۲۳	۱۱۵۸۶	۲۲۵	۱۲۵۳۴	۱	۸۱۹		۸۲۱	۱۶۴۱۴	۱.۷٪
یزد	۴	۶۳۴۵	۶	۶۳۵۵	۱۲۷۰	۸۷۸۳	۳۷۶	۱۰۴۲۹		۱۱۹		۱۱۹	۱۶۹۰۳	۱.۸٪
مجموع	۵۴۲	۳۲۲۷۳	۲۰۱	۳۲۳۴۸۰	۵۶۸۳	۵۶۱۰۴	۱۳۵۹	۶۳۱۴۷۴	۳۲	۹۱۱	۱۰	۹۱۵۶	۹۶۴۱۱	۱۰۰٪
مجموع به درصد	۰.۱٪	۳۳.۵٪	۰.۰٪	۳۳.۶٪	۵.۹٪	۵۸.۲٪	۱.۴٪	۶۵.۵٪	۰.۰٪	۰.۹٪	۰.۰٪	۰.۹٪	۱۰۰٪	

منبع: سامانه گزارش‌های سیستم مشاغل و دفتر پژوهش و برنامه‌ریزی

جدول ۳-۵: پرونده‌های اشخاص حقیقی عملکرد سال ۱۳۹۴ دارای اظهارنامه و رسیدگی نشده

ردیف	اداره کل	*تعداد اظهارنامه	*تعداد رسیدگی شده	درصد رسیدگی - شده	*اظهارنامه‌های رسیدگی نشده	درصد رسیدگی نشده
۱	آذربایجان شرقی	۱۵۰.۹۴۸	۱۳۰.۲۵۲	۸۶٪	۲۰.۶۹۶	۱۴٪
۲	آذربایجان غربی	۱۰۵.۲۷۹	۸۳.۴۶۷	۷۹٪	۲۱.۸۱۲	۲۱٪
۳	مازندران	۱۶۰.۴۶۷	۱۴۶.۶۹۶	۹۱٪	۱۳.۷۷۱	۹٪
۴	کرمانشاه	۴۴.۹۶۹	۳۹.۶۷۵	۸۸٪	۵.۲۹۴	۱۲٪
۵	خوزستان	۱۰۰.۶۶۰	۹۰.۷۸۶	۹۰٪	۹.۸۷۴	۱۰٪
۶	فارس	۱۵۵.۷۷۹	۱۳۷.۸۵۴	۸۸٪	۱۷.۹۲۵	۱۲٪

ردیف	اداره کل	*تعداد اظهارنامه	*تعداد رسیدگی شده	درصد رسیدگی - شده	* اظهارنامه های رسیدگی نشده	درصد رسیدگی نشده
۷	کرمان	۷۷,۳۲۴	۷۰,۲۲۲	%۹۱	۷,۱۰۲	%۹
۸	خراسان رضوی	۲۰۷,۴۲۹	۱۶۴,۸۹۳	%۷۹	۴۲,۵۳۶	%۲۱
۹	اصفهان	۱۸۰,۵۷۱	۱۵۲,۲۷۶	%۸۴	۲۸,۲۹۵	%۱۶
۱۰	خراسان شمالی	۲۲,۶۱۲	۲۱,۳۰۶	%۹۴	۱,۳۰۶	%۶
۱۱	کردستان	۵۶,۵۶۵	۵۴,۳۸۹	%۹۶	۲,۱۷۶	%۴
۱۲	هرمزگان	۳۴,۲۵۰	۳۰,۶۳۴	%۸۹	۳,۶۱۶	%۱۱
۱۳	همدان	۵۸,۰۱۶	۴۷,۶۹۳	%۸۲	۱۰,۳۲۳	%۱۸
۱۴	چهارمحال بختیاری	۲۴,۳۱۹	۲۲,۲۸۷	%۹۲	۲,۰۳۲	%۸
۱۵	لرستان	۴۰,۹۵۱	۳۹,۰۲۵	%۹۵	۱,۹۲۶	%۵
۱۶	ایلام	۱۴,۶۲۲	۱۴,۱۳۳	%۹۷	۴۸۹	%۳
۱۷	کهگیلویه و بویراحمد	۱۴,۱۸۸	۱۳,۸۷۲	%۹۸	۳۱۶	%۲
۱۸	زنجان	۳۵,۹۴۳	۳۱,۰۴۹	%۸۶	۴,۸۹۴	%۱۴
۱۹	راسان جنوبی	۲۶,۰۹۲	۲۴,۹۹۵	%۹۶	۱,۰۹۷	%۴
۲۰	مرکزی	۵۲,۲۶۹	۴۴,۶۸۳	%۸۵	۷,۵۸۶	%۱۵
۲۱	البرز	۹۹,۳۲۲	۶۹,۴۸۳	%۷۰	۲۹,۸۳۹	%۳۰
۲۲	گیلان	۱۳۲,۵۰۸	۱۱۲,۴۵۲	%۸۵	۲۰,۰۵۶	%۱۵
۲۳	اردبیل	۴۱,۰۳۸	۳۸,۷۸۰	%۹۴	۲,۲۵۸	%۶
۲۴	قم	۳۷,۵۴۱	۳۳,۰۸۰	%۸۸	۴,۴۶۱	%۱۲
۲۵	قزوین	۴۲,۳۶۲	۳۸,۳۹۷	%۹۱	۳,۹۶۵	%۹
۲۶	گلستان	۶۰,۰۶۷	۴۹,۲۲۴	%۸۲	۱۰,۸۴۳	%۱۸
۲۷	سیستان و بلوچستان	۳۱,۷۱۱	۲۸,۷۸۷	%۹۱	۲,۹۲۴	%۹
۲۸	یزد	۴۴,۴۹۱	۳۸,۱۶۸	%۸۶	۶,۳۲۳	%۱۴
۲۹	بوشهر	۳۳,۷۱۸	۳۱,۲۹۴	%۹۳	۲,۴۲۴	%۷
۳۰	سمنان	۲۷,۱۶۴	۲۴,۱۷۶	%۸۹	۲,۹۸۸	%۱۱
۳۱	تهران استان - شرق	۱۴,۴۲۲	۱۱,۶۲۳	%۸۱	۲,۷۹۹	%۱۹
۳۲	تهران استان - غرب	۵۶,۹۵۲	۴۵,۱۴۶	%۷۹	۱۱,۸۰۶	%۲۱
۳۳	تهران استان - شمال	۱۶,۸۵۳	۱۴,۱۲۲	%۸۴	۲,۷۳۱	%۱۶
۳۴	تهران استان - جنوب	۹۶,۲۱۳	۷۱,۶۲۵	%۷۴	۲۴,۵۸۸	%۲۶
۳۵	تهران شهر - شمال	۲۴,۷۷۸	۱۹,۵۵۱	%۷۹	۵,۲۲۷	%۲۱
۳۶	تهران شهر - مرکز	۱۲۴,۹۳۶	۱۰۸,۳۳۷	%۸۷	۱۶,۵۹۹	%۱۳
۳۷	تهران شهر - شرق	۹۶,۱۳۲	۷۶,۶۱۲	%۸۰	۱۹,۵۲۰	%۲۰
۳۸	تهران شهر - غرب	۸۲,۹۱۳	۶۸,۵۲۶	%۸۳	۱۴,۳۸۷	%۱۷
۳۹	تهران شهر - جنوب	۹۶,۶۵۳	۶۷,۷۲۱	%۷۰	۲۸,۹۳۲	%۳۰

ردیف	اداره کل	*تعداد اظهارنامه	*تعداد رسیدگی شده	درصد رسیدگی - شده	*اظهارنامه های رسیدگی نشده	درصد رسیدگی نشده
	جمع کل	۲,۷۲۳,۰۲۷	۲,۳۰۷,۲۹۱	%۸۵	۴۱۵,۷۳۶	%۱۵

منبع: سامانه گزارش های سیستم مشاغل و دفتر پژوهش و برنامه ریزی

جدول ۳-۶: پرونده های اشخاص حقوقی عملکرد سال ۱۳۹۴ دارای اظهارنامه و رسیدگی نشده

اداره کل	سطح مودی	*تعداد اظهارنامه	*تعداد رسیدگی شده	درصد رسیدگی شده	*اظهارنامه های رسیدگی نشده	درصد رسیدگی نشده
آذربایجان شرقی	بزرگ	۱,۲۲۱	۲۹۴	%۲۴	۹۲۷	%۷۶
	متوسط	۴۴۹	۱۰۰	%۲۲	۳۴۹	%۷۸
	کوچک	۵,۳۹۴	۱,۴۵۱	%۲۷	۳,۹۴۳	%۷۳
آذربایجان غربی	بزرگ	۸۵۹	۵۷۴	%۶۷	۲۸۵	%۳۳
	متوسط	۳۹۵	۲۳۴	%۵۹	۱۶۱	%۴۱
	کوچک	۵,۳۲۶	۱,۶۳۴	%۳۱	۳,۶۹۲	%۶۹
اردبیل	بزرگ	۳۱۱	۱۸۰	%۵۸	۱۳۱	%۴۲
	متوسط	۱۴۳	۸۵	%۵۹	۵۸	%۴۱
	کوچک	۲,۰۰۴	۹۷۹	%۴۹	۱,۰۲۵	%۵۱
اصفهان	بزرگ	۲,۶۳۹	۹۱۵	%۳۵	۱,۷۲۴	%۶۵
	متوسط	۸۰۲	۲۲۳	%۲۸	۵۷۹	%۷۲
	کوچک	۱۴,۷۸۸	۳,۵۵۸	%۲۴	۱۱,۲۳۰	%۷۶
البرز	بزرگ	۱,۳۸۲	۵۵۹	%۴۰	۸۲۳	%۶۰
	متوسط	۴۱۵	۹۲	%۲۲	۳۲۳	%۷۸
	کوچک	۴,۴۰۹	۲۱۱	%۵	۴,۱۹۸	%۹۵
ایلام	بزرگ	۱۳۱	۹۶	%۷۳	۳۵	%۲۷
	متوسط	۶۵	۵۴	%۸۳	۱۱	%۱۷
	کوچک	۷۸۳	۶۳۳	%۸۱	۱۵۰	%۱۹
بوشهر	بزرگ	۵۴۹	۲۴۶	%۴۵	۳۰۳	%۵۵
	متوسط	۱۵۲	۸۶	%۵۷	۶۶	%۴۳
	کوچک	۱,۱۲۹	۲۹۴	%۲۶	۸۳۵	%۷۴
چهارمحال و بختیاری	بزرگ	۳۴۵	۱۴۴	%۴۲	۲۰۱	%۵۸
	متوسط	۱۴۰	۸۳	%۵۹	۵۷	%۴۱
	کوچک	۱,۱۶۴	۴۴۹	%۳۹	۷۱۵	%۶۱
خراسان جنوبی	بزرگ	۲۸۲	۲۶۲	%۹۳	۲۰	%۷
	متوسط	۹۸	۷۸	%۸۰	۲۰	%۲۰
	کوچک	۱,۷۹۹	۸۱۹	%۴۶	۹۸۰	%۵۴
خراسان رضوی	بزرگ	۲,۰۰۷	۵۵۴	%۲۸	۱,۴۵۳	%۷۲

اداره کل	سطح مودی	* تعداد اظهارنامه	* تعداد رسیدگی شده	درصد رسیدگی شده	* اظهارنامه‌های رسیدگی نشده	درصد رسیدگی نشده
	متوسط	۵۵۹	۱۴۷	%۲۶	۴۱۲	%۷۴
	کوچک	۱۰۵۷۹	۴۰۲۲	%۳۸	۶۵۵۷	%۶۲
	بزرگ	۱۶۴	۱۲۲	%۷۴	۴۲	%۲۶
خراسان شمالی	متوسط	۶۶	۵۸	%۸۸	۸	%۱۲
	کوچک	۷۶۷	۵۰۳	%۶۶	۲۶۴	%۳۴
	بزرگ	۱۸۲۷	۸۳۵	%۴۶	۹۹۲	%۵۴
خوزستان	متوسط	۵۹۵	۲۰۳	%۳۴	۳۹۲	%۶۶
	کوچک	۵۰۳۰	۲۰۴۹۴	%۴۷	۲۸۳۶	%۵۳
	بزرگ	۴۹۸	۱۷۶	%۳۵	۳۲۲	%۶۵
زنجان	متوسط	۱۴۵	۶۹	%۴۸	۷۶	%۵۲
	کوچک	۱۵۰۸	۵۸۰	%۳۸	۹۲۸	%۶۲
	بزرگ	۶۷۴	۳۹۱	%۵۸	۲۸۳	%۴۲
سمنان	متوسط	۲۵۸	۱۲۲	%۴۷	۱۳۶	%۵۳
	کوچک	۲۰۲۲	۴۴۰	%۲۰	۱۰۷۸۲	%۸۰
	بزرگ	۴۷۸	۲۵۱	%۵۳	۲۲۷	%۴۷
سیستان و بلوچستان	متوسط	۱۵۹	۱۱۱	%۷۰	۴۸	%۳۰
	کوچک	۱۰۴۶۹	۴۵۶	%۳۱	۱۰۱۳	%۶۹
	بزرگ	۱۰۲۶۱	۵۶۴	%۴۵	۶۹۷	%۵۵
فارس	متوسط	۴۷۴	۱۳۲	%۲۸	۳۴۲	%۷۲
	کوچک	۶۰۴۰۵	۲۰۳۷۰	%۳۷	۴۰۳۵	%۶۳
	بزرگ	۷۹۲	۴۳۹	%۵۵	۳۵۳	%۴۵
قزوین	متوسط	۱۶۸	۴۵	%۲۷	۱۲۳	%۷۳
	کوچک	۲۰۲۸۹	۴۷۰	%۲۱	۱۸۱۹	%۷۹
	بزرگ	۴۴۵	۲۷۴	%۶۲	۱۷۱	%۳۸
قم	متوسط	۱۰۰	۵۵	%۵۵	۴۵	%۴۵
	کوچک	۱۰۶۱۵	۲۴۹	%۱۵	۱۰۳۶۶	%۸۵
	بزرگ	۳۷۵	۱۸۱	%۴۸	۱۹۴	%۵۲
کردستان	متوسط	۱۶۱	۹۴	%۵۸	۶۷	%۴۲
	کوچک	۱۰۹۰۵	۸۷۲	%۴۶	۱۰۳۳	%۵۴
	بزرگ	۹۴۹	۵۹۹	%۶۳	۳۵۰	%۳۷
کرمان	متوسط	۳۴۵	۱۵۹	%۴۶	۱۸۶	%۵۴
	کوچک	۴۰۱۷۱	۱۰۶۰۳	%۳۸	۲۵۵۸	%۶۲
	بزرگ	۲۶۳	۱۵۲	%۵۸	۱۱۱	%۴۲
کرمانشاه	متوسط	۹۰	۵۹	%۶۶	۳۱	%۳۴
	کوچک	۱۰۳۷۴	۶۱۲	%۴۵	۷۶۲	%۵۵
	بزرگ	۱۸۴	۱۴۵	%۷۹	۳۹	%۲۱

اداره کل	سطح مودی	* تعداد اظهاریانه	* تعداد رسیدگی شده	درصد رسیدگی شده	* اظهارنامه‌های رسیدگی نشده	درصد رسیدگی نشده
	متوسط	۸۵	۷۲	%۸۵	۱۳	%۱۵
	کوچک	۸۰۱	۷۲۰	%۹۰	۸۱	%۱۰
	بزرگ	۷۳۶	۲۸۵	%۳۹	۴۵۱	%۶۱
گلستان	متوسط	۲۳۸	۸۲	%۳۴	۱۵۶	%۶۶
	کوچک	۳,۸۰۲	۱,۵۳۱	%۴۰	۲,۲۷۱	%۶۰
	بزرگ	۱,۱۳۳	۵۹۴	%۵۲	۵۳۹	%۴۸
گیلان	متوسط	۴۵۰	۱۹۷	%۴۴	۲۵۳	%۵۶
	کوچک	۶,۲۰۳	۲,۰۵۰	%۳۳	۴,۱۵۳	%۶۷
	بزرگ	۳۷۲	۲۹۷	%۸۰	۷۵	%۲۰
لرستان	متوسط	۱۵۱	۱۳۱	%۸۷	۲۰	%۱۳
	کوچک	۲,۵۲۲	۱,۴۸۱	%۵۹	۱,۰۴۱	%۴۱
	بزرگ	۱,۵۵۸	۸۲۳	%۵۳	۷۳۵	%۴۷
مازندران	متوسط	۵۱۳	۱۰۳	%۲۰	۴۱۰	%۸۰
	کوچک	۶,۱۷۵	۱,۷۴۸	%۲۸	۴,۴۲۷	%۷۲
	بزرگ	۹۵۳	۵۶۶	%۵۹	۳۸۷	%۴۱
مرکزی	متوسط	۳۲۹	۴۵	%۱۴	۲۸۴	%۸۶
	کوچک	۳,۱۹۵	۲۳۸	%۷	۲,۹۵۷	%۹۳
	بزرگ	۱,۴۲۵	۴۶۰	%۳۲	۹۶۵	%۶۸
هرمزگان	متوسط	۳۱۱	۷۴	%۲۴	۲۳۷	%۷۶
	کوچک	۳,۲۱۱	۷۸۷	%۲۵	۲,۴۲۴	%۷۵
	بزرگ	۴۹۴	۳۶۹	%۷۵	۱۲۵	%۲۵
همدان	متوسط	۲۰۱	۱۴۸	%۷۴	۵۳	%۲۶
	کوچک	۲,۰۵۱	۶۲۳	%۳۰	۱,۴۲۸	%۷۰
	بزرگ	۸۹۷	۴۷۸	%۵۳	۴۱۹	%۴۷
یزد	متوسط	۳۳۵	۹۷	%۲۹	۲۳۸	%۷۱
	کوچک	۲,۴۶۷	۶۷۶	%۲۷	۱,۷۹۱	%۷۳
	بزرگ	۹۶۰	۳۶۳	%۳۸	۵۹۷	%۶۲
تهران شهر - مودیان بزرگ	متوسط	۶	۲	%۳۳	۴	%۶۷
	کوچک	۶۹	۲۶	%۳۸	۴۳	%۶۲
	بزرگ	۸۰۰	۲۴۰	%۳۰	۵۶۰	%۷۰
تهران شهر - شرق	متوسط	۲۶۶	۷۱	%۲۷	۱۹۵	%۷۳
	کوچک	۸,۱۸۸	۳,۷۲۹	%۴۶	۴,۴۵۹	%۵۴
	بزرگ	۲,۰۵۰	۶۸۹	%۳۴	۱,۳۶۱	%۶۶
تهران شهر - غرب	متوسط	۵۸۹	۵۱	%۹	۵۳۸	%۹۱
	کوچک	۱۲,۹۱۸	۲,۶۴۲	%۲۰	۱۰,۲۷۶	%۸۰
	بزرگ	۱,۹۹۰	۱,۰۵۴	%۵۳	۹۳۶	%۴۷
تهران شهر - مرکز	بزرگ	۱,۹۹۰	۱,۰۵۴	%۵۳	۹۳۶	%۴۷

اداره کل	سطح مودی	* تعداد اظهارنامه	* تعداد رسیدگی شده	درصد رسیدگی شده	* اظهارنامه‌های رسیدگی نشده	درصد رسیدگی نشده
تهران - شمال	متوسط	۵۰۳	۱۵۲	۳۰٪	۳۵۱	۷۰٪
	کوچک	۹۰۳۱۰	۴۰۵۱۹	۴۹٪	۴۰۷۹۱	۵۱٪
	بزرگ	۳۰۳۰۸	۸۷۸	۲۷٪	۲۰۴۳۰	۷۳٪
تهران - جنوب	متوسط	۶۰۶	۱۱۰	۱۸٪	۴۹۶	۸۲٪
	کوچک	۱۰۰۶۰۹	۲۰۹۸۵	۲۸٪	۷۰۶۲۴	۷۲٪
	بزرگ	۴۲	۱۰	۲۴٪	۳۲	۷۶٪
تهران - غرب	متوسط	۱۶	۶	۳۸٪	۱۰	۶۳٪
	کوچک	۳۷۹	۱۱۷	۳۱٪	۲۶۲	۶۹٪
	بزرگ	۶۳۷	۲۰۵	۳۲٪	۴۳۲	۶۸٪
تهران - شرق	متوسط	۲۰۴	۶۱	۳۰٪	۱۴۳	۷۰٪
	کوچک	۲۰۰۱۲	۷۳۹	۳۷٪	۱۰۲۷۳	۶۳٪
	بزرگ	۱۴۳	۵۴	۳۸٪	۸۹	۶۲٪
تهران - شمال	متوسط	۴۵	۲۳	۵۱٪	۲۲	۴۹٪
	کوچک	۵۷۰	۳۸۱	۶۷٪	۱۸۹	۳۳٪
	بزرگ	۴۰۲	۱۴۶	۳۶٪	۲۵۶	۶۴٪
تهران - جنوب	متوسط	۸۳	۳۳	۴۰٪	۵۰	۶۰٪
	کوچک	۱۰۵۶۵	۳۸۷	۳۵٪	۱۰۱۷۸	۷۵٪
	بزرگ	۶۷۶	۳۱۵	۴۷٪	۳۶۱	۵۳٪
جمع کل	متوسط	۱۹۲	۹۰	۴۷٪	۱۰۲	۵۳٪
	کوچک	۲۰۸۹۸	۱۳۸	۵٪	۲۰۷۶۰	۹۵٪
	بزرگ	۳۶۰۲۱۲	۱۵۰۷۷۹	۴۴٪	۲۰۰۴۳۳	۵۶٪
جمع کل	متوسط	۱۰۰۹۰۲	۳۰۸۳۷	۳۵٪	۷۰۰۶۵	۶۵٪
	کوچک	۱۵۵۰۳۷۵	۵۰۰۲۱۶	۳۲٪	۱۰۵۰۱۵۹	۶۸٪

منبع: سامانه اشخاص حقوقی و دفتر پژوهش و برنامه‌ریزی

۳. شاخص‌های کمی فرآیندی ادارات کل امور مالیاتی در بخش مالیات بر کالا و خدمات

تعداد ۶۸۰۰ پرونده مهم در بخش کالا و خدمات مشخص شده است. همچنین تعداد پرونده‌های صدور و ابلاغ برگ قطعی مدیر کل و معاون مدیر کل از مالیات بر ارزش افزوده ادارات کل امور مالیاتی سراسر کشور در دی و بهمن ماه سال ۱۳۹۶ برابر با ۱,۳۶۰ پرونده است.

جدول ۳-۷: تعداد پرونده مهم مدیر کل و معاون مدیر کل مالیات بر ارزش افزوده ادارات کل امور مالیاتی سراسر کشور در سال ۱۳۹۶

ردیف	اداره کل	تعداد پرونده های مهم	سه ماهه اول				سه ماهه دوم				سه ماهه سوم	دی و بهمن
			تعداد رسیدگی	صدور و ابلاغ برگ مطالبه یا استرداد	صدور و ابلاغ برگ قطعی	مدیر کل و معاون	تعداد رسیدگی	صدور و ابلاغ برگ مطالبه یا استرداد	صدور و ابلاغ برگ قطعی	مدیر کل و معاون	صدور و ابلاغ برگ قطعی	مدیر کل و معاون
۱	آذربایجان شرقی	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۲	آذربایجان غربی	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۳	اردبیل	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۴	اصفهان	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۵	البرز	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۶	ایلام	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۷	بوشهر	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۸	چهارمحال بختیاری	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۹	خراسان جنوبی	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۱۰	خراسان رضوی	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۱۱	خراسان شمالی	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۱۲	خوزستان	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۱۳	زنجان	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۱۴	سمنان	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۱۵	سیستان و بلوچستان	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۱۶	فارس	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۱۷	قزوین	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۱۸	قم	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۱۹	کردستان	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۲۰	کرمان	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۲۱	کرمانشاه	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون
۲۲	کهگیلویه و بویر احمد	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	مدیر کل و معاون	۱۰۰	مدیر کل و معاون

ردیف	اداره کل	تعداد پرونده های مهم	سه ماهه اول			سه ماهه دوم			سه ماهه سوم		دی و بهمن
			تعداد رسیدگی	صدور و ابلاغ برگ مطالبه یا استرداد	صدور و ابلاغ برگ قطعی	تعداد رسیدگی	صدور و ابلاغ برگ مطالبه یا استرداد	صدور و ابلاغ برگ قطعی	صدور و ابلاغ برگ قطعی	صدور و ابلاغ برگ قطعی	
			مدیر کل و معاون	مدیر کل و معاون	مدیر کل و معاون	مدیر کل و معاون	مدیر کل و معاون	مدیر کل و معاون	مدیر کل و معاون	مدیر کل و معاون	
۲۳	گلستان	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۴۰	
۲۴	گیلان	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۴۰	
۲۵	لرستان	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۴۰	
۲۶	مازندران	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۴۰	
۲۷	مرکزی	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۴۰	
۲۸	هرمزگان	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۴۰	
۲۹	همدان	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۴۰	
۳۰	یزد	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۴۰	
۳۱	شهر تهران	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۴۰	
۳۲	تهران جنوب	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۴۰	
۳۳	استان تهران	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۴۰	
۳۴	مؤدیان بزرگ	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۴۰	
	جمع	۶,۸۰۰	۳,۴۰۰	۳,۴۰۰	۱,۰۲۰	۳,۴۰۰	۳,۴۰۰	۱,۰۲۰	۳,۴۰۰	۱,۳۶۰	

- هر پرونده، شامل حداقل ۴ و حداکثر ۳۵ دوره مالیات بر ارزش افزوده حسب مورد بوده، که در سامانه مالیات بر ارزش افزوده قابل دسترسی می باشد.

منبع: مرکز فناوری اطلاعات و ارتباطات سازمان امور مالیاتی کشور

جدول ۳-۸: قطعی سازی سایر پرونده های مالیات بر ارزش افزوده ادارات کل امور مالیاتی سراسر کشور سال ۱۳۹۶

ردیف	اداره کل استان	جمع کل تعداد گزارش رسیدگی	تعداد دوره برای اشخاص حقوقی	تعداد دوره برای اشخاص حقیقی	صدور برگه مطالبه یا استرداد	ابلاغ برگه مطالبه یا استرداد	تمکین	حل و فصل (توافق)	طرح در هیئت	صدور رأی هیئت	صدور اوراق قطعی	ابلاغ برگ قطعی	ارسال به اجرائیات
		%۱۰۰	%۵۰	%۵۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۴۵	%۴۰	%۱۵	%۱۵	%۹۵	%۹۵	%۱۰
۱	آذربایجان شرقی	۴۸,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۴۸,۰۰۰	۲۱,۶۰۰	۱۹,۲۰۰	۷,۲۰۰	۷,۲۰۰	۴۵,۶۰۰	۴۵,۶۰۰	۴,۵۶۰
۲	آذربایجان غربی	۳۴,۰۰۰	۱۷,۰۰۰	۱۷,۰۰۰	۱۷,۰۰۰	۳۴,۰۰۰	۱۵,۳۰۰	۱۳,۶۰۰	۵,۱۰۰	۵,۱۰۰	۳۲,۳۰۰	۳۲,۳۰۰	۳,۲۳۰
۳	اردبیل	۲۶,۰۰۰	۱۳,۰۰۰	۱۳,۰۰۰	۱۳,۰۰۰	۲۶,۰۰۰	۱۱,۷۰۰	۱۰,۴۰۰	۳,۹۰۰	۳,۹۰۰	۲۴,۷۰۰	۲۴,۷۰۰	۲,۴۷۰
۴	اصفهان	۱۰۲,۰۰۰	۵۱,۰۰۰	۵۱,۰۰۰	۵۱,۰۰۰	۱۰۲,۰۰۰	۴۵,۹۰۰	۴۰,۸۰۰	۱۵,۳۰۰	۱۵,۳۰۰	۹۶,۹۰۰	۹۶,۹۰۰	۹,۶۹۰
۵	البرز	۳۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۱۳,۵۰۰	۱۲,۰۰۰	۴,۵۰۰	۴,۵۰۰	۲۸,۵۰۰	۲۸,۵۰۰	۲,۸۵۰
۶	ایلام	۱۳,۰۰۰	۶,۵۰۰	۶,۵۰۰	۶,۵۰۰	۱۳,۰۰۰	۵,۸۵۰	۵,۲۰۰	۱,۹۵۰	۱,۹۵۰	۱۲,۳۵۰	۱۲,۳۵۰	۱,۲۳۵
۷	بوشهر	۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۹,۰۰۰	۸,۰۰۰	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	۱۹,۰۰۰	۱۹,۰۰۰	۱,۹۰۰
۸	چهارمحال بختیاری	۱۵,۰۰۰	۷,۵۰۰	۷,۵۰۰	۷,۵۰۰	۱۵,۰۰۰	۶,۷۵۰	۶,۰۰۰	۲,۲۵۰	۲,۲۵۰	۱۴,۲۵۰	۱۴,۲۵۰	۱,۴۲۵

سالنامه آمارهای مالیاتی سال ۱۳۹۵

سازمان امور مالیاتی کشور

ردیف	اداره کل استان	جمع کل تعداد گزارش رسیدگی	تعداد دوره برای اشخاص حقوقی	تعداد دوره برای اشخاص حقیقی	صدور برگه مطالبه یا استرداد	ابلاغ برگه مطالبه یا استرداد	تمکین	حل و فصل (توافق)	طرح در هیئت	صدور رأی هیئت	صدور اوراق قطعی	ابلاغ برگ قطعی	ارسال به اجرائیات
		%۱۰۰	%۵۰	%۵۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۴۵	%۴۰	%۱۵	%۱۵	%۹۵	%۹۵	%۱۰
۹	خراسان جنوبی	۱۵,۰۰۰	۷,۵۰۰	۷,۵۰۰	۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۶,۷۵۰	۶,۰۰۰	۲,۲۵۰	۲,۲۵۰	۱۴,۲۵۰	۱۴,۲۵۰	۱,۴۲۵
۱۰	خراسان رضوی	۷۷,۰۰۰	۳۸,۵۰۰	۳۸,۵۰۰	۷۷,۰۰۰	۷۷,۰۰۰	۳۴,۶۵۰	۳۰,۸۰۰	۱۱,۵۵۰	۱۱,۵۵۰	۷۳,۱۵۰	۷۳,۱۵۰	۷,۳۱۵
۱۱	خراسان شمالی	۱۴,۰۰۰	۷,۰۰۰	۷,۰۰۰	۱۴,۰۰۰	۱۴,۰۰۰	۶,۳۰۰	۵,۶۰۰	۲,۱۰۰	۲,۱۰۰	۱۳,۳۰۰	۱۳,۳۰۰	۱,۳۳۰
۱۲	خوزستان	۶۲,۰۰۰	۳۱,۰۰۰	۳۱,۰۰۰	۶۲,۰۰۰	۶۲,۰۰۰	۲۷,۹۰۰	۲۴,۸۰۰	۹,۳۰۰	۹,۳۰۰	۵۸,۹۰۰	۵۸,۹۰۰	۵,۸۹۰
۱۳	زنجان	۱۹,۰۰۰	۹,۵۰۰	۹,۵۰۰	۱۹,۰۰۰	۱۹,۰۰۰	۸,۵۵۰	۷,۶۰۰	۲,۸۵۰	۲,۸۵۰	۱۸,۰۵۰	۱۸,۰۵۰	۱,۸۰۵
۱۴	سمنان	۱۹,۰۰۰	۹,۵۰۰	۹,۵۰۰	۱۹,۰۰۰	۱۹,۰۰۰	۸,۵۵۰	۷,۶۰۰	۲,۸۵۰	۲,۸۵۰	۱۸,۰۵۰	۱۸,۰۵۰	۱,۸۰۵
۱۵	سیستان و بلوچستان	۱۶,۰۰۰	۸,۰۰۰	۸,۰۰۰	۱۶,۰۰۰	۱۶,۰۰۰	۷,۲۰۰	۶,۴۰۰	۲,۴۰۰	۲,۴۰۰	۱۵,۲۰۰	۱۵,۲۰۰	۱,۵۲۰
۱۶	فارس	۵۸,۰۰۰	۲۹,۰۰۰	۲۹,۰۰۰	۵۸,۰۰۰	۵۸,۰۰۰	۲۶,۱۰۰	۲۳,۲۰۰	۸,۷۰۰	۸,۷۰۰	۵۵,۱۰۰	۵۵,۱۰۰	۵,۵۱۰
۱۷	قزوین	۲۶,۰۰۰	۱۳,۰۰۰	۱۳,۰۰۰	۲۶,۰۰۰	۲۶,۰۰۰	۱۱,۷۰۰	۱۰,۴۰۰	۳,۹۰۰	۳,۹۰۰	۲۴,۷۰۰	۲۴,۷۰۰	۲,۴۷۰
۱۸	قم	۱۶,۰۰۰	۸,۰۰۰	۸,۰۰۰	۱۶,۰۰۰	۱۶,۰۰۰	۷,۲۰۰	۶,۴۰۰	۲,۴۰۰	۲,۴۰۰	۱۵,۲۰۰	۱۵,۲۰۰	۱,۵۲۰
۱۹	کردستان	۲۴,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۱۰,۸۰۰	۹,۶۰۰	۳,۶۰۰	۳,۶۰۰	۲۲,۸۰۰	۲۲,۸۰۰	۲,۲۸۰
۲۰	کرمان	۴۲,۰۰۰	۲۱,۰۰۰	۲۱,۰۰۰	۴۲,۰۰۰	۴۲,۰۰۰	۱۸,۹۰۰	۱۶,۸۰۰	۶,۳۰۰	۶,۳۰۰	۳۹,۹۰۰	۳۹,۹۰۰	۳,۹۹۰
۲۱	کرمانشاه	۲۱,۰۰۰	۱۰,۵۰۰	۱۰,۵۰۰	۲۱,۰۰۰	۲۱,۰۰۰	۹,۴۵۰	۸,۴۰۰	۳,۱۵۰	۳,۱۵۰	۱۹,۹۵۰	۱۹,۹۵۰	۱,۹۹۵
۲۲	کهگیلویه و بویر احمد	۱۶,۰۰۰	۸,۰۰۰	۸,۰۰۰	۱۶,۰۰۰	۱۶,۰۰۰	۷,۲۰۰	۶,۴۰۰	۲,۴۰۰	۲,۴۰۰	۱۵,۲۰۰	۱۵,۲۰۰	۱,۵۲۰
۲۳	گلستان	۲۶,۰۰۰	۱۳,۰۰۰	۱۳,۰۰۰	۲۶,۰۰۰	۲۶,۰۰۰	۱۱,۷۰۰	۱۰,۴۰۰	۳,۹۰۰	۳,۹۰۰	۲۴,۷۰۰	۲۴,۷۰۰	۲,۴۷۰
۲۴	گیلان	۴۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۱۸,۰۰۰	۱۶,۰۰۰	۶,۰۰۰	۶,۰۰۰	۳۸,۰۰۰	۳۸,۰۰۰	۳,۸۰۰
۲۵	لرستان	۲۵,۰۰۰	۱۲,۵۰۰	۱۲,۵۰۰	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۱,۲۵۰	۱۰,۰۰۰	۳,۷۵۰	۳,۷۵۰	۲۳,۷۵۰	۲۳,۷۵۰	۲,۳۷۵
۲۶	مازندران	۵۱,۰۰۰	۲۵,۵۰۰	۲۵,۵۰۰	۵۱,۰۰۰	۵۱,۰۰۰	۲۲,۹۵۰	۲۰,۴۰۰	۷,۶۵۰	۷,۶۵۰	۴۸,۴۵۰	۴۸,۴۵۰	۴,۸۴۵
۲۷	مرکزی	۳۱,۰۰۰	۱۵,۵۰۰	۱۵,۵۰۰	۳۱,۰۰۰	۳۱,۰۰۰	۱۳,۹۵۰	۱۲,۴۰۰	۴,۶۵۰	۴,۶۵۰	۲۹,۴۵۰	۲۹,۴۵۰	۲,۹۴۵
۲۸	هرمزگان	۱۳,۰۰۰	۶,۵۰۰	۶,۵۰۰	۱۳,۰۰۰	۱۳,۰۰۰	۵,۸۵۰	۵,۲۰۰	۱,۹۵۰	۱,۹۵۰	۱۲,۳۵۰	۱۲,۳۵۰	۱,۲۳۵
۲۹	همدان	۲۱,۰۰۰	۱۰,۵۰۰	۱۰,۵۰۰	۲۱,۰۰۰	۲۱,۰۰۰	۹,۴۵۰	۸,۴۰۰	۳,۱۵۰	۳,۱۵۰	۱۹,۹۵۰	۱۹,۹۵۰	۱,۹۹۵
۳۰	یزد	۲۸,۰۰۰	۱۴,۰۰۰	۱۴,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	۱۲,۶۰۰	۱۱,۲۰۰	۴,۲۰۰	۴,۲۰۰	۲۶,۶۰۰	۲۶,۶۰۰	۲,۶۶۰
۳۱	شهر تهران	۲۱۱,۵۰۰	۱۰۵,۷۵۰	۱۰۵,۷۵۰	۲۱۱,۵۰۰	۲۱۱,۵۰۰	۹۵,۱۷۵	۸۴,۶۰۰	۳۱,۷۲۵	۳۱,۷۲۵	۲۰۰,۹۲۵	۲۰۰,۹۲۵	۲۰,۰۹۳
۳۲	تهران جنوب	۸,۰۰۰	۴,۰۰۰	۴,۰۰۰	۸,۰۰۰	۸,۰۰۰	۳,۶۰۰	۳,۲۰۰	۱,۲۰۰	۱,۲۰۰	۷,۶۰۰	۷,۶۰۰	۷۶۰
۳۳	استان تهران	۶۰,۵۰۰	۳۰,۲۵۰	۳۰,۲۵۰	۶۰,۵۰۰	۶۰,۵۰۰	۲۷,۲۲۵	۲۴,۲۰۰	۹,۰۷۵	۹,۰۷۵	۵۷,۴۷۵	۵۷,۴۷۵	۵,۷۴۸
۳۴	مؤدیان بزرگ	۷,۰۰۰	۷,۰۰۰	-	۷,۰۰۰	۷,۰۰۰	۳,۱۵۰	۲,۸۰۰	۱,۰۵۰	۱,۰۵۰	۶,۶۵۰	۶,۶۵۰	۶۶۵
	جمع	۱,۲۳۵,۰۰۰	۶۲۱,۰۰۰	۶۱۴,۰۰۰	۱,۲۳۵,۰۰۰	۱,۲۳۵,۰۰۰	۳۷۰,۵۰۰	۷۴۱,۰۰۰	۱۲۳,۵۰۰	۱۲۳,۵۰۰	۱,۱۷۳,۲۵۰	۱,۱۷۳,۲۵۰	۱۱۷,۳۲۵

منبع: مرکز فناوری اطلاعات و ارتباطات سازمان امور مالیاتی کشور

فصل چهارم
نیروی انسانی
و آموزش

۱. مقدمه

ساختار سازمانی، راه یا شیوه‌هایی است که به وسیله آن فعالیت‌های سازمانی تقسیم، سازماندهی و هماهنگ می‌شود. این ساختار تعیین کننده روابط رسمی و نشان دهنده سطوحی است که در سلسله مراتب اداری وجود دارد و حیطه کنترل مدیران را مشخص می‌نماید. امروزه منابع انسانی با ارزش‌ترین عامل ایجادکننده قابلیت‌های کلیدی هر سازمان است و عامل انسانی منبع راهبردی برای سازمان‌ها محسوب شده، لذا نیازمند برنامه‌ریزی استراتژیک است. در اداره کل منابع انسانی و رفاه سازمان امور مالیاتی کشور نیز به منظور حل چالش‌ها و دستیابی به اهداف سازمانی، برنامه‌ریزی استراتژیک منابع انسانی متناسب با برنامه استراتژیک سازمان تدوین گردیده است. از این رو، قرار گرفتن توسعه هدفمند سرمایه‌های انسانی و سازمانی در فهرست سیاست‌های شش‌گانه نظام مالیاتی ابلاغی وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی و ارائه آموزش و توسعه مدیریت منابع انسانی به عنوان یکی از اهداف کلان سازمان امور مالیاتی کشور مبین این نکته است که در سال‌های اخیر سازمان امور مالیاتی کشور حرکت خود را در این مسیر آغاز کرده است و با تعریف راهبردهایی نظیر توسعه تفکر استراتژیک در سازمان، ایجاد نظام ارزیابی عملکرد مناسب کارکنان، بهبود مستمر مهارت‌های نیروی انسانی و نیز توسعه رویکرد نظام شایسته‌سالاری، در مسیر دستیابی به اهداف والاتر راه می‌پیماید.

با توجه به اهمیت موضوع نیروی انسانی، در این فصل به مروری اجمالی در خصوص وضعیت نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور در شاخص‌های اساسی و مورد نیاز در تصمیم‌گیری‌های سازمانی مانند نوع استخدام، سطح تحصیلات و رده پستی پرداخته می‌شود.

۲. شاخص نسبت هزینه‌ها و درآمدهای مالیاتی به منابع انسانی

وظایف ذاتی و قانونی سازمان امور مالیاتی کشور در کنار تکالیف مختلفی که در اسناد بالادستی و قوانین برنامه پنجم توسعه برای نظام مالیاتی کشور پیش‌بینی شده از یک سو و تحولات ناشی از تغییرات قیمت نفت و به تبع آن لزوم قطع وابستگی به درآمدهای پرنوسان و غیرقابل اطمینان حاصل از فروش نفت و تکیه بر منابع و توانمندی‌های داخلی از سوی دیگر، اهمیت و نقش غیرقابل انکار نظام مالیاتی کشور را در این برهه خطیر دو

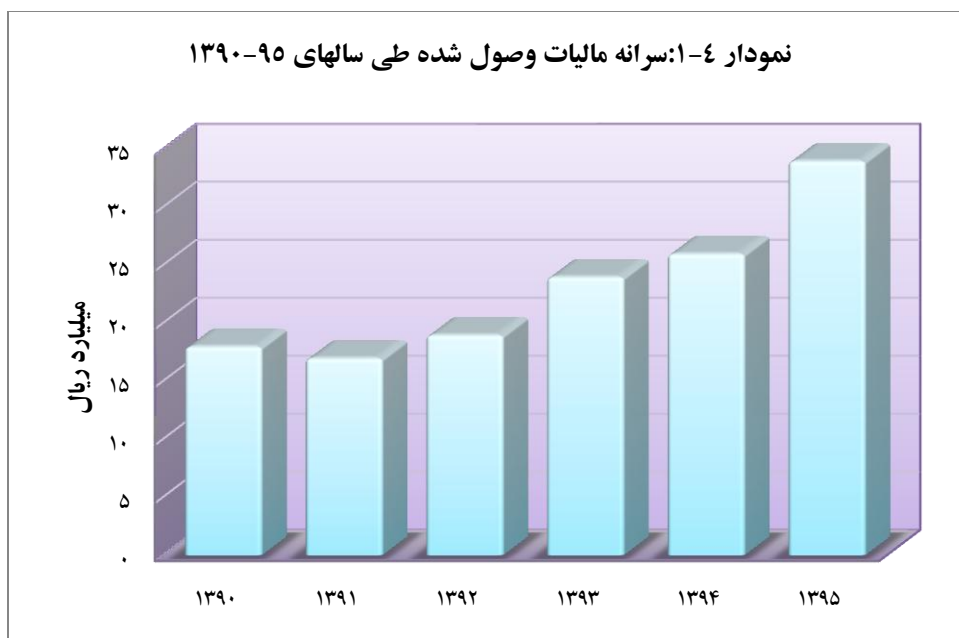
چنان کرده است. همانطور که در جدول (۱-۴) و نمودار (۱-۴) ملاحظه می گردد سهم هر یک از کارکنان از درآمد مالیاتی در سال ۱۳۹۴ و ۹۵ به ترتیب بیشتر از ۲۶ و ۳۳ میلیارد ریال است، این در حالی است که تعداد کارکنان سازمان امور مالیاتی کل کشور از ۳۰,۰۵۲ نفر در سال ۹۴ به ۳۰,۲۰۸ نفر در سال ۹۵ افزایش یافته است، لذا می توان بیان کرد با افزایش منابع انسانی درآمد مالیاتی از رشد بیشتری برخوردار می شود.

نکته حائز اهمیت دیگر هزینه وصول مالیات می باشد که همه عوامل از جمله منابع انسانی را در بر می گیرد. همانطور که از اطلاعات جدول نیز بدست می آید به صورت متوالی هزینه وصول مالیات در حال افزایش است. هزینه وصول از طریق نسبت اعتبارات به درآمدهای مالیاتی محاسبه می گردد که هزینه وصول ۱/۴ درصدی در سال ۹۴ و ۱/۶ درصدی در سال ۹۵ می باشد، از این رو با توجه به ضرورت آماده سازی بستری مناسب جهت پیاده سازی طرح جامع مالیاتی و نیز افزایش تعداد نیروی انسانی، سازمان در محدوده مناسبی قرار دارد.

جدول ۱-۴: اعتبارات سازمان امور مالیاتی کشور طی سال های ۹۵-۱۳۹۰ - میلیارد ریال

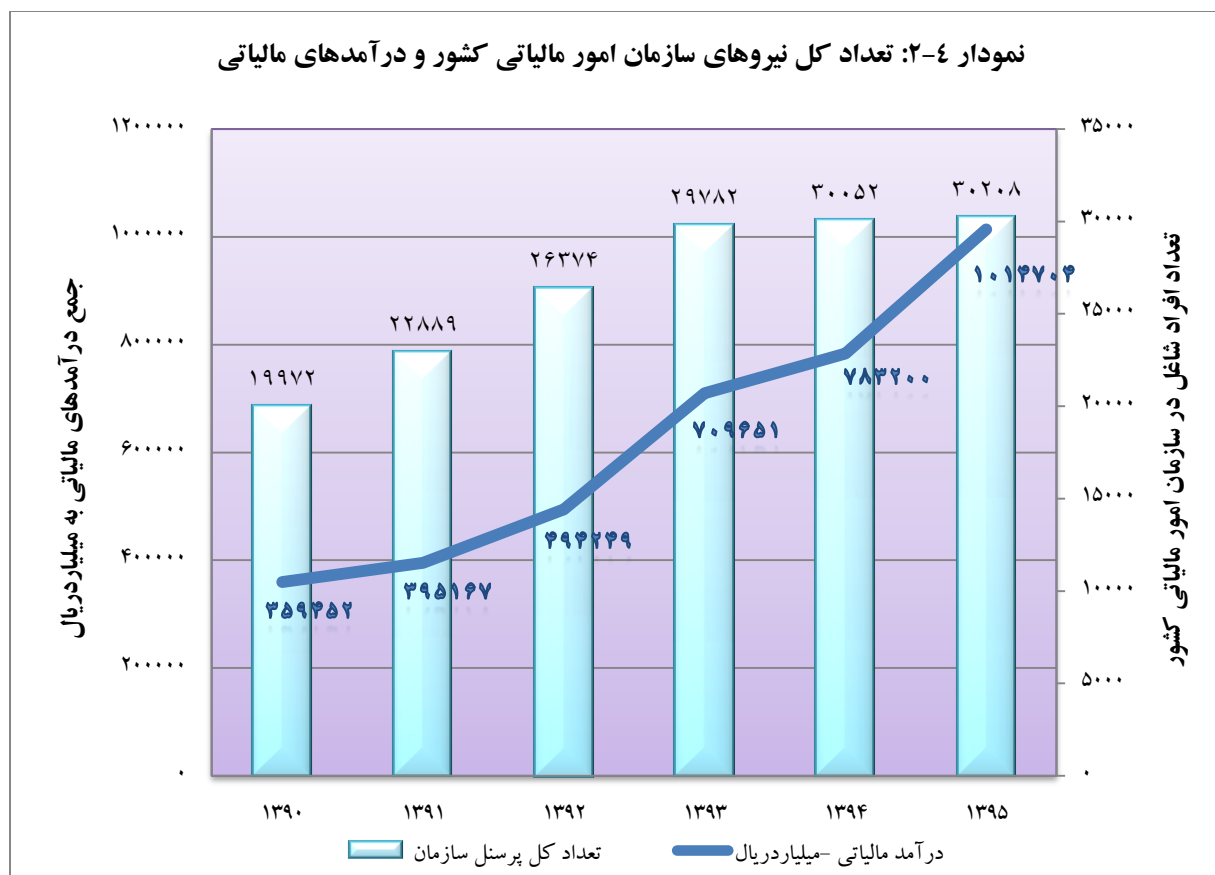
اطلاعات و نحوه محاسبه	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
هزینه وصول مالیات: اعتبارات به درآمد مالیاتی	٪۱/۵	٪۱/۳	٪۱/۲	٪۱/۴۱	٪۱/۴۷	٪۱/۶
سهم هر فرد در درآمد مالیاتی: درآمد مالیاتی به جمع پرسنل	۱۸	۱۷	۱۹	۲۴	۲۶	۳۴
تعداد پرسنل رسمی و پیمانی	-	۱۸,۷۴۸	۲۲,۴۳۱	۲۶,۰۶۹	۲۶,۱۸۹	۲۶,۳۲۷
تعداد پرسنل قرار دادی	-	۴,۱۴۱	۳,۹۴۳	۳,۷۱۳	۳,۸۶۳	۳,۸۸۱
جمع پرسنل*	۱۹,۹۷۲	۲۲,۸۸۹	۲۶,۳۷۴	۲۹,۷۸۲	۳۰,۰۵۲	۳۰,۲۰۸
درآمد مالیاتی	۳۵۹,۴۵۲	۳۹۵,۱۶۷	۴۹۴,۲۴۹	۷۰۹,۶۵۱	۷۸۳,۲۰۰	۱,۰۱۴,۷۰۴

منبع: سالنامه آماری - تحلیلی منابع انسانی سازمان امور مالیاتی کشور سال ۱۳۹۶

۳. تعداد منابع انسانی سازمان امور مالیاتی کشور و درآمدهای مالیاتی

نمودار (۴-۲) تعداد منابع انسانی سازمان امور مالیاتی کشور و میزان درآمدهای مالیاتی را طی سالهای ۹۵-۱۳۹۰ نشان می‌دهد. با افزایش تعداد نیروی انسانی، میزان درآمدهای مالیاتی دولت نیز افزایش یافته است. این نکته صحیح است که به دلیل گذار سازمان از سیستم سنتی به مدرن از سال ۱۳۹۱ افزایش چشم‌گیری در درآمدهای را شاهد بوده‌ایم، لیکن تعداد نیروی انسانی یکی از عوامل مهم در این فرآیند محسوب می‌شود.

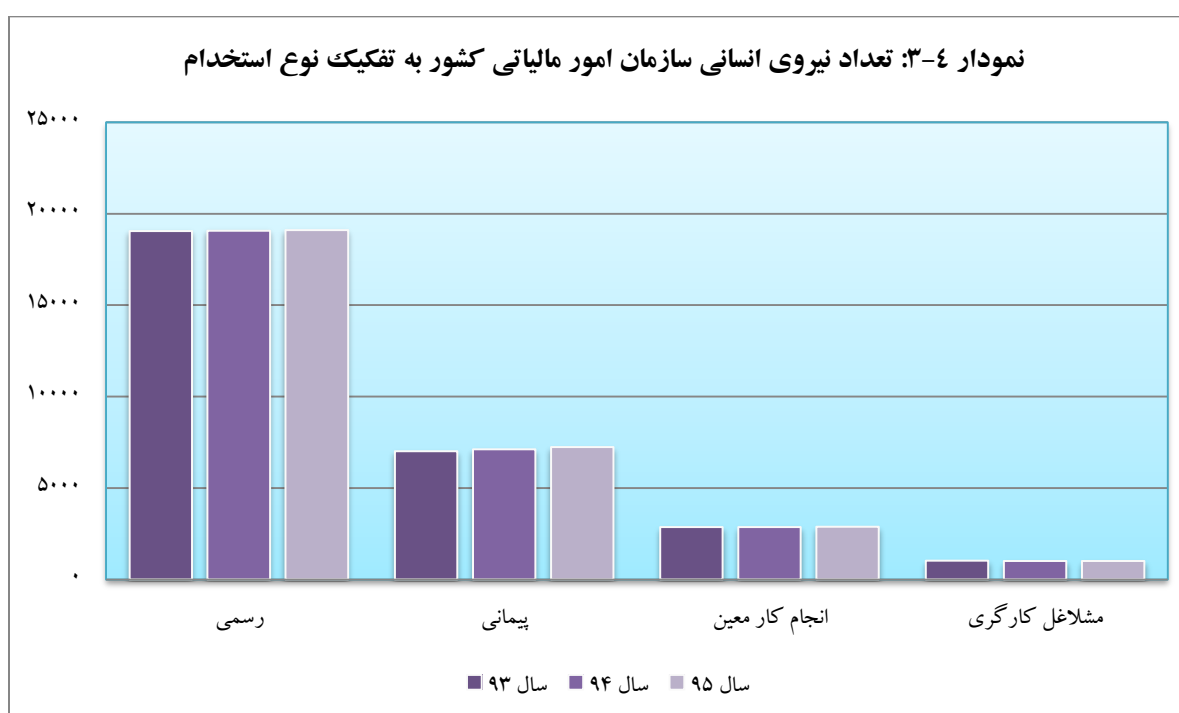
۴. تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک نوع استخدام

برای تحلیل بهتر از نمودار وضعیت سازمان از نظر نوع استخدام در سالهای ۹۵-۱۳۹۳ بهره گرفته شد. همانطور که نمودار نشان می‌دهد، تعداد شاغلین رسمی و سپس شاغلین پیمانی بیشترین سهم نیروی انسانی را تشکیل می‌دهند، بطوری که سهم شاغلین رسمی از کل نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۹۴ و ۹۵ تقریباً برابر با ۶۳ درصد، و سهم شاغلین پیمانی از کل نیروی انسانی سازمان نیز تقریباً برابر با ۲۴ درصد است. همچنین نیروهای قراردادی در حدود ۱۳ درصد شاغلین سازمان امور مالیاتی کل کشور را تشکیل می‌دهند.

جدول ۴-۲: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور و سهم هر یک از منابع استخدامی از کل پرسنل - نفر/درصد

وضعیت استخدامی		سال ۱۳۹۳		سال ۱۳۹۴		سال ۱۳۹۵	
کل پرسنل سازمان امور مالیاتی کشور		۲۹,۷۸۲		۳۰,۰۵۲		۳۰,۲۰۸	
تعداد شاغلین رسمی	سهم شاغلین رسمی از کل پرسنل سازمان	۱۹,۰۵۰	۶۳/۹۶	۱۹,۰۷۲	۶۳/۴۶	۱۹,۰۹۷	۶۳/۲۱
تعداد شاغلین پیمانی	سهم شاغلین پیمانی از کل پرسنل سازمان	۷,۰۱۹	۲۳/۵۶	۷,۱۱۷	۲۳/۶۸	۷,۲۳۰	۲۳/۹۳
تعداد شاغلین قراردادی	سهم شاغلین قراردادی از کل پرسنل سازمان	۳,۷۱۳	۱۲/۴۶	۳,۸۶۳	۱۲/۸۵	۳,۸۸۱	۱۲/۸۴

منبع: سالنامه آماری - تحلیلی منابع انسانی سازمان امور مالیاتی کشور سال ۱۳۹۶

همچنین جداول (۳-۴)، (۴-۴) و (۵-۴) وضعیت تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور را به تفکیک نوع استخدام - رسمی، پیمانی، انجام کار معین و مشاغل کارگری - و به تفکیک استانی نشان می دهند.

جدول ۴-۳: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک نوع استخدام سال ۱۳۹۳

ردیف	واحد سازمانی	پیمانی	رسمی	کار معین (مشخص)	مشاغل کارگری	جمع کل
۱	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان شرقی	۳۲۶	۸۶۳	۸۴	۲۹	۱,۳۰۲
۲	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان غربی	۱۹۸	۵۶۸	۲۸	۳۸	۸۳۲
۳	اداره کل امور مالیاتی استان اردبیل	۱۶۷	۳۱۳	۴۳	۰	۵۲۳
۴	اداره کل امور مالیاتی استان اصفهان	۴۶۰	۱,۳۲۹	۱۲۳	۱۰۸	۲,۰۲۰
۵	اداره کل امور مالیاتی استان البرز	۱۵۰	۴۸۴	۹۷	۲۵	۷۵۶
۶	اداره کل امور مالیاتی استان ایلام	۱۰۳	۱۴۶	۳۰	۰	۲۷۹
۷	اداره کل امور مالیاتی استان بوشهر	۱۵۴	۲۷۰	۳۰	۴۱	۴۹۵
۸	اداره کل امور مالیاتی استان چهارمحال و بختیاری	۱۲۸	۱۸۹	۲۶	۱	۳۴۴
۹	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان جنوبی	۱۲۷	۱۷۳	۲۰	۱۱	۳۳۱
۱۰	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان رضوی	۵۱۷	۱,۲۷۶	۱۲۵	۵۹	۱,۹۷۷
۱۱	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان شمالی	۱۲۲	۱۶۳	۲۱	۹	۳۱۵
۱۲	اداره کل امور مالیاتی استان خوزستان	۲۹۷	۸۳۹	۹۹	۴۸	۱,۲۸۳
۱۳	اداره کل امور مالیاتی استان زنجان	۱۳۴	۲۸۱	۳۱	۲۳	۴۶۹
۱۴	اداره کل امور مالیاتی استان سمنان	۱۲۵	۲۸۱	۳۶	۱۰	۴۵۲
۱۵	اداره کل امور مالیاتی استان سیستان و بلوچستان	۱۲۳	۲۵۱	۳۹	۶	۴۱۹
۱۶	اداره کل امور مالیاتی استان فارس	۳۶۶	۸۲۲	۳۹	۷۵	۱,۳۰۲
۱۷	اداره کل امور مالیاتی استان قزوین	۱۳۷	۳۱۶	۶۲	۱۰	۵۲۵
۱۸	اداره کل امور مالیاتی استان قم	۱۲۳	۲۳۲	۴۱	۱۳	۴۰۹
۱۹	اداره کل امور مالیاتی استان کردستان	۱۷۷	۲۲۴	۲۷	۱۲	۴۴۰
۲۰	اداره کل امور مالیاتی استان کرمان	۲۵۶	۵۶۹	۶۶	۳۵	۹۲۶
۲۱	اداره کل امور مالیاتی استان کرمانشاه	۱۴۱	۳۶۸	۳۴	۱۲	۵۵۵
۲۲	اداره کل امور مالیاتی استان کهگیلویه و بویر احمد	۹۹	۱۴۶	۱۸	۰	۲۶۳
۲۳	اداره کل امور مالیاتی استان گلستان	۱۴۴	۳۹۸	۳۵	۱۹	۵۹۶

۲۴	اداره کل امور مالیاتی استان گیلان	۲۱۰	۷۴۶	۹۸	۹	۱,۰۶۳
۲۵	اداره کل امور مالیاتی استان لرستان	۱۸۴	۳۲۰	۳۷	۱۰	۵۵۱
۲۶	اداره کل امور مالیاتی استان مازندران	۲۰۴	۹۰۰	۱۰۸	۲۹	۱,۲۴۱
۲۷	اداره کل امور مالیاتی استان مرکزی	۱۶۰	۳۵۹	۳۲	۲۸	۵۷۹
۲۸	اداره کل امور مالیاتی استان هرمزگان	۱۱۲	۲۰۷	۳۱	۸	۳۵۸
۲۹	اداره کل امور مالیاتی استان همدان	۱۵۸	۳۵۹	۳۳	۱۶	۵۶۶
۳۰	اداره کل امور مالیاتی استان یزد	۱۳۸	۳۰۸	۲۲	۳۱	۴۹۹
۳۱	امور مالیاتی استان تهران	۳۵۳	۹۸۵	۲۱۵	۵۵	۱,۶۰۸
۳۲	امور مالیاتی شهر تهران	۶۹۱	۳,۷۰۵	۷۷۴	۱۹۸	۵,۳۶۸
۳۳	ستاد سازمان امور مالیاتی کشور	۲۱۱	۶۶۰	۳۵۷	۵۹	۱,۲۸۷
جمع کل		۷,۰۱۹	۱۹,۰۵۰	۲,۸۶۱	۱,۰۲۷	۲۹,۷۸۲

منبع: اداره کل منابع انسانی و رفاه

جدول ۴-۴: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک نوع استخدام سال ۱۳۹۴

ردیف	واحد سازمانی	پیمانی	رسمی	کار معین (مشخص)	مشاغل کارگری	جمع کل
۱	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان شرقی	۳۲۶	۸۶۳	۸۴	۲۹	۱,۳۰۲
۲	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان غربی	۱۹۸	۵۶۸	۲۸	۳۸	۸۳۲
۳	اداره کل امور مالیاتی استان اردبیل	۱۶۷	۳۱۳	۴۳	۰	۵۲۳
۴	اداره کل امور مالیاتی استان اصفهان	۴۶۰	۱,۳۲۹	۱۲۳	۱۰۸	۲,۰۲۰
۵	اداره کل امور مالیاتی استان البرز	۱۵۰	۴۸۴	۹۷	۲۵	۷۵۶
۶	اداره کل امور مالیاتی استان ایلام	۱۰۳	۱۴۶	۳۰	۰	۲۷۹
۷	اداره کل امور مالیاتی استان بوشهر	۱۵۴	۲۷۰	۳۰	۴۱	۴۹۵
۸	اداره کل امور مالیاتی استان چهارمحال و بختیاری	۱۲۸	۱۸۹	۲۶	۱	۳۴۴
۹	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان جنوبی	۱۲۷	۱۷۳	۲۰	۱۱	۳۳۱
۱۰	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان رضوی	۵۱۷	۱,۲۷۶	۱۲۵	۵۹	۱,۹۷۷
۱۱	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان شمالی	۱۲۲	۱۶۳	۲۱	۹	۳۱۵
۱۲	اداره کل امور مالیاتی استان خوزستان	۲۹۷	۸۳۹	۹۹	۴۸	۱,۲۸۳

۱۳	اداره کل امور مالیاتی استان زنجان	۱۳۴	۲۸۱	۳۱	۲۳	۴۶۹
۱۴	اداره کل امور مالیاتی استان سمنان	۱۲۵	۲۸۱	۳۶	۱۰	۴۵۲
۱۵	اداره کل امور مالیاتی استان سیستان و بلوچستان	۱۲۳	۲۵۱	۳۹	۶	۴۱۹
۱۶	اداره کل امور مالیاتی استان فارس	۳۶۶	۸۲۲	۳۹	۷۵	۱,۳۰۲
۱۷	اداره کل امور مالیاتی استان قزوین	۱۳۷	۳۱۶	۶۲	۱۰	۵۲۵
۱۸	اداره کل امور مالیاتی استان قم	۱۲۳	۲۳۲	۴۱	۱۳	۴۰۹
۱۹	اداره کل امور مالیاتی استان کردستان	۱۷۷	۲۲۴	۲۷	۱۲	۴۴۰
۲۰	اداره کل امور مالیاتی استان کرمان	۲۵۶	۵۶۹	۶۶	۳۵	۹۲۶
۲۱	اداره کل امور مالیاتی استان کرمانشاه	۱۴۱	۳۶۸	۳۴	۱۲	۵۵۵
۲۲	اداره کل امور مالیاتی استان کهگیلویه و بویر احمد	۹۹	۱۴۶	۱۸	۰	۲۶۳
۲۳	اداره کل امور مالیاتی استان گلستان	۱۴۴	۳۹۸	۳۵	۱۹	۵۹۶
۲۴	اداره کل امور مالیاتی استان گیلان	۲۱۰	۷۴۶	۹۸	۹	۱,۰۶۳
۲۵	اداره کل امور مالیاتی استان لرستان	۱۸۴	۳۲۰	۳۷	۱۰	۵۵۱
۲۶	اداره کل امور مالیاتی استان مازندران	۲۰۴	۹۰۰	۱۰۸	۲۹	۱,۲۴۱
۲۷	اداره کل امور مالیاتی استان مرکزی	۱۶۰	۳۵۹	۳۲	۲۸	۵۷۹
۲۸	اداره کل امور مالیاتی استان هرمزگان	۱۱۲	۲۰۷	۳۱	۸	۳۵۸
۲۹	اداره کل امور مالیاتی استان همدان	۱۵۸	۳۵۹	۳۳	۱۶	۵۶۶
۳۰	اداره کل امور مالیاتی استان یزد	۱۳۸	۳۰۸	۲۲	۳۱	۴۹۹
۳۱	امور مالیاتی استان تهران	۳۵۳	۹۷۵	۲۱۵	۵۵	۱,۶۰۸
۳۲	امور مالیاتی شهر تهران	۶۹۱	۷۰۵.۳	۷۷۴	۱۹۸	۵,۳۶۸
۳۳	ستاد سازمان امور مالیاتی کشور	۲۱۱	۶۶۰	۳۵۷	۵۹	۱,۲۸۷
جمع کل		۷,۱۱۷	۱۹,۰۷۲	۲,۸۶۱	۱,۰۰۲	۳۰,۰۵۲

منبع: اداره کل منابع انسانی و رفاه

جدول ۴-۵: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک نوع استخدام سال ۱۳۹۵

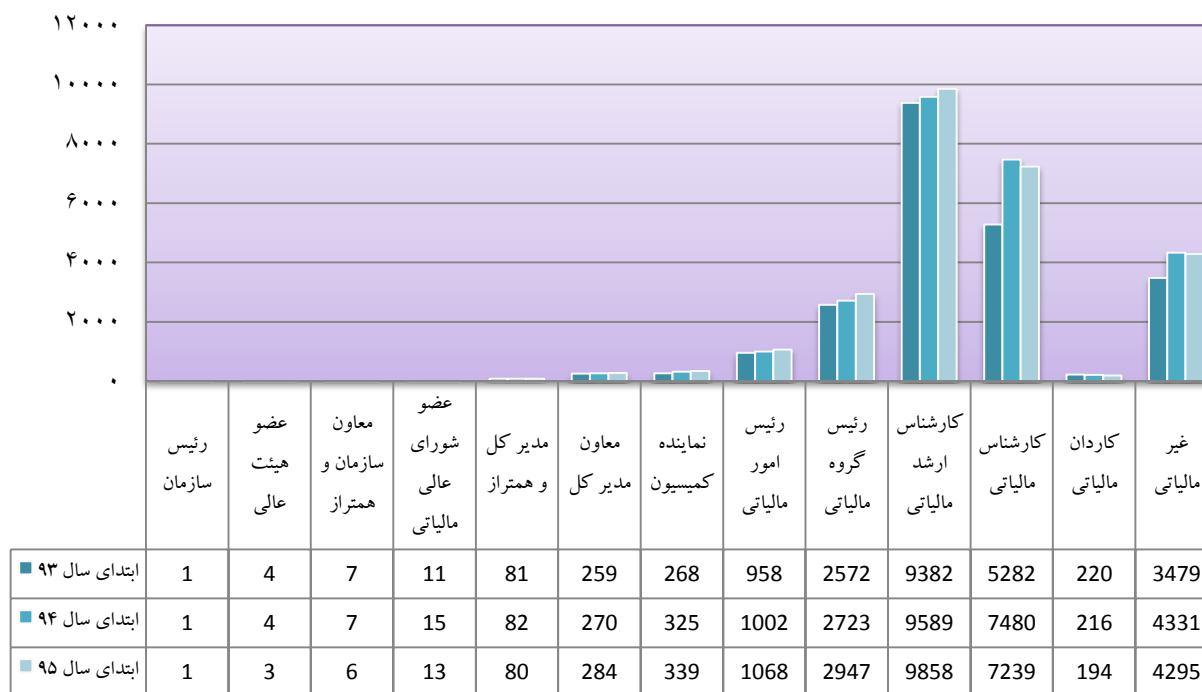
ردیف	واحد سازمانی	پیمانی	رسمی	کار معین (مشخص)	مشاغل کارگری	جمع کل
۱	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان شرقی	۳۳۰	۸۶۳	۷۹	۲۸	۱,۳۰۰
۲	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان غربی	۲۱۰	۵۵۷	۲۶	۳۸	۸۳۱
۳	اداره کل امور مالیاتی استان اردبیل	۱۶۶	۳۱۰	۴۶	۰	۵۲۲
۴	اداره کل امور مالیاتی استان اصفهان	۴۷۲	۱,۳۵۱	۱۱۹	۱۰۸	۲,۰۵۰
۵	اداره کل امور مالیاتی استان البرز	۱۵۲	۴۹۶	۱۰۳	۲۴	۷۷۵
۶	اداره کل امور مالیاتی استان ایلام	۱۰۶	۱۴۹	۳۱	۰	۲۸۶
۷	اداره کل امور مالیاتی استان بوشهر	۱۵۵	۲۷۲	۳۳	۴۰	۵۰۰
۸	اداره کل امور مالیاتی استان چهارمحال و بختیاری	۱۳۳	۱۹۱	۲۶	۱	۳۵۱
۹	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان جنوبی	۱۳۳	۱۷۴	۲۱	۱۱	۳۳۹
۱۰	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان رضوی	۵۲۹	۱,۲۶۴	۱۲۲	۵۹	۱,۹۷۴
۱۱	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان شمالی	۱۲۳	۱۶۳	۲۰	۹	۳۱۵
۱۲	اداره کل امور مالیاتی استان خوزستان	۳۰۷	۸۴۹	۹۷	۵۰	۱,۳۰۳
۱۳	اداره کل امور مالیاتی استان زنجان	۱۳۷	۲۷۹	۲۹	۲۴	۴۶۹
۱۴	اداره کل امور مالیاتی استان سمنان	۱۲۹	۲۷۶	۳۶	۹	۴۵۰
۱۵	اداره کل امور مالیاتی استان سیستان و بلوچستان	۱۲۳	۲۴۹	۳۹	۶	۴۱۷
۱۶	اداره کل امور مالیاتی استان فارس	۳۷۰	۸۱۹	۴۰	۷۱	۱,۳۰۰
۱۷	اداره کل امور مالیاتی استان قزوین	۱۴۳	۳۱۵	۶۰	۱۰	۵۲۸
۱۸	اداره کل امور مالیاتی استان قم	۱۳۲	۲۳۵	۴۱	۱۳	۴۲۱
۱۹	اداره کل امور مالیاتی استان کردستان	۱۹۹	۲۲۸	۲۹	۱۲	۴۶۸
۲۰	اداره کل امور مالیاتی استان کرمان	۲۶۰	۵۷۳	۶۴	۳۵	۹۳۲
۲۱	اداره کل امور مالیاتی استان کرمانشاه	۱۴۷	۳۵۹	۳۲	۱۳	۵۵۱
۲۲	اداره کل امور مالیاتی استان کهگیلویه و بویر احمد	۱۰۳	۱۴۴	۲۲	۰	۲۶۹
۲۳	اداره کل امور مالیاتی استان گلستان	۱۴۳	۳۹۷	۳۱	۱۹	۵۹۰
۲۴	اداره کل امور مالیاتی استان گیلان	۲۱۵	۷۳۵	۹۶	۹	۱,۰۵۵
۲۵	اداره کل امور مالیاتی استان لرستان	۲۰۵	۳۱۷	۳۵	۹	۵۶۶
۲۶	اداره کل امور مالیاتی استان مازندران	۲۱۹	۹۰۲	۱۰۷	۲۹	۱,۲۵۷
۲۷	اداره کل امور مالیاتی استان مرکزی	۱۵۸	۳۶۵	۳۳	۲۷	۵۸۳
۲۸	اداره کل امور مالیاتی استان هرمزگان	۱۱۴	۲۱۷	۳۱	۸	۳۷۰
۲۹	اداره کل امور مالیاتی استان همدان	۱۵۸	۳۵۴	۳۶	۱۶	۵۶۴
۳۰	اداره کل امور مالیاتی استان یزد	۱۳۸	۳۱۳	۲۱	۳۱	۵۰۳
۳۱	امور مالیاتی شهر و استان تهران	۱,۰۸۰	۴,۷۱۸	۹۷۵	۲۵۳	۷,۰۲۶
۳۲	ستاد سازمان امور مالیاتی کشور	۲۴۱	۶۶۳	۴۰۰	۳۹	۱,۳۴۳
	جمع کل	۷,۲۳۰	۱۹,۰۹۷	۲,۸۸۰	۱,۰۰۱	۳۰,۲۰۸

منبع: اداره کل منابع انسانی و رفاه

۵. تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک واحدهای سازمانی و پست سازمانی

نمودار (۴-۴) تعداد نیروی انسانی رسمی و پیمانی سازمان امور مالیاتی کشور را به تفکیک رده پستی طی سالهای ۹۵-۱۳۹۳ نشان می‌دهد. همانطور که نمودار نشان می‌دهد رده پست کارشناس ارشد مالیاتی در سال ۹۴ و ۹۵ بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است. پر واضح است به دلیل ماهیت تخصصی مشاغل در سازمان بیشترین تعداد کارکنان در دو رده مالیاتی کارشناس و کارشناس ارشد مالیاتی توزیع شده‌اند؛ به گونه‌ای که در سال ۱۳۹۵، از ۲۶,۳۲۷ نفر کارکنان رسمی و پیمانی ۳۷ درصد در رده پست کارشناس ارشد مالیاتی و ۲۷ درصد در رده پست کارشناس مالیاتی فعالیت دارند. در ضمن رده غیرمالیاتی نیز در برگیرنده رده‌های پستی رئیس گروه، رئیس اداره و پایین‌تر در بخش غیرمالیاتی (فناوری اطلاعات، توسعه مدیریت و منابع، امور حقوقی، حراست و ...) می‌باشد.

نمودار ۴-۴: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک رده پستی

جداول (۴-۶) تا (۴-۸) نیز وضعیت نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور را بر اساس رده‌های پستی به تفکیک استان‌های کشور نشان می‌دهند.

جدول ۴-۶: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک واحدهای سازمانی و پست سازمانی سال ۱۳۹۳

ردیف	واحد سازمانی	کاردان مالیاتی	کارشناس مالیاتی	کارشناس ارشد مالیاتی	رئیس گروه مالیاتی	رئیس امور مالیاتی	معاون مدیرکل و همتراز	مدیرکل	نماینده کمیسیون	غیر مالیاتی
۱	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان شرقی	۷	۳۵۷	۵۰۹	۱۲۲	۳۱	۸	۱	۱۴	۱۴۰
۲	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان غربی	۸	۲۲۷	۲۹۱	۷۴	۲۵	۶	۱	۸	۱۲۶
۳	اداره کل امور مالیاتی استان اردبیل	۲	۱۸۴	۱۴۲	۴۲	۱۳	۴	۱	۵	۸۷
۴	اداره کل امور مالیاتی استان اصفهان	۲۷	۵۴۱	۷۰۳	۱۶۲	۴۸	۷	۱	۱۳	۲۸۷
۵	اداره کل امور مالیاتی استان البرز	۱۳	۱۵۱	۲۵۵	۸۷	۲۸	۵	۱	۱۰	۸۴
۶	اداره کل امور مالیاتی استان ایلام	۱	۱۰۸	۵۱	۲۷	۷	۴	۱	۳	۴۷
۷	اداره کل امور مالیاتی استان بوشهر	۲	۱۳۷	۱۲۹	۳۹	۲۲	۶	۱	۶	۸۲
۸	اداره کل امور مالیاتی استان چهارمحال و بختیاری	۳	۱۲۲	۸۰	۳۵	۱۲	۴	۱	۵	۵۵
۹	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان جنوبی	۱	۱۱۸	۷۶	۲۵	۱۱	۳	۱	۳	۶۲
۱۰	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان رضوی	۱۶	۶۳۳	۶۶۲	۱۸۱	۵۷	۹	۱	۲۶	۲۰۸
۱۱	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان شمالی	۱	۱۱۱	۷۵	۲۹	۹	۳	۱	۱	۵۵
۱۲	اداره کل امور مالیاتی استان خوزستان	۲۳	۲۹۱	۴۳۹	۱۲۹	۴۵	۹	۱	۱۴	۱۸۵
۱۳	اداره کل امور مالیاتی استان زنجان	۲	۱۵۱	۱۳۹	۳۹	۱۴	۴	۱	۵	۶۰
۱۴	اداره کل امور مالیاتی استان سمنان	۲	۱۱۷	۱۴۱	۴۳	۱۶	۴	۱	۷	۷۵
۱۵	اداره کل امور مالیاتی استان سیستان و بلوچستان	۰	۱۱۶	۱۲۱	۳۹	۱۱	۵	۱	۶	۷۵
۱۶	اداره کل امور مالیاتی استان فارس	۹	۳۸۳	۴۵۲	۱۱۴	۴۴	۶	۱	۸	۱۷۱
۱۷	اداره کل امور مالیاتی استان قزوین	۲	۱۵۱	۱۵۵	۵۶	۱۲	۴	۱	۶	۶۶
۱۸	اداره کل امور مالیاتی استان قم	۱	۱۳۸	۱۳۳	۲۷	۹	۴	۱	۴	۳۸
۱۹	اداره کل امور مالیاتی استان کردستان	۰	۱۷۳	۱۱۳	۳۴	۱۳	۲	۱	۵	۶۰
۲۰	اداره کل امور مالیاتی استان کرمان	۵	۲۸۹	۲۶۲	۹۶	۳۰	۹	۱	۱۲	۱۲۱
۲۱	اداره کل امور مالیاتی استان کرمانشاه	۶	۱۸۹	۱۶۹	۴۵	۱۳	۴	۱	۴	۷۸
۲۲	اداره کل امور مالیاتی استان کهگیلویه و بویر احمد	۱	۱۰۶	۴۵	۳۱	۱۱	۵	۱	۴	۴۱
۲۳	اداره کل امور مالیاتی استان گلستان	۵	۱۹۰	۱۸۶	۴۴	۱۴	۴	۱	۵	۹۳
۲۴	اداره کل امور مالیاتی استان گیلان	۱۱	۲۱۷	۴۲۵	۱۰۴	۳۰	۷	۱	۱۱	۱۵۰
۲۵	اداره کل امور مالیاتی استان لرستان	۰	۲۱۲	۱۵۱	۴۲	۱۳	۵	۱	۴	۷۶
۲۶	اداره کل امور مالیاتی استان مازندران	۱	۲۱۸	۵۲۱	۱۳۰	۳۷	۸	۱	۱۴	۱۷۴
۲۷	اداره کل امور مالیاتی استان مرکزی	۲	۱۸۹	۱۶۳	۵۰	۲۰	۶	۱	۶	۸۲
۲۸	اداره کل امور مالیاتی استان هرمزگان	۰	۸۹	۱۲۰	۲۹	۱۴	۳	۱	۱	۶۲
۲۹	اداره کل امور مالیاتی استان همدان	۰	۱۸۱	۱۴۷	۶۱	۱۷	۵	۱	۶	۹۹
۳۰	اداره کل امور مالیاتی استان یزد	۳	۱۴۹	۱۵۵	۴۷	۱۲	۲	۱	۶	۷۱
۳۱	امور مالیاتی استان تهران	۲۸	۳۳۴	۴۴۱	۱۶۵	۵۹	۱۹	۷	۲۳	۲۶۱
۳۲	امور مالیاتی شهر تهران	۳۰	۹۰۸	۲,۱۳۸	۵۲۸	۱۵۰	۳۷	۱۱	۸۰	۵۱۳
۳۳	ستاد سازمان امور مالیاتی کشور	۴	۰	۰	۴۷	۱۵۵	۵۹	۳۴	۰	۵۴۷
	جمع کل	۲۱۶	۷,۴۸۰	۹,۵۸۹	۲,۷۲۳	۱,۰۰۲	۲۷۰	۸۲	۳۲۵	۴,۳۳۱

منبع: اداره کل منابع انسانی و رفاه

جدول ۴-۷: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک واحدهای سازمانی و پست سازمانی سال ۱۳۹۴

ردیف	واحد سازمانی	کاردان مالیاتی	کارشناس مالیاتی	کارشناس ارشد مالیاتی	رئیس گروه مالیاتی	رئیس امور مالیاتی	معاون مدیرکل و همتراز	مدیرکل	نماینده کمیسیون	غیر مالیاتی
۱	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان شرقی	۷	۳۵۷	۵۰۹	۱۲۲	۳۱	۸	۱	۱۴	۱۴۰
۲	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان غربی	۸	۲۲۷	۲۹۱	۷۴	۲۵	۶	۱	۸	۱۲۶
۳	اداره کل امور مالیاتی استان اردبیل	۲	۱۸۴	۱۴۲	۴۲	۱۳	۴	۱	۵	۸۷
۴	اداره کل امور مالیاتی استان اصفهان	۲۷	۵۴۱	۷۰۳	۱۶۲	۴۸	۷	۱	۱۳	۲۸۷
۵	اداره کل امور مالیاتی استان البرز	۱۳	۱۵۱	۲۵۵	۸۷	۲۸	۵	۱	۱۰	۸۴
۶	اداره کل امور مالیاتی استان ایلام	۱	۱۰۸	۵۱	۲۷	۷	۴	۱	۳	۴۷
۷	اداره کل امور مالیاتی استان بوشهر	۲	۱۳۷	۱۲۹	۳۹	۲۲	۶	۱	۶	۸۲
۸	اداره کل امور مالیاتی استان چهارمحال و بختیاری	۳	۱۲۲	۸۰	۳۵	۱۲	۴	۱	۵	۵۵
۹	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان جنوبی	۱	۱۱۸	۷۶	۲۵	۱۱	۳	۱	۳	۶۲
۱۰	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان رضوی	۱۶	۶۳۳	۶۶۲	۱۸۱	۵۷	۹	۱	۲۶	۲۰۸
۱۱	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان شمالی	۱	۱۱۱	۷۵	۲۹	۹	۳	۱	۱	۵۵
۱۲	اداره کل امور مالیاتی استان خوزستان	۲۳	۲۹۱	۴۳۹	۱۲۹	۴۵	۹	۱	۱۴	۱۸۵
۱۳	اداره کل امور مالیاتی استان زنجان	۲	۱۵۱	۱۳۹	۳۹	۱۴	۴	۱	۵	۶۰
۱۴	اداره کل امور مالیاتی استان سمنان	۲	۱۱۷	۱۴۱	۴۳	۱۶	۴	۱	۷	۷۵
۱۵	اداره کل امور مالیاتی استان سیستان و بلوچستان	۰	۱۱۶	۱۲۱	۳۹	۱۱	۵	۱	۶	۷۵
۱۶	اداره کل امور مالیاتی استان فارس	۹	۳۸۳	۴۵۲	۱۱۴	۴۴	۶	۱	۸	۱۷۱
۱۷	اداره کل امور مالیاتی استان قزوین	۲	۱۵۱	۱۵۵	۵۶	۱۲	۴	۱	۶	۶۶
۱۸	اداره کل امور مالیاتی استان قم	۱	۱۳۸	۱۳۳	۲۷	۹	۴	۱	۴	۳۸
۱۹	اداره کل امور مالیاتی استان کردستان	۰	۱۷۳	۱۱۳	۳۴	۱۳	۲	۱	۵	۶۰
۲۰	اداره کل امور مالیاتی استان کرمان	۵	۲۸۹	۲۶۲	۹۶	۳۰	۹	۱	۱۲	۱۲۱
۲۱	اداره کل امور مالیاتی استان کرمانشاه	۶	۱۸۹	۱۶۹	۴۵	۱۳	۴	۱	۴	۷۸
۲۲	اداره کل امور مالیاتی استان کهگیلویه و بویر احمد	۱	۱۰۶	۴۵	۳۱	۱۱	۵	۱	۴	۴۱
۲۳	اداره کل امور مالیاتی استان گلستان	۵	۱۹۰	۱۸۶	۴۴	۱۴	۴	۱	۵	۹۳
۲۴	اداره کل امور مالیاتی استان گیلان	۱۱	۲۱۷	۴۲۵	۱۰۴	۳۰	۷	۱	۱۱	۱۵۰
۲۵	اداره کل امور مالیاتی استان لرستان	۰	۲۱۲	۱۵۱	۴۲	۱۳	۵	۱	۴	۷۶
۲۶	اداره کل امور مالیاتی استان مازندران	۱	۲۱۸	۵۲۱	۱۳۰	۳۷	۸	۱	۱۴	۱۷۴
۲۷	اداره کل امور مالیاتی استان مرکزی	۲	۱۸۹	۱۶۳	۵۰	۲۰	۶	۱	۶	۸۲
۲۸	اداره کل امور مالیاتی استان هرمزگان	۰	۸۹	۱۲۰	۲۹	۱۴	۳	۱	۱	۶۲
۲۹	اداره کل امور مالیاتی استان همدان	۰	۱۸۱	۱۴۷	۶۱	۱۷	۵	۱۱	۶	۹۹
۳۰	اداره کل امور مالیاتی استان یزد	۳	۱۴۹	۱۵۵	۴۷	۱۲	۲	۱	۶	۷۱
۳۱	امور مالیاتی استان تهران	۲۸	۳۳۴	۴۴۱	۱۶۵	۵۹	۱۹	۱۹	۲۳	۲۶۱
۳۲	امور مالیاتی شهر تهران	۳۰	۹۰۸	۲۱۳۸	۵۲۸	۱۵۰	۳۷	۳۷	۸۰	۵۱۳
۳۳	ستاد سازمان امور مالیاتی کشور	۴	۰	۰	۴۷	۱۵۵	۵۹	۵۹	۰	۵۴۷
	جمع کل	۲۱۶	۷,۴۸۰	۹,۵۸۹	۲,۷۲۳	۱,۰۰۲	۲۷۰	۲۷۰	۳۲۵	۴,۳۳۱

منبع: اداره کل منابع انسانی و رفاه

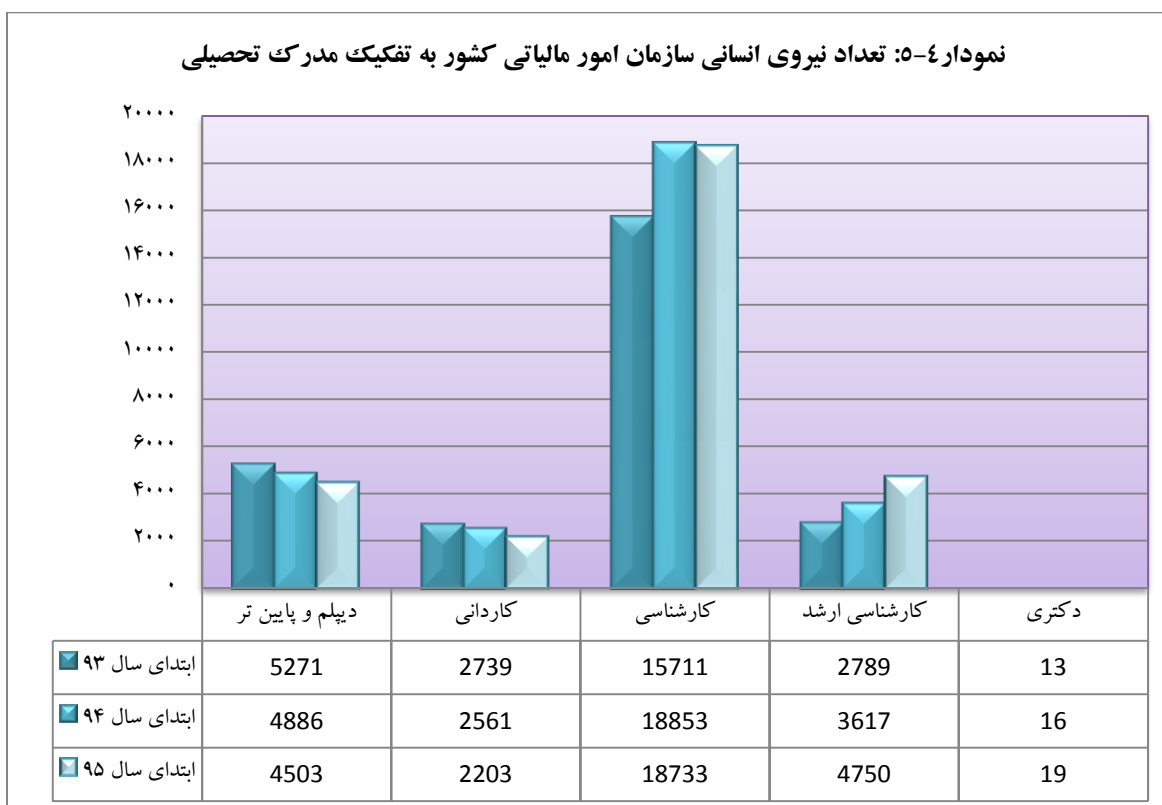
جدول ۴-۸: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک واحدهای سازمانی و پست سازمانی سال ۱۳۹۵

ردیف	واحد سازمانی	کاردان مالیاتی	کارشناس مالیاتی	کارشناس ارشد مالیاتی	رئیس گروه مالیاتی	رئیس امور مالیاتی	معاون مدیرکل و همتراز	مدیرکل	نماینده کمیسیون	غیر مالیاتی
۱	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان شرقی	۱۰	۳۵۸	۴۹۴	۱۴۳	۲۹	۸	۱	۱۵	۱۳۵
۲	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان غربی	۸	۲۲۷	۲۹۰	۷۸	۲۶	۷	۱	۹	۱۲۱
۳	اداره کل امور مالیاتی استان اردبیل	۱	۱۷۵	۱۴۳	۴۵	۱۴	۳	۱	۵	۸۹
۴	اداره کل امور مالیاتی استان اصفهان	۲۳	۵۲۵	۷۶۱	۱۶۰	۵۲	۵	۱	۱۲	۲۸۴
۵	اداره کل امور مالیاتی استان البرز	۱۳	۱۶۳	۲۵۷	۸۷	۲۵	۵	۱	۱۰	۸۷
۶	اداره کل امور مالیاتی استان ایلام	۰	۱۱۳	۵۰	۳۱	۱۰	۲	۱	۳	۴۵
۷	اداره کل امور مالیاتی استان بوشهر	۱	۱۱۰	۱۵۸	۴۵	۲۴	۶	۱	۶	۷۶
۸	اداره کل امور مالیاتی استان چهارمحال و بختیاری	۲	۱۲۲	۸۵	۳۴	۱۳	۴	۱	۶	۵۷
۹	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان جنوبی	۰	۱۳۰	۷۳	۲۵	۱۱	۳	۱	۲	۶۲
۱۰	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان رضوی	۱۳	۶۴۰	۶۳۹	۲۰۴	۵۶	۸	۱	۲۹	۲۰۳
۱۱	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان شمالی	۱	۹۸	۸۸	۲۹	۹	۳	۱	۳	۵۴
۱۲	اداره کل امور مالیاتی استان خوزستان	۲۰	۲۹۵	۴۴۹	۱۴۲	۴۵	۹	۱	۱۴	۱۸۱
۱۳	اداره کل امور مالیاتی استان زنجان	۲	۱۳۸	۱۴۹	۴۴	۱۵	۵	۱	۲	۶۰
۱۴	اداره کل امور مالیاتی استان سمنان	۲	۱۰۴	۱۵۱	۴۵	۱۶	۴	۱	۸	۷۴
۱۵	اداره کل امور مالیاتی استان سیستان و بلوچستان	۲	۱۱۶	۱۲۵	۳۷	۱۴	۵	۱	۵	۶۷
۱۶	اداره کل امور مالیاتی استان فارس	۸	۳۳۴	۴۹۰	۱۲۸	۴۰	۷	۱	۸	۱۷۳
۱۷	اداره کل امور مالیاتی استان قزوین	۲	۸۱	۲۱۲	۶۵	۱۷	۴	۱	۹	۶۷
۱۸	اداره کل امور مالیاتی استان قم	۲	۱۴۵	۱۲۶	۳۱	۱۱	۴	۱	۴	۴۳
۱۹	اداره کل امور مالیاتی استان کردستان	۰	۱۹۷	۱۱۳	۳۴	۱۴	۴	۱	۴	۶۰
۲۰	اداره کل امور مالیاتی استان کرمان	۴	۲۹۳	۲۷۲	۹۲	۳۲	۸	۱	۱۴	۱۱۷
۲۱	اداره کل امور مالیاتی استان کرمانشاه	۳	۱۸۸	۱۷۱	۴۶	۱۱	۵	۱	۵	۷۶
۲۲	اداره کل امور مالیاتی استان کهگیلویه و بویر احمد	۱	۱۰۹	۴۶	۳۲	۱۱	۵	۱	۴	۳۸
۲۳	اداره کل امور مالیاتی استان گلستان	۵	۱۸۶	۱۸۱	۴۳	۱۷	۶	۱	۵	۹۶
۲۴	اداره کل امور مالیاتی استان گیلان	۱۱	۲۰۲	۴۲۷	۱۱۸	۳۲	۷	۱	۱۳	۱۳۹
۲۵	اداره کل امور مالیاتی استان لرستان	۰	۲۱۹	۱۶۷	۴۰	۱۳	۵	۱	۵	۷۲
۲۶	اداره کل امور مالیاتی استان مازندران	۱	۲۲۹	۵۲۶	۱۲۸	۳۷	۹	۱	۱۳	۱۷۷
۲۷	اداره کل امور مالیاتی استان مرکزی	۰	۱۸۴	۱۷۲	۵۶	۱۹	۶	۱	۵	۸۰
۲۸	اداره کل امور مالیاتی استان هرمزگان	۰	۱۰۰	۱۲۰	۳۱	۱۵	۳	۱	۰	۶۱
۲۹	اداره کل امور مالیاتی استان همدان	۰	۱۶۴	۱۶۵	۵۹	۱۸	۶	۱	۵	۹۴
۳۰	اداره کل امور مالیاتی استان یزد	۱	۱۵۳	۱۵۷	۳۹	۱۷	۴	۱	۶	۷۳
۳۱	امور مالیاتی شهر تهران	۵۴	۱,۱۴۱	۲,۶۰۱	۸۰۵	۲۳۴	۵۸	۱۵	۱۱۰	۷۷۹
۳۲	ستاد سازمان امور مالیاتی کشور	۴	۰	۰	۵۱	۱۷۱	۶۶	۳۵	۰	۵۵۵
	جمع کل	۱۹۴	۷,۲۳۹	۹,۸۵۸	۲,۹۴۷	۱,۰۶۸	۲۸۴	۸۰	۳۳۹	۴,۲۹۵

منبع: اداره کل منابع انسانی و رفاه

۶. تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک سطح تحصیلات

نمودار (۴-۵) وضعیت منابع انسانی سازمان امور مالیاتی کشور را از نظر سطح تحصیلات مورد ارزیابی قرار می‌دهد. همانطور که ملاحظه می‌گردد در سال ۹۴ و ۹۵ کارکنان با مدرک کارشناسی و بالاتر به ترتیب حدود ۷۵ و ۷۸ درصد کل نیروها را به خود اختصاص داده‌اند. الزام قانونی در برنامه عملیاتی نقشه راه اصلاح نظام اداری در خصوص نسبت کارکنان با مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر برای دستگاه‌های اجرایی تا سال ۱۳۹۶ حداقل ۵۶ درصد ذکر شده است، لذا می‌توان نتیجه گرفت سازمان امور مالیاتی کشور در این زمینه از سازمان‌های پیشرو در میان دستگاه‌های اجرایی می‌باشد (سالنامه آماری-تحلیلی منابع انسانی سازمان امور مالیاتی کشور، ۱۳۹۶).

جداول (۴-۹) تا (۴-۱۱) تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور و استان‌ها را به تفکیک مدرک تحصیلی طی سال‌های ۹۵-۱۳۹۳ نشان می‌دهند.

جدول ۴-۹: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک مدرک تحصیلی در سال ۱۳۹۳

ردیف	واحد سازمانی	دیپلم و کمتر	کاردانی	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری
۱	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان شرقی	۱۲۸	۹۹	۹۱۹	۱۵۶	۰
۲	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان غربی	۸۹	۶۵	۵۵۹	۱۱۹	۰
۳	اداره کل امور مالیاتی استان اردبیل	۴۸	۲۳	۳۶۷	۸۴	۱
۴	اداره کل امور مالیاتی استان اصفهان	۴۶۰	۱۶۶	۱,۱۶۱	۲۳۳	۰
۵	اداره کل امور مالیاتی استان البرز	۱۹۸	۶۱	۴۲۵	۷۲	۰
۶	اداره کل امور مالیاتی استان ایلام	۱۳	۱۸	۲۰۸	۴۰	۰
۷	اداره کل امور مالیاتی استان بوشهر	۴۴	۵۳	۳۴۹	۴۹	۰
۸	اداره کل امور مالیاتی استان چهارمحال و بختیاری	۳۷	۲۰	۲۴۰	۴۷	۰
۹	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان جنوبی	۵۰	۱۳	۲۵۰	۱۸	۰
۱۰	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان رضوی	۲۷۴	۱۸۷	۱,۳۴۲	۱۷۳	۱
۱۱	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان شمالی	۳۲	۱۱	۲۴۵	۲۷	۰
۱۲	اداره کل امور مالیاتی استان خوزستان	۱۸۰	۱۱۳	۸۵۹	۱۳۱	۰
۱۳	اداره کل امور مالیاتی استان زنجان	۴۶	۲۵	۳۴۴	۵۴	۰
۱۴	اداره کل امور مالیاتی استان سمنان	۵۰	۳۰	۳۱۰	۶۲	۰
۱۵	اداره کل امور مالیاتی استان سیستان و بلوچستان	۳۲	۴۵	۲۸۸	۵۴	۰
۱۶	اداره کل امور مالیاتی استان فارس	۲۱۵	۱۴۶	۸۱۵	۱۲۶	۰
۱۷	اداره کل امور مالیاتی استان قزوین	۵۵	۳۳	۳۵۹	۷۸	۰
۱۸	اداره کل امور مالیاتی استان قم	۵۷	۵۰	۲۵۸	۴۴	۰
۱۹	اداره کل امور مالیاتی استان کردستان	۵۵	۲۶	۲۸۴	۷۵	۰
۲۰	اداره کل امور مالیاتی استان کرمان	۱۶۲	۵۸	۶۰۰	۱۰۶	۰
۲۱	اداره کل امور مالیاتی استان کرمانشاه	۶۲	۵۴	۳۷۷	۶۲	۰
۲۲	اداره کل امور مالیاتی استان کهگیلویه و بویر احمد	۱۴	۱۳	۲۰۶	۳۰	۰
۲۳	اداره کل امور مالیاتی استان گلستان	۷۶	۴۱	۴۱۷	۶۲	۰
۲۴	اداره کل امور مالیاتی استان گیلان	۲۰۰	۱۰۴	۶۳۸	۱۲۱	۰
۲۵	اداره کل امور مالیاتی استان لرستان	۵۶	۲۳	۳۸۸	۸۴	۰
۲۶	اداره کل امور مالیاتی استان مازندران	۱۶۱	۱۰۶	۷۷۴	۱۹۹	۱
۲۷	اداره کل امور مالیاتی استان مرکزی	۶۴	۳۳	۴۰۰	۸۲	۰
۲۸	اداره کل امور مالیاتی استان هرمزگان	۷۰	۲۳	۲۳۶	۲۹	۰
۲۹	اداره کل امور مالیاتی استان همدان	۹۴	۴۰	۳۶۰	۷۲	۰
۳۰	اداره کل امور مالیاتی استان یزد	۶۲	۲۹	۳۴۴	۶۴	۰
۳۱	امور مالیاتی استان تهران	۳۷۰	۱۱۸	۹۶۶	۱۵۳	۱
۳۲	امور مالیاتی شهر تهران	۱,۱۱۳	۵۹۴	۳,۰۵۷	۶۰۲	۲
۳۳	ستاد سازمان امور مالیاتی کشور	۳۱۹	۱۴۱	۵۰۸	۳۰۹	۱۰
	جمع کل	۴,۸۸۶	۲,۵۶۱	۱۸,۸۵۳	۳,۶۱۷	۱۶

منبع: اداره کل منابع انسانی و رفاه

جدول ۴-۱۰: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک مدرک تحصیلی در سال ۱۳۹۴

ردیف	واحد سازمانی	دیپلم و کمتر	کاردانی	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری
۱	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان شرقی	۱۲۸	۹۹	۹۱۹	۱۵۶	۰
۲	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان غربی	۸۹	۶۵	۵۵۹	۱۱۹	۰
۳	اداره کل امور مالیاتی استان اردبیل	۴۸	۲۳	۳۶۷	۸۴	۱
۴	اداره کل امور مالیاتی استان اصفهان	۴۶۰	۱۶۶	۱,۱۶۱	۲۳۳	۰
۵	اداره کل امور مالیاتی استان البرز	۱۹۸	۶۱	۴۲۵	۷۲	۰
۶	اداره کل امور مالیاتی استان ایلام	۱۳	۱۸	۲۰۸	۴۰	۰
۷	اداره کل امور مالیاتی استان بوشهر	۴۴	۵۳	۳۴۹	۴۹	۰
۸	اداره کل امور مالیاتی استان چهارمحال و بختیاری	۳۷	۲۰	۲۴۰	۴۷	۰
۹	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان جنوبی	۵۰	۱۳	۲۵۰	۱۸	۰
۱۰	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان رضوی	۲۷۴	۱۸۷	۱,۳۴۲	۱۷۳	۱
۱۱	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان شمالی	۳۲	۱۱	۲۴۵	۲۷	۰
۱۲	اداره کل امور مالیاتی استان خوزستان	۱۸۰	۱۱۳	۸۵۹	۱۳۱	۰
۱۳	اداره کل امور مالیاتی استان زنجان	۴۶	۲۵	۳۴۴	۵۴	۰
۱۴	اداره کل امور مالیاتی استان سمنان	۵۰	۳۰	۳۱۰	۶۲	۰
۱۵	اداره کل امور مالیاتی استان سیستان و بلوچستان	۳۲	۴۵	۲۸۸	۵۴	۰
۱۶	اداره کل امور مالیاتی استان فارس	۲۱۵	۱۴۶	۸۱۵	۱۲۶	۰
۱۷	اداره کل امور مالیاتی استان قزوین	۵۵	۳۳	۳۵۹	۷۸	۰
۱۸	اداره کل امور مالیاتی استان قم	۵۷	۵۰	۲۵۸	۴۴	۰
۱۹	اداره کل امور مالیاتی استان کردستان	۵۵	۲۶	۲۸۴	۷۵	۰
۲۰	اداره کل امور مالیاتی استان کرمان	۱۶۲	۵۸	۶۰۰	۱۰۶	۰
۲۱	اداره کل امور مالیاتی استان کرمانشاه	۶۲	۵۴	۳۷۷	۶۲	۰
۲۲	اداره کل امور مالیاتی استان کهگیلویه و بویر احمد	۱۴	۱۳	۲۰۶	۳۰	۰
۲۳	اداره کل امور مالیاتی استان گلستان	۷۶	۴۱	۴۱۷	۶۲	۰
۲۴	اداره کل امور مالیاتی استان گیلان	۲۰۰	۱۰۴	۶۳۸	۱۲۱	۰
۲۵	اداره کل امور مالیاتی استان لرستان	۵۶	۲۳	۳۸۸	۸۴	۰
۲۶	اداره کل امور مالیاتی استان مازندران	۱۶۱	۱۰۶	۷۷۴	۱۹۹	۱
۲۷	اداره کل امور مالیاتی استان مرکزی	۶۴	۳۳	۴۰۰	۸۲	۰
۲۸	اداره کل امور مالیاتی استان هرمزگان	۷۰	۲۳	۲۳۶	۲۹	۰
۲۹	اداره کل امور مالیاتی استان همدان	۹۴	۴۰	۳۶۰	۷۲	۰
۳۰	اداره کل امور مالیاتی استان یزد	۶۲	۲۹	۳۴۴	۶۴	۰
۳۱	امور مالیاتی شهر و استان تهران	۱,۴۸۳	۷۱۲	۴,۰۲۳	۷۵۵	۳
۳۲	ستاد سازمان امور مالیاتی کشور	۳۱۹	۱۴۱	۵۰۸	۳۰۹	۱۰
	جمع کل	۴,۸۸۶	۲,۵۶۱	۱۸,۸۵۳	۳,۶۱۷	۱۶

منبع: اداره کل منابع انسانی و رفاه

جدول ۴-۱۱: تعداد نیروی انسانی سازمان امور مالیاتی کشور به تفکیک مدرک تحصیلی در سال ۱۳۹۵

ردیف	واحد سازمانی	دیپلم و کمتر	کاردانی	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری
۱	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان شرقی	۱۰۹	۹۶	۸۸۷	۲۰۸	۰
۲	اداره کل امور مالیاتی استان آذربایجان غربی	۸۳	۵۵	۵۳۶	۱۵۷	۰
۳	اداره کل امور مالیاتی استان اردبیل	۴۵	۲۳	۳۴۰	۱۱۳	۱
۴	اداره کل امور مالیاتی استان اصفهان	۴۳۹	۱۵۰	۱۱۷۷	۲۸۴	۰
۵	اداره کل امور مالیاتی استان البرز	۱۸۶	۵۷	۴۴۹	۸۳	۰
۶	اداره کل امور مالیاتی استان ایلام	۱۳	۱۲	۲۰۸	۵۳	۰
۷	اداره کل امور مالیاتی استان بوشهر	۴۰	۴۱	۳۵۸	۶۱	۰
۸	اداره کل امور مالیاتی استان چهارمحال و بختیاری	۳۵	۱۶	۲۳۶	۶۴	۰
۹	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان جنوبی	۴۸	۱۱	۲۵۴	۲۶	۰
۱۰	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان رضوی	۲۴۷	۱۵۵	۱,۳۶۵	۲۰۶	۱
۱۱	اداره کل امور مالیاتی استان خراسان شمالی	۳۱	۱۰	۲۳۸	۳۶	۰
۱۲	اداره کل امور مالیاتی استان خوزستان	۱۷۹	۱۰۰	۸۳۸	۱۸۶	۰
۱۳	اداره کل امور مالیاتی استان زنجان	۴۴	۱۸	۳۲۲	۸۵	۰
۱۴	اداره کل امور مالیاتی استان سمنان	۴۶	۳۳	۲۸۳	۸۸	۰
۱۵	اداره کل امور مالیاتی استان سیستان و بلوچستان	۲۹	۲۳	۲۸۶	۷۹	۰
۱۶	اداره کل امور مالیاتی استان فارس	۲۰۰	۱۳۳	۸۱۴	۱۵۳	۰
۱۷	اداره کل امور مالیاتی استان قزوین	۴۱	۳۱	۳۵۵	۱۰۱	۰
۱۸	اداره کل امور مالیاتی استان قم	۵۷	۴۰	۲۵۵	۶۹	۰
۱۹	اداره کل امور مالیاتی استان کردستان	۴۹	۲۹	۲۹۲	۹۸	۰
۲۰	اداره کل امور مالیاتی استان کرمان	۱۵۲	۵۴	۵۸۵	۱۴۱	۰
۲۱	اداره کل امور مالیاتی استان کرمانشاه	۵۵	۴۸	۳۵۸	۹۰	۰
۲۲	اداره کل امور مالیاتی استان کهگیلویه و بویر احمد	۱۴	۱۰	۲۰۲	۴۳	۰
۲۳	اداره کل امور مالیاتی استان گلستان	۶۸	۳۶	۳۷۹	۱۰۷	۰
۲۴	اداره کل امور مالیاتی استان گیلان	۱۸۲	۸۹	۶۰۸	۱۷۶	۰
۲۵	اداره کل امور مالیاتی استان لرستان	۴۹	۲۲	۳۷۷	۱۱۸	۰
۲۶	اداره کل امور مالیاتی استان مازندران	۱۳۸	۹۱	۷۴۰	۲۸۷	۱
۲۷	اداره کل امور مالیاتی استان مرکزی	۶۱	۲۲	۳۸۲	۱۱۸	۰
۲۸	اداره کل امور مالیاتی استان هرمزگان	۶۷	۲۰	۲۴۵	۳۸	۰
۲۹	اداره کل امور مالیاتی استان همدان	۸۸	۴۱	۳۳۹	۹۶	۰
۳۰	اداره کل امور مالیاتی استان یزد	۵۸	۲۳	۳۲۲	۱۰۰	۰
۳۱	امور مالیاتی شهر و استان تهران	۱,۳۴۸	۵۹۱	۴,۱۴۵	۹۳۵	۷
۳۲	ستاد سازمان امور مالیاتی کشور	۳۰۲	۱۲۳	۵۵۸	۳۵۱	۹
	جمع کل	۴,۵۰۳	۲,۲۰۳	۱۸,۷۳۳	۴,۷۵۰	۱۹

منبع: اداره کل منابع انسانی و رفاه

فصل پنجم

آمار، عملکرد و نرخ‌های

مالیاتی بین‌المللی

۱. درآمدهای مالیاتی در کشورهای عضو OECD

تطبیق و تلفیق تجربیات سایر کشورها می تواند منبع مفیدی را در اختیار سیاست گذاران مالیاتی جهت شناسایی منابع مالیاتی جدید قرار دهد. البته مقایسه مالیاتی ایران و کشورهای در حال توسعه با کشورهای پیشرفته و صنعتی از بسیاری جهات تفاوت های زیادی دارد که این تفاوت ها شامل سطح درآمد سرانه ای کشورها، وسعت نسبی بخش کشاورزی، وسعت مشاغل، وسعت بخش رسمی نیروی کار و توانمندی های ادارات مالیاتی و فرهنگ مالیاتی کشورهاست. با این وجود برای بررسی بهتر وضعیت نظام مالیاتی ایران، در این فصل سعی بر آن است به آرایه ی تصویری از آمار و اطلاعات مالیاتی مربوط به کشورهای OECD و مقایسه آن با ایران پرداخته شود. ابتدا عملکرد شاخص های مالیاتی این کشورها و مقایسه آن با ایران بررسی می گردد، سپس سهم پایه های مختلف مالیات های مستقیم و غیرمستقیم از کل درآمدهای مالیاتی این کشورها مورد تحلیل و مقایسه با این منابع درآمدی در ایران قرار خواهد گرفت.

در طبقه بندی OECD مالیات ها به پنج گروه کلی مالیات بر درآمد، سود و سود سرمایه گذاری^۱، مشارکت در تأمین اجتماعی^۲، مالیات بر حقوق و دستمزد^۳، مالیات بر دارایی^۴، مالیات بر کالا و خدمات^۵ تقسیم می شوند که هر کدام از این پایه های مالیاتی شامل چندین پایه مالیاتی مرتبط می باشند. بر اساس گزارش اخیر سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)^۶، با تغییر ترکیب مالیات ها به سمت مالیات های مصرف و نیروی کار، درآمدهای مالیاتی کشورهای پیشرفته افزایش یافته است.

تحلیل درآمدی ۲۰۱۶ کشورهای OECD داده های قابل مقایسه بین المللی درآمدهای درآمدی کشورهای OECD است. آخرین نسخه ویرایش شده داده های نهایی درآمدهای مالیاتی در سال های ۲۰۱۴-۱۹۶۵ تهیه گردیده است. همچنین برآورد موقت درآمدهای مالیاتی سال ۲۰۱۵ نیز بدست آمده است.

¹ Tax on income, profit and capital gain

² Social security contributions

³ Tax on payroll and workforce

⁴ Tax on property

⁵ Tax on property

⁶ Revenue Statistics 2016, Published on November 30, 2016

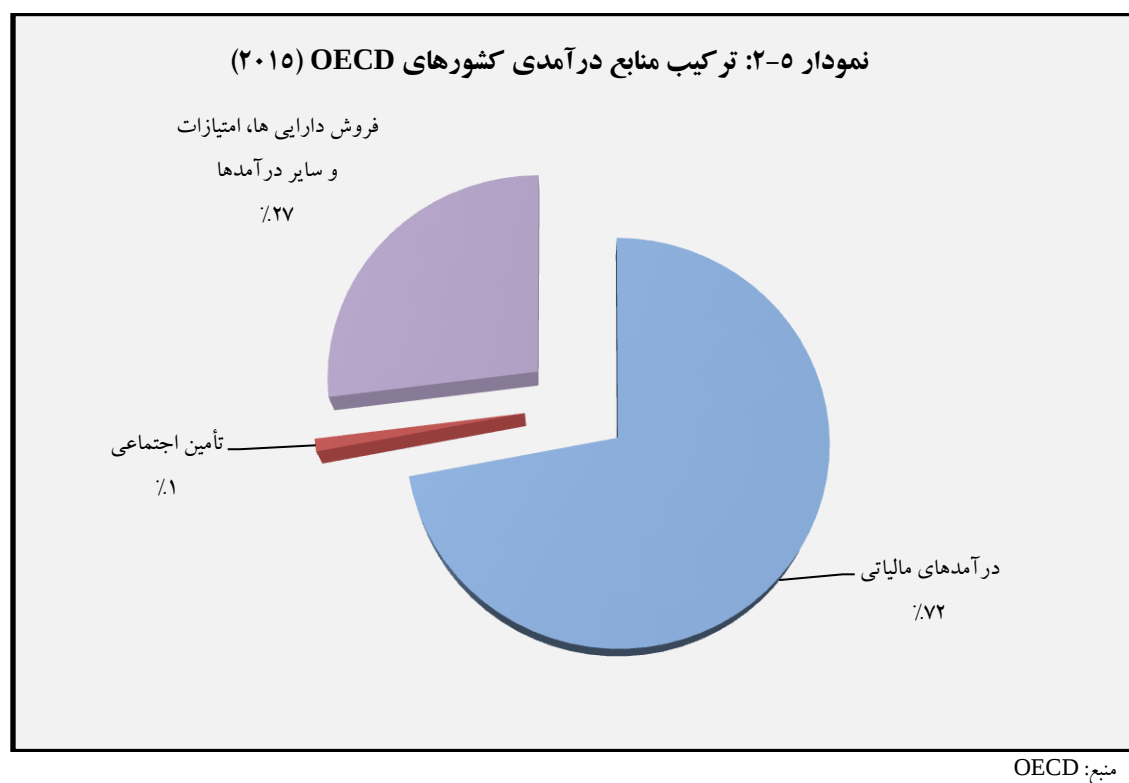
جدول ۵-۱: درآمد مالیاتی کشورهای OECD - میلیارد دلار

کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵*
استرالیا	۲۰۵/۷	۲۲۷/۷	۲۴۱/۹	۲۹۲/۹	۲۸۴/۶	۲۶۱/۲	۳۳۱	۴۰۴/۲	۴۳۱/۷	۴۲۱/۴	۴۰۲/۷	۴۶۴/۷
اتریش	۱۲۵/۵	۱۲۸/۷	۱۳۵	۱۵۶/۷	۱۷۶/۷	۱۶۲/۹	۱۵۹/۳	۱۷۶	۱۶۹/۸	۱۸۲/۱	۱۸۷/۷	۱۶۳/۹
بلژیک	۱۶۰/۴	۱۶۷	۱۷۶/۱	۲۰۱/۶	۲۲۳/۹	۲۰۵/۳	۲۰۶/۱	۲۲۷/۴	۲۲۰	۲۳۴/۸	۲۳۹/۱	۲۰۳/۵
کانادا	۳۳۵/۸	۳۹۳/۲	۴۳۱/۸	۴۷۷/۲	۴۸۴/۸	۴۴۵/۳	۵۰۱/۴	۵۵۲/۵	۵۷۰/۱	۵۷۴/۱	۵۵۹/۶	۴۹۷/۲
شیلی	۱۸/۹	۲۵/۵	۳۴	۳۹/۴	۳۸/۴	۳۰	۴۲/۸	۵۳/۳	۵۷	۵۵/۳	۵۱/۱	۴۹/۷
جمهوری چک	۴۱/۳	۴۷	۵۲/۹	۶۴/۸	۷۸/۸	۶۶/۶	۶۷/۴	۷۵/۹	۷۰	۷۱/۴	۶۸/۸	۶۲
دانمارک	۱۱۶/۷	۱۲۷	۱۳۱/۵	۱۴۸/۳	۱۵۸/۲	۱۴۴/۵	۱۴۴/۲	۱۵۴/۴	۱۴۹	۱۵۸/۵	۱۷۱/۴	۱۳۷/۶
استونی	۳/۸	۴/۲	۵/۲	۷	۷/۶	۶/۹	۶/۵	۷/۳	۷/۳	۷/۹	۸/۶	۷/۶
فنلاند	۸۲/۳	۸۶	۹۱/۳	۱۰۶	۱۱۶/۷	۱۰۲/۹	۱۰۱/۱	۱۱۵/۱	۱۰۹/۶	۱۱۷/۷	۱۱۹/۴	۱۰۲/۱
فرانسه	۸۹۶/۵	۹۴۲/۱	۱۰۰۲/۴	۱۱۲۹	۱۲۳۰/۹	۱۱۱۳/۲	۱۱۱۱	۱۲۳۵/۹	۱۱۸۸/۹	۱۲۷۰/۲	۱۲۹۱/۵	۱۱۰۱
آلمان	۹۵۵/۲	۹۶۸/۵	۱۰۳۶	۱۲۰۰/۴	۱۳۲۶/۱	۱۲۳۳/۲	۱۱۹۶/۲	۱۳۴۱/۹	۱۲۸۸/۵	۱۳۶۷/۳	۱۴۱۸/۷	۱۲۴۲/۷
یونان	۷۲	۷۷/۳	۸۲/۹	۹۹/۳	۱۰۹/۶	۱۰۱/۹	۹۶/۵	۹۷	۸۷/۲	۸۵/۲	۸۴/۳	۷۱/۸
مجارستان	۳۸/۵	۴۱/۳	۴۲/۱	۵۵/۱	۶۲/۲	۵۰/۹	۴۸/۸	۵۱/۱	۴۹/۱	۵۱/۳	۵۲/۹	۴۷/۶
ایسلند	۵	۶/۶	۶/۹	۸/۳	۶/۲	۴/۱	۴/۴	۵	۵	۵/۵	۶/۶	۶/۲
ایرلند	۵۶/۱	۶۲/۲	۷۱/۶	۸۲	۷۸/۱	۶۴/۵	۶۰	۶۵/۲	۶۲	۶۷/۴	۷۳/۶	۶۷
ایتالیا	۷۰۷/۸	۷۲۴/۸	۷۸۸/۶	۹۱۸/۸	۹۹۵/۶	۹۱۹/۳	۸۸۹/۵	۹۵۴/۲	۹۱۰/۲	۹۳۶/۶	۹۳۴/۴	۷۸۶/۶
ژاپن	۱۲۱۲/۵	۱۲۵۲/۵	۱۲۲۹	۱۲۴۱/۹	۱۳۵۰/۴	۱۳۶۵/۵	۱۵۰۹/۶	۱۷۰۲/۱	۱۷۴۸/۸	۱۵۰۰	۱۴۸۲	۱۴۷۱/۶
کره	۱۶۸	۲۰۲/۴	۲۳۸/۴	۲۷۸/۲	۲۴۷/۳	۲۱۴/۶	۲۵۶/۲	۲۹۰/۷	۳۰۳/۲	۳۱۷/۲	۳۴۷	۳۴۷/۹
لوکزامبورگ	۱۲/۷	۱۴/۱	۱۵/۲	۱۸/۴	۲۰/۴	۱۹/۶	۱۹/۹	۲۲/۲	۲۱/۷	۲۳/۵	۲۴/۹	۲۱/۴
مکزیک	۹۹/۱	۱۰۹/۵	۱۲۳/۸	۱۳۷/۸	۱۵۱/۵	۱۲۱/۴	۱۴۸/۲	۱۶۳/۹	۱۶۵/۱	۱۸۴	۱۹۶	۱۹۷/۵
هلند	۲۲۸/۹	۲۳۹/۷	۲۶۴/۵	۳۰۲/۵	۳۴۰/۱	۳۰۳/۳	۳۰۱/۹	۳۲۰/۵	۲۹۸/۷	۳۱۶/۶	۳۳۰/۱	۲۸۳/۳
نیوزیلند	۳۵/۵	۴۱/۸	۴۰/۲	۴۷/۱	۴۳/۷	۳۷/۲	۴۴/۹	۵۱/۸	۵۶/۸	۶۰/۲	۶۴/۶	۵۶/۹
نروژ	۱۱۲/۱	۱۳۱/۵	۱۴۷/۹	۱۶۹	۱۹۱/۲	۱۵۹/۲	۱۷۹/۸	۲۰۹/۶	۲۱۱/۷	۲۰۸/۷	۱۹۳/۶	۱۴۷/۸
لهستان	۸۱/۶	۱۰۰/۹	۱۱۵/۹	۱۴۸/۷	۱۸۲/۱	۱۳۷/۳	۱۴۹/۳	۱۶۷/۳	۱۵۹/۸	۱۶۷/۱	۱۷۴/۹	۱۷۸/۵
پرتغال	۵۷/۱	۱۰/۷	۶۵/۵	۷۶/۴	۸۳	۷۲/۹	۷۲/۵	۷۹/۲	۶۸/۸	۷۷	۷۸/۶	۶۸/۶
اسلواکی	۱۸	۱۹/۵	۲۰/۶	۲۵/۱	۲۹	۲۵/۶	۲۵	۲۸	۲۶/۴	۲۹/۷	۳۱/۳	۲۷/۹
اسلونی	۱۲/۹	۱۳/۸	۱۴/۹	۱۷/۸	۲۰/۲	۱۸/۲	۱۷/۷	۱۸/۷	۱۷	۱۷/۵	۱۸/۱	۱۵/۶
اسپانیا	۳۶۶/۹	۴۰۸/۴	۴۵۶/۸	۵۴۰/۵	۵۲۷/۲	۴۴۹/۱	۴۵۱/۲	۴۶۸/۱	۴۳۴/۸	۴۵۵/۲	۴۶۷/۶	۴۰۶

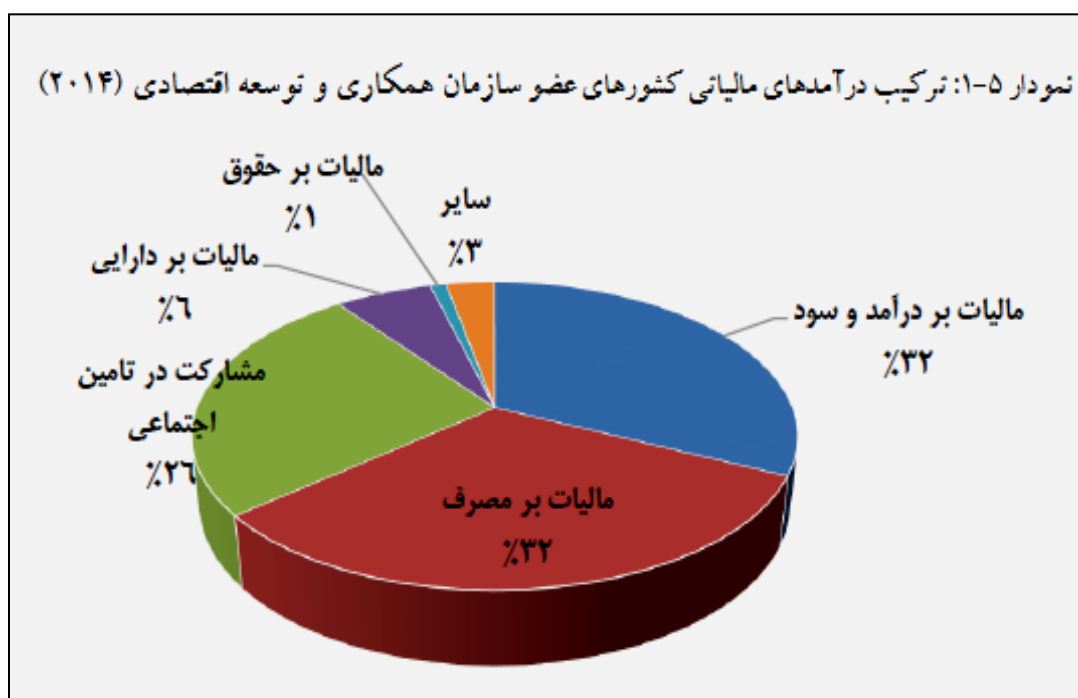
کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	*۲۰۱۵
سوئد	۱۷۴/۳	۱۸۱/۳	۱۹۳/۲	۲۱۹/۴	۲۲۶	۱۸۹/۴	۲۱۱/۲	۲۳۹/۵	۲۳۱/۷	۲۴۸/۴	۲۴۴/۴	۲۱۳/۶
سوئیس	۱۰۴/۲	۱۰۸/۱	۱۱۳/۲	۱۲۴/۸	۱۴۵/۷	۱۴۶/۲	۱۵۳/۸	۱۸۸/۲	۱۷۸/۲	۱۸۴/۱	۱۸۹/۷	۱۸۵/۴
ترکیه	۹۴/۴	۱۱۷/۴	۱۳۰/۱	۱۵۶/۲	۱۷۷/۳	۱۵۱/۷	۱۹۲	۲۱۶	۲۱۸/۶	۲۴۰/۸	۲۲۹/۶	۲۱۵/۴
انگلستان	۷۶۸/۱	۸۱۴/۴	۸۹۰/۳	۱۰۱۰/۵	۹۴۶/۳	۷۴۷/۵	۷۹۰/۱	۸۷۱/۹	۸۶۸	۸۸۲/۸	۹۶۲/۳	۹۲۸/۸
آمریکا	۳۰۲۲/۴	۳۳۹۵/۶	۳۶۹۴/۳	۳۸۶۷/۴	۳۷۸۱/۲	۳۳۱۸/۷	۳۵۱۵/۸	۳۷۰۸/۷	۳۸۸۸/۵	۴۲۸۳	۴۵۰۰/۵	۴۷۵۴/۱
متوسط OECD	۲۹۸/۳	۳۲۲/۴	۳۴۶/۹	۳۸۴	۳۹۷/۷	۳۵۶	۳۷۳/۸	۴۱۰	۴۱۰/۲	۴۲۵/۷	۴۳۷/۴	۴۱۸

منبع: تحلیل های درآمدی OECD، درآمدهای مالیاتی، ۲۰۱۷.
 * آمار منتشر شده سال ۲۰۱۵ به صورت برآورد مقدماتی می باشد.

بر اساس گزارش ابتدایی تحلیل آماری کشورهای OECD در سال ۲۰۱۷، به طور میانگین ۷۲ درصد از درآمد کشورهای OECD در سال ۲۰۱۵ از محل درآمدهای مالیاتی (از ۴۷/۶ درصد در نروژ تا ۹۱ درصد در بلژیک)، ۱۶/۱ درصد از محل سهم تامین اجتماعی (بالاترین مربوط به امریکا با رقم ۳۳/۷ درصد) و مابقی از محل فروش دارایی ها، امتیازات و سایر درآمدها، تأمین شده است.

نسبت درآمدهای مالیاتی به کل منابع بودجه عمومی دولت ایران در سال ۱۳۹۵ حدود ۴۶٪ درصد بوده که همزمان با افزایش ۲۸ درصدی درآمدهای مالیاتی در این سال نسبت به سال ۱۳۹۴، سهم درآمدهای مالیاتی از کل منابع بودجه عمومی دولتی در سال ۱۳۹۵ نیز در مقایسه با سال ۱۳۹۴، معادل ۲ درصد افزایش یافته است. به نظر می‌رسد همچنان سهم درآمدهای مالیاتی از کل درآمدها در کشور ایران در مقایسه با میانگین‌های جهانی فاصله زیادی دارد اما در طی دو سال اخیر این سهم در حال افزایش است. همچنین ساختار مالیاتی در کشورهای OECD همانطور که بیان گردید شامل مالیات بر درآمد و سود (مالیات بر درآمد شخصی و شرکت‌ها)، مشارکت در تأمین اجتماعی، مالیات بر حقوق و دستمزد، مالیات بر دارایی و مالیات بر کالا و خدمات است که در سال ۲۰۱۴، مالیات بر درآمد و سود و مالیات بر کالا و خدمات با ۳۲ درصد، بیشترین سهم درآمدهای مالیاتی را تشکیل می‌دهند. مالیات بر حقوق و دستمزد نیز کمترین سهم را در میزان درآمدهای مالیاتی دارند. مشارکت در تأمین اجتماعی، مالیات بر دارایی و سایر مالیات‌ها نیز به ترتیب ۲۶، ۶ و ۳ درصد از کل درآمدهای مالیاتی کشورهای OECD را در سال ۲۰۱۴ شامل می‌شوند.

منبع: OECD

همچنین میانگین ساختار مالیاتی کشورهای OECD به صورت درصدی از GDP در سالهای ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ در جدول (۲-۵) نشان داده شده است. درآمد مالیات بر درآمد (مجموع مالیات بر درآمد اشخاص و شرکتها) به صورت درصدی از تولید ناخالص داخلی به طور متوسط از ۱۱/۴ در سال ۲۰۱۳ به ۱۱/۵ در سال ۲۰۱۴ افزایش داشته است. مالیات بر کالا و خدمات نیز به طور متوسط از ۱۰/۸ در سال ۲۰۱۳ به ۱۱ در سال ۲۰۱۴ افزایش یافته و بقیه پایه‌های مالیاتی بدون تغییر بوده‌اند.

جدول ۲-۵: ساختار مالیاتی در کشورهای OECD، ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ (متوسط درصدی از GDP)

پایه مالیاتی	زیر مجموعه پایه مالیاتی	۲۰۱۳	۲۰۱۴
مالیات بر درآمد		۱۱/۴	۱۱/۵
شامل:	مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی	۸/۳	۸/۴
	مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی (شرکتها)	۲/۹	۲/۸
مشارکت در تأمین اجتماعی		۹/۱	۹/۱
مالیات بر حقوق و دستمزد		۰/۴	۰/۴
مالیات بر دارایی		۱/۹	۱/۹
مالیات بر کالا و خدمات		۱۰/۸	۱۱

منبع: داده‌های تحلیل آماری ۲۰۱۶

۱-۱. عملکرد شاخص‌های مالیاتی

۱-۱-۱. نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی

گزارش ۲۰۱۶ نشریه آماری درآمد سالانه OECD، نشان می‌دهد متوسط نسبت مالیات به GDP کشورهای OECD با اندکی افزایش، از ۳۴/۲ درصد در سال ۲۰۱۴ به ۳۴/۳ درصد در سال ۲۰۱۵ افزایش یافته است. از سال ۱۹۶۵ تاکنون، این رقم بالاترین سطح را در سال ۲۰۱۵ به خود اختصاص داده است. در بین کشورهای OECD، دانمارک بیشترین نسبت مالیات به GDP (۴۶/۶ درصد) در سال ۲۰۱۵ را داراست و پس از آن کشورهای فرانسه (۴۵/۵ درصد) و بلژیک (۴۴/۸ درصد) در رده‌های بعدی قرار دارند. مکزیک با نسبت ۱۷/۴ درصد در سال ۲۰۱۵ و شیلی با نسبت ۲۰/۷ درصد کمترین نسبت مالیات به GDP را بین کشورهای OECD به خود اختصاص داده‌اند. پس از آنها ایرلند (با نسبت ۲۳/۶ درصدی) و جمهوری کره (با نسبت ۲۵/۳ درصدی) در رتبه سوم و چهارم قرار دارند.

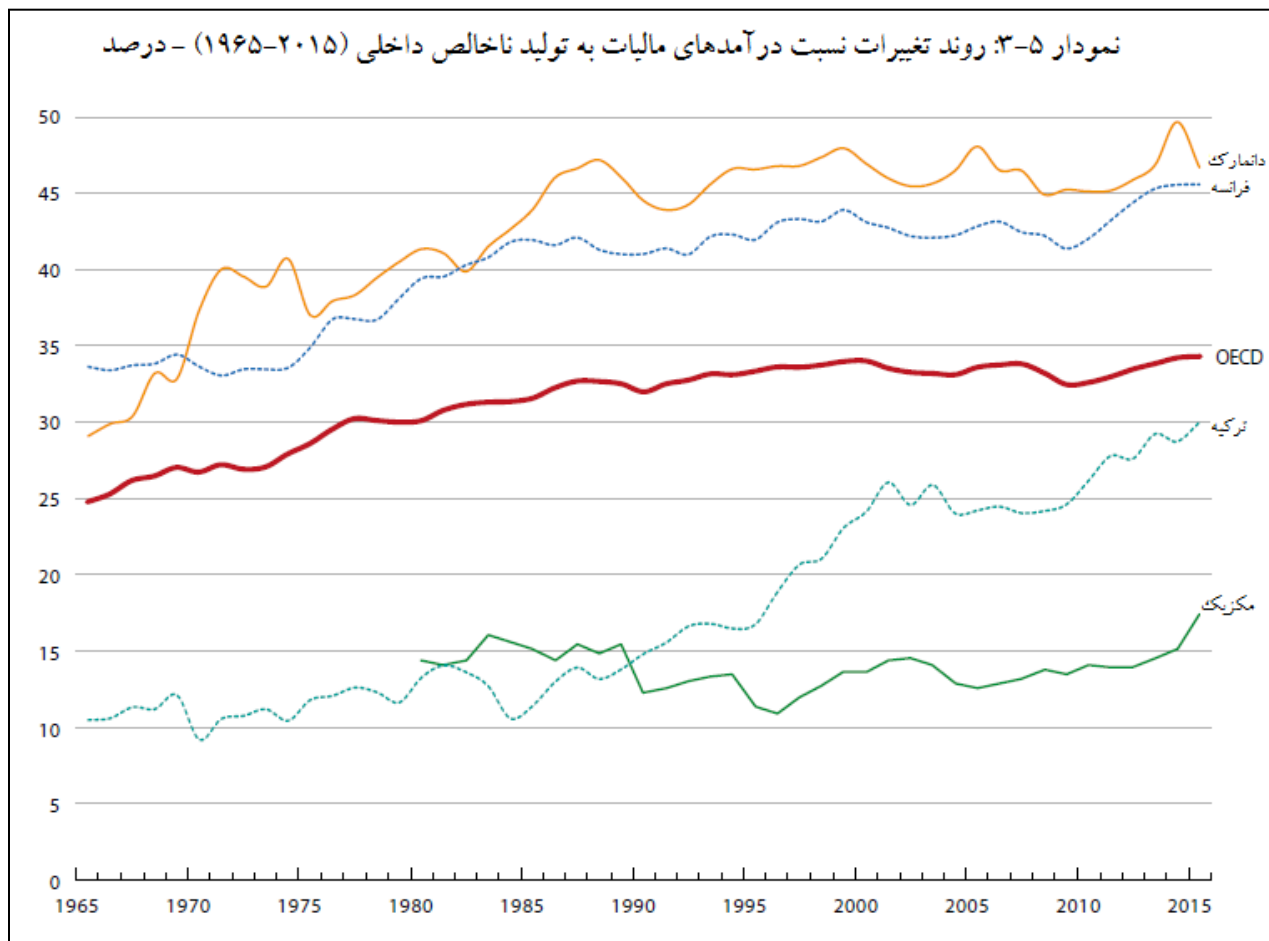
جدول ۵-۳: نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در کشورهای OECD - ارقام به درصد

کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵*
استرالیا	۳۰/۳	۲۹/۹	۲۹/۵	۲۹/۷	۲۷	۲۵/۸	۲۵/۶	۲۶/۳	۲۷/۳	۲۷/۵	۲۷/۸	۲۸
اتریش	۴۱/۸	۴۰/۹	۴۰/۴	۴۰/۵	۴۱/۴	۴۱	۴۰/۸	۴۱	۴۱/۷	۴۲/۵	۴۳	۴۳/۵
بلژیک	۴۳/۲	۴۳/۱	۴۲/۸	۴۲/۶	۴۳	۴۲/۱	۴۲/۴	۴۳	۴۴	۴۴/۷	۴۴/۷	۴۴/۸
کانادا	۳۲/۵	۳۲/۳	۳۲/۶	۳۲/۳	۳۱/۵	۳۱/۴	۳۰/۴	۳۰/۲	۳۰/۷	۳۰/۵	۳۰/۸	۳۱/۹
شیلی	۱۹/۱	۲۰/۷	۲۲	۲۲/۸	۲۱/۴	۱۷/۲	۱۹/۵	۲۱/۲	۲۱/۵	۲۰	۱۹/۸	۲۰/۷
جمهوری چک	۳۴/۷	۳۴/۵	۳۴/۱	۳۴/۳	۳۳/۵	۳۲/۴	۳۲/۵	۳۳/۴	۳۳/۸	۳۴/۳	۳۳/۵	۳۳/۵
دانمارک	۴۶/۴	۴۸	۴۶/۴	۴۶/۴	۴۴/۹	۴۵/۲	۴۵/۳	۴۵/۴	۴۶/۴	۴۷/۶	۵۰/۹	۴۶/۶
استونی	۳۱/۱	۲۹/۹	۳۰/۴	۳۱/۱	۳۱/۳	۳۴/۹	۳۳/۲	۳۱/۹	۳۲/۱	۳۱/۸	۳۲/۹	۳۳/۶
فنلاند	۴۱/۸	۴۲/۱	۴۲/۲	۴۱/۵	۴۱/۲	۴۰/۹	۴۰/۸	۴۲	۴۲/۷	۴۳/۷	۴۳/۹	۴۴
فرانسه	۴۲/۲	۴۲/۸	۴۳/۱	۴۲/۴	۴۲/۲	۴۱/۳	۴۱/۶	۴۲/۹	۴۴/۱	۴۵	۴۵/۲	۴۵/۵
آلمان	۳۳/۹	۳۳/۹	۳۴/۵	۳۴/۹	۳۵/۴	۳۶/۱	۳۵	۳۵/۷	۳۶/۴	۳۶/۵	۳۶/۱	۳۶/۹
یونان	۳۰	۳۱/۲	۳۰/۳	۳۱/۲	۳۱	۳۰/۸	۳۲	۳۳/۵	۳۴/۵	۳۴/۴	۹۳۵	۳۶/۸
مجارستان	۳۷/۲	۳۶/۸	۳۶/۷	۳۹/۶	۳۹/۵	۳۹	۳۷/۳	۳۶/۵	۳۸/۶	۳۸/۴	۳۸/۵	۳۹/۴
ایسلند	۳۶/۶	۳۹/۴	۴۰/۴	۳۸/۷	۳۵/۱	۳۲	۳۳/۳	۳۴/۴	۳۵/۲	۳۵/۹	۳۸/۷	۳۷/۱
ایرلند	۲۹/۱	۲۹/۲	۳۱	۳۰/۴	۲۸/۶	۲۷/۶	۲۷/۵	۲۷/۴	۲۷/۹	۲۹	۲۹/۹	۲۳/۶
ایتالیا	۳۹/۳	۳۹/۱	۴۰/۶	۴۱/۷	۴۱/۶	۴۲/۱	۴۱/۸	۴۱/۹	۴۳/۹	۴۳/۹	۴۳/۶	۴۳/۳
ژاپن	۲۹/۱	۲۷/۳	۲۸/۱	۲۸/۵	۲۸/۵	۲۷	۲۷/۶	۲۸/۶	۲۹/۴	۳۰/۳	۳۲	..
کره	۲۲	۲۲/۵	۲۳/۶	۲۴/۸	۲۴/۶	۲۳/۸	۲۳/۴	۲۴/۲	۲۴/۸	۲۴/۳	۲۴/۶	۲۵/۳
لوکزامبورگ	۳۷	۳۸/۳	۳۶/۳	۳۶/۶	۳۷/۲	۳۹	۳۸/۱	۳۷/۹	۳۸/۸	۳۸/۴	۳۷/۸	۳۷
مکزیک	۱۱	۱۱/۸	۱۱/۴	۱۳/۲	۱۳/۸	۱۳/۶	۱۳/۵	۱۳/۲	۱۳/۶	۱۳/۹	۱۵/۲	۱۷/۴
هلند	۳۴/۸	۳۶/۱	۳۶/۴	۳۶/۱	۳۶/۵	۳۵/۴	۳۶/۲	۳۵/۹	۳۶/۱	۳۶/۷	۳۷/۵	۳۷/۸
نیوزیلند	۳۴/۱	۳۶	۳۵/۴	۳۴	۳۳/۳	۳۰/۵	۳۰/۶	۳۰/۹	۳۲/۴	۳۱/۴	۳۲/۴	۳۲/۸
نروژ	۴۲/۳	۴۲/۶	۴۲/۸	۴۲/۱	۴۱/۵	۴۱/۲	۴۱/۹	۴۲	۴۱/۵	۴۰/۵	۳۹/۱	۳۸/۱
لهستان	۳۲/۲	۳۳/۳	۳۳/۹	۳۴/۸	۳۴/۵	۳۱/۵	۳۱/۴	۳۲	۳۲/۳	۳۱/۹	۳۲/۱	..
پرتغال	۳۰/۳	۳۰/۹	۳۱/۵	۳۲	۳۱/۹	۳۰	۳۰/۶	۳۲/۵	۳۲	۳۴/۵	۳۴/۴	۳۴/۵
اسلواکی	۳۱/۴	۳۱/۲	۲۹	۲۹/۹	۲۹/۱	۲۸/۹	۲۸/۱	۲۸/۷	۲۸/۵	۳۰/۴	۳۱	۳۲/۳
اسلونی	۳۷/۴	۳۸	۳۷/۶	۳۷/۱	۳۶/۴	۳۶/۲	۳۶/۹	۳۶/۵	۳۶/۸	۳۶/۸	۳۶/۶	۳۶/۶
اسپانیا	۳۴/۳	۳۵/۳	۳۶/۱	۳۶/۵	۳۲/۳	۳۰	۳۱/۵	۳۱/۳	۳۲/۱	۳۲/۷	۳۳/۲	۳۳/۸
سوئد	۴۵/۶	۴۶/۶	۴۶	۴۵	۴۴	۴۴/۱	۴۳/۲	۴۲/۵	۴۲/۶	۴۲/۸	۴۲/۷	۴۳/۳
سوئیس	۲۶/۵	۲۶/۵	۲۶/۴	۲۶/۱	۲۶/۷	۲۷/۱	۲۶/۵	۲۷	۲۶/۹	۲۶/۹	۲۶/۶	۲۷/۹
ترکیه	۲۴/۱	۲۴/۳	۲۴/۵	۲۴/۱	۲۴/۲	۲۴/۶	۲۶/۲	۲۷/۸	۲۷/۶	۲۹/۳	۲۸/۷	۳۰
انگلستان	۳۳/۴	۳۳/۸	۳۴/۴	۳۴/۱	۳۴	۳۲/۳	۳۲/۸	۳۳/۶	۳۳	۳۲/۹	۳۲/۶	۳۲/۵
آمریکا	۲۴/۶	۲۵/۹	۲۶/۶	۲۶/۷	۲۵/۲	۲۳	۲۳/۲	۲۳/۶	۲۴/۱	۲۵/۴	۲۶	۲۶/۴
متوسط OECD	۳۳/۴	۳۳/۹	۳۴/۱	۳۴/۱	۳۳/۶	۳۲/۷	۳۲/۸	۳۳/۳	۳۳/۸	۳۴/۲	۳۴/۲	۳۴/۳

منبع: OECD، ۲۰۱۷.

* داده‌های مربوط به سال ۲۰۱۵ آمار مقدماتی منتشر شده در سال ۲۰۱۷ است.

بین سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵، در میان کشورهای عضو OECD، بیشترین افزایش نسبت مالیات به GDP مربوط به مکزیک (۲/۳ واحد درصد) و ترکیه (۱/۳ واحد درصد) بوده است (نمودار ۴-۳). در استونی، یونان، مجارستان و جمهوری اسلواکی نیز افزایش نسبتاً قابل توجهی (بیشتر از یک واحد درصد) مشاهده شده است.

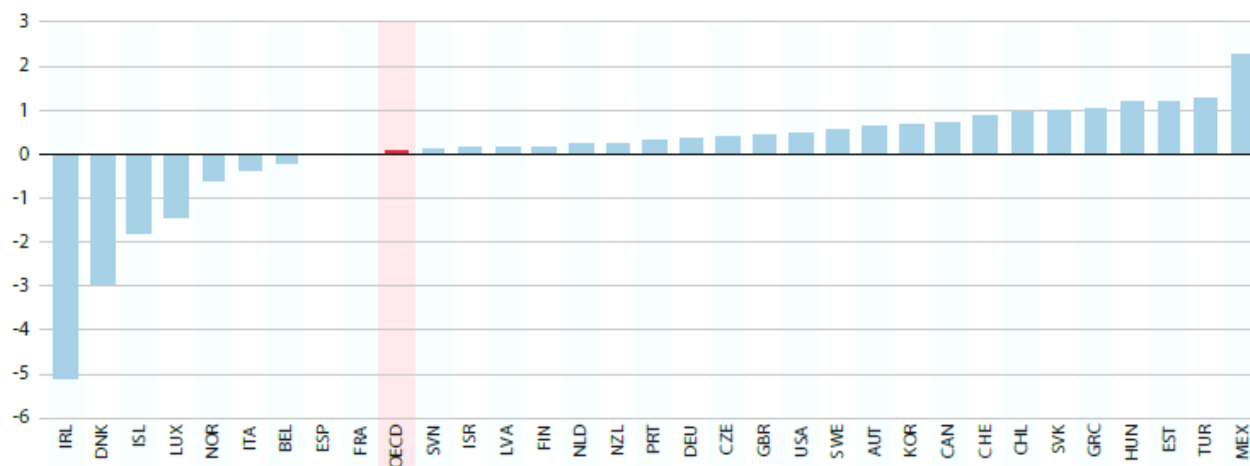

منبع: داده‌های تحلیل آماری ۲۰۱۷

بیشترین کاهش نسبت مالیات به GDP بین سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ مربوط به ایرلند (۵/۱ واحد درصد به دلیل رشد فوق‌العاده بالای GDP در سال ۲۰۱۵)، دانمارک (۳ واحد درصد) و ایسلند (۱/۸ واحد درصد) بوده است. لوکزامبورگ نیز کاهش بیش از یک واحد درصدی را تجربه کرده است. کاهش شدید نسبت

کل مالیات به GDP در ایسلند ناشی از رشد نسبتاً بالای GDP در سال ۲۰۱۵ است که این امر نیز عمدتاً به دلیل انتقال دارایی‌های نامشهود به قلمرو ایرلند توسط تعدادی از شرکت‌های چندملیتی بوده است. به جز ایرلند در ۳۴ کشور دیگر OECD، در سال ۲۰۱۵ متوسط نسبت مالیات به GDP، ۳۴/۶ درصد بوده که نسبت به سال ۲۰۱۴ رشد ۰/۳ واحد درصدی را تجربه کرده است (نمودار ۴-۵).

نمودار ۴-۵: تغییرات در نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی، ۲۰۱۴-۱۵ - درصد

منبع: داده‌های تحلیل آماری ۲۰۱۷

۲-۱-۱. ساختار سازمانی و نظام پرداخت در کشورهای عضو OECD

علاوه بر اهمیت استقلال ساختار سازمان‌های مالیاتی، داشتن نظام پرداخت جداگانه برای سازمان‌های مالیاتی نیز در سالهای اخیر مورد توجه قرار گرفته است. بررسی کشورهای عضو OECD و کشورهای منتخب غیر عضو OECD نیز نشان می‌دهد تقریباً یک سوم از این کشورها از سیستم پرداخت مجزایی برای سازمان‌های مالیاتی خود بهره می‌برند و بسیاری از سایر کشورها نیز در حال حرکت در این مسیر هستند. علاوه بر این در اغلب کشورهای مورد بررسی، سیستم منعطفی برای پرداخت پاداش به کارکنان براساس نحوه عملکرد آنها وجود دارد.

به طور کلی به نظر می‌رسد با توجه به اهمیت سازمان امور مالیاتی کشور و ویژگی‌های خاص آن و نیز با درنظر گرفتن تجارب سایر کشورها لازم است در خصوص اعطای درجه‌ای از استقلال به نظام مالیاتی کشور و نیز نظام پرداخت جداگانه اقداماتی صورت گیرد.

جدول ۴-۵: ساختار سازمانی و نظام پرداخت در کشورهای عضو OECD

کشور	ساختار سازمان	ارتباط مستقیم نظام پرداخت با بخش عمومی	ارتباط گسترده نظام پرداخت با بخش عمومی	نظام پرداخت مستقل	نظام پرداخت پاداش منعطف
استرالیا	USB	×	✓	×	✓
اتریش	SDMOF	✓	✓	×	✓
بلژیک	MDMOF	✓	×	✓	✓
کانادا	USBB	×	✓	×	✓
شیلی	USB	×	×	✓	✓
چک	USB	✓	×	×	✓
دانمارک	OTHER	✓	×	✓	×
استونی	SDMOF	×	✓	✓	✓
فنلاند	USB	×	×	✓	✓
فرانسه	SDMOF	✓	×	✓	✓
آلمان	OTHER	✓	×	×	✓
یونان	USB	✓	×	×	×
مجارستان	USB	×	✓	✓	✓
ایسلند	USB	✓	✓	×	✓
ایرلند	USB	✓	×	×	×
ایتالیا	OTHER	✓	✓	×	✓
ژاپن	USB	×	✓	×	✓
کره جنوبی	USB	✓	✓	×	✓
لوگز امبورگ	MDMOF	✓	×	×	×
مکزیک	USBB	✓	×	×	×
هلند	SDMOF	✓	×	×	✓
نیوزلند	USB	×	×	✓	✓
نروژ	USB	✓	✓	×	×
لهستان	MDMOF	✓	×	×	✓
پرتغال	SDMOF	✓	×	✓	✓
اسلوواکی	USB	✓	✓	×	✓
اسلوونی	USB	✓	×	×	×
اسپانیا	USB	✓	×	×	✓
سوئد	USBB	×	×	✓	✓
سوئیس	SDMOF	×	✓	×	✓
ترکیه	OTHER	✓	×	×	×
بریتانیا	USBB	×	✓	×	✓
آمریکا	USBB	✓	✓	✓	✓
کشورهای منتخب غیر عضو OECD					
آرژانتین	USBB	×	×	✓	✓
برزیل	USB	✓	×	✓	×
بلغارستان	USBB	✓	✓	✓	✓
چین	OTHER	×	×	×	×
کلمبیا	USBB	×	×	✓	✓
کاستاریکا	MDMOF	✓	×	×	×

کشور	ساختار سازمان	ارتباط مستقیم نظام پرداخت با بخش عمومی	ارتباط گسترده نظام پرداخت با بخش عمومی	نظام پرداخت مستقل	نظام پرداخت پاداش منعطف
کرواسی	SDMOF	×	×	✓	×
قبرس	MDMOF	✓	×	×	×
هنگ کنگ	SDMOF	✓	×	×	×
هند	USBB	✓	✓	×	×/✓
اندونزی	SDMOF	✓	×	×	×
لتونی	USB	✓	×	×	×
لیتوانی	USB	✓	✓	×	×
مالزی	OTHER	×	✓	×	×
مالت	MDMOF	✓	✓	×	✓
مراکش	SDMOF	✓	×	×	✓
رومانی	USB	✓	×	✓	×
روسیه	USB	×	×	✓	✓
عربستان	SDMOF	✓	×	×	×
سنگاپور	USBB	×	×	✓	✓
آفریقای جنوبی	USB	×	×	✓	✓
تایلند	MDMOF	✓	×	×	✓
ایران	SDMOF	✓	×	×	✓

منبع: OECD ۲۰۱۶

USB: شخصیت شبه مستقل واحد؛ USBB: شخصیت شبه مستقل واحد با هیات نظارت؛ SDMOF: مدیریت واحد در وزارت اقتصاد؛ MDMOF: مدیریت چند گانه در وزارت اقتصاد؛ OTHER: سایر.

۲-۱. ساختار مالیاتی در کشورهای OECD

ساختارهای مالیاتی به وسیله مالیات‌های اصلی در کل درآمدهای مالیاتی اندازه‌گیری می‌گردد. هر یک از پایه‌های مالیاتی که معرفی گردید شامل پایه‌های مالیاتی دیگر است که در اینجا تنها به معرفی این پایه‌های مالیاتی پرداخته می‌شود.

کل درآمدهای مالیاتی:

(۱) مالیات بر درآمد، سود و عایدی سرمایه

(۱-۱) مالیات بر درآمد، سود و عایدی سرمایه اشخاص حقیقی

(۱-۱-۱) بر درآمد و سود اشخاص حقیقی

(۲-۱-۱) بر عایدی سرمایه اشخاص حقیقی

(۲-۱) مالیات بر درآمد، سود و عایدی سرمایه اشخاص حقوقی (شرکت‌ها)

(۱-۲-۱) بر درآمد و سود اشخاص حقوقی

(۲-۲-۱) بر عایدی سرمایه اشخاص حقوقی

- (۳-۱) مواردی غیر قابل تخصیص بین موارد (۱-۱) و (۲-۱)
- (۲) مشارکت در تأمین اجتماعی (SSC)
- (۱-۲) کارمندان SSC
- (۱-۱-۲) بر پایه حقوقی کارمندان SSC
- (۲-۱-۲) بر پایه مالیات بر درآمد کارمندان SSC
- (۲-۲) کارفرمایان SSC
- (۱-۲-۲) بر پایه حقوقی کارفرمایان SSC
- (۲-۲-۲) بر پایه مالیات بر درآمد کارفرمایان SSC
- (۳-۲) خویش فرما یا غیر شاغل SSC
- (۱-۳-۲) بر پایه حقوقی خویش فرما یا غیر شاغل SSC
- (۲-۳-۲) بر پایه مالیات بر درآمد خویش فرما یا غیر شاغل SSC
- (۴-۲) مواردی غیر قابل تخصیص بین موارد (۱-۲)، (۲-۲) و (۳-۲)
- (۱-۴-۲) بر پایه حقوقی
- (۲-۴-۲) بر پایه مالیات بر درآمد
- (۳) مالیات بر حقوق و دستمزد نیروی کار
- (۴) مالیات بر دارایی
- (۱-۴) مالیات بر اموال غیر منقول
- (۱-۱-۴) اشخاص حقیقی
- (۲-۱-۴) اشخاص حقوقی
- (۲-۴) مالیات بر ثروت خالص
- (۱-۲-۴) اشخاص حقیقی
- (۲-۲-۴) اشخاص حقوقی
- (۳-۴) مالیات بر مستغلات، ارث و هدایا
- (۱-۳-۴) مالیات بر مستغلات و ارث
- (۲-۳-۴) مالیات بر هدایا
- (۴-۴) مالیات بر معاملات مالی و سرمایه‌ای

- ۵-۴) سایر مالیات‌های غیرمکرر بر اموال و دارایی
- ۴-۵-۱) بر خالص ثروت
- ۴-۵-۲) سایر مالیات‌های غیرمکرر
- ۵) مالیات بر کالا و خدمات
- ۵-۱) مالیات
- ۵-۱-۱) مالیات عمومی
- ۵-۱-۱-۱) مالیات بر ارزش افزوده
- ۵-۱-۱-۲) مالیات بر فروش
- ۵-۱-۱-۳) سایر مالیات‌های عمومی بر کالا و خدمات
- ۵-۱-۲) مالیات بر کالا و خدمات خاص
- ۵-۱-۲-۱) مالیات‌های غیرمستقیم خاص
- ۵-۱-۲-۲) بر سود انحصارات مالی
- ۵-۱-۲-۳) بر عوارض گمرک و واردات
- ۵-۱-۲-۴) بر صادرات
- ۵-۱-۲-۵) بر کالاهای سرمایه‌ای
- ۵-۱-۲-۶) مالیات بر خدمات ویژه
- ۵-۱-۲-۷) سایر مالیات‌ها بر معاملات و تجارت بین‌المللی
- ۵-۱-۲-۸) سایر مالیات‌ها بر کالا و خدمات خاص
- ۵-۱-۳) موارد غیرقابل تخصیص بین (۵-۱) و (۵-۲)
- ۵-۲) مالیات بر کاربرد کالاها یا مجوز استفاده از کالاها یا انجام فعالیت‌ها
- ۵-۲-۱) مالیات‌های مکرر
- ۵-۲-۱-۱) موارد پرداختی توسط خانوارها در خصوص وسیله موتوری
- ۵-۲-۱-۲) موارد پرداختی توسط سایرین در خصوص وسیله موتوری
- ۵-۲-۱-۳) سایر مالیات‌های مکرر
- ۵-۲-۲) مالیات‌های غیرمکرر
- ۵-۳) موارد غیرقابل تخصیص بین (۵-۱) و (۵-۲)

۶) سایر مالیات‌ها

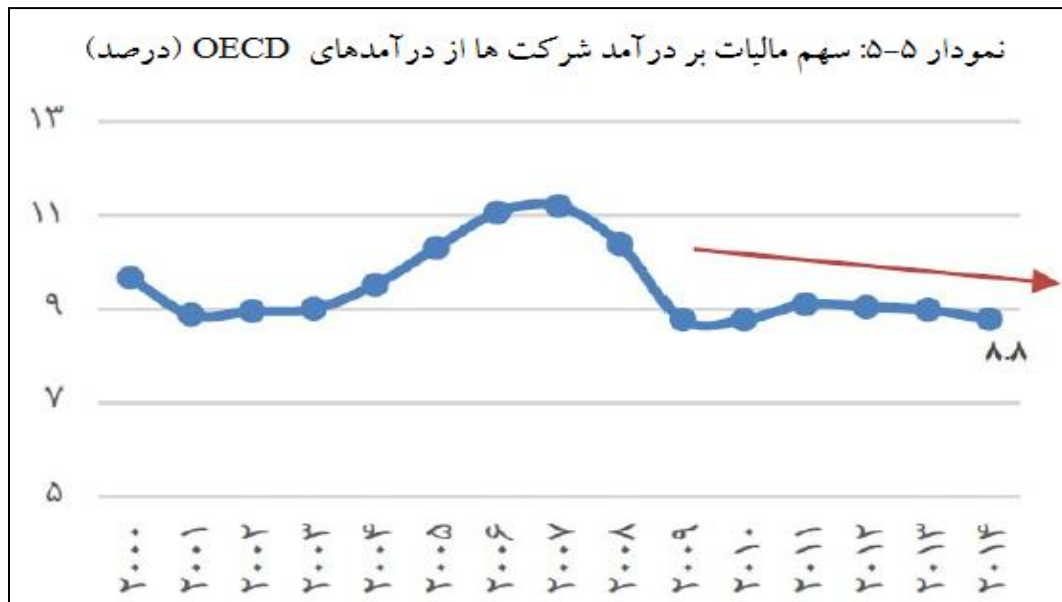
۶-۱) موارد پرداختی توسط مشاغل

۶-۲) موارد پرداختی توسط غیر مشاغل یا افراد غیر قابل شناسایی

در گزارش مقدماتی تحلیل آماری سال ۲۰۱۷ کشورهای OECD، آمار درآمد پایه‌های مالیاتی برخی از کشورها موجود نمی‌باشد، لذا بر این اساس تنها به بررسی و تحلیل پایه‌های اصلی مالیاتی این کشورها تا سال ۲۰۱۴ پرداخته می‌شود.

۱-۲-۱. سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی

پس از بحران جهانی تاکنون، سهم درآمدهای مالیاتی شرکت‌ها^۱، هنوز به سطوح پیش از بحران نرسیده است. بر اساس نمودار کاهش شدید در سهم درآمدهای مالیات بر درآمد شرکت‌ها از کل درآمدهای مالیاتی در سال ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ وجود دارد اما این کاهش در سال‌های ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲ ادامه نداشته است، اما در سال ۲۰۱۴ سهم مالیات بر شرکت‌ها از کل درآمدهای مالیاتی معادل ۸/۸ درصد بوده، در حالی که این نسبت در سال ۲۰۰۷ معادل ۱۱/۲ درصد ثبت شده است.

^۱ corporate tax

سهم مالیات بر شرکت‌ها از کل درآمدهای مالیاتی بین ۴٪ (فنلاند، مجارستان و اسلونی) تا ۱۷٪ (نروژ) و ۲۱٪ (شیلی) متغیر است. قسمتی از این اختلاف در دامنه سهم این مالیات به عوامل نهادی و خاص هر کشور مربوط می‌شود.

جدول ۵-۵: سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد

کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
استرالیا	۱۸	۱۹/۲	۲۱/۶	۲۲/۹	۲۱/۵	۱۸/۴	۱۸/۳	۱۹/۷	۱۸/۹	۱۷/۹	۱۶/۸	..
اتریش	۵/۲	۵/۳	۵/۲	۵/۸	۵/۸	۴/۰	۴/۶	۴/۹	۴/۸	۵/۱	۵/۰	۵/۲
بلژیک	۷/۰	۷/۳	۸/۱	۸/۰	۷/۶	۵/۵	۵/۹	۶/۵	۶/۸	۶/۹	۷/۲	۷/۶
کانادا	۱۰/۵	۱۰/۴	۱۱/۵	۱۰/۶	۱۰/۳	۱۰/۴	۱۰/۵	۱۰/۳	۱۰/۲	۱۰/۶	۱۰/۵	۹/۸
شیلی	۱۶/۹	۲۲/۱	۲۸/۶	۲۹/۴	۲۳/۹	۲۴/۵	۲۰/۴	۲۳/۴	۲۷/۳	۲۲/۱	۲۱/۳	۲۳/۷
جمهوری چک	۱۲/۲	۱۲/۱	۱۲/۹	۱۳/۱	۱۲/۱	۱۰/۵	۱۰/۰	۹/۷	۹/۹	۱۰/۱	۱۰/۶	۱۰/۶
دانمارک	۶/۲	۷/۱	۷/۹	۶/۸	۵/۷	۴/۲	۵/۰	۴/۸	۵/۷	۵/۹	۵/۳	۵/۷
استونی	۵/۳	۴/۷	۴/۸	۵/۱	۵/۱	۵/۲	۴/۰	۳/۸	۴/۴	۵/۵	۵/۳	۶/۲
فنلاند	۸/۱	۷/۶	۷/۷	۹/۰	۸/۱	۴/۷	۶/۰	۶/۲	۴/۹	۵/۴	۴/۴	۴/۹
فرانسه	۶/۴	۵/۵	۶/۷	۶/۸	۶/۷	۳/۵	۵/۶	۶/۱	۵/۸	۵/۸	۵/۱	۴/۶
آلمان	۴/۴	۵/۱	۶/۱	۶/۲	۵/۳	۳/۷	۴/۳	۴/۷	۴/۷	۴/۹	۴/۸	۴/۷
یونان	۹/۶	۱۰/۳	۸/۶	۷/۹	۷/۸	۸/۱	۷/۸	۶/۱	۳/۱	۳/۲	۵/۳	..
مجارستان	۵/۷	۵/۶	۶/۳	۶/۹	۶/۵	۵/۶	۳/۳	۳/۳	۳/۳	۳/۶	۳/۸	۴/۷
ایسلند	۲/۷	۴/۹	۵/۸	۶/۱	۵/۲	۵/۲	۲/۷	۵/۰	۵/۴	۶/۰	۸/۶	۷/۸
ایرلند	۱۱/۸	۱۱/۰	۱۱/۷	۱۰/۷	۹/۵	۸/۴	۸/۷	۸/۰	۸/۲	۸/۴	۸/۳	۱۱/۴
ایتالیا	۶/۹	۵/۷	۶/۸	۷/۵	۷/۰	۵/۷	۵/۵	۵/۲	۵/۵	۵/۸	۵/۰	۴/۸
ژاپن	۱۴/۲	۱۵/۵	۱۷/۰	۱۶/۸	۱۳/۷	۹/۶	۱۱/۶	۱۱/۸	۱۲/۵	۱۳/۲	۱۲/۹	..
کره	۱۴/۳	۱۵/۹	۱۴/۳	۱۵/۱	۱۵/۹	۱۴/۴	۱۳/۸	۱۵/۴	۱۴/۹	۱۴/۰	۱۲/۸	۱۲/۸
لوگز امبرگ	۱۵/۴	۱۵/۴	۱۳/۹	۱۴/۷	۱۴/۳	۱۴/۷	۱۵/۴	۱۳/۴	۱۳/۴	۱۲/۵	۱۱/۴	۱۱/۹
مکزیک	۱۰/۶	۱۱/۴	۱۲/۷	۱۴/۵	۱۲/۷	۱۱/۷	۱۳/۲	۱۴/۹	۱۳/۳	۱۶/۷	۱۶/۹	..
هلند	۸/۸	۹/۷	۹/۵	۹/۵	۹/۱	۶/۱	۶/۴	۶/۱	۵/۹	۶/۰	۶/۹	۷/۲
نیوزیلند	۱۵/۵	۱۶/۸	۱۵/۸	۱۴/۲	۱۳/۱	۱۱/۰	۱۲/۲	۱۲/۹	۱۴/۱	۱۴/۱	۱۳/۲	۱۳/۵
نروژ	۲۲/۹	۲۷/۱	۲۹/۴	۲۵/۶	۲۹/۰	۲۱/۹	۲۳/۶	۲۵/۷	۲۴/۹	۲۰/۷	۱۷/۱	۱۱/۹
لهستان	۶/۱	۶/۵	۷/۱	۷/۹	۷/۹	۷/۲	۶/۲	۶/۴	۶/۵	۵/۶	۵/۴	..
پرتغال	۹/۳	۸/۵	۹/۰	۱۰/۹	۱۱/۱	۹/۲	۹/۰	۹/۷	۸/۶	۹/۶	۸/۳	۹/۲
اسلواکی	۸/۱	۸/۶	۹/۷	۱۰/۰	۱۰/۵	۸/۶	۸/۸	۸/۴	۸/۳	۹/۵	۱۰/۶	۱۱/۰
اسلونی	۵/۰	۷/۲	۷/۷	۸/۶	۶/۸	۵/۰	۵/۰	۴/۵	۳/۴	۳/۳	۳/۹	۴/۰
اسپانیا	۱۰/۱	۱۰/۹	۱۱/۵	۱۲/۹	۸/۸	۷/۸	۶/۲	۵/۹	۶/۸	۶/۵	۶/۱	۷/۱
سوئد	۶/۳	۷/۵	۷/۵	۷/۸	۶/۴	۶/۴	۷/۶	۷/۳	۶/۰	۶/۲	۶/۳	۶/۹

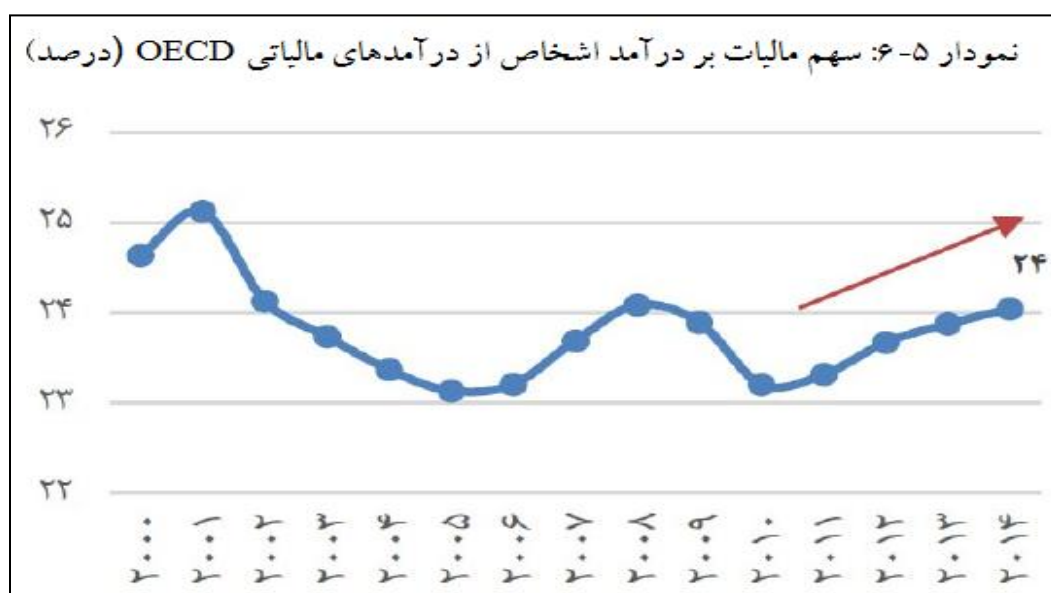
سوئیس	۱۰/۲	۱۱/۴	۱۳/۲	۱۳/۶	۱۱/۱	۱۰/۴	۱۰/۲	۱۰/۴	۱۰/۴	۱۰/۴	۱۰/۹
ترکیه	۷/۳	۷/۱	۶/۰	۶/۸	۷/۳	۷/۷	۷/۳	۷/۵	۷/۴	۶/۳	۵/۷
انگلستان	۸/۱	۹/۳	۱۰/۸	۹/۵	۱۰/۰	۸/۱	۸/۷	۸/۶	۸/۱	۷/۷	۷/۵
امریکا	۹/۱	۱۱/۰	۱۱/۵	۱۰/۰	۶/۶	۶/۰	۷/۶	۷/۴	۸/۴	۸/۳	۸/۳
متوسط OECD	۹/۵	۱۰/۳	۱۱/۱	۱۱/۲	۱۰/۴	۸/۸	۸/۸	۹/۱	۹/۱	۹/۰	۸/۸

منبع: OECD، گزارش اولیه سال ۲۰۱۷.

بررسی سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی از کل مالیات‌ها در کشورهای OECD نشان می‌دهد متوسط سهم این منبع مالیاتی از سال ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۴ بطور متوسط ۹ درصد بوده است. اما در ایران این سهم طی دوره ۲۰۱۴-۲۰۰۴ بطور متوسط ۴۳/۸ درصد بوده است که حاکی از سهم بسیار بالای مالیات اشخاص حقوقی از کل درآمدهای مالیاتی کشور می‌باشد.

۲-۲-۱. سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی

پس از بحران جهانی تاکنون، سهم مالیات بر درآمد اشخاص از کل درآمدهای مالیاتی، بطور مستمر شروع به افزایش کرده؛ بطوری که در سال ۲۰۱۴، سهم مالیات بر اشخاص به ۲۴ درصد از کل درآمدهای مالیاتی رسیده است؛ در حالی که پیش از بحران در سال ۲۰۰۷ این نسبت معادل ۲۳/۷ درصد رقم خورده بود.

اختلاف در سهم مالیات بر درآمد اشخاص بین کشورها قابل توجه است. در سال ۲۰۱۴ میزان این سهم از ۷٪ و ۱۰٪ در شیلی و جمهوری اسلواکی تا میزان ۴۱٪ در استرالیا و ۵۴٪ در دانمارک متغیر است.

جدول ۵-۶: سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد

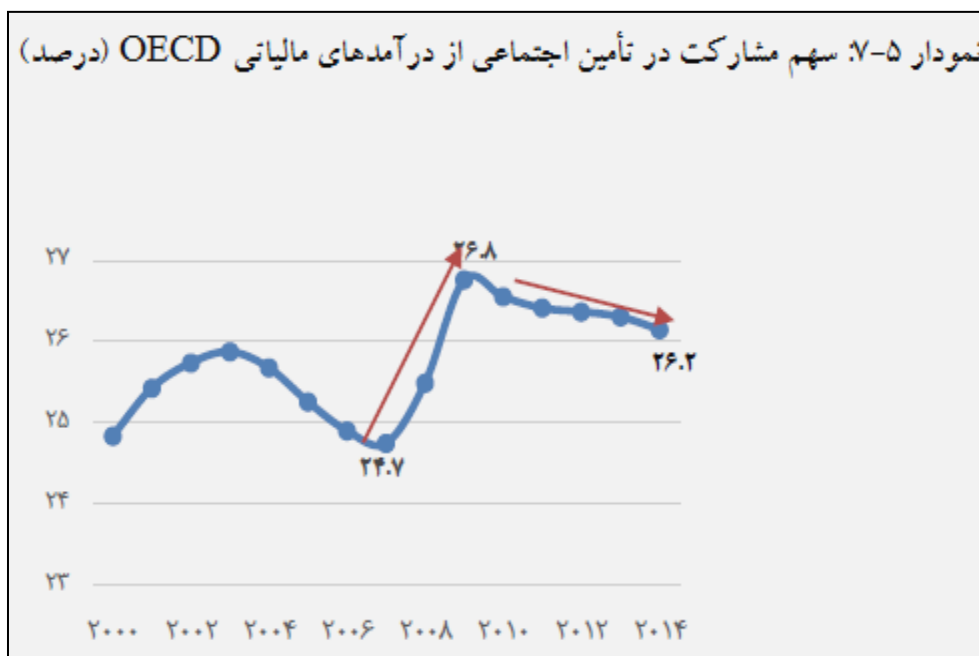
کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
استرالیا	۴۰/۲	۳۹/۶	۳۷/۳	۳۶/۶	۳۷/۵	۳۷/۳	۳۸/۴	۳۹/۳	۳۹/۱	۳۹/۰	۴۱/۰	..
اتریش	۲۲/۵	۲۲/۰	۲۲/۳	۲۲/۵	۲۳/۲	۲۲/۳	۲۲/۵	۲۲/۵	۲۲/۹	۲۲/۹	۲۳/۶	۲۴/۳
بلژیک	۳۱/۰	۲۹/۰	۲۸/۰	۲۷/۸	۲۸/۵	۲۸/۴	۲۸/۲	۲۸/۲	۲۷/۸	۲۸/۵	۲۸/۶	۲۸/۱
کانادا	۳۴/۶	۳۵/۵	۳۵/۵	۳۷/۱	۳۷/۷	۳۶/۲	۳۵/۰	۳۶/۱	۳۶/۴	۳۶/۲	۳۶/۳	۳۶/۸
شیلی	۵/۸	۵/۲	۴/۳	۴/۸	۵/۷	۷/۵	۶/۸	۶/۶	۶/۸	۷/۲	۷/۳	۷/۱
جمهوری چک	۱۲/۸	۱۲/۳	۱۱/۷	۱۱/۷	۱۱/۷	۱۰/۶	۱۰/۷	۱۰/۲	۱۰/۶	۱۰/۷	۱۰/۸	۱۰/۸
دانمارک	۵۱/۷	۵۰/۰	۵۱/۴	۵۲/۸	۵۳/۹	۵۶/۰	۵۱/۹	۵۱/۷	۵۱/۱	۵۴/۵	۵۴/۰	۵۴/۵
استونی	۲۰/۱	۱۸/۴	۱۸/۱	۱۸/۴	۱۹/۵	۱۶/۰	۱۵/۹	۱۶/۱	۱۶/۴	۱۷/۲	۱۷/۵	۱۷/۲
فنلاند	۳۰/۴	۳۰/۶	۳۰/۳	۳۰/۲	۳۰/۸	۳۱/۱	۲۹/۵	۲۹/۲	۲۹/۳	۲۹/۳	۳۰/۶	۳۰/۲
فرانسه	۱۷/۰	۱۸/۰	۱۷/۵	۱۷/۱	۱۷/۴	۱۷/۳	۱۷/۱	۱۷/۲	۱۸/۱	۱۸/۶	۱۸/۷	۱۸/۹
آلمان	۲۲/۹	۲۳/۱	۲۴/۲	۲۵/۰	۲۵/۵	۲۵/۲	۲۴/۳	۲۴/۷	۲۵/۷	۲۶/۱	۲۶/۳	۲۶/۷
یونان	۱۴/۳	۱۴/۶	۱۴/۷	۱۴/۹	۱۵/۱	۱۴/۵	۱۲/۳	۱۴/۱	۱۹/۶	۱۶/۸	۱۶/۴	..
مجارستان	۱۷/۷	۱۷/۹	۱۸/۲	۱۸/۲	۱۹/۳	۱۸/۷	۱۷/۴	۱۳/۹	۱۴/۷	۱۴/۰	۱۳/۹	۱۲/۷
ایسلند	۳۶/۵	۳۴/۸	۳۳/۷	۳۳/۹	۳۶/۰	۳۷/۹	۳۶/۵	۳۷/۶	۳۷/۴	۳۸/۳	۳۴/۹	۳۵/۹
ایرلند	۲۹/۴	۲۹/۱	۲۹/۵	۳۰/۳	۳۰/۱	۳۰/۴	۳۰/۰	۳۱/۱	۳۲/۴	۳۱/۹	۳۲/۰	۳۱/۸
ایتالیا	۲۵/۵	۲۵/۴	۲۵/۳	۲۵/۶	۲۶/۸	۲۶/۵	۲۶/۸	۲۶/۳	۲۶/۴	۲۶/۴	۲۵/۹	۲۶/۲
ژاپن	۱۷/۸	۱۸/۳	۱۸/۴	۱۹/۶	۱۹/۹	۲۰/۰	۱۸/۶	۱۸/۴	۱۸/۶	۱۹/۲	۱۸/۹	..
کره	۱۳/۶	۱۳/۳	۱۵/۲	۱۶/۷	۱۵/۰	۱۴/۱	۱۴/۲	۱۴/۷	۱۵/۰	۱۵/۳	۱۶/۳	۱۷/۴
لوکزامبورگ	۱۷/۹	۱۹/۰	۲۱/۱	۲۰/۰	۲۱/۷	۲۰/۶	۲۱/۰	۲۲/۲	۲۱/۹	۲۲/۹	۲۳/۲	۲۴/۵
مکزیک	۱۷/۹	۱۶/۴	۱۶/۲	۱۵/۹	۱۶/۹	۱۷/۱	۱۶/۷	۱۷/۳	۱۸/۳	۱۸/۱	۱۹/۷	..
هلند	۱۶/۰	۱۷/۶	۱۷/۸	۱۸/۷	۱۸/۲	۲۲/۱	۲۱/۵	۲۰/۸	۱۹/۴	۱۸/۸	۱۸/۷	۲۰/۵
نیوزیلند	۴۱/۰	۴۱/۱	۴۰/۷	۴۲/۱	۴۰/۷	۴۱/۱	۳۷/۷	۳۷/۰	۳۷/۷	۳۸/۰	۳۸/۶	۳۸/۲
نروژ	۲۳/۶	۲۲/۲	۲۰/۷	۲۲/۲	۲۱/۵	۲۴/۱	۲۳/۶	۲۳/۱	۲۳/۴	۲۴/۸	۲۵/۴	۲۷/۴
لهستان	۱۲/۵	۱۳/۰	۱۳/۷	۱۵/۰	۱۵/۵	۱۴/۵	۱۴/۰	۱۳/۷	۱۴/۰	۱۴/۱	۱۴/۳	..
پرتغال	۱۶/۷	۱۶/۵	۱۶/۴	۱۶/۸	۱۷/۱	۱۸/۵	۱۷/۶	۱۸/۴	۱۸/۳	۲۲/۶	۲۲/۵	۲۱/۲
اسلواکی	۹/۶	۹/۵	۹/۹	۹/۹	۱۰/۶	۹/۷	۹/۵	۹/۹	۱۰/۳	۹/۶	۹/۶	۹/۸
اسلونی	۱۵/۰	۱۴/۳	۱۵/۰	۱۴/۷	۱۵/۸	۱۵/۸	۱۵/۱	۱۵/۳	۱۵/۴	۱۴/۰	۱۴/۰	۱۴/۱
اسپانیا	۱۸/۳	۱۸/۳	۱۹/۲	۲۰/۴	۲۱/۶	۲۲/۰	۲۱/۹	۲۲/۸	۲۲/۹	۲۲/۵	۲۲/۳	۲۱/۳
سوئد	۳۱/۸	۳۱/۶	۳۱/۹	۳۰/۹	۲۹/۸	۲۸/۸	۲۷/۹	۲۷/۵	۲۸/۰	۲۸/۴	۲۸/۶	۲۸/۸
سوئیس	۳۲/۷	۳۲/۶	۳۱/۵	۳۱/۷	۳۱/۱	۳۱/۸	۳۱/۹	۳۱/۰	۳۱/۶	۳۱/۲	۳۱/۰	۳۱/۱
ترکیه	۱۴/۹	۱۴/۷	۱۵/۶	۱۷/۰	۱۶/۵	۱۶/۴	۱۴/۰	۱۳/۵	۱۴/۴	۱۳/۹	۱۴/۷	۱۴/۶
انگلستان	۲۸/۵	۲۹/۱	۲۸/۸	۲۹/۹	۳۰/۰	۳۰/۴	۲۸/۷	۲۸/۱	۲۷/۵	۲۷/۷	۲۷/۴	۲۷/۹
آمریکا	۳۴/۳	۳۵/۴	۳۶/۴	۳۸/۳	۳۹/۷	۳۴/۳	۳۴/۸	۳۸/۸	۳۸/۵	۳۸/۷	۳۹/۳	۴۰/۸
متوسط OECD	۲۳/۴	۲۳/۱	۲۳/۲	۲۳/۷	۲۴/۱	۲۳/۹	۲۳/۲	۲۳/۳	۲۳/۷	۲۳/۹	۲۴/۰	..

منبع: OECD، ۲۰۱۷.

سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی از کل درآمدهای مالیاتی در بین کشورهای OECD از سال ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۴ بطور متوسط معادل ۲۴/۵ درصد می‌باشد. در ایران این سهم در مقایسه با کشورهای OECD بسیار کمتر بوده و طی دوره ۲۰۱۴-۲۰۰۴ بطور متوسط ۱۳/۵ درصد بوده است، این موضوع نشان می‌دهد که در کشور ایران بیشترین بار مالیاتی بر دوش اشخاص حقوقی بوده اما در کشورهای OECD سهم مالیات بر اشخاص حقیقی بسیار بیشتر می‌باشد.

۳-۲-۱. مشارکت در تأمین اجتماعی

سهم مشارکت در تأمین اجتماعی از کل درآمدهای مالیاتی نیز پس از بحران به شدت افزایش یافته؛ بطوری که از ۲۴/۷ درصد از کل درآمدهای مالیاتی در سال ۲۰۰۷ به ۲۶/۸ درصد در سال ۲۰۰۹ رسید و پس از آن به ۲۶/۲ درصد از کل درآمدهای مالیاتی در سال ۲۰۱۴ کاهش یافته است.

بیشترین سهم مشارکت در تأمین اجتماعی از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD در و جمهوری اسلواکی (۴۲/۹٪) جمهوری چک (۴۳/۸٪) می‌باشد. در مقابل استرالیا و نیوزلند مالیاتی بر مشارکت در تأمین اجتماعی ندارند.

جدول ۵-۷: سهم مشارکت در تأمین اجتماعی از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد

کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
استرالیا	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	..
اتریش	۳۳/۷	۳۴/۲	۳۴/۴	۳۳/۷	۳۳/۳	۳۴/۸	۳۴/۵	۳۴/۳	۳۴/۱	۳۴/۳	۳۴/۲	۳۴/۰
بلژیک	۳۱/۱	۳۰/۷	۳۰/۶	۳۱/۰	۳۱/۵	۳۳/۴	۳۲/۴	۳۲/۴	۳۲/۲	۳۱/۹	۳۱/۶	۳۱/۹
کانادا	۱۴/۹	۱۴/۸	۱۴/۶	۱۴/۴	۱۴/۵	۱۵/۰	۱۴/۹	۱۴/۷	۱۵/۱	۱۵/۱	۱۵/۱	۱۵/۳
شیلی	۷/۲	۶/۵	۵/۸	۵/۶	۶/۴	۸/۲	۶/۸	۶/۳	۶/۵	۷/۲	۷/۲	۶/۹
جمهوری چک	۴۲/۳	۴۲/۸	۴۳/۶	۴۳/۶	۴۳/۶	۴۴/۲	۴۴/۰	۴۴/۸	۴۳/۷	۴۳/۲	۴۳/۸	۴۳/۳
دانمارک	۰/۲	۰/۲	۰/۲	۰/۲	۰/۱	۰/۱	۰/۲	۰/۲	۰/۲	۰/۲	۰/۱	۰/۱
استونی	۳۳/۱	۳۴/۰	۳۲/۸	۳۳/۱	۳۶/۴	۳۶/۸	۳۸/۴	۳۶/۸	۳۵/۲	۳۴/۷	۳۳/۶	۳۳/۳
فنلاند	۲۶/۸	۲۷/۳	۲۷/۹	۲۷/۶	۲۸/۰	۲۹/۸	۲۹/۷	۲۸/۷	۲۹/۶	۲۸/۹	۲۸/۹	۲۹/۰
فرانسه	۳۷/۱	۳۷/۰	۳۷/۰	۳۷/۱	۳۷/۳	۳۹/۴	۳۸/۴	۳۷/۶	۳۷/۲	۳۷/۰	۳۷/۴	۳۷/۱
آلمان	۴۰/۶	۳۹/۸	۳۸/۳	۳۶/۶	۳۶/۴	۳۸/۶	۳۹/۲	۳۸/۶	۳۸/۳	۳۸/۱	۳۸/۱	۳۷/۹
یونان	۳۵/۷	۳۵/۲	۳۳/۸	۳۴/۴	۳۴/۷	۳۳/۳	۳۴/۶	۳۲/۱	۳۰/۹	۳۰/۴	۲۸/۷	۲۹/۰
مجارستان	۳۱/۷	۳۲/۶	۳۳/۲	۳۳/۶	۳۳/۴	۳۲/۴	۳۱/۴	۳۴/۱	۳۲/۷	۳۲/۷	۳۲/۷	۳۳/۳
ایسلند	۸/۰	۷/۹	۷/۹	۷/۴	۷/۷	۹/۰	۱۱/۸	۱۱/۴	۱۰/۴	۱۰/۳	۹/۵	۹/۷
ایرلند	۱۳/۲	۱۳/۰	۱۲/۵	۱۳/۵	۱۵/۶	۱۸/۹	۱۸/۶	۱۹/۳	۱۷/۶	۱۷/۸	۱۷/۳	۱۶/۶
ایتالیا	۳۰/۲	۳۰/۸	۲۹/۵	۲۹/۹	۳۱/۰	۳۱/۴	۳۱/۱	۳۰/۸	۲۹/۸	۲۹/۸	۲۹/۸	۳۰/۲
ژاپن	۳۷/۷	۳۶/۹	۳۶/۶	۳۶/۵	۳۸/۸	۴۱/۰	۴۱/۱	۴۱/۵	۴۱/۶	۴۰/۸	۳۹/۷	..
کره	۲۱/۰	۲۱/۲	۲۱/۲	۲۰/۷	۲۱/۸	۲۳/۴	۲۳/۳	۲۴/۰	۲۴/۷	۲۶/۴	۲۶/۹	۲۶/۶
لوکزامبورگ	۲۸/۹	۲۸/۰	۲۷/۹	۲۷/۶	۲۸/۵	۳۰/۰	۲۹/۰	۲۹/۲	۲۹/۱	۲۸/۹	۲۸/۷	۲۸/۹
مکزیک	۲۱/۷	۲۲/۰	۲۰/۸	۲۰/۴	۱۹/۰	۲۱/۱	۲۰/۲	۲۰/۲	۲۰/۹	۲۰/۹	۲۰/۶	..
هلند	۳۷/۱	۳۴/۵	۳۶/۰	۳۴/۹	۳۷/۰	۳۶/۱	۳۶/۳	۳۸/۴	۴۰/۸	۴۰/۸	۳۹/۶	۳۷/۷
نیوزیلند	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
نروژ	۲۱/۷	۲۰/۴	۱۹/۹	۲۰/۸	۲۰/۸	۲۳/۳	۲۲/۴	۲۲/۰	۲۲/۵	۲۳/۸	۲۵/۷	۲۷/۴
لهستان	۳۷/۹	۳۶/۹	۳۵/۷	۳۴/۱	۳۲/۹	۳۵/۵	۳۴/۷	۳۵/۲	۳۷/۵	۳۸/۴	۳۸/۱	..
پرتغال	۲۶/۹	۲۶/۶	۲۵/۸	۲۵/۶	۲۶/۴	۲۸/۶	۲۸/۳	۲۷/۵	۲۷/۳	۲۶/۱	۲۶/۲	۲۶/۱
اسلواکی	۴۰/۸	۳۹/۷	۳۹/۳	۳۹/۲	۳۹/۹	۴۲/۷	۴۲/۸	۴۲/۱	۴۳/۴	۴۳/۸	۴۲/۹	۴۲/۸
اسلونی	۳۷/۲	۳۶/۸	۳۶/۶	۳۶/۳	۳۷/۸	۴۰/۳	۴۰/۲	۴۰/۲	۴۰/۴	۳۹/۹	۳۹/۴	۳۹/۷
اسپانیا	۳۴/۵	۳۳/۴	۳۲/۷	۳۲/۳	۳۶/۶	۳۹/۵	۳۷/۳	۳۷/۵	۳۵/۸	۳۴/۶	۳۴/۴	۳۳/۷
سوئد	۲۷/۵	۲۶/۹	۲۵/۶	۲۶/۲	۲۵/۰	۲۴/۶	۲۵/۳	۲۳/۳	۲۴/۰	۲۳/۳	۲۳/۲	۲۲/۵
سوئیس	۲۴/۴	۲۳/۹	۲۳/۴	۲۳/۳	۲۳/۱	۲۳/۹	۲۳/۹	۲۴/۵	۲۵/۰	۲۴/۹	۲۴/۹	۲۴/۶
ترکیه	۲۳/۹	۲۲/۴	۲۲/۴	۲۱/۷	۲۵/۰	۲۴/۵	۲۴/۹	۲۷/۹	۲۷/۲	۲۷/۴	۲۸/۵	۲۹/۰
انگلستان	۱۸/۹	۱۸/۹	۱۸/۵	۱۸/۵	۱۹/۰	۱۹/۷	۱۹/۰	۱۸/۷	۱۹/۰	۱۸/۸	۱۸/۷	۱۸/۶
آمریکا	۲۶/۳	۲۴/۵	۲۳/۶	۲۳/۵	۲۴/۶	۲۷/۲	۲۶/۱	۲۲/۹	۲۲/۷	۲۴/۱	۲۴/۱	۲۳/۷
متوسط OECD	۲۵/۷	۲۵/۳	۲۴/۹	۲۴/۷	۲۵/۵	۲۶/۸	۲۶/۶	۲۶/۴	۲۶/۴	۲۶/۳	۲۶/۲	..

منبع: OECD، ۲۰۱۷.

۱-۲-۴. مالیات بر حقوق و دستمزد

یکی دیگر از پایه‌های مالیاتی در کشورهای OECD مالیات بر حقوق و دستمزد می‌باشد. این مالیات شامل مالیات‌هایی است که بر کارفرمایان، کارکنان یا خویش فرمایی تمام بخش‌های خصوصی وضع می‌گردد. مثال‌هایی از این نوع مالیات United Kingdom national insurance surcharge (که در سال ۱۹۷۷ معرفی گردید)، the Swedish payroll tax (۷۹-۱۹۶۹)، و the Austrian Contribution to the Family Burden Equalisation Fund and Community Tax می‌باشد. بیشتر کشورهای OECD این نوع مالیات را ندارند. لذا سهم اندکی از درآمدهای مالیاتی را نیز تشکیل می‌دهد.

جدول ۵-۸: سهم مالیات بر حقوق و دستمزد از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد

کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
استرالیا	۴/۴۰	۴/۵۰	۴/۵۸	۴/۶۹	۵/۰۸	۵/۱۷	۵/۱۲	۵/۱۸	۵/۱۴	۵/۰۹	۵/۱۴	..
اتریش	۶/۳۱	۶/۳۵	۶/۳۸	۶/۳۵	۶/۵۶	۶/۹۵	۶/۹۵	۶/۹۲	۶/۹۳	۶/۹۲	۶/۹۱	۶/۷۹
بلژیک	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۱
کانادا	۲/۰۳	۱/۹۹	۱/۹۶	۱/۹۶	۲/۰۱	۲/۰۵	۲/۰۸	۲/۱۲	۲/۰۹	۲/۰۹	۲/۰۴	۲/۰۰
شیلی	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
جمهوری چک	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
دانمارک	۰/۴۱	۰/۳۸	۰/۴۱	۰/۴۹	۰/۵۲	۰/۵۳	۰/۵۱	۰/۵۶	۰/۶۴	۰/۶۸	۰/۶۵	۰/۶۳
استونی	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
فنلاند	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
فرانسه	۲/۵۹	۲/۶۸	۲/۶۴	۲/۷۶	۲/۸۸	۳/۱۸	۳/۱۹	۳/۱۱	۳/۱۹	۳/۴۹	۳/۵۱	۳/۴۷
آلمان	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
یونان	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
مجارستان	۰/۹۱	۱/۰۳	۰/۷۳	۰/۸۱	۰/۷۸	۰/۸۷	۱/۱۴	۱/۲۵	۱/۴۲	۱/۴۷	۱/۴۷	۱/۴۷
ایسلند	۰/۱۵	۰/۰۸	۰/۰۸	۰/۲۹	۰/۴۱	۰/۴۹	۰/۵۲	۰/۵۰	۰/۸۶	۰/۹۷	۰/۹۰	۰/۹۴
ایرلند	۰/۶۲	۰/۶۶	۰/۶۵	۰/۶۹	۰/۷۸	۰/۷۹	۰/۶۸	۰/۶۸	۰/۶۱	۰/۶۲	۰/۶۱	۰/۵۹
ایتالیا	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
ژاپن	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	..
کره	۰/۲۴	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۴	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۴	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۸	۰/۲۹	۰/۲۹
لوکزامبورگ	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
مکزیک	۱/۵۷	۱/۷۲	۱/۷۶	۱/۸۶	۱/۸۴	۱/۹۵	۱/۹۷	۲/۰۶	۲/۲۱	۲/۲۶	۲/۴۸	..
هلند	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
نیوزیلند	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
نروژ	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰

کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
لهستان	۰/۷۶	۰/۷۸	۰/۷۴	۰/۷۵	۰/۸۳	۰/۸۹	۰/۸۳	۰/۸۴	۰/۸۳	۰/۷۶	۰/۷۳	..
پریتغال	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
اسلواکی	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
اسلونی	۴/۷۷	۴/۷۰	۳/۹۴	۳/۲۱	۱/۸۷	۰/۲۱	۰/۲۱	۰/۲۲	۰/۱۹	۰/۱۸	۰/۱۵	۰/۱۴
اسپانیا	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
سوئد	۴/۷۴	۴/۶۱	۵/۵۴	۵/۶۲	۸/۳۶	۸/۴۶	۷/۰۷	۹/۹۹	۱۰/۲۲	۱۰/۶۴	۱۰/۵۸	۱۰/۶۷
سوئیس	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
ترکیه	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
انگلستان	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
آمریکا	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
متوسط OECD	۰/۹۸	۰/۹۸	۰/۹۷	۰/۹۶	۱/۰۳	۱/۰۲	۰/۹۸	۱/۰۷	۱/۱۰	۱/۱۲	۱/۱۲	..

منبع: OECD، ۲۰۱۷.

۱-۲-۵. مالیات بر دارایی

مالیات بر دارایی به عنوان مالیات‌های مجدد و غیرمجدد برای استفاده، مالکیت یا انتقال دارایی تعریف شده است. این نوع مالیات‌ها شامل مالیات بر اموال غیرمنقول یا ثروت خالص، مالیات بر تغییر مالکیت دارایی از طریق وراثت یا هدیه و مالیات بر معاملات مالی و سرمایه‌ای می‌باشد. سهم مالیات بر دارایی در طی سال‌های اخیر تغییر محسوسی نداشته است ولی اگر مقایسه‌ای با مقدار آن در سال ۱۹۶۵ داشته باشیم متوجه می‌شویم این نوع مالیات از ۸٪ به ۵/۶٪ در سال ۲۰۱۴ تنزل پیدا کرده است. بیشترین سهم مالیات بر دارایی در سال ۲۰۱۴ متعلق به انگلستان می‌باشد.

جدول ۵-۹: سهم مالیات دارایی از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد

کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
استرالیا	۸/۷	۸/۶	۹/۱	۸/۹	۸/۲	۹/۵	۹/۳	۸/۶	۸/۶	۹/۴	۱۰/۱	..
اتریش	۱/۳	۱/۳	۱/۴	۱/۴	۱/۳	۱/۳	۱/۳	۱/۲	۱/۳	۱/۷	۱/۴	۱/۳
بلژیک	۵/۲	۷/۰	۷/۳	۷/۲	۷/۰	۶/۹	۷/۲	۷/۳	۷/۴	۷/۸	۷/۹	۷/۸
کانادا	۱۰/۸	۱۰/۷	۱۰/۶	۱۰/۶	۱۱/۵	۱۲/۲	۱۲/۳	۱۲/۰	۱۱/۹	۱۱/۹	۱۱/۷	۱۱/۸
شیلی	۶/۸	۶/۳	۵/۴	۴/۹	۵/۵	۵/۴	۴/۱	۴/۰	۴/۳	۴/۱	۴/۲	۴/۴
جمهوری چک	۱/۱	۱/۲	۱/۲	۱/۲	۱/۱	۱/۱	۱/۳	۱/۵	۱/۵	۱/۴	۱/۳	۱/۱
دانمارک	۳/۹	۳/۸	۳/۹	۳/۹	۴/۲	۴/۰	۴/۱	۴/۲	۳/۹	۳/۹	۳/۷	۴/۲
استونی	۱/۰	۱/۰	۰/۸	۰/۷	۰/۹	۱/۰	۱/۰	۱/۰	۱/۰	۱/۰	۰/۹	۰/۸

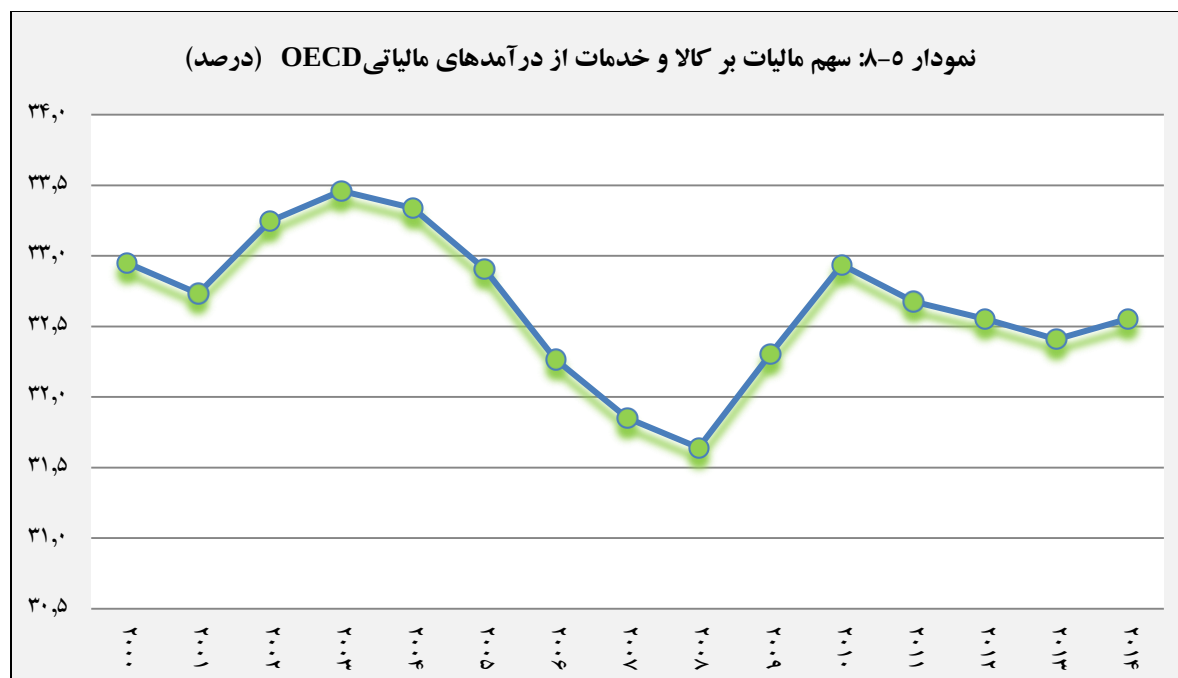

کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
فنلاند	۲/۶	۲/۷	۲/۵	۲/۶	۲/۶	۲/۶	۲/۷	۲/۶	۲/۸	۲/۹	۳/۰	۳/۳
فرانسه	۷/۵	۷/۷	۷/۸	۷/۹	۷/۶	۸/۰	۸/۴	۸/۴	۸/۵	۸/۴	۸/۵	۸/۹
آلمان	۲/۵	۲/۵	۲/۵	۲/۵	۲/۳	۲/۳	۲/۳	۲/۴	۲/۵	۲/۵	۲/۶	۲/۹
یونان	۴/۲	۴/۲	۵/۳	۵/۳	۵/۵	۵/۵	۵/۱	۵/۹	۷/۱	۸/۴	۴/۰	۵/۳
مجارستان	۲/۳	۲/۳	۲/۲	۲/۰	۲/۲	۲/۱	۳/۱	۳/۱	۳/۲	۳/۴	۳/۴	۳/۳
ایسلند	۶/۷	۶/۵	۵/۳	۶/۱	۶/۱	۶/۵	۷/۰	۶/۷	۷/۱	۶/۹	۶/۴	۵/۴
ایرلند	۷/۰	۷/۵	۸/۷	۸/۰	۶/۲	۵/۳	۵/۳	۶/۱	۶/۴	۷/۲	۷/۷	۶/۴
ایتالیا	۶/۱	۵/۰	۵/۰	۴/۹	۴/۳	۶/۲	۴/۸	۵/۳	۶/۲	۶/۲	۶/۶	۶/۴
ژاپن	۱۰/۰	۹/۷	۹/۱	۹/۰	۹/۴	۱۰/۱	۹/۷	۹/۷	۹/۱	۸/۸	۸/۵	..
کره	۱۱/۲	۱۱/۹	۱۳/۲	۱۲/۸	۱۱/۹	۱۱/۶	۱۱/۳	۱۱/۴	۱۰/۶	۱۰/۳	۱۱/۰	۱۲/۴
لوکزامبورگ	۷/۸	۸/۵	۹/۳	۹/۶	۷/۴	۶/۶	۷/۱	۶/۹	۷/۰	۷/۳	۷/۸	۸/۹
مکزیک	۲/۱	۲/۲	۲/۲	۲/۲	۲/۱	۲/۲	۲/۱	۲/۰	۲/۱	۲/۰	۲/۱	..
هلند	۵/۳	۵/۵	۴/۷	۴/۷	۴/۳	۴/۰	۳/۸	۳/۴	۳/۰	۳/۴	۳/۹	۳/۸
نیوزیلند	۵/۰	۴/۹	۵/۲	۵/۳	۵/۹	۶/۵	۶/۶	۶/۶	۶/۳	۶/۱	۶/۲	۶/۲
نروژ	۲/۶	۲/۶	۲/۷	۲/۸	۲/۸	۲/۹	۲/۸	۲/۸	۲/۹	۳/۰	۳/۱	۲/۹
لهستان	۴/۷	۴/۵	۴/۳	۴/۲	۴/۲	۴/۳	۴/۲	۴/۱	۴/۲	۴/۴	۴/۴	..
پرتغال	۳/۵	۳/۷	۳/۸	۴/۱	۳/۸	۳/۶	۳/۵	۳/۴	۳/۳	۳/۳	۳/۶	۳/۸
اسلواکی	۱/۷	۱/۶	۱/۵	۱/۳	۱/۳	۱/۵	۱/۵	۱/۴	۱/۵	۱/۵	۱/۴	۱/۳
اسلونی	۱/۶	۱/۵	۱/۶	۱/۶	۱/۵	۱/۶	۱/۷	۱/۶	۱/۷	۱/۸	۱/۷	۱/۷
اسپانیا	۷/۸	۸/۴	۸/۷	۸/۰	۷/۰	۶/۵	۶/۴	۶/۰	۶/۲	۶/۷	۷/۰	۷/۱
سوئد	۳/۲	۳/۰	۲/۹	۲/۴	۲/۳	۲/۴	۲/۴	۲/۴	۲/۴	۲/۵	۲/۵	۲/۴
سوئیس	۸/۳	۷/۸	۷/۸	۷/۹	۷/۱	۷/۰	۷/۰	۶/۶	۶/۳	۶/۴	۶/۶	۶/۷
ترکیه	۳/۱	۳/۳	۳/۶	۳/۸	۳/۶	۳/۶	۴/۱	۴/۱	۴/۲	۴/۶	۴/۹	۴/۹
انگلستان	۱۲/۰	۱۲/۰	۱۲/۳	۱۲/۶	۱۱/۶	۱۲/۲	۱۲/۱	۱۱/۶	۱۱/۹	۱۲/۴	۱۲/۷	۱۲/۵
آمریکا	۱۲/۰	۱۱/۴	۱۱/۲	۱۱/۴	۱۱/۴	۱۲/۰	۱۴/۱	۱۳/۱	۱۲/۴	۱۲/۰	۱۱/۳	۱۰/۴
متوسط OECD	۵/۵	۵/۵	۵/۶	۵/۶	۵/۳	۵/۵	۵/۵	۵/۵	۵/۵	۵/۶	۵/۶	..

منبع: OECD، ۲۰۱۷.

۱-۲-۶. مالیات بر کالاها و خدمات

بررسی سهم مالیات کالاها و خدمات از کل درآمدهای مالیاتی نشان می‌دهد، سهم این منبع مالیاتی در کشورهای OECD در سال ۲۰۱۴ بطور متوسط ۳۲/۶ درصد بوده است. بحران سال ۲۰۰۷ نیز کاهش شدید در درآمدهای مالیاتی این نوع پایه مالیاتی را در سال ۲۰۰۸ نشان می‌دهد.

یکی از منابع رشد سریع درآمدهای مالیاتی در طی این سال‌ها در کشورهای OECD مالیات بر مصرف به خصوص مالیات بر ارزش افزوده (VAT) است که در ۳۴ کشور از ۳۵ کشور OECD اعمال می‌گردد. در طی سال‌های اخیر سهم مالیات‌های خاص (بیشتر مالیات بر تنباکو، مشروبات الکلی و سوخت، شامل مالیات بر سوخت‌های جدید زیست محیطی) بیش از دو برابر شده است. همچنین نرخ مالیات بر کالاهای وارداتی اساساً در تمام کشورهای OECD کاهش یافته است که منعکس کننده یک روند جهانی برای حذف موانع تجاری است.

در سال ۲۰۱۴ بیشترین سهم مالیات بر کالا و خدمات از کل درآمدهای مالیاتی مربوط به کشور شیلی با ۵۵/۳ درصد و کمترین با ۱۷/۴ مربوط به کشور آمریکا می‌باشد. با این وجود برخی از کشورها همچون استونی (در حدود ۱۴٪)، اسلوانی (حدود ۱۵٪) و ترکیه حدود (۲۲٪) مقدار نسبتاً زیادی از درآمدهای مالیاتی آنها از مالیات بر کالا و خدمات خاص می‌باشد.

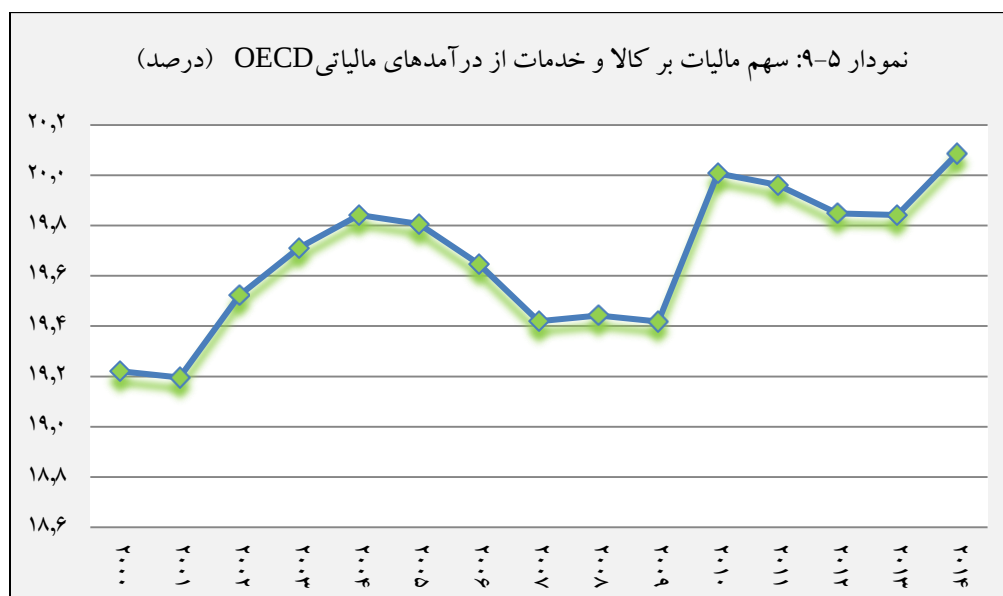
جدول ۵-۱۰: سهم مالیات کالا و خدمات از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد

کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
استرالیا	۲۸/۷	۲۸/۱	۲۷/۴	۲۶/۹	۲۷/۸	۲۹/۶	۲۸/۹	۲۷/۳	۲۸/۳	۲۸/۶	۲۶/۹	..
اتریش	۲۸/۶	۲۸/۷	۲۸/۱	۲۷/۷	۲۷/۲	۲۸/۲	۲۸/۱	۲۸/۳	۲۸/۲	۲۷/۵	۲۷/۳	۲۶/۹
بلژیک	۲۴/۸	۲۵/۰	۲۵/۰	۲۴/۴	۲۴/۴	۲۴/۹	۲۵/۳	۲۴/۸	۲۵/۰	۲۴/۲	۲۳/۹	۲۳/۸
کانادا	۲۵/۷	۲۵/۲	۲۴/۴	۲۴/۰	۲۲/۵	۲۲/۹	۲۴/۰	۲۳/۷	۲۳/۴	۲۳/۰	۲۳/۰	۲۳/۲
شیلی	۵۶/۷	۵۱/۵	۴۳/۲	۴۳/۸	۵۰/۵	۵۵/۶	۵۱/۲	۴۹/۳	۵۰/۱	۵۴/۰	۵۵/۳	۵۴/۰
جمهوری چک	۳۱/۲	۳۱/۲	۳۰/۱	۲۹/۹	۳۱/۵	۳۳/۳	۳۳/۲	۳۳/۷	۳۳/۹	۳۴/۳	۳۲/۹	۳۳/۶
دانمارک	۳۳/۸	۳۳/۲	۳۴/۱	۳۴/۹	۳۳/۹	۳۳/۶	۳۳/۳	۳۳/۴	۳۳/۰	۳۲/۳	۳۰/۲	۳۲/۱
استونی	۴۰/۱	۴۱/۲	۴۲/۹	۴۱/۹	۳۷/۴	۴۰/۶	۴۰/۲	۴۱/۷	۴۲/۴	۴۱/۲	۴۲/۱	۴۲/۰
فنلاند	۳۱/۸	۳۱/۵	۳۱/۳	۳۰/۲	۳۰/۲	۳۱/۶	۳۱/۸	۳۲/۹	۳۳/۱	۳۳/۲	۳۲/۸	۳۲/۳
فرانسه	۲۵/۷	۲۵/۵	۲۵/۰	۲۴/۹	۲۴/۷	۲۵/۲	۲۴/۹	۲۴/۷	۲۴/۴	۲۴/۰	۲۴/۱	۲۴/۴
آلمان	۲۹/۲	۲۹/۱	۲۸/۴	۲۹/۳	۲۸/۹	۲۹/۸	۲۹/۵	۲۹/۱	۲۸/۵	۲۸/۰	۲۷/۷	۲۷/۲
یونان	۳۵/۶	۳۴/۹	۳۶/۶	۳۶/۶	۳۶/۲	۳۵/۵	۳۸/۰	۳۹/۳	۳۷/۸	۳۹/۱	۴۳/۴	۴۲/۰
مجارستان	۴۰/۷	۳۹/۶	۳۸/۳	۳۷/۶	۳۶/۹	۳۹/۵	۴۲/۹	۴۳/۶	۴۴/۰	۴۳/۹	۴۴/۰	۴۳/۷
ایسلند	۴۲/۲	۴۲/۰	۴۲/۳	۴۰/۴	۳۷/۰	۳۵/۵	۳۵/۲	۳۴/۶	۳۴/۹	۳۳/۵	۳۱/۰	۳۱/۹
ایرلند	۳۷/۷	۳۸/۲	۳۶/۴	۳۶/۴	۳۷/۴	۳۵/۷	۳۶/۲	۳۴/۳	۳۴/۳	۳۳/۶	۳۳/۶	۳۲/۷
ایتالیا	۲۶/۴	۲۶/۴	۲۶/۲	۲۵/۳	۲۴/۸	۲۴/۸	۲۶/۳	۲۶/۹	۲۶/۵	۲۶/۱	۲۷/۰	۲۷/۱
ژاپن	۲۰/۰	۱۹/۴	۱۸/۶	۱۸/۰	۱۷/۹	۱۹/۱	۱۸/۷	۱۸/۴	۱۸/۰	۱۷/۶	۱۹/۸	..
کره	۳۶/۲	۳۴/۳	۳۲/۵	۳۱/۳	۳۱/۶	۳۱/۸	۳۳/۷	۳۱/۲	۳۱/۲	۳۰/۷	۳۰/۰	۲۸/۰
لوکزامبورگ	۲۹/۷	۲۸/۸	۲۷/۵	۲۷/۸	۲۷/۸	۲۷/۹	۲۷/۳	۲۸/۰	۲۸/۳	۲۸/۲	۲۸/۸	۲۵/۶
مکزیک	۴۱/۷	۳۹/۴	۳۹/۱	۳۷/۶	۳۸/۷	۳۷/۰	۳۷/۸	۳۶/۲	۳۶/۱	۳۲/۴	۳۵/۸	..
هلند	۳۱/۷	۳۱/۶	۳۱/۱	۳۱/۰	۳۰/۳	۳۰/۶	۳۰/۸	۳۰/۱	۲۹/۸	۲۹/۸	۲۹/۶	۲۹/۶
نیوزیلند	۳۳/۸	۳۲/۱	۳۲/۷	۳۱/۷	۳۳/۷	۳۶/۶	۳۹/۶	۳۹/۷	۳۸/۳	۳۸/۴	۳۸/۴	۳۸/۵
نروژ	۲۹/۲	۲۷/۷	۲۷/۳	۲۸/۵	۲۶/۰	۲۷/۹	۲۷/۵	۲۶/۴	۲۶/۳	۲۷/۶	۲۸/۷	۳۰/۴
لهستان	۳۷/۹	۳۸/۰	۳۸/۰	۳۷/۸	۳۸/۳	۳۷/۱	۳۹/۶	۳۹/۴	۳۶/۶	۳۶/۱	۳۶/۱	..
پرتغال	۴۲/۷	۴۳/۸	۴۳/۹	۴۱/۶	۴۰/۶	۳۸/۷	۴۰/۲	۳۹/۸	۴۰/۷	۳۷/۳	۳۸/۲	۳۸/۵
اسلواکی	۳۸/۲	۳۹/۴	۳۸/۱	۳۷/۸	۳۵/۹	۳۶/۱	۳۵/۹	۳۶/۷	۳۵/۰	۳۴/۴	۳۴/۲	۳۴/۰
اسلونی	۳۵/۸	۳۵/۱	۳۴/۷	۳۵/۰	۳۵/۶	۳۶/۷	۳۷/۳	۳۷/۷	۳۸/۴	۴۰/۴	۴۰/۴	۳۹/۹
اسپانیا	۲۸/۱	۲۷/۸	۲۶/۸	۲۵/۲	۲۴/۷	۲۲/۷	۲۶/۶	۲۶/۰	۲۶/۶	۲۸/۱	۲۸/۵	۲۹/۲
سوئد	۲۶/۱	۲۶/۱	۲۶/۱	۲۶/۶	۲۷/۷	۲۸/۹	۲۹/۳	۲۹/۱	۲۸/۹	۲۸/۶	۲۸/۴	۲۸/۳
سوئیس	۲۳/۳	۲۳/۳	۲۳/۱	۲۲/۵	۲۲/۷	۲۲/۳	۲۳/۱	۲۲/۶	۲۳/۰	۲۲/۷	۲۲/۴	۲۱/۸
ترکیه	۴۷/۷	۴۹/۳	۴۸/۷	۴۷/۷	۴۵/۵	۴۵/۷	۴۷/۷	۴۵/۲	۴۵/۰	۴۶/۱	۴۴/۱	۴۴/۳
انگلستان	۳۲/۰	۳۰/۳	۲۹/۱	۲۹/۲	۲۸/۹	۲۹/۱	۳۰/۹	۳۲/۵	۳۲/۹	۳۲/۹	۳۳/۲	۳۲/۹
آمریکا	۱۸/۴	۱۷/۷	۱۷/۲	۱۶/۸	۱۷/۱	۱۸/۴	۱۸/۳	۱۸/۵	۱۸/۴	۱۷/۶	۱۷/۴	۱۶/۸
متوسط OECD	۳۳/۳	۳۲/۹	۳۲/۳	۳۱/۹	۳۱/۶	۳۲/۳	۳۲/۹	۳۲/۷	۳۲/۶	۳۲/۴	۳۲/۶	..

منبع: OECD، ۲۰۱۷.

۱-۶-۲-۱. مالیات بر ارزش افزوده

بر مبنای آمارهای مندرج در کتاب روند مالیات بر مصرف کشورهای OECD در سال ۲۰۱۶، درآمد حاصل از مالیات بر ارزش افزوده، منبع اصلی درآمدهای حاصل از مالیات بر مصرف در کشورهای عضو این سازمان بوده است و در حال حاضر به بالاترین سطح خود از GDP (۶/۸٪) رسیده و سهم آن از مجموع درآمدهای مالیاتی معادل ۲۰/۱ درصد در سال ۲۰۱۴ است. این در حالی است که سهم مالیات بر ارزش افزوده از GDP در سال ۲۰۱۲ حدود ۶/۶ درصد و سهم آن از کل درآمدهای مالیاتی در سال مذکور معادل ۱۹/۸ درصد بوده است. همانطور که نمودار (۹) نیز نشان می‌دهد متوسط سهم مالیات بر ارزش افزوده از مجموع درآمدهای مالیاتی کشورهای OECD، در سال ۲۰۱۴ نسبت به سال ۲۰۱۳ رشدی برابر ۱/۲۲ داشته است و طی سال‌های مورد بررسی بیشترین مقدار را در این سال دارد.

در سال ۲۰۱۴، نسبت مالیات بر ارزش افزوده به کل درآمدهای مالیاتی در ۲۲ کشور از ۳۴ کشور عضو OECD که در آنها مالیات بر ارزش افزوده به کار گرفته می‌شود- در مقایسه با سال ۲۰۱۳، افزایش یافته است. بیشترین افزایش این سهم مربوط به کشور ژاپن است که سهم مالیات بر ارزش افزوده از کل درآمدهای مالیاتی در سال ۲۰۱۴ نسبت به سال ۲۰۱۳ دارای رشدی برابر با ۳۲/۵ درصد است.

یکی از مهمترین علت‌های افزایش مالیات بر ارزش افزوده مقابله با کاهش سهم مالیات بر برخی مصارف خاص همچون مالیات بر گمرک و کالاهای داخلی است. بر اساس آمار مندرج در جدول (۵-۱۱)، بیشترین سهم درآمد مالیات بر ارزش افزوده از کل درآمدهای مالیاتی مربوط به کشور شیلی با ۴۱/۶ درصد است و میزان این نوع مالیات در کشور آمریکا برابر با صفر است.

جدول ۵-۱۱: سهم مالیات بر ارزش افزوده از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد

کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
استرالیا	۱۲/۸	۱۳/۱	۱۲/۸	۱۲/۷	۱۲/۵	۱۳/۹	۱۳/۳	۱۲/۵	۱۲/۱	۱۲/۷	۱۲/۶	..
اتریش	۱۸/۴	۱۸/۸	۱۸/۴	۱۸/۳	۱۸/۲	۱۹	۱۸/۹	۱۸/۶	۱۸/۶	۱۸/۲	۱۸	۱۷/۸
بلژیک	۱۵/۶	۱۵/۹	۱۶/۱	۱۶/۲	۱۵/۷	۱۶	۱۶/۲	۱۵/۹	۱۵/۷	۱۵/۴	۱۵/۳	۱۵
کانادا	۹/۹	۹/۹	۹/۴	۹	۱۲/۳	۱۲/۷	۱۳/۷	۱۳/۷	۱۳/۷	۱۳/۴	۱۳/۵	۱۳/۹
شیلی	۴۱/۷	۳۷/۸	۳۲	۳۲/۹	۳۹/۴	۴۲/۱	۳۸/۵	۳۷	۳۷/۷	۴۰/۸	۴۱/۶	۴۰/۸
جمهوری چک	۱۹/۳	۱۹/۱	۱۷/۹	۱۷/۷	۱۹/۳	۲۰/۴	۲۰/۵	۲۰/۶	۲۰/۹	۲۱/۸	۲۲/۴	۲۱/۹
دانمارک	۲۰/۱	۲۰/۲	۲۱/۳	۲۱/۶	۲۱/۵	۲۱/۶	۲۱/۱	۲۱/۲	۲۱	۲۰/۲	۱۹/۲	۲۰/۳
استونی	۲۶/۶	۲۶/۹	۲۹/۴	۲۸	۲۴/۸	۲۴/۸	۲۵/۷	۲۶	۲۶/۶	۲۶	۲۶/۴	۲۷/۲
فنلاند	۱۹/۶	۱۹/۹	۲۰	۱۹/۶	۱۹/۶	۲۰/۵	۲۰/۴	۲۰/۹	۲۱/۱	۲۱/۳	۲۱	۲۰/۶
فرانسه	۱۶/۷	۱۶/۷	۱۶/۵	۱۶/۵	۱۶/۳	۱۶/۲	۱۶/۱	۱۵/۸	۱۵/۴	۱۵/۱	۱۵/۲	۱۵/۳
آلمان	۱۷/۹	۱۸	۱۷/۹	۱۹/۴	۱۹/۴	۲۰/۱	۲۰	۱۹/۷	۱۹/۴	۱۹/۲	۱۹	۱۸/۹
یونان	۲۱/۷	۲۱/۵	۲۲/۴	۲۲/۹	۲۲/۷	۲۰/۳	۲۱/۹	۲۱/۵	۲۰/۲	۱۹/۶	۲۰	..
مجارستان	۲۳/۵	۲۲/۵	۲۰/۳	۱۹/۹	۱۹/۳	۲۱/۳	۲۲/۹	۲۳/۳	۲۳/۸	۲۳/۵	۲۴/۵	۲۴/۷
ایسلند	۲۷/۵	۲۷/۳	۲۵/۲	۲۵/۹	۲۴/۷	۲۳/۷	۲۲/۷	۲۲/۴	۲۲/۸	۲۲/۲	۲۰/۸	۲۲/۱
ایرلند	۲۴/۳	۲۴/۷	۲۴/۱	۲۴	۲۴/۵	۲۲/۲	۲۲/۲	۲۰/۸	۲۱/۲	۲۰/۴	۲۰/۸	۱۹/۸
ایتالیا	۱۴/۳	۱۴/۶	۱۴/۸	۱۴/۲	۱۳/۸	۱۳/۱	۱۴/۵	۱۴/۴	۱۳/۶	۱۳/۳	۱۳/۸	۱۴/۳
ژاپن	۹/۶	۹/۵	۹/۲	۸/۸	۸/۹	۹/۶	۹/۶	۹/۴	۹/۲	۹/۲	۱۲/۲	..
کره	۱۸	۱۷/۴	۱۶/۷	۱۵/۸	۱۶/۱	۱۷/۲	۱۷/۵	۱۷	۱۷/۲	۱۷	۱۷/۲	۱۵/۳
لوکزامبورگ	۱۵/۸	۱۶/۱	۱۵/۵	۱۶/۴	۱۶/۵	۱۷/۱	۱۷	۱۷/۷	۱۸/۴	۱۹	۱۹/۶	۱۷/۷
مکزیک	۲۵/۵	۲۶/۷	۲۸/۲	۲۷/۲	۲۷/۱	۲۴/۹	۲۶/۹	۲۶/۴	۲۶/۷	۲۳/۷	۲۵/۶	..
هلند	۱۹/۴	۱۹/۲	۱۸/۹	۱۹/۴	۱۸/۶	۱۸/۴	۱۸/۷	۱۸/۱	۱۷/۹	۱۷/۸	۱۷/۲	۱۷/۶
نیوزیلند	۲۵	۲۳/۸	۲۴/۴	۲۳/۵	۲۵/۴	۲۷/۶	۳۰/۷	۳۱	۳۰	۳۰	۲۹/۹	۳۰
نروژ	۱۸/۶	۱۸/۱	۱۸/۱	۱۹/۱	۱۷/۱	۱۸/۶	۱۸/۵	۱۸	۱۸/۲	۱۹/۲	۲۰	۲۱/۴
لهستان	۲۲/۲	۲۳/۲	۲۴	۲۳/۸	۲۳/۲	۲۳/۲	۲۴/۴	۲۴/۸	۲۲/۴	۲۲/۱	۲۲/۲	..
پرتغال	۲۵/۲	۲۶/۶	۲۶/۴	۲۵/۷	۲۵/۴	۲۲/۸	۲۴/۷	۲۵	۲۶/۲	۲۳/۶	۲۴/۸	۲۴/۸
اسلواکی	۲۴/۲	۲۴/۷	۲۵	۲۲/۶	۲۳/۳	۲۲/۹	۲۲/۱	۲۳/۴	۲۱/۱	۲۱	۲۱/۳	۲۱/۵
اسلونی	۲۲/۳	۲۲/۲	۲۲/۲	۲۲/۴	۲۲/۹	۲۱/۹	۲۱/۹	۲۲/۳	۲۱/۸	۲۳/۱	۲۳/۲	۲۲/۸

کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
اسپانیا	۱۷/۵	۱۷/۷	۱۷/۲	۱۶	۱۵/۱	۱۲/۶	۱۶/۷	۱۶/۴	۱۶/۶	۱۷/۸	۱۸/۱	۱۸/۸
سوئد	۱۸/۳	۱۸/۳	۱۸/۵	۱۹/۱	۲۰	۲۰/۷	۲۱/۲	۲۱/۳	۲۱	۲۰/۹	۲۱/۱	۲۱/۱
سوئیس	۱۳/۶	۱۳/۵	۱۳/۴	۱۳	۱۲/۹	۱۲/۴	۱۲/۹	۱۲/۸	۱۳/۱	۱۳/۱	۱۲/۹	۱۲/۵
ترکیه	۲۲/۸	۲۱/۸	۲۲/۲	۲۱/۳	۲۰/۳	۲۰	۲۱/۷	۲۱/۸	۲۰/۸	۲۲	۲۰/۴	۲۰/۶
انگلستان	۱۹/۵	۱۸/۶	۱۸/۱	۱۸/۲	۱۷/۸	۱۶/۷	۱۸/۸	۲۰/۵	۲۰/۸	۲۰/۹	۲۱/۳	۲۱/۲
آمریکا	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
متوسط OECD	۱۹/۸	۱۹/۸	۱۹/۶	۱۹/۴	۱۹/۴	۱۹/۴	۲۰	۲۰	۱۹/۸	۱۹/۸	۲۰/۱	..

منبع: OECD، ۲۰۱۷.

متوسط نرخ استاندارد مالیات بر ارزش افزوده در کشورهای عضو OECD در سال ۲۰۱۵ به سطح بی‌سابقه‌ای (به طور متوسط ۱۹/۲ درصد) رسید و از آن زمان ثابت مانده است. در حال حاضر ده کشور عضو نرخ استاندارد مالیات بر ارزش افزوده بالای ۲۲ درصدی دارند؛ در حالی که در سال ۲۰۰۸ تنها ۴ کشور نرخ بالای ۲۲ درصد داشته‌اند.

۱-۲-۶. مالیات بر واردات

مالیات بر واردات در بسیاری از کشورهای OECD سهمی از درآمدهای مالیاتی ندارد و یا اینکه سهم پایینی دارد. همان گونه که در جدول ذیل مشاهده می‌شود متوسط این سهم در بین کشورهای OECD حدود ۰,۵ درصد می‌باشد. در مقابل ایران از معدود کشورهایی است که سهم مالیات بر واردات در آن طی دوره مذکور حدود ۲۴ درصد بوده است.

جدول ۵-۱۲: سهم مالیات بر واردات و عوارض گمرک از کل درآمدهای مالیاتی در کشورهای OECD - درصد

کشور	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
استرالیا	۲	۱/۷	۱/۸	۱/۷	۱/۸	۱/۷	۱/۶	۱/۸	۲	۲/۱	۲/۴	..
اتریش*	۱/۹۸	۱/۶۷	۱/۷۶	۱/۷۳	۱/۸۴	۱/۷۲	۱/۶۲	۱/۸۱	۱/۹۶	۲/۱۳	۲/۴۴	..
بلژیک	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	-۰/۰۱	-۰/۰۲	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
کانادا	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
شیلی	۰/۶۷	۰/۷۲	۰/۷۲	۰/۷۵	۰/۷۷	۰/۷۳	۰/۶۷	۰/۷۱	۰/۷۱	۰/۷۰	۰/۷۳	۰/۸۲
جمهوری چک	۲/۲۵	۲/۰۱	۱/۷۴	۱/۴۶	۱/۵۳	۰/۹۷	۱/۲۲	۱/۱۷	۱/۱۴	۱/۱۱	۱/۱۶	۱/۰۶
دانمارک	۰/۳۷	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
استونی	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
فنلاند	۰,۰۳	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰

۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	فرانسه
۰/۰۷	۰/۰۷	۰/۰۸	۰/۰۷	۰/۰۹	۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۵	آلمان
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	یونان
..	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۲	مجارستان
۰/۱۰	۰/۰۹	۰/۰۸	۰/۰۸	۰/۰۹	۰/۰۸	۰/۰۸	۰/۰۹	۰/۰۹	۰/۱۰	۰/۱۱	۰/۵۱	ایسلند
۰/۷۱	۰/۷۸	۰/۸۶	۱/۲۳	۱/۲۴	۱/۱۰	۱/۰۵	۱/۰۸	۱/۰۲	۰/۹۵	۰/۸۵	۰/۸۸	ایرلند
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	ایتالیا
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	ژاپن
..	۰/۶۸	۰/۷۱	۰/۶۴	۰/۶۴	۰/۵۹	۰/۵۷	۰/۶۳	۰/۶۴	۰/۶۶	۰/۶۷	۰/۶۶	کره
۲/۲۶	۲/۵۰	۳/۱۷	۲/۹۹	۳/۵۳	۳/۷۳	۳/۴۷	۳/۳۳	۲/۹۷	۳/۱۲	۳/۱۵	۳/۶۵	لوکزامبورگ
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۰	مکزیک
..	۱/۴۱	۱/۳۸	۱/۴۴	۱/۴۷	۱/۴۲	۱/۹۴	۲/۲۴	۲/۲۱	۲/۳۸	۲/۳۱	۲/۴۶	هلند
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	نیوزیلند
۲/۸۱	۳/۰۷	۲/۹۴	۲/۹۳	۳/۱۱	۳/۰۸	۳/۱۵	۳/۰۲	۲/۹۰	۲/۹۷	۱/۸۳	۱/۷۷	نروژ
۰/۲۸	۰/۲۶	۰/۲۵	۰/۲۴	۰/۲۳	۰/۲۳	۰/۲۱	۰/۲۰	۰/۲۲	۰/۱۹	۰/۱۹	۰/۲۱	لهستان
..	۰/۱۳	۰/۰۸	۰/۰۷	۰/۱۰	۰/۰۹	۰/۰۷	۰/۰۴	۰/۱۲	۰/۱	۰/۰۶	۰/۵۵	پرتغال
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	اسلوواکی
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	-۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۳۷	اسلونی
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۴۵	اسپانیا
۰/۰۳	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۰۳	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۰۴	سوئد
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	سوئیس
۰/۵۹	۰/۶۲	۰/۶۲	۰/۶۳	۰/۶۳	۰/۶۷	۰/۶۵	۰/۶۴	۰/۷۰	۰/۷۲	۰/۷۲	۰/۸۱	ترکیه
۱/۴۵	۱/۳۴	۱/۲۱	۱/۳۶	۱/۳۲	۱/۱۵	۱/۰۷	۱/۲۲	۱/۲۲	۱/۱۵	۱/۰۲	۱/۰۷	انگلستان
۰/۰۳	۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۱۰	۰/۱۱	۱/۱۰	۱/۱۰	۰/۱۱	۰/۰۹	آمریکا
۰/۸۰	۰/۸۳	۰/۸۳	۰/۸۶	۰/۸۶	۰/۸۱	۰/۷۰	۰/۷۷	۰/۷۴	۰/۷۲	۰/۷۵	۰/۷۷	متوسط OECD

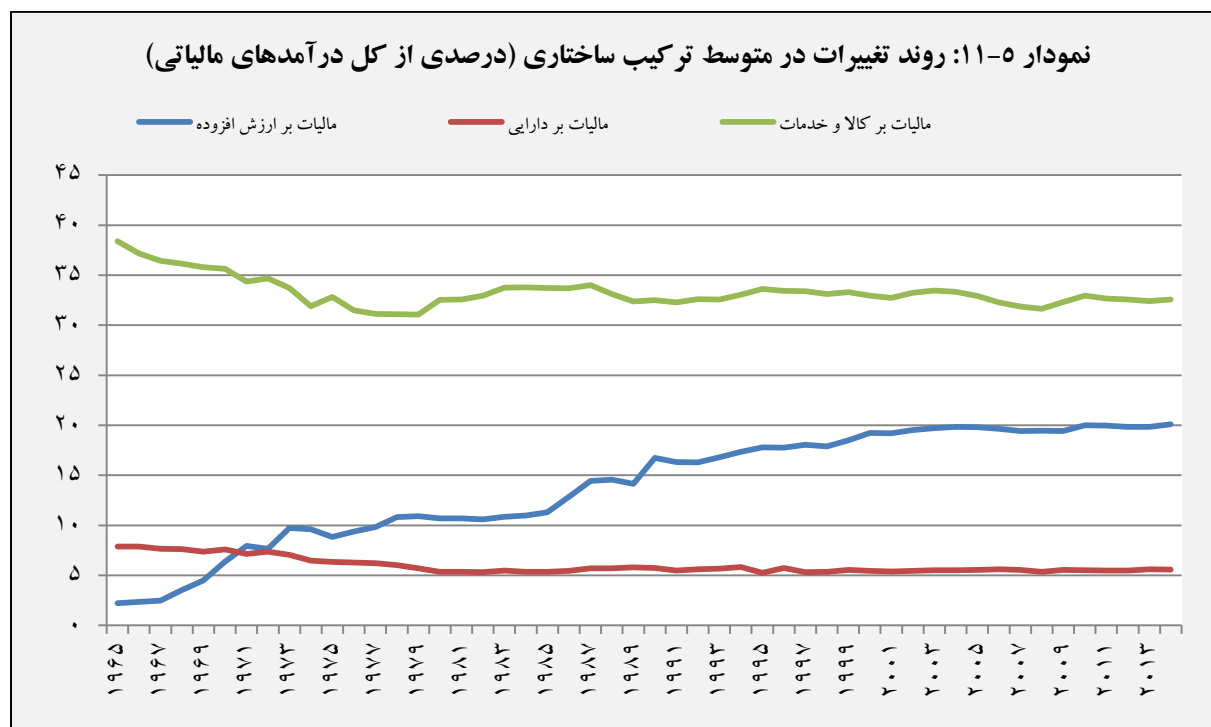
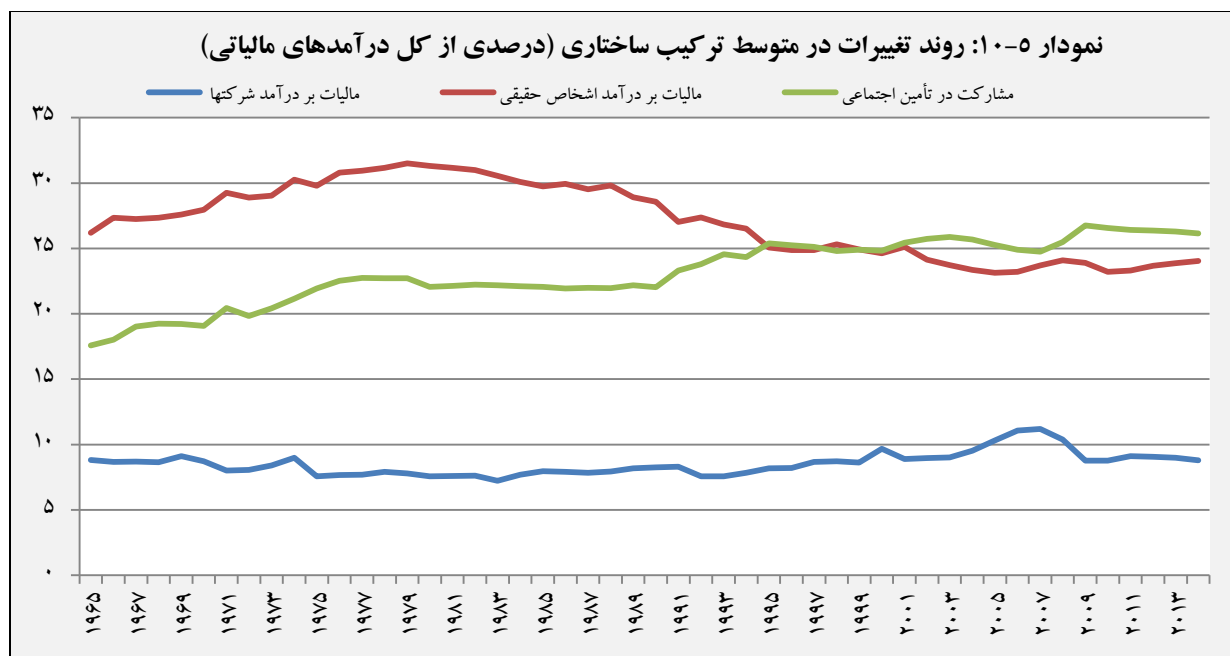
* اعداد آنقدر کوچک بوده‌اند که به صفر گرد شده‌اند و تنها تا دو رقم اعشار آنها نمایش داشته است.

منبع: OECD، ۲۰۱۷.

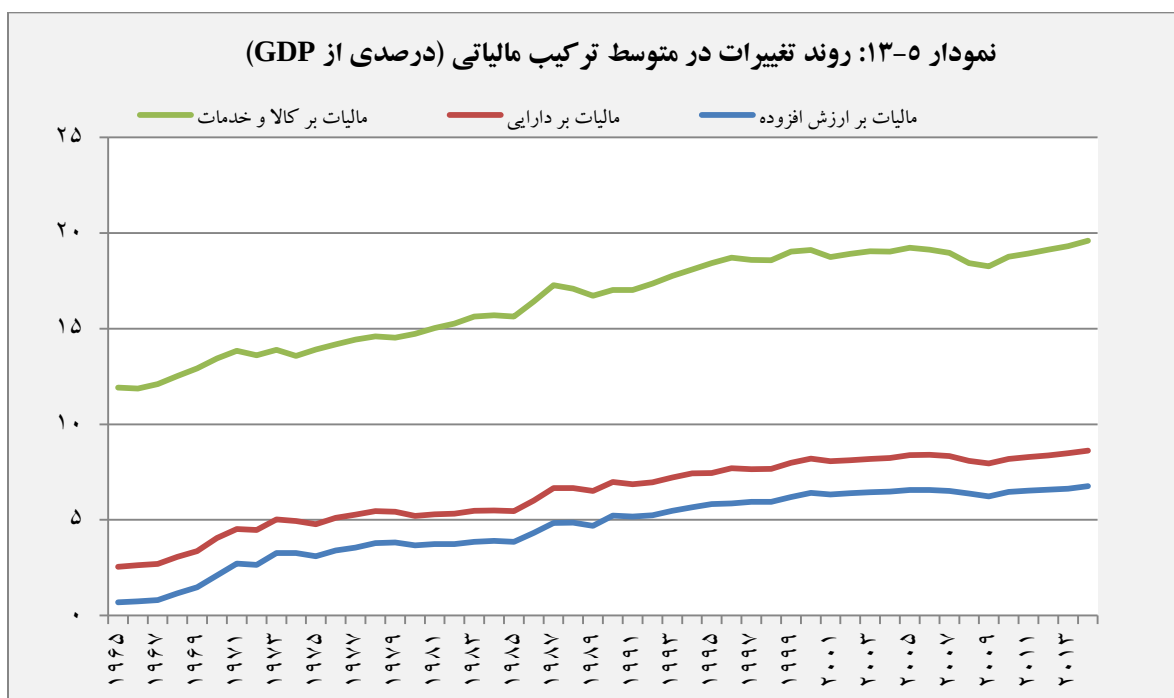
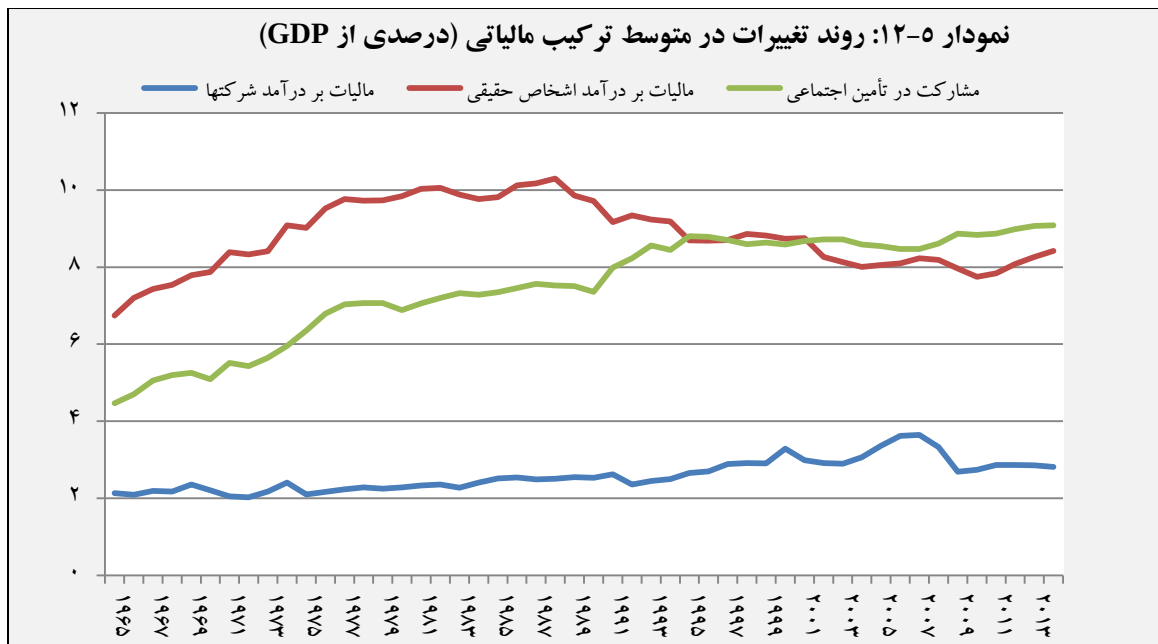
۱-۳. بررسی روند تغییرات درآمدهای مالیاتی کشورهای OECD

به صورت خلاصه می‌توان روند تغییرات متوسط سهم درآمدهای مالیاتی اصلی کشورهای OECD را نسبت به کل درآمدهای مالیاتی و همچنین روند تغییرات متوسط سهم درآمدهای مالیاتی اصلی کشورهای OECD را نسبت به GDP را در یک نمودار مورد بررسی قرار داد.

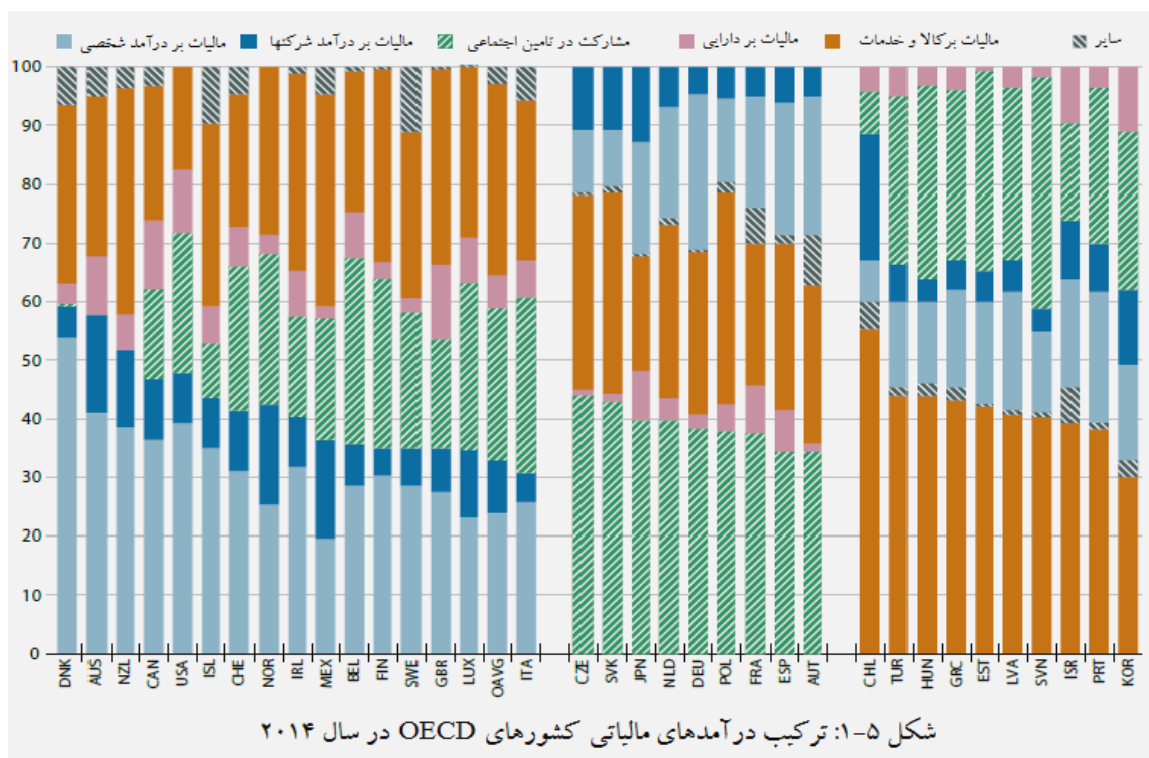
نمودارهای (۵-۱۰) و (۵-۱۱) متوسط سهم درآمدهای مالیاتی اصلی کشورهای OECD را نسبت به کل درآمدهای مالیاتی برای پایه‌های اصلی مالیاتی طی سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۹۴ نشان می‌دهد.

همچنین نمودارهای (۵-۱۲) و (۵-۱۳) نیز متوسط سهم درآمدهای مالیاتی اصلی کشورهای OECD را نسبت به GDP برای پایه‌های اصلی مالیاتی طی سال‌های ۲۰۱۴-۱۹۶۵ نشان می‌دهد.

همچنین شکل (۵-۱) ترکیب پایه‌های اصلی مالیاتی از کل درآمدهای مالیاتی را در هر یک از کشورهای OECD برای سال ۲۰۱۴ نشان می‌دهد. همانطور که شکل نشان می‌دهد شیلی، دانمارک، جمهوری چک، سوئد، انگلستان و شیلی به ترتیب بیشترین سهم مالیات بر درآمد شرکت‌ها، مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی، مشارکت در تأمین اجتماعی، مالیات بر حقوق و دستمزد، مالیات بر دارایی و مالیات بر کالا و خدمات از کل درآمدهای مالیاتی را دارند.

۲. شاخص پرداخت مالیات در ایران و سایر کشورهای جهان

این شاخص یکی از شاخص‌های تاثیرگذار در بهبود محیط کسب و کار کشورها است. مطالعات شاخص پرداخت مالیات به چگونگی ساده نمودن روش استاندارد پرداخت مالیات برای شرکت‌های داخلی با اندازه متوسط هر کشور توجه می‌نماید این شاخص کشورها را به حرکت به سوی سیستم‌های کارا تر تشویق می‌نماید و هر ساله اصلاحاتی در این راستا به آنها پیشنهاد می‌نماید. در سال ۲۰۱۷ مؤلفه‌ی جدیدی در محاسبه شاخص

پرداخت مالیات وارد شده، این مؤلفه تحت عنوان فرآیند پس از تسلیم اظهارنامه^۱ معرفی شده است و به عنوان یکی از زیر شاخص های پرداخت مالیات در گزارش کسب و کار بانک جهانی مورد بررسی قرار گرفته است. لذا شاخص پرداخت مالیات از امسال تحت چهار مؤلفه تعداد پرداخت در هر سال، مدت زمان صرف (ساعت در هر سال)، نرخ کلی مالیات و مؤلفه جدید فرآیند پس از تسلیم اظهارنامه ارزیابی می گردد و با جمع آوری و تحلیل اطلاعات کمی به مقایسه مالیات پرداختی کسب و کارها در ۱۹۰ کشور دنیا می پردازد. زیر شاخص جدید فرآیند پس از تسلیم اظهارنامه دو فرآیند را که شامل چهار مؤلفه است اندازه گیری می نماید: زمان لازم برای آماده سازی و ثبت درخواست استرداد مالیات بر ارزش افزوده (برحسب ساعت)، زمان لازم برای دریافت استرداد مالیات (بر حسب هفته)، زمان لازم برای حسابرسی مالیات بر درآمد شرکت (برحسب ساعت)، زمان لازم برای تکمیل حسابرسی مالیات بر درآمد شرکت (برحسب هفته). جدول (۵-۱۳) وضعیت چهار مؤلفه و شاخص پرداخت مالیات را برای کشورهای OECD به همراه ایران نشان می دهد. همچنین در نمودار (۵-۱۳) می توان وضعیت ایران را در بین کشورهای OECD در شاخص پرداخت مالیات به وضوح ملاحظه نمود.

جدول ۵-۱۳: شاخص پرداخت مالیات و مؤلفه های آن در کشورهای OECD و ایران

کشور	شاخص پرداخت مالیات	رتبه شاخص پرداخت مالیات	تعداد پرداختها (در هر سال)	زمان (ساعت در هر سال)	نرخ کلی مالیات (% سود)	فرآیند پس از تسلیم مالیات
استرالیا	۸۵/۶	۲۵	۱۱	۱۰۵	۴۷/۶	۹۵/۴
اتریش	۸۳/۳۹	۴۲	۱۲	۱۳۱	۵۱/۶	۹۸/۵
بلژیک	۷۷/۳۱	۶۶	۱۱	۱۶۱	۵۸/۷	۸۸/۳
کانادا	۸۸/۸۶	۱۷	۸	۱۳۱	۲۱	۷۶/۴
شیلی	۶۳/۸۵	۱۲۰	۷	۲۹۱	۳۰/۵	۵/۶
جمهوری چک	۸۰/۶۹	۵۳	۸	۲۳۴	۵۰	۹۴/۳
دانمارک	۹۲/۱۱	۷	۱۰	۱۳۰	۲۵	۹۲/۶
استونی	۸۸/۰۴	۲۱	۸	۸۴	۴۸/۷	۹۸/۶
فنلاند	۹۰/۲۳	۱۳	۸	۹۳	۳۸/۱	۹۳/۱
فرانسه	۷۸/۷۲	۶۳	۸	۱۳۹	۶۲/۸	۹۲/۴
آلمان	۸۲/۱	۴۸	۹	۲۱۸	۴۸/۹	۹۷/۵
یونان	۷۸/۲۲	۶۴	۸	۱۹۳	۵۰/۷	۷۹/۳
مجارستان	۷۴/۴۶	۷۷	۱۱	۲۷۷	۴۶/۵	۷۵/۸
ایسلند	۸۴/۸۸	۲۹	۲۱	۱۴۰	۳۰/۱	۸۹/۲

¹³ Postfiling Processes Index

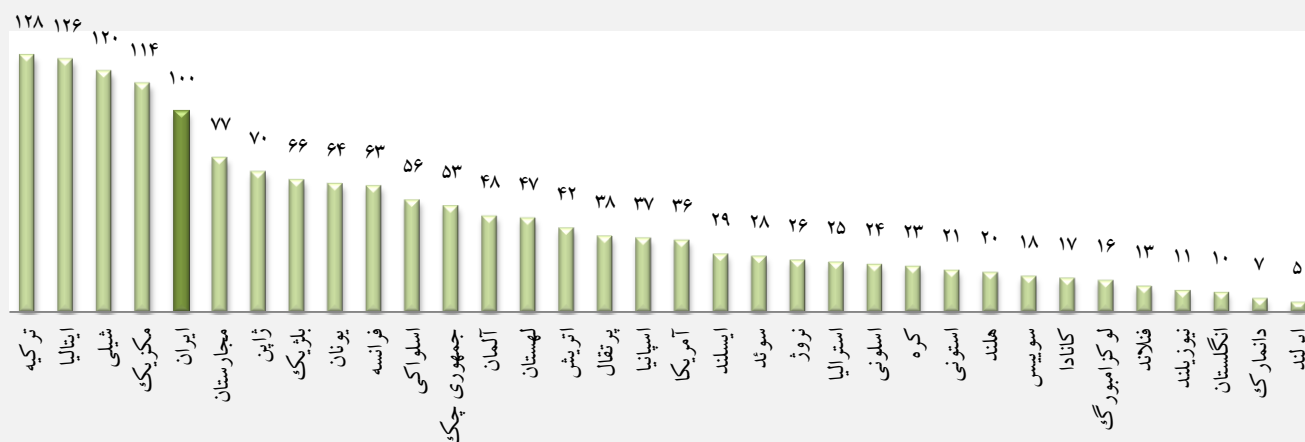

کشور	شاخص پرداخت مالیات	رتبه شاخص پرداخت مالیات	تعداد پرداختها (در هر سال)	زمان (ساعت در هر سال)	نرخ کلی مالیات (% سود)	فرآیند پس از تسلیم مالیات
ایرلند	۹۴/۴	۵	۹	۸۲	۲۶	۹۲/۷
ایتالیا	۶۱/۶۵	۱۲۶	۱۴	۲۴۰	۶۲	۴۸/۴
ژاپن	۷۷/۰۳	۷۰	۱۴	۱۷۵	۴۸/۹	۷۸/۹
کره	۸۶/۵۶	۲۳	۱۲	۱۸۸	۳۳/۱	۹۲/۶
لوکزامبورگ	۸۸/۹۲	۱۶	۲۳	۵۵	۲۰/۸	۸۹/۹
مکزیک	۶۵/۸۱	۱۱۴	۶	۲۸۶	۵۲	۴۲/۶
هلند	۸۸/۰۷	۲۰	۹	۱۱۹	۴۰/۴	۹۳/۴
نیوزیلند	۹۰/۷۱	۱۱	۷	۱۵۲	۳۴/۳	۹۶/۹
نروژ	۸۵/۵۳	۲۶	۴	۸۳	۳۹/۵	۶۸
لهستان	۸۲/۷۳	۴۷	۷	۲۷۱	۴۰/۴	۹۲/۲
پرتغال	۸۳/۷۵	۳۸	۸	۲۴۳	۳۹/۸	۹۲/۷
اسلواکی	۸۰/۵۷	۵۶	۸	۱۹۲	۵۱/۶	۸۹/۹
اسلونی	۸۶/۵۵	۲۴	۱۰	۲۴۵	۳۱	۹۵
اسپانیا	۸۳/۸	۳۷	۸	۱۵۲	۴۹	۹۲/۶
سوئد	۸۵/۲۸	۲۸	۶	۱۲۲	۴۹/۱	۹۰/۸
سوئیس	۸۸/۴۹	۱۸	۱۹	۶۳	۲۸/۸	۸۶/۶
ترکیه	۶۰/۸۳	۱۲۸	۱۱	۲۱۶,۵	۴۱/۱	۳/۹
انگلستان	۹۰/۷۴	۱۰	۸	۱۱۰	۳۰/۹	۸۷/۴
آمریکا	۸۳/۸۵	۳۶	۱۰,۶	۱۷۵	۴۴	۹۳/۱
متوسط OECD	۲۷/۸۶	۸۵/۸۶	۱۰/۰۴	۱۵۷/۵	۳۸/۷۳	۹۰/۴۶
ایران	۶۹/۷۹	۱۰۰	۲۰	۳۴۴	۴۴/۱	۷۸/۸

منبع: Doing Business database

نمودار ۵-۱۳: وضعیت رتبه شاخص پرداخت مالیات ایران در مقایسه با کشورهای OECD سال

۲۰۱۷

مقایسه شاخص پرداخت مالیات در ایران با کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا و همچنین میانگین کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه نشان می‌دهد که شاخص زمان پرداخت مالیات در ایران (۳۴۴ ساعت)، نسبت به میانگین منطقه (۲۰۸/۲ ساعت) و OECD (۱۶۳/۴ ساعت) وضعیت مطلوبی ندارد و اختلاف چشمگیری با دو گروه از کشورهای مذکور دارد. از لحاظ شاخص تعداد پرداخت، وضعیت ایران (۲۰ مرتبه) کمی بیشتری از میانگین منطقه (۱۷/۸ مرتبه) است و نسبت به کشورهای توسعه یافته (۱۰/۹ مرتبه) در سطح پایین‌تری قرار دارد. همچنین در رابطه با مؤلفه نرخ مالیات، نسبت به کشورهای منطقه منا (۳۲/۳ درصد) از نرخ مالیاتی بالایی برخوردار است ولی باید توجه داشت که نرخ مالیات در ایران (۴۴/۱ درصد) در مقایسه با میانگین نرخ مالیاتی کشورهای عضو OECD (۴۰/۱ درصد)، نرخ بالایی بشمار نمی‌رود و در زیرشاخص جدید، امتیاز ایران در فرآیند پس از تسلیم اظهارنامه ۷۸/۸ درصد شده که نسبت به امتیاز میانگین منطقه منا (۶۵/۷ درصد) اندکی بهتر و از میانگین کشورهای عضو OECD (۸۵/۱ درصد) کمی ضعیف‌تر است.

جدول ۵-۱۴: مقایسه وضعیت شاخص پرداخت مالیات ایران با منطقه منا و OECD

مؤلفه	ایران	MENA	OECD
تعداد پرداخت مالیات در سال	۲۰	۱۷/۸	۱۰/۹
تعداد پرداخت مالیات در سال	۳۴۴	۲۰۸/۲	۱۶۳/۴
نرخ مالیات (درصدی از سود)	۴۴/۱	۳۲/۳	۴۰/۹
پس از تسلیم اظهارنامه (از ۰-۱۰۰)	۷۸/۸	۶۵/۷	۸۵/۱

نتیجه راستی آزمایی گزارش پرداخت مالیات بانک جهانی در خصوص ایران نشان می‌دهد بی‌توجهی به مفروضات بانک جهانی در تکمیل پرسشنامه‌ها از سوی پرسش‌شوندگان موجب شده تا در این گزارش رتبه کشور مغایر با واقعیت انعکاس یابد.

بخش قابل ملاحظه‌ای از تغییر رتبه ایران در سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۷ به دلیل بازنگری در داده‌ها اتفاق افتاده است. داده‌های پروژه انجام کسب و کار در ماه ژوئن گردآوری شده و گزارش معمولاً در اکتبر منتشر می‌شود. گروه کسب و کار با توجه به اطلاعات جدیدی که از این دوره چند ماهه در سال بعد از گزارش

دریافت می‌کند در داده‌های سال گذشته بازنگری انجام می‌دهد. بخش بازنگری داده^۱ هر کشور در سایت انجام کسب و کار در دسترس است.

جدول ۵-۱۵: روند تاریخی وضعیت شاخص پرداخت مالیات ایران

شاخص پرداخت مالیات							
سال گزارش	رتبه شاخص پرداخت مالیات	تعداد پرداخت‌ها (در هر سال)	زمان (ساعت در هر سال)	مالیات بر سود (%)	پرداخت تامین اجتماعی (%)	سایر مالیات‌ها (%)	نرخ کلی مالیات (% سود)
DB 2009	۱۰۷	۲۲	۳۴۴	۱۷/۹	۲۵/۹	۰/۴	۴۴/۲
DB 2010	۱۰۷	۲۲	۳۴۴	۱۷/۹	۲۵/۹	۰/۴	۴۴/۲
DB 2011	۱۱۵	۲۰	۳۴۴	۱۷/۹	۲۵/۹	۰/۴	۴۴/۱
DB 2012	۱۲۵	۲۰	۳۴۴	۱۷/۸	۲۵/۹	۰/۴	۴۴/۱
DB 2013	۱۲۹	۲۰	۳۴۴	۱۷/۸	۲۵/۹	۰/۴	۴۴/۱
DB 2014	۱۱۸	۲۰	۳۴۴	۱۷/۸	۲۵/۹	۰/۴	۴۴/۱
DB 2015	۱۲۲	۲۰	۳۴۴	۱۷/۸	۲۵/۹	۰/۴	۴۴/۱
DB 2016	۱۲۳	۲۰	۳۴۴	۱۷/۸	۲۵/۹	۰/۴	۴۴/۱
DB 2017	۱۰۰	۲۰	۳۴۴	۱۷/۸	۲۵/۹	۰/۴	۴۴/۱
۷۸/۸							

منبع: Doing Business database

¹ Data Revision